

Sláturtíð

Fé nokkru færra en búist við meiri vænleika.

6

Öll heimsins krydd

Michelin-stjörnum prýddur kokkur sneri sér að kryddsölu.

18

Blóm mánaðarins

Tígurskrúð, glæsileg og litrík inniplanta.

55

Félagsbúi er rekið í Syðra Holti þriggja fjölskyldna, þar sem útiræktun á lífrænt vottuðu grænmeti og úrvinnsla á því hefur verið undirstaða búrekstrarins. Undirbúningur er í fullum gangi í Syðra Holti í Svarfaðardal, fyrir sauðamjólkurframleiðslu og ostagerð. Eiríkur Gunnarsson bóndi er hér í matjurtagarðinum, með morgunfrú og klettasalat beggja vegna við sig. – *Sjá nánar á síðum 32–33.*

Mynd / smh

Straumar í sjávarorku

Íslensk stjórnvöld gefa sjávarorku lítinn gaum en einkaaðilar skoða möguleikana.

Þau ríki heims sem teljast þróuð og eiga land að sjó hafa mörg hver sett sér markmið og regluverk um hagnýtingu sjávarorku.

„Hagkvæmni sjávarorkunýtingar stendur enn öðrum hreinorkukostum að baki. Þetta þýðir að enn er nokkuð í land með að orkukosturinn teljist hagkvæmur á íslenskan raforkumarkað,“ segir í sameiginlegu svari umhverfis- og loftslagsráðuneytis og Umhverfis- og orkustofnunar við fyrirspurn um sjávarorkuþróun á Íslandi.

„Áfram verður þó fylgst með þróun sjávarorku enda eru möguleikar miklir á Íslandi, teljist hagkvæmni slíkra verkefna einhvern tíma ásættanleg. Vardandi nýtingu sjávarorku eru aðstæður á Íslandi þó ekki þess eðlis að ástæða sé til að ætla að slík verkefni reynist ódýrari hér en annars staðar,“ segir einnig í svarinu.

Áréttað er að hvorki íslenska ríkið, né UOS sé tæknilega hlutlaus og ákveði ekki hvernig raforka er framleidd á Íslandi, að öðru leyti en því að setja skilyrði um að hún skuli vera endurnýjanleg. Fyrirtækjum sé frjálst að reisa virkjanir, t.d. sjávarorkuvirkjanir, og selja inn á netið ef öll tilskilin leyfi fást.

– *Sjá nánar á síðum 20-23*

Beit betri en friðun fyrir kolefnisbúskapinn

Niðurstöður rannsókna á kolefnisbúskap í úthögum árin 2022 og 2023 sýna að upptaka kolefnis var 41,5% minni í friðuðu landi miðað við það land sem sauðfé hafi verið beitt á.

Verkefnið heitir ExGraz: Áhrif langtíma beitarfriðunar á kolefnisupptöku og kolefni í graslendisjarðvegi. Anna Guðrún Þórhallsdóttir, prófessor við Háskólann á Hólum, stýrði rannsókninni. Hún segir að lagt hafi verið upp með að finna svæði sem friðuð voru fyrir beit og við hliðina á þeim verið að finna svæði með áframhaldandi beit.

Sýndu niðurstöður að neikvæð áhrif friðunarinnar voru víðtæk, mikil og mjög marktæk á öllum mældum þáttum rannsóknarinnar.

Mest mældist kolefnisupptakan í beittu graslendi

„Marktækt minni upptaka á kolefni var bæði í friðuðu graslendi samanborið við beitt graslendi og friðuðu mólendi samanborið við beitt mólendi.

Á heildina litið var upptaka kolefnis 41,5% minna í friðaða landinu en hinu beitta. Þá fundust

að meðaltali 35 háplöntutegundir í beitta landinu en 25 í því friðaða.

Mest mældist kolefnisupptakan í hreinu beittu graslendi og minnst í friðuðu mólendi.

Á öllum svæðum, beittum og óbeittum, graslendi og mólendi, mældist virk og jöfn upptaka á kolefni yfir allt sumarið,“ segir Anna Guðrún.

Hún segir að leitað hafi verið að svæðum á láglandi í meira en 200 metra hæð yfir sjávarmáli, með öröskuðu og óábornu graslendi og/ eða mólendi; með girðingu þar sem friðað hafði verið fyrir beit og

samanburðarhæft land var beggja vegna girðingar.

„Við horfðum til skógræktar-girðinga, en einnig svæða sem til dæmis höfðu verið girt umhverfis sumarbústaði. Þar sem var unnið í skógræktargirðingum vorum við á svæðum sem ekki hafði verið plantað trjám. Einnig var nauðsynlegt að upplýsingar fengjust um hvenær girðingar hefðu verið settar upp til að skrá tímalengd friðunar. Miðað var við að friðun hefði varað í 20 ár eða lengur. Við fundum 35 svæði sem uppfylltu öll þessi skilyrði. Þau voru í uppsveitum á Suðurlandi,

á Vesturlandi, Norðurlandi og á Úthéraði á Austurlandi og höfðu verið friðuð í 20–83 ár. Valin svæði voru úthagi með hreinu graslendi, blanda af graslendi og mólendi og svo nokkuð hrein mólendi,“ útskýrir hún.

Gagnasöfnun fór fram á Norður- og Austurlandi sumarið 2022 og á Vestur- og Suðurlandi sumarið 2023.

„Friðunin frá beit hafði ekki bara áhrif ofan jarðar, heldur einnig neðan jarðar,“ segir Anna Guðrún enn fremur.

– *Sjá nánar á síðu 6.*

Þjónusta við uppbyggingu

Styrkás

www.Styrkas.is

Bændasamtök Íslands:

Landbúnaður verði skilgreindur sem grundvallaratvinnuvegur

Margrét Ágústa Sigurðardóttir, framkvæmdastjóri Bændasamtaka Íslands, fagnar nýrri atvinnustefnu en leggur áherslu á mikilvægi þess að landbúnaður verði skilgreindur sem grundvallaratvinnuvegur í atvinnustefnunni. Ekki er minnst á landbúnað í atvinnustefnu stjórnvalda sem kynnt var í síðustu viku.

Margrét Ágústa Sigurðardóttir.

„Þetta er flott framtak og markmiðin háleit og góð,“ segir Margrét Ágústa. „Við styðjum þau að sjálfsöðgu og fögnum þeim miðað við það sem fram hefur komið a.m.k., en á sama tíma leggjum við áherslu á mikilvægi þess að landbúnaður verði skilgreindur sem grundvallaratvinnuvegur í atvinnustefnunni. Í tímanna rás hefur landbúnaður verið ein af grunnstöðum byggðapróunar og fæðuöryggis og er jafnframt mikilvæg auðlindagrein sem getur skilað aukinni verðmætasköpun og fjölgað störfum á landsbyggðinni. Það er einmitt það sem áformin snúast meðal annars um.“

Ekki var minnst á landbúnað í máli forsætisráðherra við kynningu þessarar vinnu að atvinnustefnu. Hver eru viðbrögð ykkar?

„Landbúnaður er ein af mikilvægustu atvinnugreinum á Íslandi, það er óumdeilt,“ segir Margrét Ágústa. „Ekki bara gegnir hann mikilvægu hlutverki í fæðu- og matvælaöryggi þjóðarinnar, heldur er hann einmitt oftast en ekki sá grunnur sem ýmis þjónusta og nýsköpun hvíla á í dreifðum byggðum og á landsbyggðinni allri og er þannig undirstaðan í lífsviðurværi og atvinnu. Ég get þannig ekki ímyndað mér annað en að stjórnvöld horfi til þessarar mikilvægu atvinnugreinar í atvinnustefnu sinni og það væri í raun fjarstæðukennt að halda öðru fram. Þrátt fyrir að ekki hafi verið minnst á landbúnað með beinum hætti í kynningunni þá efast ég ekki um að stjórnvöld séu fullmeðvituð um mikilvægi landbúnaðarins, rétt eins og annarra mikilvægra innviða í landinu.“

Landbúnaður grunnur atvinnulífs víða á landsbyggðinni

Hvað hefur íslenskur landbúnaður fram að færa þegar kemur að framtíðartækifærum í atvinnulífi landsmanna?

Með því að einfalda regluverk, líðka fyrir fjárfestingum og tryggja að kjör

þeirra sem landbúnað stunda verði í sem nánasta samræmi við kjör annarra stétta og jafnframt gera landbúnaðinn að samkeppnishæfari atvinnugrein á alþjóðamarkaði – þá verða sóknarfærin í landbúnaði mikil. Við getum t.a.m. horft til „Einnar heilsu“ (e. One Health) sem felst í samþættri stefnu þar sem samþætt og þverfagleg nálgun sem hefur það að markmiði að viðhalda jafnvægi og hámarka heilsu fólks, dýra og vistkerfa á sjálfbæran hátt. Þetta er grundvallaratriði og ætti að vera undirtónn í hvers kyns stefnum stjórnvalda, ekki síst atvinnustefnu. Þar kemur matvælaöryggi inn og sérstaða okkar í sýklalyfjanotkun bútfjár sem er með því lægsta sem um getur. Þannig gætu stjórnvöld gripið til aðgerða og átaks að efla enn frekar innlendan landbúnað og framleiðslu og auka markaðssetningu íslenskra matvæla erlendis í nafni matvælaöryggis og hreinna afurða og efla þannig útflutning með tilheyrandi samfélagslegum ábata. Ötvíráð tækifæri liggja til þess vegar að íslenskur landbúnaður verði vaxandi útflutningsgrein í takt við aukna eftirspurn á alþjóðamörkuðum eftir heilnæmum og loftslagsvænum matvælum. Sérstaða íslensks landbúnaðar er þar með eindæmum og sóknarfærin mörg. Að auki fellur landeldið vel að markmiðum stjórnvalda enda byggir búgreinin á því að á Íslandi séu kjörskilyrði til staðar vegna auðlinda okkar. Landeldið hefur alla burði til mikils og ötvíráðs vaxtar hér á landi skapi stjórnvöld á annað borð greininni skýran og hagstæðan ramma.

Þá hafa íslenskir bændur alla burði og viljann til að framleiða einar loftslagsvænustu afurðir í heimi án þess að fæðuöryggi sé ógnað eða afkomuöryggi bænda enda hefur íslenskur landbúnaður, þrátt fyrir áskoranir, sýnt mikinn árangur á sviði loftslagsmála og nýsköpunar. Bændur hafa sett sér loftslagsvegvisi þar sem aðgerðir eru byggðar á flokkun losunar í landbúnaði og tengdra lausna sem sannreynðar hafa verið, og jafnvel víðs vegar innleiddar, með tilheyrandi árangri.

Landbúnaður er grunnur atvinnulífs víða á landsbyggðinni og skapar störf sem ekki er unnt að flytja úr landi. Í stað þess að horfa eingöngu til nýrra atvinnugreina ætti atvinnustefna stjórnvalda að líta á landbúnað sem kjölfestuverkefni í sjálfru sér, sem heldur uppi byggðum og leysir úr læðingi krafta allra landshluta. Með því að tryggja einfalt, stöðugt og fyrirsjáanlegt rekstrarumhverfi, styðja við fjárfestingar og nýliðun yrði landbúnaður burðarstöð í því tíu ára vaxtarplani sem atvinnustefnan kveður á um.“

/ph

Fæðuöryggi:

Hlutfall innlendra grænmetisframleiðslu dregst saman

– Mikilvægt að styrkja birgðakeðjur, efla kornrækt og byggja upp birgðahald

Samkvæmt nýrri skýrslu um stöðu fæðuöryggis á Íslandi sem atvinnuvegaráðuneytið hefur birt í Samráðsgátt stjórnvalda, hefur hlutfall innlendra grænmetisframleiðslu af innanlandspörf lækkað um tíu prósent á síðustu tíu árum.

Þar segir að ljóst sé að sjálfsaflahlutfall í greininni sé lágt og fari lækkandi. Vísað er til gagna Matvæla- og landbúnaðarstofnunar Sameinuðu þjóðanna frá síðasta ári þar sem þetta komi fram. Grænmetisframleiðslan fari úr 37% af innanlandspörf árið 2014 í um 27% árið 2024. Skammvinn viðspyrna árána 2019 til 2021 hafi ekki enst og undirstriki að landið sé í síauknum máli háð innflutningi.

Stuðningskerfið notað til að styrkja grænmetisframleiðslu

Í skýrslunni segir að vannýtt tækifæri séu í garðyrkjuframleiðslu á Íslandi. Full ástæða sé til að kanna hvort og hvernig hægt væri að beita stuðningskerfi landbúnaðarins til að styðja frekar við grænmetisframleiðslu með það að markmiði að efla hana og stækka hlutdeild innlendra framleiðslu.

Í skýrslunni segir að vegna sterks skjávarútvegs og lagareldis flytji Íslendingar meira út af matvælum en þeir flytja inn. Innlend búvöruframleiðsla sé nálægt því að uppfylla innanlandspörfina en hún sé mjög háð innfluttum aðföngum. Takmörkuð kornframleiðsla og litlar oliubirgðir séu kerfisbundnir veikleikar í innlendri matvælaframleiðslu.

Meira en 95% af kornvörum, ávöxtum og jurtaolium sé innflutt, auk verulegs hluta grænmetis. Sama eigi við um lykilhráefni eins og kjarnfóður, áburð, olíu, vélar og lyf. Þessi staða gerir Ísland viðkvæmt fyrir ytri áföllum, hvort sem þau stafa af pólitískri spennu eða loftslagsbreytingum.

Treysta alþjóðlegum mörkuðum

Mikilvægt sé að styrkja birgðakeðjur, efla kornrækt og byggja upp viðeigandi birgðahald til að auka viðnámsþol. Flestir Íslendingar

Í skýrslunni Fæðuöryggi á Íslandi – Staða og horfur 2025, segir að full ástæða sé til að kanna hvort og hvernig hægt væri að beita stuðningskerfi landbúnaðarins til að styðja frekar við grænmetisframleiðslu með það að markmiði að efla hana og stækka hlutdeild innlendra framleiðslu. Mynd / smh

njóti góðs aðgengis að matvælum á viðunandi kjörum. Hækkandi matvælaaverð geti hins vegar valdið erfiðleikum fyrir lágtekjuhópa, sem undirstrikar mikilvægi þess að fylgjast með verðþróun og tryggja félagslegt stuðningskerfi.

Enn fremur segir í skýrslunni að Ísland treysti á alþjóðlega markaði til að tryggja stöðugt framboð af ýmsum lykilhráefnum fyrir fæðuframleiðslu og fyrir marga fæðuflokka, svo sem korn, ávexti, sykurl, olíur og grænmeti.

Fæðuframboð á heimsvísu sé í sögulegu hámarki, og lítil, efnuð þjóð eins og Ísland er því vel í stakk búin til að afla nauðsynlegra matvæla og aðfanga. Mikilvægt sé þó að fylgjast með heimsframleiðslu, viðskiptastraumum og alþjóða-stjórnálmum, svo hægt sé að bregðast við mögulegum áföllum í tíma.

Ræktað land stækkar

Varðandi innlenda matvælaframleiðslu segir aukinheldur að íslenskur landbúnaður nýti að mestu leyti graslendi, aðallega til gróffóðurframleiðslu og beitar. Ræktað land hafi aukist úr um 87.000 hekturum árið 2017 í um 94.000 hektara árið 2024, en kornrækt sé enn mjög lítil og nemi aðeins um 4,4% af heildarræktun.

Samkvæmt skýrslunni hefur sauðfé fækkað um nær 30% á síðasta áratug, á meðan nautgripum hefur fjölgað lítillega, einkum vegna aukins fjölda holdagripa. Lagareldi hefur tvöfaldast síðastliðinn áratug og framleiðir verulegt magn af dýrapróteini. En greinin byggir líkt og önnur búfjárframleiðsla á innflutta föðri og öðrum aðföngum.

Kornbirgðir duga í fjórar til sex vikur

Stöðug aukning er í innflutningi á föðri. Hlutfall innlends föðurs hefur minnkað úr 85% árið 2014 í 73% árið 2023. Meginhluti innlends föðurs er rúllubaggar og innlend kornframleiðsla vex hægt. Í skýrslunni segir að til viðbótar þessum áskorunum í framleiðslu skorti skipulagt birgðahald.

Kornbirgðir dugi einungis í fjórar til sex vikur og birgðir af annarri matvöru séu takmarkaðar. Oliubirgðir séu mældar í vikum, ólíkt því sem gerist í helstu samanburðarlöndum. Samþjöppun helstu hafna og flutningsinnviða á Suðvesturlandi, ásamt viðkvæmu flutningskerfi raforku og fáum gagnasæstrengjum, undirstriki mikilvægi viðnámsþols og viðbúnaðaráætlana fyrir íslenskt fæðukerfi. /smh

Mjólkurostur með viðbættri jurtaolíu verði tollfrjál

Ætlun stjórnvalda er að breyta tollflokkun mjólkurosta með viðbættri jurtaolíu þannig að slíkar vörur falli í tollfrjálsan tollflokk.

Þetta kemur fram í svarbréfi fjármála- og efnahagsráðuneytisins til ESA, Eftirlitsstofnunar EFTA, þann 5. september síðastliðinn við formlegri athugasemd varðandi núverandi tollflokkan slíkra osta á Íslandi. Þeir bera í dag venjulegan toll, líkt og aðrir innfluttir mjólkurostar.

Í svari Dagbjarts Gunnars Lúðvíkssonar, aðstoðarmanns Daða Más Kristóferssonar fjármála- og efnahagsráðherra, segir að ráðgert sé að breyta þessu í samræmi við álit Alþjóðatollastofnunarinnar (WCO) um hvernig tollflokka eigi þessar vörur. Þar er gert ráð fyrir að þær séu tollfrjálsar.

Ótímasett breyting

Málið er ekki á nýrri þingmálaskrá ríkisstjórnar, en var að finna á þeirri

þingmálaskrá sem var lögð fram í byrjun árs. Það mál var hins vegar dregið til baka á vörðinginu. Fyrirhuguð breyting stjórnvalda nú er ótímasett.

Dagbjartur segir að sem fyrr standi sú ákvörðun ráðherra að breytingin verði gerð að höfðu samráði við hagaðila og með það að markmiði að geta sameinað alþjóðlegar skuldbindingar, hagsmuni bænda og hagsmuni neytenda.

Magn annarrar fitu verði að vera umtalsvert

Í bréfi ráðuneytisins til ESA segir að fyrirhugaðar breytingar á tollflokkuninni verði ekki afturvirkar. Í því er lögð áhersla á að í frumvarpinu verði sérstaklega kveðið á um að magn annarrar fitu en mjólkurfitu verði að vera umtalsvert, til að hafa raunveruleg áhrif á eðli vörunnar. Fyrirvarinn sé ætlaður til að koma í veg fyrir að óverulegu hlutfalli af jurtafitu sé bætt

við vöruna, einungis svo hægt sé að komast hjá því að greiða toll.

Erna Bjarnadóttir, hagfræðingur Mjólkursamsölunnar, segir að miklir hagsmunir séu í húfi fyrir íslenska kúabændur. „Meðan málið er svona búið er það í lausu lofti og hefur augljóslega áhrif á stöðuna við gerð búvörusamninga að mínu mati. Aukinn innflutningur á staðgengilsvörum fyrir mozzarella ost á pitsur mun hafa alvarleg áhrif á markað fyrir afurðir frá innlendum kúabændum,“ segir hún.

Ákvarðanir og dómur í samræmi við gildandi lög

Erna bendir enn fremur á að í bréfi stjórnvalda til ESA birtist afdráttarlaus afstaða um að allar ákvarðanir og dómur hafi verið í samræmi við gildandi lög – og af til þess bærum stjórnvöldum. Enga viðurkenningu sé að finna á rangri tollflokkan umræddrar vöru. /smh

HVERNIG GEKK HEYSKAPURINN?

Rétt fóðurgjöf er forsenda þess að ná hámarksárangri í mjólkurframleiðslu.

Pantaðu heysýnatöku og ráðgjöf hjá Líflandi í tæka tíð

Skannaðu kóðann fyrir nánari upplýsingar

Einstök tækni fyrir þig

DeLaval VMS V310

Meiri nákvæmni

Meiri gæði

Meiri afköst

VIÐ LEGGJUM GRUNN AÐ GÆÐUM

Nautgripabændur funda

Stjórn deildar nautgripabænda innan Bændasamtaka Íslands stendur fyrir fundarferð hringinn í kringum landið 15.–23. september.

Hugmyndin með fundarferðinni er fyrst og fremst að taka stöðuna á bændum og heyra í þeim hljóðið. Á fundunum verður farið yfir stöðuna í mjólkurframleiðslunni, störf verðlagsnefndar, niðurstöður kvótamarkaðar o.fl.

Einnig verður farið yfir stöðuna í nautakjötinu, framleiðsluna, innflutning, markaðshlutdeild og tækifærin sem eru til staðar í nautakjötsframleiðslunni.

Kyngreining á sæði verður að

sjálfsögðu í dagskránni líka sem og nýir búvörusamningar.

Rafn Bergsson, formaður deildar nautgripabænda, segir að áður fyrr hafi Landssamband kúabænda alltaf farið í fundarferð á haustin. „Við í stjórn deildarinnar höfum orðið vör við að kúabændur sakni þessara funda og þessa tækifæris til að ræða málefni greinarinnar. Nú er félagsstarfið að fara af stað eftir sumarið og vinna við nýja búvörusamninga að hefjast. Því fannst okkur kjörinn tímapunktur núna að fara í fundarferð og hitta bændur og heyra hvað mest brennur á þeim.“

/ph

Fundarferð nautgripabænda

Mánudagur 15. september
12:00 Barnaskólinn á Eiðum
20:00 Félagsheimilið Breiðamýri - Þingeyjarsveit
Þriðjudagur 16. september
11:00 Múlaberg - Hótel KEA - Akureyri
16:00 Félagsheimilið Ljósheimar - Skagafjörður
20:00 Hótel Laugarbakki
Miðvikudagur 17. september
12:00 Félagsheimilið Lyngbrekka - Borgarnes
Fimmtudagur 18. september
20:00 Hótel Klaustur - Kirkjubæjarklaustur
mánudagur 22. september
12:00 Félagsheimili Hrunamanna - Flúðir
20:00 Félagsheimilið Hvoll - Hvolsvöllur
Þriðjudagur 23. september
11:00 Netfundur

Alþingi:

Frumvörp um búvörulög og lagareldi

— Þingmálaskrá vetrarins liggur fyrir

Á nýrri þingmálaskrá gefur að líta endurflutning frumvarps um dýrasjúkdóma og varnir gegn þeim, kílómetragjald á ökutæki, og frumvörp um breytingu á búvörulögum, samkeppnislögum og heildarlöggjöf um lagareldi.

Þingmálaskrá 157. löggjafarþings 2025–2026 var lögð fram í vikunni. Nú í september ætla atvinnuvegaráðherra að endurflytja frumvarp til laga um breytingu á lögum um dýrasjúkdóma og varnir gegn þeim, nr. 25/1993 (riðuveiki o.fl.). Með frumvarpinu eru lagðar til ýmsar nauðsynlegar breytingar á lögnum til þess að ná fram þeim markmiðum sem fram koma í nýrri landsáætlun um riðuveikilaust Ísland auk nauðsynlegra breytinga sem gera þarf í tengslum við varnir gegn öðrum smitsjúkdómum.

Í október er boðað frumvarp til laga um breytingu á búvörulögum, nr. 99/1993 (framleiðendafélög). Með frumvarpinu verða lagðar til breytingar á búvörulögum til að styrkja stöðu frumframleiðenda landbúnaðarvara. Í næsta mánuði

hyggst atvinnuáráðherra enn fremur leggja fram frumvarp um breytingu á samkeppnislögum, nr. 44/2005 (veltumörk tilkynningarskyldra samruna, samrunagjald o.fl.). Með frumvarpinu verða lagðar til breytingar er varða veltumörk tilkynningarskyldra samruna, sem og gjaldtöku og málsmæðferðarreglur samrunamála.

Þá er stefnt að frumvarpi um lagareldi í febrúar nk., um ný heildarlög fyrir greinina.

Fjármála- og efnahagsráðherra hyggst í september endurflytja frumvarp um kílómetragjald á ökutæki. Með frumvarpinu er lagt til að tekin verði upp gjaldtaka í formi kílómetragjalds vegna notkunar ökutækja á vegakerfinu. Jafnframt er lagt til að almennt og sérstakt vörugjald af eldsneyti verði felld niður og lög um olíugjald og kílómetragjald, nr. 87/2004, og lög um kílómetragjald vegna notkunar hreinorku- og tengiltvinnbifreiða, nr. 101/2023, verði felld brott. Þá er lögð til hækkun á kolefnisgjaldi í lögum um umhverfis- og auðlindaskatta, nr. 129/2009.

/sá

PRO OMEGA HUNDAFÓÐUR

Hágæða alhliða hundafóður á frábæru verði!

Adult 15kg.....8.324 kr.
Performance 15kg.....8.453 kr.
Lamb & Rice 15kg.....9.419 kr.
Puppy 8kg.....5.575 kr.

gæði í hverri gjöf...

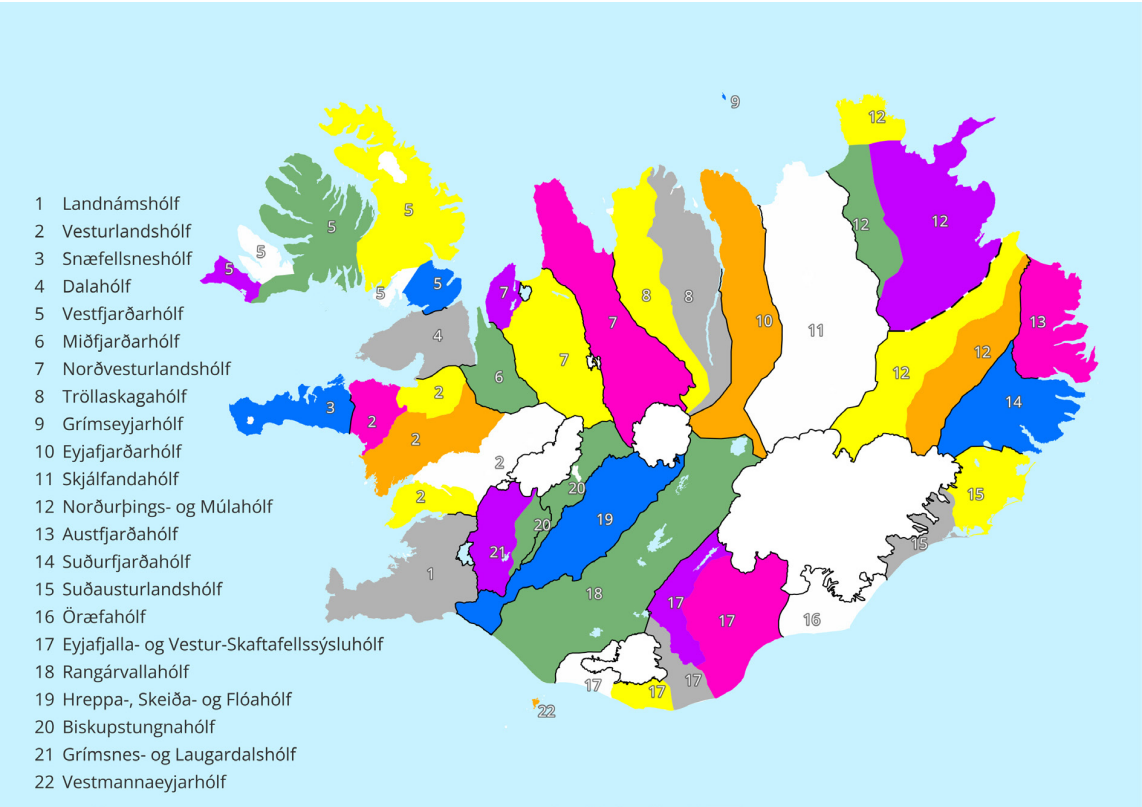
www.fodur.is
fodur@fodur.is

FB Reykjavík
Kornagarðar 12
570 9800

FB Selfoss
Austurvegur 64 a
570 9840

FB Hvolsvöllur
Dufþakabraut 1
570 9850

SENDUM UM
ALLT LAND

Ný skipan sauðfjárveikivarnarhólfa, en þeim var nýlega fækkað um þrjú.

Mynd / Matvælastofnun

Matvælastofnun:

Nýtt kort yfir skipan sauðfjárveikivarnarhólfa

Matvælastofnun hefur nú formlega gefið út nýtt kort yfir uppferð sauðfjárveikivarnarhólfa.

Á því eru nýjustu upplýsingar um fjölda, legu og stærð allra hólfa, en í sumar voru þrjár sauðfjárveikivarnarlínur lagðar niður og þar með fækkaði hólfum um þrjú. Línurnar sem voru lagðar niður eru Kollafjarðarlína, Vatnsneslína og Jökulsárlína.

Ítarlegt heilbrigðiseftirlit

Ráðherra hefur heimild til að leggja niður varnarlínu hafi farið fram ítarlegt heilbrigðiseftirlit á búfé á þeim varnarsvæðum sem að línunni liggja og að fenginni umsögn frá Matvælastofnun.

Við brotthvarf Kollafjarðarlínu verður til eitt Vestfjarðahólf í stað tveggja og þegar Vatnsneslína hverfur sameinast Vatnsneshólf annars vegar og Húna- og Skagahólf hins vegar í eitt Norðvesturlandshólf.

Við niðurfellingu Jökulsárlínu verður til Norðurlandshólf og Múlahólf í stað Norðrausturhólfs og Héraðshólfs.

Sama sjúkdómastaða

Í mati Matvælastofnunar á Kollafjarðarlínu, sem nær úr Kollafirði í Ísafjarðarbotn segir að sama sjúkdómastaða sé beggja vegna línunnar. Girðingin hefur ekki fengið viðhald í áratugi og hefur legið niðri og skapað slysaættu í umhverfinu svo ákveðið hefur verið að taka hana upp. Athygli er vakin á því að þrátt fyrir sameiningu Vestfjarðahólfanna eystra og vestra, þá nær líflambasölusvæðið eingöngu yfir Vestfjarðahólf eystra. Sama sjúkdómastaða er einnig beggja vegna Vatnsneslínu, sem liggur úr Miðfjarðarvatni í Síðukrök við ósa Viðidalsár.

Jökuldalslína er í raun Jökla og Hálslón. Matvælastofnun segir sömu stöðu vera komna upp með

Jöklu og var með Blöndu fyrir nokkrum árum, að hún er ekki lengur fjárheld. Sama sjúkdómastaða er beggja vegna árinna, í Héraðshólfi og Norðausturhólfi sunnan Smjörfjallalínu.

Eyjafjarðará teiknuð inn á kortið

Sigurbjörg Bergsdóttir, sérgreina-dýralæknir jörturdýra hjá Matvælastofnun, segir að til viðbótar nýrri hólfaskipan hafi verið gerðar lagfæringar á Eyjafjarðarlínu í kortagerðinni og hefur Eyjafjarðará verið teiknuð inn á kortið.

Það sé gert til þess að fyrirbyggja þann útbreiðda misskilning að allir bæir austan Eyjafjarðará séu í Eyjafjarðarhólfi. Reyndin er að stór hluti þeirra er í Tröllaskagahólfi, Eyjafjarðarlína fylgir ánni Mjaldmá og skilin milli hólfanna eru á milli bæjanna Rifkelsstaða og Munkaþverár.

/smh

Ístex:

Ekki náð að standa í skilum við bændur

Vegna viðvarandi rekstrarvanda hjá Ístex síðustu 12 mánuði hefur ekki tekist að gera upp við sauðfjárbændur fyrir ullaþinnlegg á þessu ári.

Sigurður Sævar Gunnarsson, framkvæmdastjóri Ístex, segir að sala á þessu tímabili hafi minnkað um rúmar 400 milljónir miðað við sama tímabil árið áður. „Þessi mikli samdráttur veldur því að við eigum í vanda með að standa í skilum við okkar lánardrotna, þar með talið bændur.“

Engin lausn varðandi greiðslur til bænda

„Staðan er áfram snúin og flókin. Áfram verður gripið til margvíslegra ráðstafana í hagræðingarskyni. Það er því miður þannig að ekki hefur enn fundist lausn á því hvernig við getum staðið við greiðslur til bænda,“ útskýrir Sigurður.

„Samdráttur hefur að mestu verið í sölu á handþrjónabandi erlendis, aðallega til Þýskalands og Bandaríkjanna. Brugðist hefur verið við þessum rekstrarvanda með samdráttaraðgerðum í rekstri Ístex. Þrátt fyrir það er fyrirtækið

Sigurður Sævar Gunnarsson, framkvæmdastjóri Ístex.

Mynd / smh

í vanda með að standa í skilum við lánardrotna, þar með talið bændur,“ segir hann enn fremur.

Markaðsaðstæður í september oft verið betri

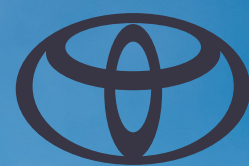
Fyrst fór sala á handþrjónabandi að minnka í Þýskalandi og síðar í Bandaríkjunum. „Nú er að hefjast nýtt sölutímabil, en markaðsaðstæður

fyrir sölu á ullaþrjónabandi hafa oft verið betri, bæði fyrir okkur og okkar samkeppnisaðila. Dreifing í Þýskalandi hefur verið styrkt, en að sama skapi þá hefur áhyggjuhljóð frá viðskiptavinum á Norðurlöndum aukist frá því í vor.

Allra leiða er leitað til að auka sölu og finna lausnir fyrir bæði lánardrotna og viðskiptavinum,“ segir Sigurður.

/smh

ÆVINTÝRIN BÍÐA ÞÍN

TOYOTA RAV4 Plug-in Hybrid

TOYOTA RAV4 Plug-in Hybrid
verð frá: 9.690.000 kr.

TOYOTA FÖRUM LENGRA

Toyota Kaupúni
Kaupúni 6
570 5070

Toyota Akureyri
Baldursnesi 1
460 4300

Toyota Reykjanesbæ
Njarðarbraut 19
420 6600

Toyota Selfossi
Fossnesi 14
480 8000

UMHVERFISVERÐLAUN ATVINNULEFSINS
UMHVERFISFYRIRTÆKI ÁRSINS

Bíllinn í þessari auglýsingu endurspeglar ekki endilega það verð og þann búnað sem kann að vera tilgreindur. Fyrirvari við 7 ára ábyrgð: Ökutækinu skal viðhaldið samkvæmt vörulýsingu og leiðbeiningum framleiðandans og ber eigandi kostnaðinn við slíkt viðhald. Sé það ekki gert getur það valdið ógildingu ábyrgðar varðandi hluti sem þarfnast viðhalds. 7 ára ábyrgð gildir eingöngu um bíla sem fluttir eru inn af Toyota á Íslandi ehf. 12 mánaða vegaaðstoð fylgir öllum nýjum Toyota bílum. Birt með fyrirvara um villur. Sjá nánar á www.toyota.is

Bændablaðið

Ritstjóri: Þróstur Helgason (ábm.) throstur@bondi.is – Sími: 563 0300
Auglýsingastjóri: Þórdís Una Gunnarsdóttir thordis@bondi.is – Sími: 866 3855
Blaðamenn: Ástvaldur Lárusson astvaldur@bondi.is – Hulda Finnsdóttir hulda@bondi.is
Sigrún Pétursdóttir sigrunpeturs@bondi.is – Sigurður Már Harðarson smh@bondi.is
Steinnun Ásmundsdóttir steinunn@bondi.is
Vefur blaðsins: www.bbl.is – Netfang blaðsins: bbl@bondi.is
Frágangur fyrir prentun: Ómar Órn Sigurðsson – Prentun: Landsprent ehf.
Upplag: 33.000 Dreifing: Landsprent og Íslandspóstur. ISSN 1025-5621

Enn eitt tækifærið

Lífrænt vottað landbúnaðarland á Íslandi er nú talið vera um eitt prósent en árið 2020 var það um 3,5 prósent í Evrópusambandinu og í 15 löndum þess var hlutfallið herra en tíu prósent. Samkvæmt aðgerðaáætlun sem gefin var út af matvælaráðuneytinu fyrir ári síðan er stefnt að eflingu lífrænnar ræktunar hér á landi þannig að hún nái tíu prósentum eftir fimmtán ár, 2040. Ástæðan fyrir því að þessi áætlun var gerð er sú að Ísland hefur dregist aftur úr nágrannalöndum sínum og öðrum Evrópulöndum hvað þetta varðar. Í Evrópusambandinu er stefnt að því að 25 prósent landbúnaðarlands verði komið með lífræna vottun eftir fimm ár, 2030.

Þetta kom fram í forvitnilegri fréttaskýringu í síðasta blaði sem innihélt meðal annars viðtal við Elinborgu Erlu Ásgeirsdóttur, nýjan formann VOR, félags framleiðenda í lífrænum búskap. Þar segir enn fremur að aðgerðir í þessari áætlun séu alls 22. Fáeinar þeirra séu komnar til framkvæmda en flestar séu í lausu lofti. Kallar Elinborg Erla eftir því að áætluninni verði fylgt eftir og sömuleiðis verði unnið eftir henni. Aðgerðir í áætluninni þurfi að koma til framkvæmda svo að þróun lífræns landbúnaðar þokist áfram hérlandis.

Elinborg leggur sömuleiðis áherslu á að sjálfbærni sé höfð að leiðarljósi þegar til framtíðar sé litið fyrir íslenskan landbúnað. Mikilvægt sé að stökkva ekki á skammtímalausnir sem auka framleiðni eða framleiðslu líðandi stundar og skerða um leið möguleika og tækifæri komandi kynslóða. „Lífræn ræktun og framleiðsla er raunverulegur kostur og lausn sem getur aðstoðað okkur við að tryggja framtíð íslensks landbúnaðar,“ segir Elinborg.

Og það má sannarlega taka undir það með Elinborgu að í raun sé það synd hvað Íslendingar séu miklir eftirbátar annarra þjóða hvað hlutfall lífræns vottaðs landbúnaðar varðar. „Við erum einna best í stakk búin til að nýta okkur þessar umhverfisvænu framleiðsluaðferðir. Þrátt fyrir að við glímum vissulega við hluti eins og ótryggt veðurfar og stutt sumur þá höfum við á móti forskot, til dæmis hvað meindýr varðar sem eru afar fá hér í stóra samhenginu. Við eigum fullt af hreinu vatni, hreina orku og mikið af góðum og næringarríkum jarðvegi. Tækifæri til nýsköpunar, fjölbreyttrar nýtingar og uppbyggingar ræktunarjarðvegs eru víða. Þá hafa ekki verið nefnd tækifærin sem eru víða hvað nýtingu lífrænna áburðarefna varðar og þeim fer í raun fjölgandi, til dæmis með auknu landeldi en einnig með vitundarvakningunni og auknum kröfum um meðferð lífræns úrgangs. Lífrænn landbúnaður vinnur í grunninn út frá hringrásarhugsun sem á að vera hægt að heimfæra á samfélagið allt, færir lausnir á sama tíma og til verða heilnæmar afurðir.“

Fleiri áhugaverð atriði væri hægt að tína til úr umræddri grein en öll sýna þau fram á að hér liggur enn eitt tækifærið í íslenskum landbúnaði sem ráð væri að nýta. Til þess þarf markvissa vinnu að umræddri áætlun, framfylgd aðgerðanna 22 og fjármagn til þess að koma þeim bændum sem hafa hug á að fá lífræna vottun yfir línuna. Þar þarf í sumum tilvikum ekki mikið til, svo sem í sauðfjárrækt. Lífræn búvöruframleiðsla er ekki bara spurning um aukið virði, jákvæðari og sterkari ímynd og aukna hollustu heldur einnig framtíð sjálfs ræktarlandsins.

Þróstur Helgason

20% afsláttur

11.-21. september

DeLaval

Bústólpi

Sláturtíðin:

Um 80% af sláturfé frá Blönduósi á Sauðárkrók og Hvammstanga

– Sláturfé nokkru færra en í fyrra en búist við meiri vænleika

Ekki verður slátrað hjá Kjarnafæði Norðlenska (KN) á Blönduósi sem þýðir að hlutur þess í sauðfjárlátrun dreifist að mestu á fjögur slátruhús, en um 70 þúsund fjár var slátrað á Blönduósi í síðustu sláturtíð.

Aukning er í bókunum hjá þeim öllum. Kaupfélag Skagfirðinga (KS) og SKVH reka slátruhús hvort sinum megin við Blönduós, bæði á Hvammstanga og á Sauðárkróki. Samkvæmt Einari Kára Magnússyni aðstoðarslátruhússtjóra KS, er útlitið ágætt með pantanir og von á nokkurri fjölgun. Á Sauðárkróki erum við að fjölga um svona 23 þúsund frá því í fyrra og förum í um 114 þúsund – sem samt nær ekki þeim fjölda sem var slátrað á árunum 2017 til 2018. Á Hvammstanga fjölgar um 20 þúsund og við gerum ráð fyrir að alls verði 110 þúsund fjár slátrað þar.“

Væn lömb

Einari Kári telur að um 80% af sláturfénu frá Blönduósi fari til slátruhúsanna á Hvammstanga og Sauðárkróki. „Á landsvisu gerum við ráð fyrir að dilkum sem slátrað verði nú fækki niður í 390 þúsund, en um 404 þúsund var slátrað í fyrra. Árið í fyrra var erfitt hvað varðar tíðarfar og frjósemin eftir því. Þótt bændum hafi ekki fækkað að ráði þá er samt þessi fækkun. Ég hef sjálfur heyrt í mörgum bændum sem eiga 100–200 færri sláturlömb en í fyrra, aðallega út af langtíma áhrifum ótiðarinnar í fyrra á frjósemi ána,“ segir Einari Kári.

Hann segir að gott útlit sé með vænleika lambanna, haustbeitin líti talsvert betur út en í fyrra. Ásókn í slátrun fyrstu vikunnar er örlítið meiri en verið hefur, en þá er mesta álagið greitt. Einari reiknar með að mestur álagspunktur slátrunar verði í 37. viku, í kringum 11. og 12. september, en þá er greitt 20% álag og byrjað

Talið er að umtalsvert færri sláturlömb nú miðað við síðustu sláturtíð, megi rekja meðal annars til áhrif ótiðarinnar í fyrra á frjósemi ána. Mynd / smh

að rétta víða í Húnavatnssýslum og í Skagafirðinum. „Ég spái því að vænleikinn fari upp um 600–700 grömm. Meðalfallþungi í fyrra var um 16,5 kíló, en 16,9 kíló að meðaltali síðustu fimm ár. Ég á von á því að hún fari aðeins yfir 17 kílóin núna.“

Hagræðing í kjötvinnslu í vetur

Slátruhúsið á Blönduósi er í eigu KN. Ákvörðun um að loka því er liður í hagræðingu í rekstri félagsins en mikill taprekstur var þar á síðasta ári. Einari Kári segir að í vetur sé horft til hagræðingar í rekstri á kjötvinnslum undir KS og KN.

Eftir ár ættu svo bændur að geta vænst þess að fá hagstæðara afurðaverð, þegar frekari hagræðingu í úrvinnsluferlinu hefur verið hrint í framkvæmt.

Ágúst Torfí Hauksson, forstjóri KN, segir að þrátt fyrir samdrátt í heildarfjölda sláturfjár á landinu á milli

ára verður aukning í slátrun á Húsavík, þar sem slátruhúsinu á Blönduósi hefur verið lokað. Í slátruhúsi KN á Húsavík stefni í slátrun á um 90 þúsund fjár en var um 85 þúsund í sláturtíðinni 2024, sem er aukning um tæp sex prósent.

Líkt og annars staðar er greitt álag á sláturfé fyrstu vikur slátrunar á Húsavík, en Ágúst Torfí segir að færra fé komi til slátrunar hjá þeim nú á þessum tíma. Erfitt verði að fullnýta slátrugetu hússins fyrstu daga sláturtíðar.

Aukning um 5% hjá SS

Steinþór Skúlason, forstjóri Sláturfélags Suðurlands, segir að hann geri ráð fyrir að um 99 þúsund fjár komi til slátrunar hjá þeim, sem þýði um 5% aukningu.

„Eins og mörg undanfarin ár eru álagsgreiðslur fyrstu vikunnar til að hluti bænda sjái sér hag í því að láta slátra þá og bæta nýtingu sláturtímans. Þessar vikur verða vel nýttar hjá okkur,“ segir hann. /smh

Kolefnisbúskapur:

Beittir úthagar betri en friðaðir

Uptaka kolefnis reyndist 41,5% minni í friðuðu landi miðað við það land sem sauðfé hafið verið beitt á, samkvæmt niðurstöðum rannsókna á kolefnisbúskap í úthögum árin 2022 og 2023.

Rannsóknarverkefnið heitir ExGraz: Áhrif langtíma beitarfriðunar á kolefnisupptöku og kolefni í graslendisjarðvegi og nær bæði til kolefnisbúskapar ofan- og neðanjarðar. Neikvæð áhrif friðunar á kolefnisbúskap voru viðtæk. Mest mældist kolefnisupptakan í beittu graslendi og marktækt minni upptaka á kolefni í friðuðu graslendi. Eins var marktækt minni upptaka í friðuðu mólendi samanborið við beitt mólendi.

Anna Guðrún Þórhallsdóttir, prófessor við Háskólann á Hólum, stýrði rannsókninni. Hún segir að einnig hafi marktækt minna kolefni verið í efsta tíu sentimetra jarðvegslaginu í friðaða landinu samanborið við það beitta.

„Mikill munur var á jarðvegskolefni í graslendi og mólendi, þar sem marktækt minna kolefni var í mólendi en graslendi. Sá munur mældist niður á 20 sentimetra jarðvegisdýpt. Þá mældist einnig marktækt minna köfnunarefni í mólendi en graslendi. Sýni til ákvörðunar á rótarmassa voru einnig tekin niður að 60 sentimetrum í jarðveginum. Niðurstöður sýndu

að 75% róta reyndist vera að finna í efstu 10 sentimetrum jarðvegsins og var rótarmassinn marktækt minni í friðuðu landi samanborið við beitt land,“ útskýrir Anna Guðrún.

Hún segir að á tveimur stöðum hafði graslendið þróast yfir í birkiskóg við friðunina. „Í birkiskóginum reyndist jarðvegskolefnið vera minnst og er það í fullu samræmi við meðaltal niðurstaðna annarra rannsókna á jarðvegskolefni í friðuðum birkiskógi á Íslandi sem birtar hafa verið á síðustu árum. Okkar niðurstöður á magni jarðvegskolefnis í friðuðu mólendi eru einnig í samræmi við áður birtar rannsóknir.

Mun meira mældist af kolefni í graslenninu en í birkiskóginum og mólenninu í okkar rannsókn. Aðeins ein rannsókn hefur áður verið gerð á varðandi mælingar á magni kolefnis í graslendisjarðvegi á Íslandi og sýndi hún svipað eða nokkuð meira magn kolefnis í graslendisjarðvegi,“ segir Anna Guðrún. Þessar rannsóknir séu í samræmi við niðurstöður erlendra rannsókna á sambærilegum svæðum.

Svepprót skýring á minna jarðvegskolefni í skóglendi

Hún segir að í nýlegum rannsóknum í Svíþjóð og Skotlandi hafi komið í ljós að skýring á litlu magni

jarðvegskolefnis í skóglendi væri að finna í þeirri gerð svepprótar sem fylgi trjágróðri. Hún hefur verið greind með ensímkerfi sem geti brotið niður lífrænt, kolefnisríkt efni í jarðveginum til að ná í köfnunarefni fyrir sambýlistréd. Með því að brjóta niður lífræna efnið í jarðveginum losnar um kolefnið í jarðveginum og það hverfur hraðar út í andrúmslofið. „Þetta á sérstaklega við þegar plantað er trjá í kolefnisríkari jarðveg graslendis og mólendis. Þetta ferli skýrir einnig hversu auðveldara það er að koma til nýskógrækt í graslendi og mólendi þar sem fyrir er köfnunarefni sem fyrir íbúar graslendisins og mólendisins lögðu til og trén þurfa til vaxtar,“ útskýrir Anna Guðrún enn fremur.

ExGraz rannsóknin hlaut verkefnastyrk úr Rannsóknasjóði Rannís í ársbyrjun 2021. Anna Guðrún þakkar sérstaklega fyrir stuðninginn, því án hans hefði rannsóknir ekki verið framkvæmd.

Auk Önnu Guðrúnar komu erlendir og innlendir vísindamenn að rannsókninni; Björn Þorsteinsson, Jón Guðmundsson, Áslaug Geirsdóttir, Rene van der Wal og Richard D. Bardgett — og doktorsneminn Christian Klopsch. /smh

Yfir háuppskerutíma bænda stendur Krónan fyrir bændamarkaði í verslunum sínum um helgar. Þar er nýuppteknu íslensku grænmeti stillt upp án plasts og umbúða. Samkvæmt upplýsingum á heimasíðu Krónunnar var fyrsti markaðurinn haldinn 22. ágúst og er stefnt að því að hann verði minnst þrjár helgar, en það fari eftir uppskeru bænda. Þar má meðal annars finna rótargrænmeti, kál og grænmeti úr ylrækt.

Mynd og texti / ál

Verðmæt gæs að grípa

Vinkill | Steinþór Logi Arnarsson
steinthor@bondi.is

Verðmætasköpun ásamt styrkingu innviða og öryggis verður þema haustsins hjá ríkisstjórninni segir Krístrún Frostadóttir forsætisráðherra. „Við ætlum að fjölga vel launuðum störfum um land allt og styðja við hagvöxt í góðu jafnvægi,“ sagði hún nýlega við kynningu nýrrar atvinnustefnu sem vinna á í vetur. Það getur því ekki átt betur við en svo að sem hluta af þeirri þemavinnu fari fram ígrundað samtal stjórnvalda og bænda um starfsskilyrði í landbúnaði; búvörusamninga og heildarmyndina.

Fyrir undirrituðum birtist heildamynd landbúnaðarins sem flókin mósaík þar sem sumt vinnur saman en annað ekki eins vel. Þar sem sumt er unnt að meta til fjár og annað ekki. Allt í senn er landbúnaður atvinnuvegur sem skapar verðmæti og krefst þannig þekkingar og tækni, stoð byggðafestu um land allt, órjúfanlegur hluti menningar okkar og sögu, lýðheilsumál, umhverfis- og loftslagsmál, öryggismál, hreiður auðlinda þjóðarinnar og þannig væri hægt að telja áfram. Ábyrgð okkar sem ætlað er að leiða samtalið í jörf svo úr verði samkomulag og

síðar samningar er mikil enda mikið í húfi en um leið til mikils að vinna sem vegur þyngra.

Verðmæti og umsvif landbúnaðar og landbúnaðarafurða í íslensku efnahagslífi eru óumdeild. Framleiðsluvirði afurða í landbúnaði stefnir hraðbyrri að því að rjúfa 100 milljarða múrinn en það var yfir 90 milljarðar árið 2024. Það eru mörg handtökin sem láta þessi verðmæti verða til en óbein störf af landbúnaði eru síðan fleiri en bein störf en samtals telja þau hátt í níu þúsund störf. Þróunin er sú að verðmætasköpun á hvert starf í landbúnaði hefur aukist talsvert umfram almenna þróun enda færri bændur að framleiða meira en áður. Áhyggjuefnið er það að á sama tíma hafa laun í mörgum búgreinum ekki hækkað að nafnvirði í næstum tíu ár. Framleiðni hefur ekki aukist nægilega til að mynda launagreiðslugetu í of mörgum tilvikum. Nú er tíminn til að rjúfa þá kyrrstöðu. Það kallar þó í flestum tilvikum á fjárfestingar og þá reynir á útsjónarsemi.

Að auka framlegð og framleiðni fer vel saman á hverskonar einingar; fermetra, hektara, vinnustundir, afurðir eftir aðföng eða allt í bland, mikilvægt er að viðhalda þróun í þá átt. Tækifærin til að gera betur og gera meira eru til staðar. Þá gætu markmið stjórnvalda

gengið eftir með fleiri vel launuðum störfum um landið allt og um leið fækkað ólaunuðum sjálfböðastörfum í landbúnaði. Bindum því vonir um að áður en um langt liður verði skilyrðin til fjárfestinga bætt svo um muni og skilaboð stjórnvalda verði skýr. Í þeim anda sagði Krístrún Frostadóttir forsætisráðherra nýlega í erindi sínu um nýja atvinnustefnu:

„Því ríkið er betri bandamaður fyrir atvinnulífið þegar áherslurnar og forgangsmálin liggja fyrir. Þannig veitum við fyrirsjáanleika til fjárfestinga. Ekki fyrirsjáanleika dóða, aðgerðaleysis og hræðslu við breytingar – heldur fyrirsjáanleika sem byggir á atorku og aðgerðum, ábyrgð og áreiðanleika.“

Bændur, látum ekki standa á okkur í að sýna fram á þjóðhagslegt mikilvægi starfa okkar með ábyrgð og stolt í öndvegi. Grípum gæsina, þau tækifæri sem við okkur blasa á stórum og smáum skala, og sýnum þjóðinni hvers virði það er fyrir samfélagið okkar að landbúnaðurinn fái að blómstra á ný með vexti og verðmætasköpun.

Höfundur er formaður Samtaka ungra bænda.

Pistill formanns | Trausti Hjálmarson
trausti@bondi.is

Svo uppsker sá sem sáir

Í haust er uppskerutími okkar bænda, þótt mikilvægi árstíðarinnar sé vissulega mismikið eftir búgreinum. Margar vörur berast í verslanir allan ársins hring, og tæknin og náttúruauðlindir okkar hafa gert það að verkum að neytendur hafa sömuleiðis stöðugan aðgang að fjölbreyttu úrvali af fersku grænmeti.

Haustið er tíminn þegar uppskeran stendur sem hæst og úrvalið er mest. Ég veit að ég er alls ekki einn um að njóta þess að sjá bændur að störfum á ferðum mínum um landið. Hvort sem maður býr í sveit eða borg þá snertir það eitthvað í okkur flestum að sjá fólk við vinnu í sveitum landsins.

Bæði er það vegna þess að það er alltaf gaman að sjá fólk við vinnu sem kann vel til verka og vinnur þau fljótt og vel. En líka vegna þess að þetta er til marks um líf í landinu.

Þetta sumar hefur veðrið leikið við okkur Íslendinga og útlit er fyrir afbragðs uppskeru um allt land. Heyskapur gengur vel og kornskurður líka og uppskeran hjá grænmetisbændum lofar afar góðu. Mögulega áttum við þetta inni hjá almættinu

En þrátt fyrir góða veðrið og sólina er uppskeran alltaf afrakstur erfiðis, útsjónarsemi og hagsýni bænda um allt land

eftir síðasta sumar, en ég læt guðfræðingum um að svara því.

En þrátt fyrir góða veðrið og sólina er uppskeran alltaf afrakstur erfiðis, útsjónarsemi og hagsýni bænda um allt land. Það er óþarfi að lista það upp fyrir lesendum þessa blads hvað liggur á bak við afkomu hvers býlis. Bændur vinna myrkranna á milli og með menntun sína og reynslu að vopni ná þeir því sem mögulegt er að ná úr rekstri sinna býla. Það er ekkert gefið í þessum efnum, en það má endilega gleðjast þegar vel gengur.

Eins og ég hef vikið hér að nokkrum sinnum áður renna núgildandi búvörusamningar út í lok næsta árs og erum við að hefja vinnu með stjórnvöldum um starfsskilyrði bænda og íslensks landbúnaðar til framtíðar.

Sömu lögmál eiga við um slíka vinnu og bústörfin sjálf. Undirbúningur og góð áætlanagerð ásamt útsjónarsemi, aðlögunarhæfni og mikilli vinnu skilar miklu betri uppskeru en ella.

Þess vegna hef ég lagt á það áherslu að hefja þessa vinnu nú í haust svo okkur gefist nægur tími til að niðurstaðan verði bæði okkur bændum og líka stjórnvöldum hagfelld. Starfsfólk Bændasamtakanna hefur lagt hart að sér í aðdraganda viðræðnanna og komum við afar vel undirbúin til þeirra.

Við höfum líka lagt grunninn með öðrum hætti. Auðveldara er fyrir okkur og stjórnvöld að komast að samkomulagi sem okkur er hagfelld ef almenningssálitíð er með okkur. Auglýsingarnar okkar undir slagorðinu „Við erum öll úr sömu sveit“ leika hér hlutverk, en líka það hvernig við mætum almenningi, hagsmunasamtökum og stjórnmalafólki almennt.

Stóru verkefni Bændasamtakanna eru óbreytt. Við viljum að bændum séu tryggðar sanngjarnar tekjur fyrir þeirra vinnu. Að íslenskur landbúnaður fái þann stuðning og þá vernd sem hann þarf til að keppa á jafningjagrundvelli við innfluttar vörur og að fundnar verði lausnir á þeim vanda sem nýliðun í greininni getur orðið.

Málstaður okkar er góður. Við erum vel undirbúin og við njótum stuðnings almennings og neytenda. Ég hef því fulla trú á að uppskeran verði með ágætum.

Höfundur er formaður BÍ.

Jarmað, hneggjað, baulað ...

Það verður að segjast að áform um atvinnustefnu stjórnvalda sem forsætisráðherra kynnti á fimmtudag í síðustu viku eru byggð á þröngri sýn á íslenskt atvinnulíf. Þau fela hvorki í sér áhugaverða né ábyrga framtíðarsýn á íslenskt atvinnulíf og þær áskoranir í loftslagsmálum, umhverfismálum, byggðamálum, matvælaframleiðslu og hvað varðar jöfnuð sem okkar samfélag jafnt sem öll önnur samfélög heims standa frammi fyrir næsta áratuginn. Það eru vonbrigði.

Krístrún kynnti atvinnustefnuna sem „vaxtarplan til 2035“ enda lagði hún umfram allt og „fyrir það fyrsta“ áherslu á að þetta ætti að vera hagvaxtarstefna: „Já, ef við höldum rétt á spilunum þá getur nútímaleg atvinnustefna lagt grunn að betri hagvexti á Íslandi, meiri hagvexti á mann – sem er lykilatriði – með minna álagi á samfélag, umhverfi og innviði.“

Þetta gæti hljómað vel í eyrum sumra, en ef orð Krístrúnar eru skoðuð kemur í ljós að í stjórnsýslunni á að leggja áherslu á „einföldun regluverks“ sem liðkar fyrir leyfisveitingum í orkumálum (sem sagt virkjanaframkvæmdum). Svo á að „létta á byggingareglugerð“, væntanlega til að hraða framkvæmdum þótt jafn æskilegt væri að auka geði. Sömuleiðis á að „létta á jafnlaunavottun“ þó að skynsamlegra væri líklega að endurmóta það fyrirbæri og uppfæra. Í rannsóknar- og þróunarstarfi ætlað ríkið að styðja við „freakari vöxt hugverkaiðnaðar“ og virðist byggja þá áherslu á þeirri þróun sem hefur verið að eiga sér stað síðustu áratugi og hefur skilað verðmætustu fyrirtækjum heims. Síðast en ekki síst kynnir Krístrún nýja byggðastefnu með eftirfarandi hætti: „Tími stórfamkvæmda er runninn upp á ný.“ Með stórfamkvæmdum á að „treysta byggð og stuðla að svæðisbundnum hagvexti“. Með

stórfamkvæmdum er væntanlega einkum átt við virkjana-, vega- og jarðgangafamkvæmdir – mannaflsfrekar framkvæmdir sem kalla umfram allt á enn meira af ódýru, innfluttu vinnuafli.

Þetta er framtíðarsýnin.

En í raun er þetta atvinnustefna sem hér var við lýði fyrir tuttugu til þrjátíu árum og fór með þetta samfélag fram af brúninni. Þetta er atvinnustefna tuttugustu aldarinnar. Hún fjallar umfram allt um eflingu hefðbundins iðnaðar.

Mál forsætisráðherra bar því miður vott um ákaflega þrönga og gamaldags sýn á atvinnuþróun. Hvað varðar landbúnað og matvælaframleiðslu er þar ekkert að finna. Ein af stærstu áskorunum næstu ára er að efla heilnæma og sjálfbæra matvælaframleiðslu sem vinnur gegn þeirri vö sem stafar af loftslaginu og tryggja fæðuöryggi á þeim víðsjárverðu tímum sem ríkja. Ein af stærstu áskorunum í okkar landi er að jafna stöðu landsbyggðar og höfuðborgarsvæðis og það verður ekki gert með því að flytja inn meira af ódýru vinnuafli. Umhverfismál verða áfram eitt af stærstu viðfangsefnum aldarinnar. Í því sambandi þarf að vera á hreinu í hvað orkan á að fara sem á að framleiða næsta áratuginn. Ekkert var talað um landeldi í þeim efnum en minnst var á gagnaver á fundinum. Landeldi er atvinnuskapandi landbúnaður. Gagnaver sækja fyrst og fremst í ódýra, græna orku og munu ekki skapa mörg störf hér á landi.

Það eru veruleg vonbrigði að heyra engin orð um þær áskoranir sem hér eru nefndar í ræðu forsætisráðherra um nýja atvinnustefnu sl. fimmtudag. Stjórnvöld verða að sýna að þau sjái og skilji helstu áskoranir samtímans, að öðrum kosti missa þau traust og tiltrú.

Frá Sláturaðstöðunni á Refsstað.

Refsstaður:

Áforma 40% aukningu í slátrun í haust

Síðasta haust reisti Skúli Þórðarson á Refsstað í Vopnafirði slátruhús heima á bæ og slátraði þar sauðfé og folöldum fyrir sig og aðra. Í haust ætlar hann að auka slátrun um 40%.

Slátruhúsið á Refsstað er rekið sem lítil afurðastöð fyrir afurðirnar sem seldar eru frá bænum og starfar einnig sem þjónustuslátruhús. „Við erum með okkar eigin vörumerki,

Skúli Þórðarson á Refsstað.

„Vopnfirskt gæðakjöt“, og markaðssetjum í gegnum það sauðfjár- og hrossakjöt safurðir,“ segir Skúli sem er með um 400 fjár á vetrarfóðrum og um 70 hross, þar af 30 merar í folaldaræktun. Slátruhúsið er rekið á forsendum reglugerðar um lítil matvælaafyrirtæki og hefðbundin matvæli, sem tók gildi árið 2016. Slátruhúsið í Seglbúðum í Landbroti starfaði einnig samkvæmt þessari reglugerð. Það brann í apríl 2024. Síðan er það Slátruhús Vesturlands í Borgarnesi sem er þjónustuslátruhús með enn umfangsmeira leyfi, auk þess að vera lífrænt vottað.

Hefur selt nánast allt úr síðustu sláturtíð

Skúli er bóndi og fyrrverandi slátruhússtjóri Slátrufélags Vopnfirðinga, sem hætti starfsemi eftir sláturtíðina 2023. Skúli hefur að undanförmu unnið að endurbótum á sláturaðstöðunni heima á Refsstað. „Ég hef meðal annars haldið áfram að laga húsið að þessum iðnaði og bætti svæðið úti, þar sem féð kemur í réttina, og þar sem úrgangurinn er tekinn út úr slátruhúsinu.

Ég byrjaði að slátra 8. september

og slátra fyrir mig um 400 lömbum í haust og um 400–450 lömbum fyrir nokkur ferðapjónustubú og önnur bú sem vilja taka heim, hér í Vopnafirði,“ segir Skúli sem hefur nú í upphafi sláturtíðar selt yfir 95% af vörunum frá því í fyrrahaust.

Forpöntun á lamba- og folaldakjöt

„Slátrun mun aukast um eða yfir 40% frá í fyrra, búið er að skipuleggja 11 sláturdaga og ráða starfsfólk. Við slátrum um 100 sauðfé hvern sláturdag, eða um 7–10 folöldum. Keyptum vacuum-pökkunarvél með miklum afköstum og settum upp vefsíðuna [gaedakjot.is](#), sem er bæði leið okkar til sölu og til að kynna okkar rekstur. Til þessa fengum við eina milljón króna í styrk úr Uppbyggingarsjóði Austurlands,“ heldur Skúli áfram.

„Við erum byrjuð með forpöntun á lambakjöt fyrir haustið og forpöntun á folaldakjöt. Við erum svo að selja svið, sviðalappir, fimm slátr saman, kalóneraðar vambir og slög til viðbótar við kjötið. Allar vörurnar má finna á vefsíðunni okkar.“

Engin fjölgun lítilla slátruhúsa

Í maí 2021 var gefin út ný reglugerð sem heimilar rekstur örslátruhúsa heima á lögbýlum, sem eru smærri en það sem rekið er á Refsstað. Á þessum tíma hafa einungis tveir bæir haft slíkt starfsleyfi og nýtt sér þessa heimild – og engin breyting verður fyrir þetta haust.

Bæirnir eru Grímsstaðir í Borgarfirði og Birkihlíð í Skagafirði, en bændur á báðum bæjum hafa lýst ánægju sinni með hvernig til hefur tekist. Með því að slátra og vinna heima hafi tekist að hækka afurðaverð sinnar sauðfjárafurða umtalsvert. /smh

Borgarfjörður:

Ekki bjartsýnn á sameiningu

– Segir lýðræðið tekið af íbúum Skorradalshrepps

Jón Eiríkur Einarsson, oddviti sveitarstjórnar í Skorradalshreppi og bóndi á Mófellsstaðakoti, er ekki bjartsýnn á að sameining við Borgarbyggð verði samþykkt í íbúakosningum sem hófust á föstudaginn og standa til klukkan 18.00 þann 20. september.

„Hingað virðist streyma fólk til þess að taka lýðræðið af íbúunum,“

Jón Eiríkur Einarsson.

segir Jón. „Fólk skráir sig hér með lögheimili, bæði í eyðibýli, óstaðsett í hús og í heimahúsum. Fólk sem alls ekki býr hér. Svo virðist sem Þjóðskrá hafi ekki þau vopn sem þarf til þess að taka á svona skráningum. Ég hef verulegar áhyggjur af því að lýðræðinu sé ógnað – að fólk sé að flytja sig, á pappírnum, inn í dalinn til þess að taka valdið af okkur heimafólki. Ég veit ekki hvernig fólk kys eða hvort það sé að flytja sig í sveitarfélagið til þess að segja nei, en ég hef grun um að þessar skráningar séu til þess að fella kosninguna.“

Kaupa þjónustu af Borgarbyggð

Aðspurður af hverju sveitarstjórnin leitaðist eftir sameiningu núna segir Jón: „Það er búið að reyna þetta nokkrum sinnum. Eftir að hafa talað við sveitunga mína taldi ég raunhæfan kost að gera eina alvöru tilraun núna,“ segir hann, en fyrri sameiningarumleitani hafi ekki náð jafnlangt. „Auk þess óttast ég óöryggi þessa litla sveitarfélags þar sem við þurfum að semja um alla þjónustu. Við erum ekki með grunnskóla, leikskóla, slökkvilið eða neitt slíkt. Þetta kaupum við allt af Borgarbyggð. Maður veit aldrei hvenær Borgarbyggð ákveður

Horft yfir Borgarfjarðarhárad nálægt landamerkjum Skorradalshrepps og Borgarbyggðar.

Myndir / Aðsendar

að viðkomandi þjónusta sé ekki til sölu. Ég vona að Borgbyggðungar vilji fá okkur með sér í lið, bæði íbúana og þetta landsvæði, en það er eitthvað sem verður að koma í ljós þegar talið verður upp úr kössunum.“

Aðspurður um hvort tekjur sveitarfélagsins af sumarhúsaloðum geti útskýrt af hverju andstaða sé við sameiningu svarar Jón: „Það er augljóst mál að við erum enn þá sjálfstæð vegna þess að við getum það peningalega. Tekjur af fasteignagjöldum á hvern íbúa eru mjög háar,“ segir hann. Íbúar séu í kringum sextíu á meðan sumarbústaðir séu á bilinu fimm til sex hundruð.

Hræðsluáróður gegn sameiningu

„Hagsmunirnir sem barist er gegn eru að mínu viti engir. Fasteignagjöld eru lægri í Borgarbyggð en í Skorradal eins og staðan er núna.

Útsvar er örlítið hærra, sem myndi þýða að álögur á íbúa myndu hækka en ekki hjá sumarhúsaeigendum. Ég hef heyrt hræðsluáróður, eins og að vegir verði ekki mokaðir eða sorpið ekki hirt. Þessi þjónusta er ekkert verri í Borgarbyggð.“

Jón segir ekki koma til greina að sameinast öðru sveitarfélagi. „Það er ekki út af því að einhver sveitarfélag séu verri eða betri en önnur, heldur liggur þetta landfræðilega vel saman. Börnin héðan úr Skorradalshreppi fara, eins og önnur börn í uppsveitum Borgarfjarðar, fyrstu árin í grunnskóla á Hvanneyri. Þangað er tíu mínútna akstur. Eftir fimmta bekk fara þau upp að Kleppjárnareykjum. Einnig höfum við góðan aðgang að leikskóla á Hvanneyri,“ segir hann.

Verði sameining sveitarfélaganna samþykkt mun hún ganga í gegn í kjölfar sveitarstjórnarkosninga næsta vor. /ál

Atvinnuvegaráðuneyti:

Ásókn í mjólkurkvótann mun meiri en framboð

– Sama jafnvægisverð og í vor

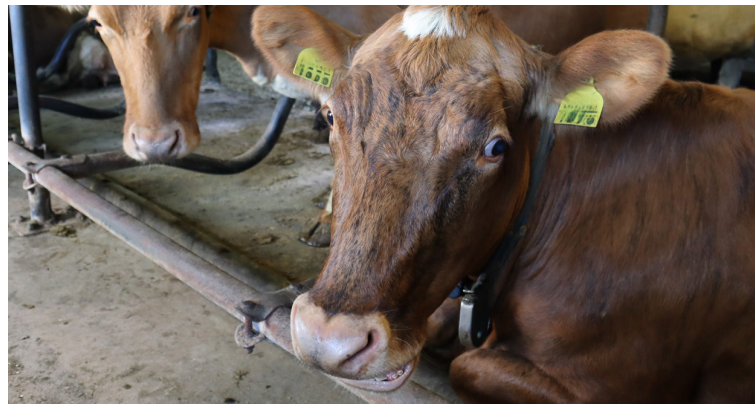
Tvöfalt meiri eftirspurn er eftir mjólkurkvóta en sem nemur framboði.

Markaður með greiðslumark í mjólk var haldinn þann 1. september. Greiðslumark sem boðið var til sölu var 1,1 milljón lítrar en óskað var eftir kaupum á 2,2 milljónum lítra. Greiðslumark sem viðskipti ná til eftir opnun tilboða, eða svokallað jafnvægismark, voru 1.077.643 lítrar að andvirði 269.410.750 kr.

Fjórtán selja 100%

Atvinnuvegaráðuneytinu bárust 67 gild tilboð um kaup og sölutilboð voru 16. Í gildi er ákvörðun um að hámarksverð skuli vera þrefalt afurðastöðvaverð, sem við lok tilboðsfrests var 419 kr. fyrir hvern lítra. Við opnun tilboða kom fram jafnvægisverðið 250 kr./l sem er óbreytt verð frá síðasta tilboðsmarkaði í apríl sl.

Fram kemur í tilkynningu atvinnuvegaráðuneytis að fjöldi kauptilboða undir jafnvægisverði var átta en sölutilboð yfir jafnvægisverði voru tvö. Seljendur með tilboð á jafnvægisverði eða lægra eru

Greiðslumark í mjólk sem boðið var til sölu 1. september var 1,1 milljón lítrar en óskað var eftir kaupum á 2,2 milljónum lítra.

Mynd / Sá

14 talsins og selja 100% af sínu framboðna magni. Kaupendur með tilboð á jafnvægisverði eða herra eru 59 talsins og fá 52% af eftirspurðu magni í sinn hlut.

Fjórir í forgangspott

Af kauptilboðum eru fjórir sem fá úthlutun úr forgangspotti nýliða og fá þeir kaupendur 66% af eftirspurðu magni í sinn hlut.

Að hámarki getur bú sóst eftir 50.000 lítrum til kaups á hverjum markaði. Sala greiðslumarks fer nú fram samkvæmt gildum tilboðum. Atvinnuvegaráðuneytið sendir öllum tilboðsgjöfum upplýsingar um afgreiðslu tilboða og gerir breytingar á skráningu greiðslumarks þegar uppgjör hefur farið fram. Upplýsingar um greiðslumark sitt geta bændur nálgast í Afurð. /sá

Við hjá Gluggagerðinni sérhæfum okkur í gluggum og útihurðum. Erum með innlenda framleiðslu og innflutning frá HCTC í Litháen.

Gluggagerðin fjölskyldufyrirtæki í 30 ár!

566-6630 • www.gluggagerdin.is • gluggagerdin@gluggagerdin.is

BYD
Stærsta rafbílamerki í heimi

SEALION 7

4x4 Staðalbúnaður, brot af því besta:

- 91,3 kWh rafhlaða
- 1500 kg dráttargeta
- 578 lítra farangursrými
- Drægni: 502-615 km (WLTP)
- 230 kWh hraðhleðsla 10-80% á 24 min

Verð: 8.890.000 kr
Orkusjóður: -900.000 kr

7.990.000 kr

www.byd.is - soludeild@vatt.is

Vatt ehf. / Skeifunni 17 / Sími 568 5100

 vatt ehf

Fjölmenni sótti bændur heim á Beint frá býli-deginum

– Tilgangurinn að efla tengsl framleiðenda og neytenda

Beint frá býli-dagurinn var haldinn hátíðlegur þriðja árið í röð sunnudaginn 24. ágúst á sjö lögbýlum, einu í hverjum landshluta.

Beint frá býli, félag heimavinnsluaðila (BFB), er félag bænda sem stunda eða hyggjast stunda sölu afurða beint frá býli. Það var stofnað í febrúar 2008 og varð aðili að Bændasamtökum Íslands árið 2018. Beint frá býli-dagurinn var skipulagður af Samtökum smáframleiðenda matvæla og Beint frá býli – en BFB hefur verið aðildarfélag SSFM frá 2022.

Oddný Anna Björnsdóttir er framkvæmdastjóri beggja félaga og að hennar sögn sótti mikill fjöldi gesta bæina heim. „Samkvæmt lauslegri samantekt skipuleggjenda lögðu um fjögur þúsund gestir samtals leið sína á býlin sjö. Veður var almennt milt og gott og gestir nutu dagsins vel í sveitinni,“ segir hún.

Gestir kynnst dýrunum og skoða landbúnaðartækin

Bæirnir sem tóku á móti gestum að þessu sinni voru Rjómabúið Erpsstaðir í Dölunum, Hvammsbúið á Barðaströnd, Gróðurhúsið Starrastaðir í Skagafirði, Vellir í Svarfaðardal, Félagsbúið Lindarbrekka í Berufirði, Miðskersbúið á Hornafirði og Korngrís frá Laxárdal í Skeiða- og Gnúpverjahreppi.

„Gestgjafarnir lögðu sig alla fram við að gera daginn sem ánægjulegastan. Smáframleiðendur, félagsmenn SSFM/BFB í hverjum landshluta kynntu og seldu vörur sínar á býlinu – allt frá ostum, sultum og grænmeti, til kjötvara, fiskafurða og brauðs, auk ýmiss konar handverks. Þá gafst gestum kostur á að kynnst lífi og starfi á býlunum og hitta fólkið á bak við framleiðsluna.

Enginn fór svangur heim því í boði voru fjölbreyttar veitingar og börnin höfðu tækifæri til að stytta sér stundir í leiktækjum, kynnst dýrunum og skoða landbúnaðartækin á bænum. Góð stemning myndaðist þar sem sveitungar fengu tækifæri til að hittast og spjalla í góðu yfirlæti,“ segir Oddný.

Hvatning fyrir fleiri að hasla sér völl

Markmið þessa viðburðar er, að sögn Oddnýjar, að vekja athygli á hugmyndafræði beint frá býli og hinni fjölbreyttu smáframleiðslu matvæla sem er stunduð víðs vegar um landið. „Þá er lögd áhersla á að efla tengsl framleiðenda og neytenda, hvetja fleiri til að hasla sér völl á þessu sviði og skapa vettvang fyrir íbúa landshlutanna til að njóta samveru í sveitinni. En einnig að ná til þeirra sem mæta ekki á staðina. Þó að þúsundir hafi komið í heimsókn þá náðu auglýsingar og umfjöllun um daginn til margra þúsunda í viðbót, sem styrkir enn frekar stöðu beint frá býli-hugmyndafræðinnar og meðvitund um smáframleiðslu matvæla í íslensku samfélagi,“ segir hún og bætir við að viðburðurinn hefði ekki orðið að veruleika án stuðnings fjölmargra aðila.

„SSV, Vestfjarðastofa, SSNV, Dalvíkurbyggð, Austurbrú, Sveitarfélagið Hornafjörður og Bændasamtök Íslands styrktu daginn fjárhagslega og aðstoðuðu við kynningu. Þá komu einnig að kynningu landshlutasamtök allra svæðanna, Slow Food samtökin, fjölmiðlar og margir aðrir velviljaðir aðilar.“

Meira en 220 félagar eru í BFB, ríflega helmingur á lögbýlum, rúmlega fimmtungur á höfuðborgarsvæðinu og annar fimmtungur í þéttbýli utan höfuðborgarsvæðisins. /smh

Háafellsbændur á markaðinum á Erpsstöðum í Dölum.

Fjóshornið, Góðan deig og Berufjarðarbúið á markaðinum á Lindarbrekku í Berufirði.

Myndir / Aðsendar

Þessi glæslega kaka var bökuð af Halldóru Dröfn Hafþórsdóttur fyrir viðburðinn á Lindarbrekku í Berufirði. Fjáröflun útskriftarnema Djúpvogsskóla.

Landbúnaður í fjárlögum:

Litlar breytingar á ramma

Í fjárlagafrumvarpi ríkisstjórnarinnar er ekki gert ráð fyrir mikilli breytingu á þeim fjármunum sem fara til landbúnaðar.

Gert ráð fyrir 2,5% hækkun til búvörusamninga sem eiga væntanlega að endurspeglar verðlagsuppfærslu. Framlög til Matvælastofnunar hækka um 10,2% og skrifstofu atvinnuvegaráðuneytisins um 35%.

Helstu verkefnum í málaflokknum á næsta ári, samkvæmt fjárlagafrumvarpinu, er skipt í þrjú markmið. Fyrst er að efla fæðuöryggi og standa vörð um heilbrigði plantna og dýra, velferð dýra og öryggi matvæla. Í öðru lagi að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda vegna landbúnaðar og auka bindingu og í þriðja lagi að skapa skilyrði til fjölbreyttari landbúnaðarframleiðslu með

sjálfbærni og verðmætasköpun að leiðarljósi.

Undir fyrsta markmiðið fellur meðal annars efling kornræktar til aukningar á innlendri framleiðslu á korni til fôðurs og til manneldis þar sem unnið verður að aðgerðum samkvæmt aðgerðaáætluninni Bleikir akur. Á meðal aðgerða eru fjárfestingastuðningur, framleiðslustuðningur og þróunarverkefni og er fjárveitingunni haldið innan ramma. 120 milljónum verður varið til innleiðingar verndandi arfgerða gegn riðuveiki í íslenska sauðfjárstofninum, sem er tíu milljón króna aukning frá síðasta ári.

Fjárveitingu til heildstæðrar stefnumótunar um dýravelferð og endurskoðun víðeigandi laga verður haldið innan ramma. Fimmtíu milljónum verður varið aukalega í eflingu eftirlits með lagareldi með fjölgun stöðugilda hjá

Matvælastofnun og hugbúnaðar- og tækni kaupum, en á síðustu fjárlögum var 176 milljóna króna framlagi veitt til verkefnisins.

Innan þess markmiðs að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda fellur verkefnið að efla rannsóknir og bæta þekkingu á loftslagsáhrifum íslensks landbúnaðar í samræmi við alþjóðlegar gæðakröfur um losunarbókhald. Fjárveitingin þar verður innan ramma. Tíu milljóna króna aukning verður á þeim fjármunum sem varið er í innleiðingu aðgerða í landbúnaði samkvæmt aðgerðaáætlun í loftslagsmálum.

Undir markmiðið að skapa skilyrði til fjölbreyttari landbúnaðarframleiðslu fellur heildarendurskoðun á stuðningskerfi í landbúnaði og er fjárveitingin til þess verkefnis innan ramma.

/ál-ph

STÍFLULOSUN
SUÐURLANDS

stiflulosun.is

- Stíflulosanir
- Lagnamyndun / Ástandsskoðanir
- Sónum út Lagnir
- Lagnafóðrun
- Rotþrær
- Fitugildrur
- Sandgildrur
- Skólpheinsistöðvar
- Holræsaheinsun

ÁRATUGA REYNSLA
OG SÉRÞEKKING
Á FRÁVEITUMÁLUM

VIÐ ÞJÓNUSTUM

EINSTAKLINGA
FYRIRTEKI
HÚSFÉLÖG
SVEITAFÉLÖG

510-1180 / 669-8441

Hafðu heppnina með þér.

Alla fimmtudaga.

Tryggðu þér miða á das.is

Búið er að reisa burðargrind nýs íþróttahúss í Árnesi og segir oddviti vonir bundnar við að taka megi húsið í notkun fyrir næsta skólaár, 2026, eða jafnvel fyrr miðað við hversu vel framkvæmdir ganga. Mynd / J.Demarthon

Árnes:

Íþróttamiðstöð í burðarliðnum

– Hvalreki fyrir samfélagið

Stoðum er nú rennt undir íþróttaiðkun og heilsuefingu í Skeiða- og Gnúpverjahreppi með byggingu íþróttamiðstöðvar.

Í Árnesi í Skeiða- og Gnúpverjahreppi er verið að byggja íþróttamiðstöð; íþróttasal, tækjasal, áhaldageymslu og tæknirými, auk anddyris með lyftu og stigahúsi. Burðargrindin er nú risin en fyrsta skóflustungan var tekin sl. haust, af unglingum í Þjórsárskóla. Íþróttamiðstöðin, sem ris á skólasvæðinu, mun verða mikill hvalreki fyrir skólastarfið og samfélagið í heild.

Þá er 25 m sundlaug ásamt heitum pottum, leiklaug og rennibrautum á teikniborðinu. Fyrir er í Árnesi Neslaug, frá 1998, 12,5 m á lengd og breidd. Við hana er útiþróttavöllur og sparkvöllur.

Framkvæmdir ganga vel

Kostnaðaráætlun við byggingu íþróttamiðstöðvar í Árnesi nemur 834 milljónum króna og er heildarstærð hússins 3.618 fermetrar, að sögn Haraldar Þórs

Jónssonar, oddvita Skeiða- og Gnúpverjahrepps.

„Framkvæmdir hafa gengið vel og eru á áætlun. Búið verður að loka húsinu fyrir veturinn svo hægt verði að nýta vetrartímann í innanhússfrágang. Húsnæðið verður tekið í notkun fyrir næsta skólaár, haustið 2026, en miðað við hversu vel framkvæmdirnar hafa gengið erum við bjartsýn á að taka húsið í notkun eitthvað fyrr,“ segir Haraldur.

Húmfaxi aðalhönnuður

Arkitekta- og verkfræðistofan Húmfaxi ehf. á Selfossi vann aðaluppdrætti mannvirkisins og er aðalhönnuður hússins. Allir helstu verkþættir eru boðnir út í afmörkuðum sjálfstæðum samningum í samræmi við 53. gr. laga um opinber innkaup.

Í Árnesi, sem kennt er við samnefnda eyju í Þjórsá, hafa undanfarið búið um 60 manns og um 50 nemendur voru í Þjórsárskóla í fyrra. Um 600 manns búa í Skeiða- og Gnúpverjahreppi, austasta sveitarfélagi Árnessýslu ofanverðrar.

/sá

Þorlákshöfn:

Fjárfest fyrir um 8 milljarða á athafnasvæði First Water

Landeldisfyrirtækið First Water hefur tekið í notkun fyrstu 25 metra áframeldistankana á athafnasvæði sínu í Þorlákshöfn og hefur fiskur verið settur í þrjá tanka.

First Water hefur starfrækt laxeldi á landi síðan 2022 í minni tönkum en það hefur fjárfest fyrir um 8 milljarða á athafnasvæði sínu við Laxabraut í Þorlákshöfn, fyrst og fremst í tönkum, búnaði og innviðum sem tengjast áframeldi.

Gert er ráð fyrir að fyrsta fasa af 6 verði lokið á þriðja ársfjórðungi árið 2027 og að framleiðslugeta í hverjum fasa verði 10.000 tonn af slægðum laxi. Það er á pari við framleiðslugetu stærstu landeldisfyrirtækja bæði í Noregi og Bandaríkjunum.

Fiskurinn dafnar vel í tönkunum

Eggert Þór Kristófersson, forstjóri First Water, segir laxfiskinn dafna vel í tönkunum og að allur tæknibúnaður virki sem skyldi. „Já, við erum afar ánægð með þennan mikilvæga áfanga í uppbyggingu félagsins að taka þessa nýju tanka í rekstur. Á næstu vikum munum við hefja slátrun og útflutning á slægðum fimm kílóa laxi sem er mjög eftirsótt vara á

Fiskur hefur nú verð settur í þrjá 25 metra áframeldistankana hjá First Water í Þorlákshöfn. Ljósmynd/aðsönd.

alþjóðlegum mörkuðum og við höfum þegar fyllt upp í pantanir,“ segir Eggert Þór.

Atvinnumálaráðherra í heimsókn

Hanna Katrín Friðriksson atvinnumálaráðherra heimsótti athafnasvæði First Water nýlega þar sem stjórnendur og starfsmenn kynntu starfsemina, sýndu henni nýju áframeldistankana og þá uppbyggingu sem átt hefur sér stað á svæðinu og fóru yfir framtíðaráform félagsins.

Útvarp Bændablaðið:

Lífgasver í Þorlákshöfn gæti annað eftirspurn eftir áburði

Tilraunaverkefnið Terraforming LIFE miðar í stuttu máli að því að þróa nýja aðferð til að framleiða áburð og lífgas úr þeim lífræna úrgangi sem fellur til við fiskeldi á landi og úr landbúnaði. Stefnt er að því að reisa verksmiðju við Þorlákshöfn árið 2028 sem fullbúin gæti framleitt allt að 100.000 tonn af áburði en innflutningur á áburði nemur sem stendur um 55.000 tonnum. Verið gæti því annað innlendri eftirspurn.

Gyða Pétursdóttir.

Sigurður Trausti Karvelsson.

Terraforming LIFE hjá Bændasamtökunum, en fyrst þarf þó að leysa ýmsar áskoranir sem felast í framleiðslunni.

Gyða segir að úrganginum, sem litið hefur verið á sem vandamál enda enginn góður fargegur fyrir hann, verði breytt í verðmæta vöru.

„Þannig verður stutt við sjálfbærni og eflingu hringrásarhagkerfisins. Þetta er mikilvægt verkefni, bæði fyrir landeldisfyrirtækin, bændur, landbúnaðinn í heild og fæðuöryggi landsins. Verkefnið er því í grunninn afar jákvætt.“

Notast er við þekkta tækni við vinnslu úrgangsins en verkefnið sjálft er að mörgu leyti nýstárlegt og felur í sér áskoranir, segir Sigurður Trausti Karvelsson, sem er verkefnastjóri hjá First Water og fer

með yfirumsjón Terraforming LIFE: „Lifræni úrgangurinn verður settur inn í lífgasver þar sem hann mun undirgangast loftfirra gerjun. Við hana myndast lífgas, sem er hægt að nýta til þess að búa til orku, og svo kemur líka út úr ferlinu melta en hún hefur mjög góða áburðareiginleika, hefur mikið af köfnunarefni, fosfóri og kalíumi, þótt það fari eftir því hvaða úrgang er verið að vinna.“

Eitt af því sem gerir verkefnið sérstætt er að íslenskt landeldi notar sjó. „Seltunni fylgja áskoranir sem við þurfum að rannsaka og finna lausnir á,“ segir Gyða. Við vitum að það er beðið eftir því í bæði Noregi og Evrópusambandinu hvað kemur út úr þessum rannsóknum. Norðmenn hafa innleitt reglugerð sem leyfir notkun á áburði sem unninn er úr ferskvatnseldi en fiskeldismykja úr saltvatni er ekki leyfð. Ástæðan fyrir þessu er sú að það eru ekki til rannsóknir sem sýna fram á að það sé í lagi að nota fiskeldismykju sem inniheldur salt. Þarna er þekkingarskortur sem við munum tækla í okkar verkefni. Það eru fyrirtæki, bæði í Noregi og Skotlandi, sem biða eftir niðurstöðum úr þessum rannsóknum.“

Önnur áskorun sem verkefnið stendur frammi fyrir er flutningur á úrgangi til verksmiðjunnar. „Við vinnum að því að greina það hvar úrgangurinn er á landinu og hverjar flutningsleiðirnar yrðu. Það er dýrt að flytja efni og mikilvægt að finna réttu leiðirnar. Einnig þarf að huga að því hvaða búnað þarf að hafa til staðar á bæjum. Það er því í ýmis horn að líta áður en verkefnið verður að veruleika.“

Dansk-færeyska verkfræðistofan SMJ hefur hafið grunnhönnun verksmiðjunnar sem risa á í Þorlákshöfn 2028. „Sú stofa hannaði lífgasverðið Fórka í Færeyjum sem byggir á sömu tækni og við munum

Landeldisfyrirtæki sameinast um verðmætasköpun úrgangsstrauma

Fjögur landeldisfyrirtæki á Íslandi, First Water, Laxey, Samherji Fiskeldi og Thor landeldi, hafa undirritað viljayfirlýsingu um formlegt samstarf sem miðar að sjálfbærri meðhöndlun úrgangsstrauma frá landeldi. Í yfirlýsingunni felst að hafinn verður undirbúningur að stofnun sameignarfélags sem muni sinna áframvinnslu á landeldismykju. Fyrirtækin hafa sammælt um að vinna viðskiptaáætlun og greina fjárþörf næstu 24 mánaða. Niðurstöður þeirrar vinnu verða kynntar fyrir stjórnum fyrirtækjanna fyrir lok október 2025. Jafnframt er gert ráð fyrir samstarfi við Bændasamtök Íslands og aðra hagsmunaaðila sem tengjast málefnum. Viljayfirlýsingin er liður í vinnu sem hófst innan verkefnisins Terraforming LIFE, þar sem bæði First Water og Bændasamtök Íslands eru samstarfsaðilar. „Þessi viljayfirlýsing sýnir að íslenskt landeldi er tilbúið að sameinast og vinna að sjálfbærum lausnum. Með þessu sameiginlega framtaki, í samstarfi við Terraforming LIFE og Bændasamtök Íslands, er stefnt að því að umbreyta úrgangsstraumum í verðmætar afurðir og styrkja hringrásarhagkerfi Íslands. Þetta er mikilvægt skref fyrir landeldið og til fyrirmyndar.“ segir Margrét Ágústa Sigurðardóttir framkvæmdastjóri Bændasamtaka Íslands.

gera,“ segir Sigurður Trausti. „Árið 2028 á verksmiðjan að geta tekið við 30.000 tonnum af úrgangi á ári en fullbúin á hún að geta annað 100.000 tonnum. Til að setja það í samhengi má benda á að á síðasta árið voru flutt inn 55.000 tonn af áburði.“ /ph Hlusta má á þáttinn á bbl.is.

Led lýsing í allar Landbúnaðarbyggingar og lðnaðarhúsnæði

Tri-proof ljós - Ufo ljós 60° og 90° fyrir meiri lofthæð.

KAUPLAND

www.kaupland.is
sími 8449484

can-am®

**EIGUM SEXHJÓL KLÁR
TIL AFGREIÐSLU STRAX**

ELLINGSEN

Vínlandsleið 1, 113 Reykjavík / 415-8500 / www.brp.is

Rannsóknir:

Áhrif hlýnunar jarðvegs á graslendi

– Doktorsnemi við LbhÍ rannsakar ástand norðurheimskautssvæða

Doktorsnemi við Landbúnaðarháskólann rannsakar hlýnun jarðvegs í Hveragerði og útbreiðslu lúpínu á Íslandi. Hann kom einnig að rannsókn á aðgengi Berlínarbúa að einkasundlaugum m.t.t. hlýnunar jarðar.

Amir Hamedpour.

Amir Hamedpour er í doktorsnámi við Landbúnaðarháskóla Íslands (LbhÍ). Hann er með formlegt starfsaðsetur í Svarma, gagnahjónustufyrirtæki sem aðstoðar fyrirtæki við vöktun áhrifa þeirra á náttúruna, þar sem hann starfar sem yfirsérfræðingur.

„Staða mín er hluti af evrópsku doktorsneti sem kallast Future Arctic, þar sem við erum 15 doktorsnemar víðs vegar um Evrópu sem einblínum á mismunandi þætti umhverfisbreytinga á svæðum undir norðurheimskautinu (e. subarctic), svo sem á Íslandi,“ segir Amir.

Hann segir rannsóknarverkefnið byggt á jarðhitasvæði í Hveragerði (ForHot field vefsíða: <https://forhot.is/>), þar sem hópurinn kannar hvernig hlýnun jarðvegs hefur áhrif á „subarctic“ graslendi. „Ég nota dróna-undirstöðugögn eins og fjölróf, RGB, LiDAR og hitamyndir til að fylgjast með gróðurbreytingum, meta lífmassa og greina hvernig jarðvegshlýnun hefur áhrif á umhverfið. Þetta er góð blanda af vettvangsvinnu, drónaaðgerðum og fjarkönnunargagnagreiningu. Við höfum nú þegar birt grein um sumar niðurstöðurnar. Aðalleiðbeinandi minn er Bjarni Diðrik Sigurðsson frá LbhÍ, en ég er með fjóra aðra meðleiðbeinendur, Steven Latré (imec, Belgíu), Iolanda Filella (CREAF, Spáni), Hafstein Einarsson (HÍ, Íslandi) og Tryggva Stefánsson (Svarmi, Íslandi),“ útskýrir Amir.

Aðgengi Berlínarbúa að sundlaugum

Hann hefur tekið þátt í fjölbreyttum rannsóknarverkefnum og eitt þeirra sem vekur athygli varðar þýskar einkasundlaugar. Amir var inntur eftir um hvað sú rannsókn snerist.

Fimmtán doktorsnemar víðs vegar um Evrópu rannsaka mismunandi þætti umhverfisbreytinga á svæðum undir norðurheimskautinu (e. subarctic), svo sem í Hveragerði. Þar er kannað hvernig hlýnun jarðvegs hefur áhrif á graslendi.

„Hugmyndin kviknaði hjá nemendahópi við háskólann í Potsdam, sem vildi kanna aðgang að sundmöguleikum í Berlín í loftslagskreppunni, sérstaklega muninn á einkaaðgangi og almenningsaðgangi. Hópurinn kom með hugmynd að verkefni sem kallast á ensku „Pools of Privilege“ eða forréttindalaugar, og var forvitinn um hversu margar einkasundlaugar væru til í borginni og hvernig þeim er dreift,“ segir Amir.

Hann var fenginn til að aðstoða við tæknilega hlið verkefnisins: að nota gervigreind og fjarkönnunartækni til að greina laugar úr loftmyndum. „Núverandi laugarskynjunarlíkön virkuðu ekki vel í Berlín vegna þess að laugar þar lita oft ekki út eins og klassísku skærbláu ferhyrningarnir sem þú gætir fundið á Spáni eða í Kaliforníu. Þannig að við þjálfuðum nýja gerð sérstaklega fyrir Berlín,“ segir Amir um verkefnið.

„Að lokum greindum við yfir 23.000 einkasundlaugar og

gátum tengt þau gögn við innsýn í vatnsnotkun, borgarskipulag og félagsleg mynstur í borginni. Lokaniðurstaðan breyttist í gagnvirka sögu sem gefin var út af Tagesspiegel Innovation Lab og það hefur verið mjög spennandi að sjá hvernig fólk tekur þátt í henni,“ segir Amir og bætir við að þetta sé fyrsta heila gervigreindargreining á laugum í Berlín.

Útbreiðsla lúpínu greind

Eins og er starfar Amir að öðrum hagnýtum verkefnum hjá Svarma. „Eitt sem hefur verið sérstaklega spennandi undanfarið er lúpínuverkefnið, þar sem við notum dróna- og gervihnattamyndir til að greina útbreiðslu lúpínu á Íslandi. Markmiðið er að stækka frá drónakönnunarsvæðum

yfir í á landsvísi með því að nota gervihnattagögn. Fyrstu niðurstöðum verður deilt fljótlega í gegnum DATACT, kortakerfi okkar á netinu,“ upplýsir hann.

Amir er fjarkönnunarverkfræðingur, doktor í heim-speki og með doktorsgráðu í umhverfisvísindum. Hann nam áður við Háskólann í Tabriz í Lýðveldinu Aserbaisjan.

Landsmót Smalahundafélags Íslands:

Maríus Presthólabóndi og Rosi frá Ketilsstöðum ótvíræðir sigurvegarar

Landsmót Smalahundafélags Íslands (SFÍ) var haldið á Presthólum í dandala blíðu 23. til 24. ágúst síðastliðinn. Keppnin var spennandi og jöfn en ótvíræðir sigurvegarar voru Maríus Presthólabóndi og Rosi frá Ketilsstöðum.

Það kom í hlut Austurlandsdeildar SFÍ að hafa umsjón með mótinu í ár. Þetta var í 30. skipti sem Landsmót SFÍ er haldið, en það hefur verið haldið á hverju ári frá 1994 fyrir utan eitt Covid-ár, segir í fréttatilkynningu.

Aðstaðan á Presthólum var til fyrirmyndar og keppendur og velunnarar hjálpuðust að við að láta allt ganga upp í skipulagningu og framkvæmd mótsins.

Brautirnar reyndu þó nokkuð á hundana, sérstaklega í úthlaupinu í A-flokki fyrri daginn, en það var vítt til veggja og blint á köflum. Kindurnar voru verulega góðar og jafnar milli keppenda sem er afar mikilvægt í svona keppni.

Allir hundarnir fengu tvö rennsli, eitt hvorn dag, og giltu samanlögð stig til úrslita. Í ár var sú nýbreytni að brautirnar voru færðar til milli daga þannig að hundarnir fóru í alveg nýja braut á degi tvö.

Dómari var Tim Thewissen frá Wales og í kjölfarið á keppninni kenndi hann á vel sóttu námskeiði í þjálfun Border Collie-fjárhunda.

/ph

Úrslit í A-flokki

Maríus Snær Halldórsson og Rosi frá Ketilsstöðum -160 stig (74+86)
Maríus Snær Halldórsson og Míla frá Hallgilsstöðum - 143 stig (58+85)
Aðalsteinn Aðalsteinsson og Biff frá Englandi - 138 stig (72+66)
Elisabet Gunnarsdóttir og Ása frá Ketilsstöðum - 134 stig (65+69)
Aðalsteinn Aðalsteinsson og Gló frá Húsatóftum - 116 stig (46+70)
Elisabet Gunnarsdóttir og Ripely frá Írlandi - 115 stig (45+70)
Sverrir Möller og Grímur frá Ketilsstöðum - 86 stig (43+43)
Edze Jan De Haan og Seimur frá Dalatanga - 64 stig (18+46)
Marzibil Erlendsdóttir og Snúður frá Hjartarstöðum - 13 stig (13+ógilt)
Unghundaflokkur:
Sverrir Möller og Ás frá Hóli - 132 stig (60+72)
B-flokkur:
Björgvin Sigurbergsson og Fenrir frá Presthólum - 109 stig (42+67)
Edze Jan De Haan og Polly frá Miðfjarðarnesi - 52 stig (Hætti+52)

Aðalsteinn Aðalsteinsson og Biff frá Englandi 3. sæti (til vinstri), Maríus Snær Halldórsson og Rosi frá Ketilsstöðum 1. sæti (til hægri) og Steindóra, dóttir Maríusar, eigandi Mílu frá Hallgilsstöðum, sem varð í 2. sæti.

Fjarstýrðir bjarghringir, bátar fyrir forgangsaðila og annar björgunarbúnaður.

Svansson ehf

Melabraut 19, 220 Hafnarfirði
s. 697-4900
www.svansson.is

“Kýrnar geta ekki verið án rafmagns!”

...segir **Halldór Örn Árnason**, en hann valdi **BLUETTI** vara-orkukerfi til að tryggja rekstraröryggi mjaltakerfa búsins. Í endurteknum rafmagnstruflunum tekur Bluetti-kerfið við á sekúndubroti og heldur rekstri mjaltakerfisins hnökralaust gangandi, þangað til rafmagn frá landskerfinu kemur á aftur.

Við borgum fyrir tengingu!

Bluetti vara-orkukerfið er viðhaldsfrítt og mjög einfalt í uppsetningu. Við greiðum kostnað vegna tenginga á kerfum sem eru pöntuð fyrir áramót*

Vertu viðbúinn rafmagnstruflunum í vetur, fáðu góð ráð og tilboð í **Bluetti** vara-orkukerfi fyrir þitt bú!

Halldór Örn valdi **BLUETTI EP2000**, þriggja fasa kerfi fyrir Grund í Eyjafirði.

Allt að
155
kW

Viltu spara með sólarcellum?

Ekkert mál! Öll Bluetti orkukerfi eru tilbúin og hönnuð til að taka á móti orku frá sólarcellum. Engin viðbótar kostnaður. Kynntu þér málið!

Kynntu þér möguleika á styrkjum frá Orkusjóði við uppsetningu á Bluetti kerfum

BLUETTI
Hrein og örugg íslensk orka

Bluetti á Íslandi - Orkuland - 680 6000 - www.bluetti.is - jax@jax.is

* Místast við tengingu í fyrirbyggjandi töflu á notkunarsað. Místast við 10 klukkutíma vinnu.

Líf og fjör á Sjávarútvegssýningunni 2019.

Mynd / Aðsend

Sjávarútvegssýningin opin

Í Laugardalshöll er Sjávarútvegssýningin í fullum gangi og lýkur á morgun, föstudag.

A sýningunni kynna ýmis fyrirtæki sem þjóna íslenskum sjávarútvegi sínar vörur og þjónustu á sýningarbasum. Þetta er í fjórða sinn sem sjávarútvegssýningin er haldin og sú stærsta til þessa, en fyllir hún nú öll sýningarsvæði Laugardalshallar.

Ólafur M. Jóhannesson, framkvæmdastjóri Ritsýnar, sem rekur Sjávarútvegssýninguna, segir í fréttatilkynningu að um fjörutíu þúsund gestir hafi komið á síðustu sýningu árið 2022. Hann býst við álíka fjölda í ár, ásamt því sem hann finni fyrir auknum áhuga erlendra gesta.

/ál

Atvinnuvegaráðuneytið:

Styrkir til þróunar í landbúnaði

Auglýst er eftir umsóknum vegna þróunarverkefna fyrir 15. október.

Í nautgripærækt eru styrkhæf þau verkefni sem talið er að styrki íslenska nautgripærækt og fela í sér rannsóknir og þróunarverkefni. Í sauðfjárrækt eru styrkhæf þau verkefni sem talið er að styrki íslenska sauðfjárrækt og falla undir kennslu, rannsóknir, leiðbeiningar og/eða þróun í sauðfjárrækt. Frá þessu greinir atvinnuvegaráðuneytið í fréttatilkynningu.

Í hrossarækt eru styrkhæf þau verkefni sem talið er að styrki íslenska hrossarækt og fela í sér að viðhalda verðmæti eiginleika í íslenska hrossastofninum og velferð hestsins. Í garðyrkju eru styrkhæf þau verkefni sem talið er að styrki íslenska garðyrkju og falla undir ráðgjafarverkefni, kynningaverkefni,

Hægt er að sækja um þróunarstyrki í fjórum búgreinum. Á myndinni má sjá uppskeru blómkáls. Mynd / Bbl

rannsókn- eða tilraunaverkefni, vöruþróunarverkefni, verkefni sem miða að því að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda og endurmenntunarverkefni. Umsóknir berist á Afurð.

/ál

Skotveiði:

Veiðitímabil rjúpu ákveðið

– Fuglinum gefin grið á miðvikudögum og fimmtudögum

Rjúpu má veiða frá 24. október. Landinu er skipti í sex veiðisvæði þar sem fjöldi veiðidaga er misjafn. Verndarsvæði verður á Reykjanesi, líkt og undanfarin ár.

Skemmt varir veiðitímabilið á Suðurlandi, en síðasti veiðidagurinn þar er 11. nóvember. Flestir veiðidagar eru á Austurlandi þar sem tímabilinu lýkur 22. desember. Heimilt er að veiða rjúpu frá föstudögum til og með þriðjudögum, en grið skulu gefin tvo daga í viku. Nánari upplýsingar má sjá á vef Stjórnarráðsins.

Fyrirkomulag rjúpnaveiði í ár byggir á þeim grunni sem lagt var upp með í samvinnu hagaðila við gerð stjórnunar- og verndaráætlun fyrir rjúpnastofninn sem undirrituð var síðastliðið haust. Lagt er upp með að það hafi jákvæð áhrif á bæði rjúpnastofninn og alla hagaðila. Í fréttatilkynningu er veiðimönnum bent á að kynna sér takmarkanir á

Fyrirkomulag rjúpnaveiði byggir á stjórnunar- og verndaráætlun sem á að hafa jákvæð áhrif á stofninn. Mynd / Bbl

veiðum á friðlýstum svæðum og eru þeir hvattir til góðrar umgengni um náttúru landsins. Ítrekað er að

sölubann er á rjúpum og á það jafnt við um sölu til endursöluaðila og annarra.

/ál

Bændasamtök Íslands:

Vill efla liðsheild í skógrækt

– Nýr starfsmaður

Sólrún Þórðardóttir var í upphafi mánaðar ráðin til starfa hjá Bændasamtökum Íslands sem sérfræðingur á sviði skógræktar og sjálfbærnimála.

Tekur hún þar við verkefnum sem Hlynur Gauti Sigurðsson hefur sinnt undanfarin ár. Sólrún er með B.S. gráðu frá Landbúnaðarháskóla Íslands (LbHÍ) í náttúru- og umhverfisfræðum, en hefur sinnt ýmsum verkefnum á fjölbreyttum sviðum.

„Áður en ég kom hingað vann ég sem verktaki fyrir tvö lítil fyrirtæki þar sem ég stýrði verkefnum, setti upp vefsíðu og kom að skipulagsmálum. Þar áður rak ég eigin snyrtistofu á Heilsustofnun NLFÍ í Hveragerði í fimm ár,“ segir Sólrún, en hún lauk meistaraþrófi í snyrtifræðum samhliða því sem hún sinnti námi sínu við LbHÍ. „Og núna er ég í MBA-námi við Háskóla Íslands meðfram vinnu.“

Hún vonast til þess að geta eflt deild skógarbænda hjá Bændasamtökum Íslands og stuðlað að aukinni uppbyggingu og atvinnuönguleikum í tengslum við skógrækt. „Þá langar mig til að

Sólrún Þórðardóttir hefur tekið við verkefnum sem snúa að skógarbændum. Mynd / ál

efla samstarfið milli skógarbænda, Skógræktarfélags Íslands og Lands og skógar. Ég vil að við verðum sterk liðsheild saman og ég held að við náum meiri framförum sem ein heild.

Sólrún býr ásamt fjölskyldu sinni í Ölfusi. Hún ólst upp í Eyja- og Miklaholtshreppi á Snæfellsnesi, en þar reka foreldrar

hennar Ræktunarstöðina Lágafell og veitingahúsið Hjá góðu fólki, skammt frá Vegamótum. „Ég hef alltaf verið með hugann við náttúrufræði og er alin upp umvafin plöntum. Svo ákvað ég að taka smá útúrdúr í snyrtifræðinni, sem var alls ekkert planið,“ segir Sólrún glettin.

/ál

Starfshópur um strandsiglingar

Eyjólfur Ármannsson innviðaráðherra hefur skipað starfshóp um strandsiglingar við Ísland sem er ætlað að skila aðgerðaáætlun fyrir 1. desember 2025.

Hlutverk starfshópsins verður að móta og leggja fram aðgerðaáætlun um leiðir til að efla strandflutninga á sjó, m.a. til þess að minnka álag á þjóðvegi landsins og draga úr umhverfisáhrifum. Frá þessu er greint í fréttatilkynningu á vef ráðuneytisins. Eyjólfur segir mikilvægt að efla strandflutninga að nýju til þess að vernda vegakerfið. Nauðsynlegt sé að flutningar á sjó umhverfis landið verði veigamikill hluti af vöruflutningum.

Í fréttatilkynningunni segir að langstærstur hluti vöruflutninga hér á landi faru fram með stórum bifreiðum um þjóðvegi. Álag á vegi

Innviðaráðherra vill efla strandsiglingar til að hlífa vegakerfinu. Mynd / Bbl

hafi aukist hratt á undanliðnum árum með auknum kostnaði í viðhaldi vega. Starfshópnum er ætlað að vinna áfram með skýrslu sem Vegagerðin gerði fyrir innviðaráðuneytið um strandflutninga við Ísland. Tillögur hópsins verða lagðar til

grundvallar við frekari stefnumótun í málaflokknum.

Að auki við þrjá fulltrúa skipaða af ráðuneytinu sitja í hópnum fulltrúar frá Samtökum atvinnulífsins, Samtökum verslunar og þjónustu, Vegagerðinni og Samgöngustofu

/ál

Segðu **BLESS** við óværuna!

YKKAR
pest control

BANINN SEM VIRKAR

-fæst í öllum betri landbúnaðar- og byggingavöruverslunum

Active JOINTS

Active **JOINTS**
kemur sterkt inn,
kröftugt og hreint
bætiefni

*Gunnur Róbertsdóttir,
sjúkráþjálfari og
náttúruhlaupari*

Ég er ekki lengur
með óþægindi í liðum
og orkan hefur aukist eftir
að ég byrjaði að taka
inn Active **JOINTS**

*Friðrik Benediktsson,
langhlaupari*

Active **JOINTS** fyrir liði, bein og
bandvef. Flýtir endurheimt.

**Hrein íslensk gæðahráefni,
framleitt á Grenivík**

Active **JOINTS** frá Eylíf fæst í öllum apótekum, Hagkaup, Nettó, Krónunni, Fjarðarkaupum og Heilsuhúsinu.

Frakkland:

Kryddin leituð uppi í fjærstu afkimum

– Sjálfmenntaður kokkur raðaði inn Michelin-stjörnum

Saga franska Michelin-stjörnu-kokksins og kryddkaupmannsins Oliviers Roellinger er um margt merkileg og lýsir því hvernig alvarlegt mótlæti getur orðið hvati að miklum persónulegum sigrum.

Olivier Roellinger fæddist í litlum bæ á Bretagneska, Cancale, um miðja síðustu öld og ólst upp í Maison du Voyageur, átjándu aldar höfðingasetri. Faðir hans var læknir og tók á móti sjúklingum sínum á setrinu, en hugur Oliviers stóð hins vegar til bókmennta og skáldskapar. Hann hóf þó að mennta sig í efnaverkfræði.

Rétt rúmlega tvítugur að aldri varð hann hins vegar fyrir heiftarlegri hnífaárás við sjávarsíðuna í Saint Malo. Hann fannst stórslasaður, nær dauða en lífi, og lá í dái í lengri tíma. Smám saman hjarnaði hann þó við en það tók hann tvö löng ár af endurhæfingu að losna úr hjólastól.

Olivier missti þó ekki móðinn enda stóðu ættingjar hans og vinir þétt við bakið á honum. Hann varð afhuga frekara verkfræðinámi og tók sér bókmenntir og matreiðslubækur að hjarta þess í stað. Hann fékk brennandi áhuga á eldamennsku, enda hafði hann alist upp við hollan og ljúffengan heimilismat móður sinnar. Svo fór að hann, 24 ára gamall, opnaði veitingastaðinn Le Bricourt í Maison du Voyageur árið 1982, ásamt eiginkonu sinni, Jane.

Stjörnurnar raðast inn

Öll fjölskyldan kom að vinnu á veitingahúsinu en Olivier vann hörðum höndum í eldhúsinu við matseldina. Hann hafði dálæti á góðum kryddum og gerði sína fyrstu kryddblöndu: Retour des Indes (Aftur frá Indlandi), sem átti eftir að setja mark sitt á matargerð hans. Kryddblandan samanstendur af fjórtán kryddum sem unnt var að finna í höfninni í Saint-Malo á átjándu öld og flutt voru inn af franska Austur-Índíafélaginu og Vestur-Índíafélaginu. Með því tjáði Olivier sögu Bretagne í gegnum eldamennskuna.

Olivier Roellinger braust til æðstu metorða í franska veitinga-húsaheiminum eftir lífshættulega líkamsárás. Hann stofnaði einnig einhverja albestu kryddverslun Frakklands og leitar uppi bestu fáanlegu krydd í öllum heimshornum.

Mynd / Roellinger-bricourt.com

Árið 1984 hlaut hann Michelin-stjörnu fyrir Bricourt-veitingastaðinn og þeim Jane fæddist dóttirin Mathilde. Skömmu síðar, eða 1988, bættist önnur Michelin-stjarna við og Hugo sonur þeirra fæddist.

Þau færðu út kvíarnar og opnuðu þetta sama ár lítið hótél, Les Rimaings, í sögufrægu húsi frá 1920, í klettum Cancal í Bretagne. Annað hótél, Château Richeux í Mont Saint-Michel, var opnað 1992 ásamt veitingastaðnum Coquillage. Gististaðirnir og hótelin áttu eftir að verða fleiri.

Tveimur árum síðar var Olivier valinn matreiðslumaður ársins í Gault & Millau (á pari við Michelin en með breiðara svið) með 19,5 í einkunn af 20 mögulegum. Árið 2006 halaði Bricourt-veitingastaðurinn inn þriðju Michelin-stjörnunni og var þá kominn með fullt hús stjarna.

Sjálfbærni nauðsynleg

Þessi sjálfmenntaði kokkur var nú orðinn brautryðjandi í að berjast fyrir mikilvægi sjálfbærra sjávarafurða og sjálfbærni almennt og markaði djúp spor í franska veitingageirann. Hann sagði t.d. í viðtali við Seafood

Épices Roellinger-kryddverslunin starfar nú í þremur borgum Frakklands og selur vörurnar einnig í netverslun.

Mynd / Roellinger-Bricourt.com

Legacy Times í fyrra að það að velja veitingastaði sem væru sjálfbærir væri síðferðileg ákvörðun sem næði langt út fyrir viddir ríkjandi strauma. „Það er orðið ómögulegt fyrir veitingastað í Frakklandi að lifa af nema hann sé umhverfisvænn og noti hráefni sem hafa verið fengin á réttan hátt,“ sagði hann.

Hugur Oliviers hneigðist þó æ meira til kryddanna. Hann glímdi við nokkurt heilsuleysi og árið 2008 hvarf hann frá veitingahúsarekstrinum og opnaði kryddverslunina Épices Roellinger í Cancale. Hann lokaði Bricourt í Maison du Voyageur-setrinu og breytti húsnæðinu í tilraunaeldhús fyrir krydd og kryddblöndun. Fljótlega fjölgaði kryddverslunum.

Olivier ferðaðist víða um lönd til að leita að allra bestu fáanlegum kryddum. Hann samdi við einstaka bændur í alls konar afkimum heimsins um framleiðslu og tókst smám saman að byggja upp breiða línu af algjöru úrvalskryddi, bæði hreinu og kryddblöndum.

Fetaði í fótspor föðurins

Sonur Oliviers, Hugo, fetaði í fótspor föður síns og lærði til

kokks. Hann hefur frá 2014 verið yfirmatreiðslumaður á Coquillage og nýtir framúrskarandi krydd Épices Roellinger ásamt þangi til að leggja áherslu á hafið í matargerð sinni.

Nokkru síðar hleypti Roellinger-fjölskyldan af stokkunum keltneskum heilsuþöðum og setti á markað sérstaka húðvörulínu; Bains Celtiques-Roellinger.

Dóttirin Mathilde hafði á þessum tíma verið lögfræðingur í París í átta ár en afreð að snúa við blaðinu og hasla sér völl í fjölskyldufyrirtækjunum. Hún rekur nú Épices Roellinger við góðan orðstír en faðir hennar nýtir tíma sinn til að leita áfram uppi bestu kryddin í ýmsum heimshornum.

Hugo hlaut aðra Michelin-stjörnu sína fyrir Coquillage-veitingahúsið árið 2019 og fetar þannig í fótspor föður síns með gæði og frumleika. Hann fékk einnig svokallaða Græna Michelin-stjörnu 2020 fyrir skuldbindingu sína við sjálfbærni. Hann var árið 2022 kjörinn matreiðslumaður ársins af Gault & Millau og sannast þar jafnframt að eplið fellur sjaldnast langt frá eikinni.

Kryddin eiga hug hans allan

Roellinger-fjölskyldan á nú tvo veitingastaði undir merkjum Maisons de Bricourt: Le Coquillage og Le Bistrot de Cancale. Hótelin eru Château Richeux og Les Rimaings, þá eru keltnesku heilsuþöðin Ferme du Vent og smáhýsaþyrpingin Gites Marins. Auk þess bakarið Grain de Vanille og ísbúðin Vent de Vanille.

Hugo Roellinger sendi, ásamt Ryoko Sekiguchi, frá sér uppskriftabókina Correspondances, sem er í og með einnig saga Bretagne-skagans gegnum tíðina. Bókin var þýdd á ensku af Lucas Faugère.

Krydd eru enn ástríða Oliviers Roellinger og hann framleiðir og selur þau í gegnum verslanir í Cancale, Saint-Malo og París.

Auðvelt er að panta krydd á netversluninni í gegnum contact@epices-roellinger.com.

Á vefsíðunni www.epices-roellinger.com má síðan alls kyns skemmtilegar upplýsingar um kryddin og hvaðan þau eru fengin. /sá

Matvælasvik:

Margt leynist í kryddbaukunum

– Dýraleifar og skordýraeitur meðal innihaldsefna

Í nýlegri grein franska dagblaðsins *Le Canard enchaîné*, Allt frá kryddi til hárs, er spurt hversu mörg rottuhár gætu leynst í einni dollu af kanil. Þetta sé þörf spurning.

Segir frá því að franska neytendatímaritið 60 milljónir neytenda (f. 60 Millions de Consommateurs) hafi fyrr á árinu kannað innihald 40 tegunda af kryddum og jurtakryddblöndum. Meðal þess ókræsilegra sem fannst við þá skoðun voru hár af nagdýrum.

Af tíu tegundum kanils sem skoðaðar voru innihéldu tvær þeirra á milli 40 og 70 agnir af dýrahúð í hverjum 50 grömmum. Voru það ýmist litlir bútar af loðnum feldi eða fjaðrastykki, en oftast þó smástykki af skordýrum, allt upp í 570 agnir í hverjum 50 grömmum.

Aðeins þrjú vörumerki reyndust vera laus við dýraleifar. Í átta af þessum tíu tegundum fundust einnig leifar af plasti eða málm og í þremur prósentum sýnanna reyndist vera mygla.

Hið jákvæða var að kanillinn sem athugaður var innihélt ekkert skordýraeitur.

Sömu sögu var ekki að segja um karri og pipar sem skoðuð voru, þar sem tveir þriðju hlutar sýna reyndust innihalda leifar eins til fimm

varnarefna. Tvö efnanna sem fundust eru á varúðarlista Evrópusambandsins og verða að líkindum brátt bönnuð.

Brellur eru líka iðkaðar í kryddiðnaðinum. Algengast er að bæta fylliefni saman við kryddin, t.d. ávaxtaðufni eða kartöflusterkju, sem er mun ódýrara en kryddin sjálf. Í rannsókn tímaritsins kom þannig í ljós að sjö af hverjum tíu karrítegundum voru drýgðar með slíkum efnum.

Í síðustu yfirlitsskýrslu Fraud Repression (CCF) um svindl í jurtatengdri kryddframleiðslu mátti sjá að helmingur þeirra 179 sýna sem tekin höfðu verið uppfylltu ekki kröfur.

Í Frakklandi eru um 500 tonn notuð árlega af Herbes de Provence en rannsókn á jurtablöndunni (oft majoram, rósmarín, timian, oreganó o.fl.) gerði rannsakendur orðlausa. Þeir fundu skordýr eða rottuhár í níu af hverjum tíu krökkum. Helmingur þeirra var auk þess hlaðinn varnarefnaleifum og fundust allt að sjö slík í hverri krúku.

Frakkar hrukku í kút yfir þessum fregnum enda eru þeir þriðju mestu kryddneytendur Evrópu. Þeir nota yfir 2.000 tonn krydds árlega og hefur notkunin aukist um 30% á áratug. /sá

Namibía

-land hinna huguðu

23. apríl – 8. maí 2026

Fararstjórn: Ósk Vilhjálmsdóttir

Verð 999.000 kr. á mann í tvíbýli

Komdu með í ævintýraför um Namibíu sem er sagt vera eitt öruggasta land Afríku. Þar kynnumst við hrjóstrugum og heillandi heimi eyðimerkursandanna og öðlumst innsýn í sögu, menningu og dýralíf þessa sérstæða lands.

baenda
FERDIR

Bókaðu núna á baendaferdir.is

Sími 570 2790 • bokun@baendaferdir.is • Síðumúla 2 • 108 Reykjavík

Hausttilboð

Steinar úr graníti.

Sjá má liti og stærðir á heimasíðu.

Uppsetning á höfuðborgarsvæði og

Norðurlandi innifalin.

Frí sending um allt land.

Geymum steina ef óskað er.

STEINSMIÐJA AKUREYRAR

steinsmidjaakureyrar.is

Tilboð 1 (steinn 101) - 545.000

Tilboð 2 (steinn 103) - 498.000

Tilboð 3 (steinn 105) - 498.000

Tilboð 4 (steinn 252) - 395.000

Hægt að setja 2 nöfn

Tilboð 4 (hjarta) - 260.000

Passar líka á duftleiði

Svartur

Paradiso

Blár

Grár

Tilboð 6 (Demantur) - 170.000 - 220.000 með lukt

Passar líka á duftleiði

s: 466 2800 / 899 9370 sala@minnismerki.is steinsmidjaakureyrar.is

Verslun Njarðarnes 4, 603 Akureyri

Sjávarorka:

Ríki heims huga að sjávarorku en Íslendingar sofa á verðinum

- Stjórnvöld aðhafast lítt en einkaaðilar skoða möguleikana

Mynd / sá

Steinunn Ásmundsdóttir
steinunn@bondi.is

Þau ríki heims sem teljast þróuð og eiga land að sjó hafa mörg hver sett sér markmið og regluverk um hagnýtingu sjávarorku. Íslensk stjórnvöld eru þar eftirbátur en einkaaðilar rannsaka möguleika sjávarfalla- og ölduorkuvirkjana.

Alþjóðorkumálastofnunin, IEA, hefur gefið út að virkjun sjávarorku verði stór þáttur í orkuskiptum á næstu áratugum. Áætlað er að í kringum árið 2050 verði uppsett afl sjávarvirkjana a.m.k. 300 GW. Um 680 þúsund störf hafi skapast í greininni, hún leggi til verðmæti að upphæð um 340 milljarða Bandaríkjadala og minnki losun um 500 milljón t.

Undir sjávarorku falla virkjun sjávarfallastrauma, ölduhreyfinga,

seltu- og varmamismunar, til umbreytingar í raforku.

Örfá íslensk rannsóknarverkefni hafa komist á laggirnar tengd sjávarorku enn sem komið er. Orkuskiptun hefur þó gefið út rannsóknarleyfi vegna mögulegrar virkunar sjávarfalla við landið. Eitt varðaði athugun Sjávarorku ehf. á virkjun í Hvammsfirði í Breiðafirði, um 650 GWst á ári, en er útrunnið. Annað laut að virkjun sjávarfalla undir þverun Gilsfjarðar í Dalabyggð og Reykhólasveit fyrir allt að 30

Eyvar Örn Geirsson.

Valdimar Össurason.

MW virkjun með 65–80 GWst ársframleiðslu. Það leyfi rennur út á næsta ári. Svo virðist sem aðeins tvö fyrirtæki beiti sér í sjávarorkurannsóknum þessa dagana.

Valorka ehf. hefur um langt skeið þróað tækni til nýtingar sjávarfallaorku og er nú með í burðarliðnum svokallaða þriðju kynslóðar sjávarfallahverfla til að nýta orku annesjarasta. Þar á bæ er sagt að lauslegur samburður við nágrannalönd bendi til að heildarorka sjávarfalla við Ísland gæti verið allt að 337 TWst/ári.

Þá er í athugun uppsetning ölduorkuvirkjana í Vestmannaeyjum á vegum Haf-Afls.

Nýr áfangi í þróun sjávarorku

Haf-Afl ehf. er íslenskt fyrirtæki sem vinnur að nýtingu ölduorku við Íslandsstrendur, að sögn til að skapa stöðuga og sjálfbæra orkulind fyrir framtíðina. Fyrirtækið hefur

þegar hafið undirbúningsferlið að sínu fyrsta verkefni sem miðar að raforkusjálfbærni Vestmannaeyja árið 2030, með uppsetningu 100 MW virkjunarlausnar sem samræmist framtíðarspám um orkuþörf Vestmannaeyja. Með fyrsta ölduorkugarðinum við Vestmannaeyjar er stefnt að því að bæta orkuöryggi og styðja við græn orkuskipti á Íslandi. Eyvar Örn Geirsson, framkvæmdastjóri Haf-Afls, segir um að ræða nýjan áfanga í þróun sjávarorku hérlandis.

„Við erum í nánú samstarfi við norska tækniþróunarfyrirtækið Havkraft AS, sem hefur áratuga reynslu af þróun ölduorkutækni. Samstarfið felst í því að miðla þekkingu, deila reynslu og meta hvernig tæknin nýtist best við íslenskar aðstæður,“ segir Eyvar.

Aðspurður hvar verkefnið standi nú segir hann Haf-Afl vinna að því að undirbúa fyrstu tilrauna- og kynningarverkefni í ölduorku við Íslandsstrendur. „Samhliða erum við í viðræðum við hagsmunaaðila og fjárfesta til að tryggja framgang verkefna. Með þessum skrefum viljum við bæði auka orkuöryggi og fjölbreytni í orkuframboði, með því að nýta ölduorku sem viðbót við aðrar endurnýjanlegar orkulindir. Þannig má einnig draga úr þörf fyrir varastöðvar sem byggja á jarðefnaeldsneyti,“ útskýrir Eyvar.

Fljótandi ölduorkustöðvar

Hugmyndin er að setja upp fljótandi ölduorkustöðvar. Er nú unnið að rannsóknum með hliðsjón af aðstæðum á Íslandi, m.a. með tilliti til öldulags, veiðislóða, hrygningarstöðva, sjófuglalífs, skipasiglingaslóða og fleira. Um er að ræða fljótandi einingar lagðar fyrir akkerum þar sem hafaldan er heppileg til orkuframleiðslu. Engir hreyfanlegir hlutir eru í sjó en í einingunum er hverfill og þær festar með fjögurra punkta akkerisfestingum. Prófanir í tönkum gefa væntingar um að hver virkjunareining framleiði um 350–500 kilóvött af uppsettu afli. Með tíu slíkum orkustöðvum væri því hægt að framleiða 3,5–5 megavött og tengja með köplum inn á raforkunetið.

Kjöraðstæður fyrir einingarnar eru 2–5 metrar en þær gætu framleitt orku úr einungis 10 cm háum öldum. Þegar aldan er komin í ákveðna hæð hættir búnaðurinn sjálfkrafa að framleiða raforku. Vonir eru bundnar við að setja megi upp tilraunavirkjun fyrir lok ársins 2026 sem framleiði inn á raforkunetið í kjölfarið. Miða

áætlanir Haf-Afls að því að stækka verkefnið árið 2029 enda verði orkuverð frá einingunum þá orðið á pari við orkuverð frá vindorku og unnt að setja upp orkugarða víðar við strendur landsins.

„... Tæknin sker sig úr sem sjálfbær og endurnýtanlegur staðbundinn orkugjafi, sem einkennist af stuttum flutningsleiðum, miklum afköstum, löngum líftíma, lágmarks umhverfisspori (sjónmengun, hljóðmengun, svæðisþörf og engin óendurkræf náttúruspjöll), litlu viðhaldi, verndun dýralífs, lágu flækjustigi og sveigjanleika. Havkraft-ölduorkubreytirinn (H-WEC), sem er nýjung á sviði Oscillating Water Column (OWC) tækni, er spennandi tækifæri fyrir sjálfbærar raforkuframleiðslu við Ísland.

Virkjanirnar eru hannaðar með 50 til 100 ára líftíma í huga og setur það nýjan staðal fyrir framleiðslu raforku. Vottunarfyrirtækið DNV er langt komið með vottun tækninnar, og stórfyrirtæki á borð við Equinor hafa þegar hafið þróun tækninnar ásamt Havkraft AS til framleiðslu rafmagns við sína innviði í Norðursjónum,“ sagði m.a. í erindi Haf-Afls til bæjarráðs Vestmannaeyja í ársbyrjun 2024.

Íslensk stjórnvöld áttalin

Valorka ehf. var stofnuð árið 2009, einkum til að þróa hverfla til nýtingar á sjávarfallaorku af þeim straumhraða sem víða má finna, bæði hér við land og um heim allan.

Í skýrslu Valorku ehf. *Sjávarfallaorka 2025 – staða tækniþróunar og nýtingar*, er bent á að sjávarfallaorka sé að öllum líkindum umfangsmesta orkulind Íslendinga sem nýta beri í náinni framtíð.

Í skýrslunni er m.a. skoðuð staða tækniþróunar, bæði erlendis og hérlandis, hvernig þróunin er á fleygiferð og hvernig flest þróuð strandríki leitist við að hraða henni. Íslensk stjórnvöld eru áttalin fyrir að sitja með hendur í skauti á meðan t.d. nágrannar okkar Færeyingar auki sjávarorkunotkun sína ár frá ári.

„Orkustefna stjórnvalda í þágu orkufyrirtækjanna hefur leitt það af sér að sjávarorku hefur nánast enginn gaumur verið gefinn. Ísland er nánast eina strandríki heims sem hefur látið undir höfuð leggjast að kanna umfang og nýtingarmöguleika sinna sjávarorkulinda og undirbúa nýtingu þeirra,“ segir í skýrslunni.

Önnur hlið sjávarorkuþróunar lýtur að rannsóknum og regluumhverfi. Valdimar Össurason,

Vetrararbúnaður

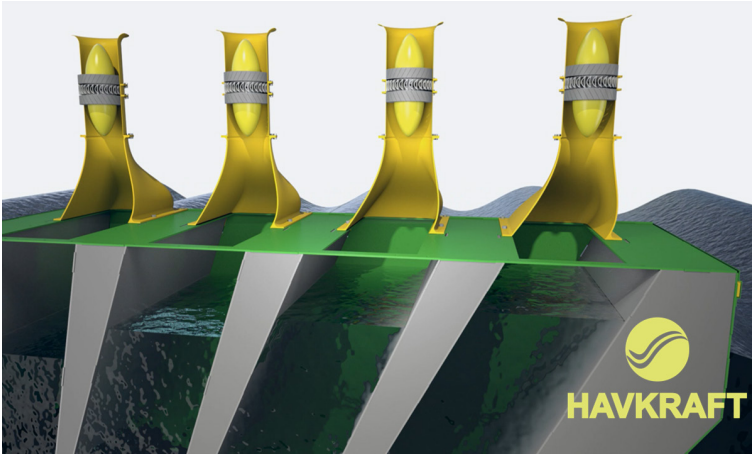
Hilltip

Snjótennur, fjölplógar, salt- og sanddreifarar

Wendel

Tangarhöfði 1 / 551-5464 / wendel.is / wendel@wendel.is

Haf-Afl ehf. hyggst setja upp fljótandi ölduorkustöðvar, 100 MW, sem miðar að raforkusjálfbærni Vestmannaeyja árið 2030. H-WEC OWC ölduorkubreytir samstarfsfyrirtækisins Havkraft. Mynd / Aðsend

eigandi Valorku ehf., bendir á að Alþingi hafi árið 2014 samþykkt að hefja rannsóknir á sjávarorku en ekkert hafi gerst.

„Í framhaldi af skýrslunni átti ég samtöl við þingmenn um framgang sjávarorku, og er niðurstaðan sú að líklega verður þingmál um sjávarorku lagt fram á þessu haustþingi. Mér sýnist að hreyfing sé komin á Alþingi og ráðherra í þá átt að rannsóknir geti hafist í náninni framtíð, á umfangi og nýtingarmöguleikum sjávarorku hérlandis, og mun ég reyna að fylgja því eftir. Rannsóknir og rétt lagaumhverfi eru forsenda þess að við Íslendingar náum að nýta þessar gríðarmiklu auðlindir hreinorku sem við eigum,“ segir Valdimar.

„Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið hefur ekki staðið fyrir, né eru til skoðunar aðgerðir eða verkefni tengd skoðun á sjávarorku, sjávarorkunýtingu/virkjunum,“ segir í svari við fyrirspurn um stöðu sjávarorku. „Umhverfis- og orkustofnun fylgist hins vegar með tækniþróun og hagkvæmni allra mögulegra orkugjafa og þar er sjávarorkunýting ekki undanskilin. Fulltrúar stofnunarinnar fór til að mynda í vettvangsferð í apríl til Orkneyja, sem standa hvað fremst í rannsóknum og prófunum á fjölbreyttum sjávarorkuverkefnum. Í samtali við fjölda sérfræðinga og stofnana kom fram að ýmis þróunarverkefni eru í gangi, en engin lausn er þó orðin að alvöru markaðsöðru,“ segir í svarinu.

Árangur fram úr björtustu vonum

„Við, ég og Hjördís Björk Ásgeirsdóttir, samstarfskona mín, höfum prófanir á nýrri einstrengs-gerð hverfils Valorku nú í vor. Styrkir fengust úr Uppbyggingarsjóði Suðurlands og Lúsjóði. Ekki nægði að gera líkön og mæla, heldur þurfti bæði að finna prófunaraðstöðu og hanna tæki til prófana,“ útskýrir

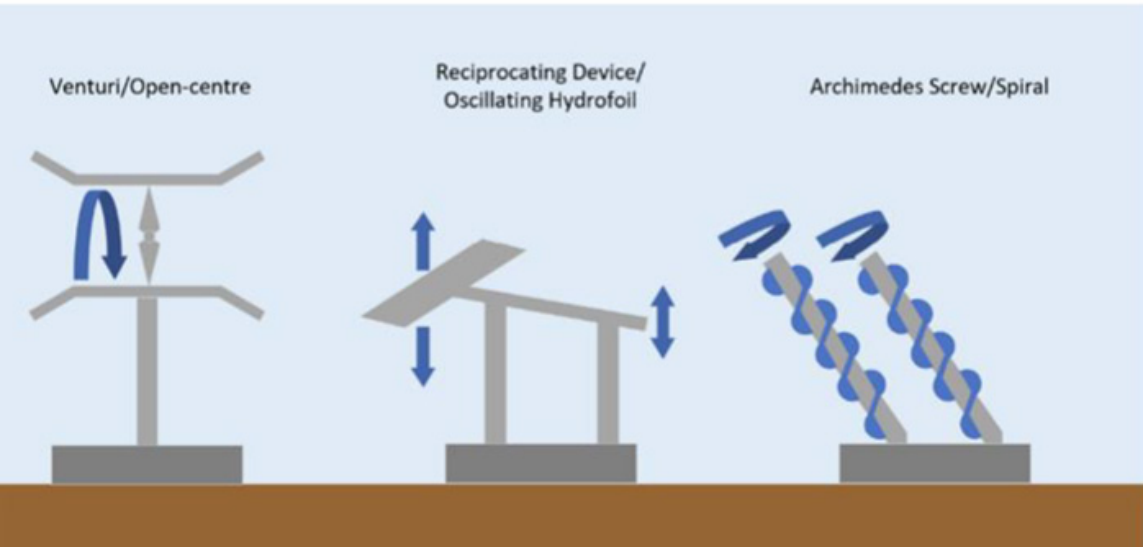
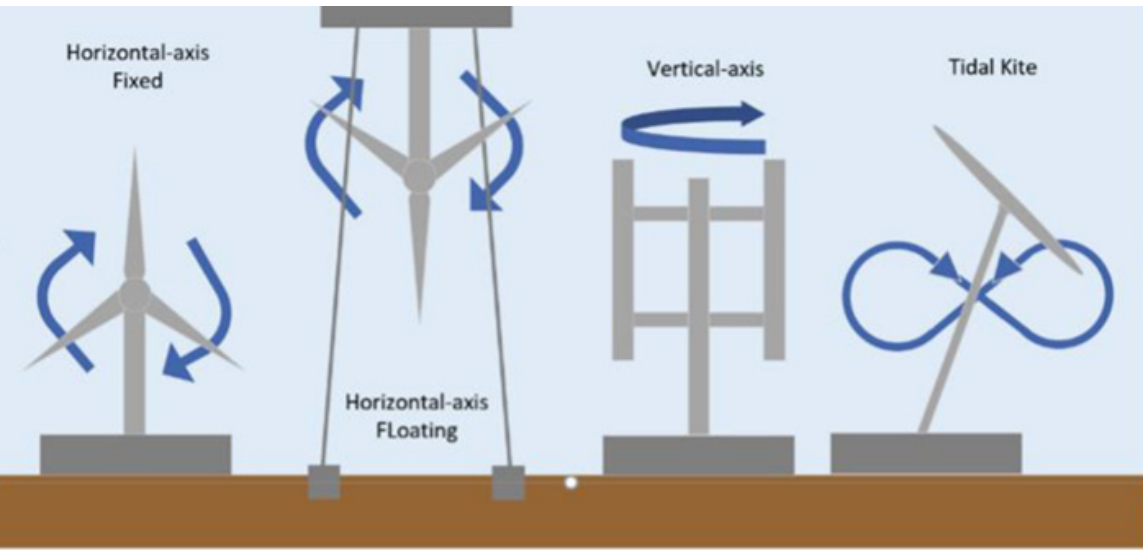
Valdimar. Þetta sé fyrsta þróun sjávarorkutækni á landinu, og engin aðstaða hafi því verið skilgreind til prófana hennar.

„Straumkerið í Grindavík hentaði fyrir fyrri hverfillíkön en er of lítið fyrir þetta,“ heldur hann áfram. „Eina leiðin er að prófa í fallvatni eða sjó. Við förum því vítt og breitt um Suðurland og mældum ár og læki sem okkur leist á. Um tíma prófuðum við í Laugardælaósi, ofan Selfoss, en eftir að líkanið stækkaði fengum við aðstöðu í Brúará; komum þar upp aðstöðu og höfum náð allmörgum prófunum. Árangurinn hefur farið fram úr björtustu vonum og hverfillinn stendur undir öllum væntingum á þessu stigi. Verkfræðistofan Vatnaskil mun verða okkur innan handar um úrvinnslu niðurstaðna,“ segir Valdimar jafnframt.

Inntur eftir nánari útskýringu á góðum árangri segir hann að hugmyndir hans um þessa hverfilgerð hafi verið þær að unnt væri að safna „dreifðri“ orku hægstrauma á hagkvæman hátt með blöðum á einum streng, sem gengi um tvö endahjól.

„Þá var óvissa um margt, t.d. hvort straumhraðinn nægði til að opna blöðin og hvort millihjól þyrfti til að halda strengjunum í sundur og forða flækju. Tilraunirnar hafa leitt í ljós að ekki einvörðungu nægja tvö endahjól án millihjóla heldur nægir einungis annað endahjólið, þar sem straumur er stöðugur í aðra áttina. Þetta undirstrikar t.d. það sem ég sting upp á í skýrslunni: að þessi hverfill sé mjög heppilegur til virkjunar „Blakkfoss“ [neðansjávarfoss í Grænlandssundi, innan íslenskrar lögsögu, langstærsti foss jarðar með yfir 2.000 m fall, innsk.blm.], sem þar er nefndur. Blöðin opnuðu sig án nokkurra vandræða. Vel virðist hafa tekist til með hönnun mælímasturs og

Framhald á síðu 22

Tækni til að beisla orku sjávarstrauma. Efri röð frá vinstri: Láréttur ás-fastur. Láréttur ás-fljótandi. Lóðréttur ás. Sjávarfallaflugdreki. Neðri röð frá vinstri: Venturi-opin-miðja. Gagnkvæmnistæki/sveifluvatnsflaumur. Arkimedesarskrúfa/spirall. Mynd / Skýrsla Valorku.

Frá prófunum á nýrri einstrengs-gerð hverfils Valorku ehf. í Brúará á dögunum.

Mynd / Valorka

STURTUGLER

OG STURTUKLEFAR SEM PASSA FULLKOMLEGA Í ÞITT RÝMI. ÚTVEGUM ALLAR FESTINGAR OG SÉRSMÍÐUM EFTIR ÞÍNU HÖFÐI.

SAMVERK

GLERVERKSMÍÐJA

SÍMI 488 9000 / EYJASANDI 2 HELLU / SMÍÐJUVEGI 2 KÓPAVOGI

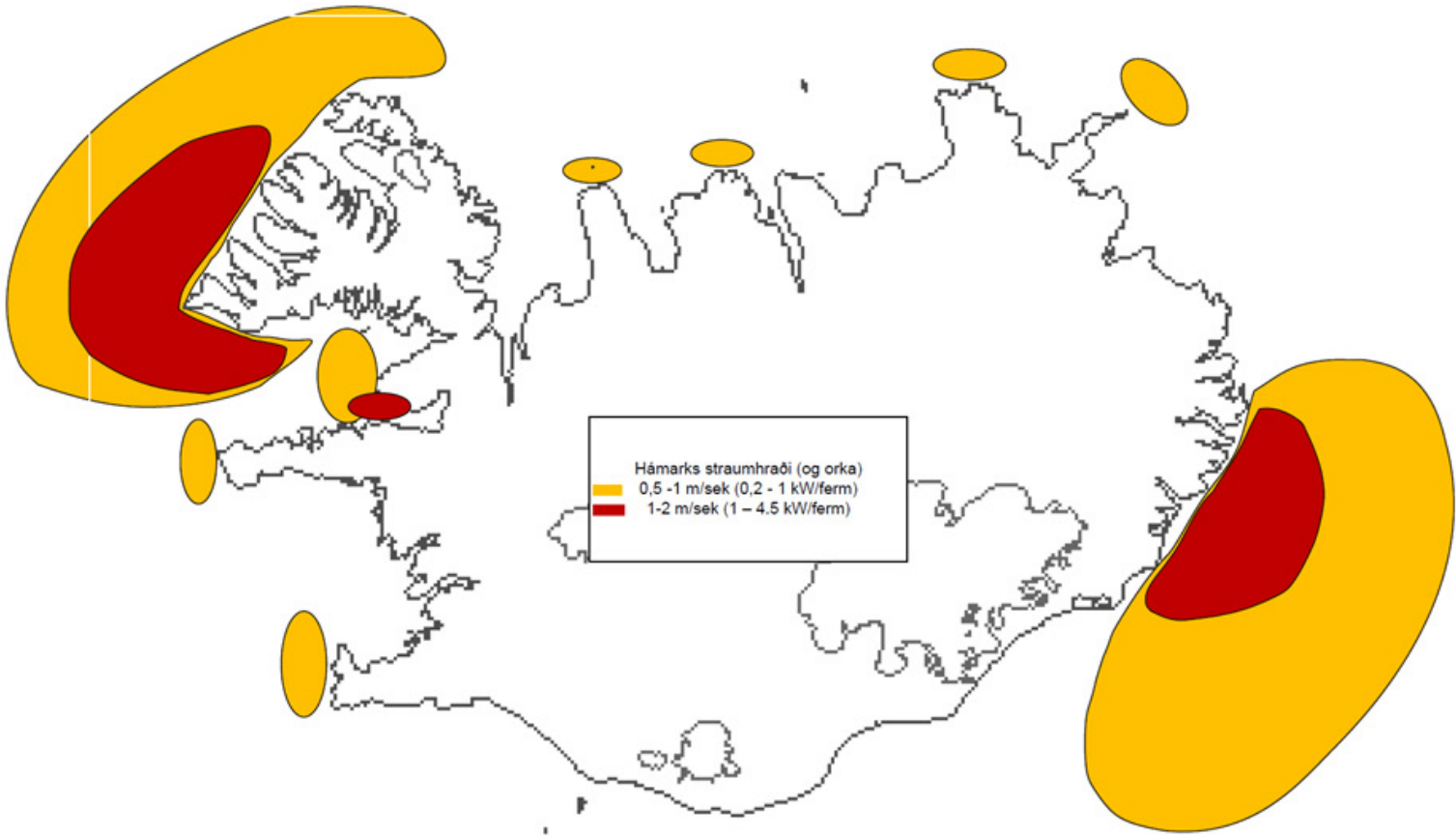
Kostir í sjávarorkuvirkjunum

Ölduorka er orka haföldunnar, en lóðrétt hreyfing úthafsbylgna inniheldur mikla hreyfiorku. Margar aðferðir eru hugsanlegar til virkjunar ölduorku og margar eru í þróun. Úti á rúmsjó má nota fljótandi fleka með liðamótum, hreyfingu í geymi sem lyftist á öldunni eða fljótandi kví sem „heflar“ öldutoppana. Á grunnsævi má nýta hreyfingu milli fastrar botnfestingar og annað hvort lóðréttis spjalds eða fljótandi bauju. Við bryggjukanta má nýta hífingu öldunnar til að lyfta floti eða valda sögi eða streymi í stokki. Ölduorku má rekja til þess að sólin knýr veðrakerfi og vindinn sem aftur orsakar öldugang. Ölduorka er því endurnýjanleg orka, en ekki fyrirsjáanleg orkulind fremur en vindorka. Margar tæknilegar áskoranir fylgja virkjun hennar, t.d. álag á tæki í miklu brimi.

Sjávarfallaorka er hins vegar mjög fyrirsjáanleg orkulind á hverjum stað, enda felst hún í streymi sjávar vegna flóðs og fjöru. Þar sem sjávarföll eru einkum háð þyngdartogi tunglsins á jörðina er orkan endurnýjanleg líkt og bylgjuorka og mun væntanlega ekki klárast meðan tunglið snýst sinn vanabundna hring, einn hring um sjálft sig um leið og það snýst einn hring umhverfis jörð. Afstaða tungls, jarðar og sólar hefur einnig nokkur áhrif á sjávarföll. Sjávarfallaorkan er því fyrirsjáanleg orkuauðlind á hverjum stað, þótt mjög sé henni misskipt milli svæða. Margar aðferðir við ölduvirkjanir eru í þróun og sumar hafa komist í tilraunarekstur. Helsta vandamálið er eyðileggingamáttur bárunnar í versta sjólagi.

Seltumunarvirkjanir byggja á mismunandi seltu sjávar og ferskvatns. Þar sem hvort tveggja er til staðar má byggja upp þrýsting með flæði (osmósu) gegnum sérstakar himnur, en þann þrýsting má síðan virkja til framleiðslu rafmagns. Slíkar aðstæður skapast helst við árósa. Þær gætu tryggt stöðuga framleiðslu og eru ekki veðurháðar. Seltuvirkjanir eru enn á tilraunastigi og eiga langt í land með hagkvæmni. Þeim fylgja tæknilegar áskoranir auk þess sem umhverfisáhrif þeirra eru ekki að fullu þekkt.

Hitastigulsvirkjanir, þ.e. virkjanir sem byggja á varmamismun í hafi, grundvallast á a.m.k. 20°C hitamun milli yfirborðslaga sjávar og hefur sá kostur því ekki verið til skoðunar hérlandis. Tæknin er á algeru tilraunastigi og á langt í land með hagkvæmni.

Nýtanleg sjávarorka við Ísland. Hámarks straumhraði (og orka). Gult: 0,5-1 m/sek (0,2-1 kW/ferm). Rautt: 1-2 m/sek (1-4,5 kW/ferm.). Kort / Skýrsla Valorku

annarrar prófunaraðstöðu. Þar hefur litlu þurft að breyta, en hins vegar hefur ítrekað þurft að styrkja veikustu hlekkina, þar sem átökin eru umfram áætlanir,“ segir Valdimar. Fáiast styrkir til framhalds verkefnisins verður að sögn Valdimars haldið áfram með prófanir í Brúará og aðstaða, búnaður og líkön endurbætt í ljósi reynslunnar. Þar sé að mörgu leyti þýðisáðstaða fyrir líkan af þessari stærð. Hann segist því vera bjartsýnn. „Næsti áfangi er að smíða stærra líkan til prófunar í fallaskiptum sjó. Þá er Mikleyjaráll við Hornafjarðarhöfn mjög ákjósanlegur staður, en þar prófaði ég fyrri gerð. Hugsanlega væri unnt að hefja þær sjóprófanir næsta sumar.“ Hann segir stefnt að samstarfi við erlenda aðila um frekari þróun, en öllu forræði verði haldið hérlandis.

Mörg ljón í veginum

Sjávarorka hefur frá stofnun árið 2001 unnið að rannsóknum á möguleikum til að virkja sjávarstrauma í Breiðafirði. Mikilvægur áfangi í því starfi voru mælingar sem framkvæmdar voru árin 2013 og 2014. Markmiðið var að skoða bæði hvar væri best að koma fyrir tilraunahverfli og að meta hversu mikla orku mætti raunhæft virkja í Röstinni, þar sem stærstur hluti straumflæðis í firðinum á sér stað. Að sögn Óla Grétars Blöndals Sveinsson, framkvæmdastjóra þróunarviðs Landsvirkjunar, voru á þessu tímabili gerðar fimm mælingaferðir, þar af fjórar sem beindust að mælingum á straumhraða með straumsjá og ein ferð sem mælti botnlögun á tilteknu svæði til nánari

greiningar. Niðurstöðurnar sýndu að straumhraðinn var breytilegur eftir stað og tíma. Til dæmis mældist meðalhraði í Röst á flóðháflóði um 1,6 m/s og á útfalli um 1,4 m/s, en hámarkshraði náði allt að 3,6 m/s á ákveðnum tímum. „Slíkar tölur sýna að orkan í straumunum er veruleg, þó að dreifing og óregla í straumunum geri nýtinguna krefjandi miðað við þá hverfla sem eru í boði í dag. Þrátt fyrir að ekki hafi fundist kjörstaður fyrir tilraunahverfil sem getur nýtt núverandi tækni, er verkefnið afar mikilvægt og mótar vinnu framtíðar. Það var í fyrsta sinn sem sjávarstraumar í Breiðafirði voru kortlagðir á þennan hátt og mælingarnar staðfestu bæði styrkleika og veikleika fyrir líkangerða. Í ljós kom til dæmis að tölvalíkön höfðu ofmetið

hámarksstraumhraða um tæp 10%, sem er verðmæt niðurstaða til að bæta spár og hanna framtíðartækni,“ segir Óli Grétar. Mælingarnar 2013 og 2014 hafi lagt mikilvægan grunn að þekkingarsköpun á sviði sjávarorku á Íslandi. „Þær gefa ekki aðeins skýra mynd af náttúrulegum aðstæðum í Breiðafirði heldur eru líka lykिलinn að næstu skrefum í rannsóknum, þróun og ákvarðanatöku um hvemig hægt verði að virkja þessa hreinu og endurnýjanlegu orku í framtíðinni. Með þessum gögnum er Sjávarorka betur í stakk búið til að nýta möguleika sjávarorku þegar tæknin verður tilbúin til stórfelldrar notkunar. Þeir aðilar sem standa að Sjávarorku hafa lýst sig tilbúna til að setja upp lítið sjávarorkuver í rannsóknarskyni í nágrenni Stykkishólms. Slík uppbygging hefur þó verið nefnd í tengslum við mögulegt menntasetur eða rannsóknarsetur á Stykkishólmi,“ segir Óli Grétar enn fremur.

Sigurður Magnús Garðarsson, Ph.D. og forseti Verkfræði- og náttúruvísindasviðs Háskóla Íslands, segir að hvað varði beislun sjávarfalla séu margar áskoranir í veginum. „Helsta hindrunin er almennt séð kostnaður, þ.e. margir aðrir orkukostir eru mun ódýrari per framleidda orkueiningu,“ segir hann. Þá séu ekki sérstaklega margir staðir á Íslandi sem henti fyrir slíkar virkjanir sem geri þetta líka snúið. „Það má einnig nefna að þar sem ekki eru margar slíkar virkjanir í heiminum þá er tæknin lítið þróuð sem er hindrun. Það má einnig búast við talsvert miklum umhverfisáhrifum þar sem slíkar virkjanir hafa tilhneigingu að hafa áhrif á stórt svæði. Það gæti því verið erfitt að próa heppilegar mótvægisáðgerðir,“ segir Sigurður. Vorið 2024 fjallaði Bændablaðið um möguleika í úthafsölduvirkjunum: Öþrjótandi orkulind, og ræddi við Jón Kristinsson, umhverfisarkitekt og frumkvöðul á sviði sjálfbærrar byggingarlistar, um hugmyndir hans að slíkum rafstöðvum. Jón hefur haft sérstakan áhuga á að nýta orku úr ölduhreyfingum sjávar; þá einkum með úthafsölduvirkjunum. Hann telur að fljótandi úthafsölduorkuver eigi eftir að gegna þýðingarmiklu hlutverki í orkubúskap framtíðarinnar og sér m.a. fyrir sér framtíðarframleiðslu á sjávarvetni. Hann hefur, ásamt starfshóp, komið fram með lausnir að slíkum mannvirkjum í bókinni

De ontwikkeling van een Golf en Deining Centrale, útg. 2013 og endurútgefin 2021. Jón hvatti Íslendinga til að fylgjast vel með og taka þátt í rannsóknum og framþróun á sjávarorkuvirkjunum, t.d. í gegnum Evrópusambandið. „Það kemur að því að þetta fer á flug og um allan heim er verið að skoða möguleikana. Íslensku háskólarnir ættu að fá góða doktorsnema í að skoða þetta,“ sagði Jón.

Mælt með stuðningi

Í apríl í fyrra kom sem fyrr segir út Skýrsla starfshóps umhverfis-, orku- og loftslagsráðherra um bættu orkunýtni og ný tækifæri til orkuöflunar, þ.m.t. sjávarorku. Lagði starfshópurinn til að haldið yrði áfram að styðja við nýsköpunarverkefni á sviði sjávarorku hérlandis. Orkustofnun yrði falið að vinna greinargerð og fylgjast með þróun og stöðu á nýtingu sjávarorku í öðrum ríkjum. „Mikilvægt er að orkufyrirtæki fylgist áfram með þróuninni og taki þátt í verkefnum sem þau telja að geti skilað árangri varðandi rannsóknir og þróun á nýtingu sjávarorku hérlandis,“ sagði í niðurstöðum skýrslunnar.

Starfshópurinn telur raunhæft að ætla að nýting sjávarorku við Ísland verði að veruleika á næstu árum. Árið 2040 ætti að stefna að því að árleg orkuframleiðsla með sjávarorku við Ísland yrði orðin allt að 200 GWst (þ.e. um 1% af heildarorkunotkun ársins 2022.) Þetta sé þó í raun fyrst og fremst táknræn tala, til að sýna fram að starfshópurinn hafi trú á því að sjávarorka verði orðin samkeppnishæfur orkukostur árið 2040.

Fram kom að Evrópusambandið og ýmis ríki hafi varið háum fjárhæðum til þróunar sjávarorku í von um að geta verið í forystuhlutverki þegar og ef samkeppnishæfni næst. Aætlað sé að Evrópusambandið hafi síðastliðin tíu ár fjárfest yfir 55 milljörðum íslenskra króna (375 milljónir evra) í rannsóknir, þróun og nýsköpun á sviði sjávarorku í gegnum rannsóknasjóði sína. Þá hefði að auki verið gert ráð fyrir tæplega 15 milljörðum króna (94 milljónir evra) í styrki til verkefna á sviði sjávarorku í gegnum Horizon Europe-rannsóknaráætlunina árin 2023-2024 en í þann sjóð gátu Íslendingar sótt. Í stefnu Evrópusambandsins um endurnýjanlega orku á hafi frá 2020 sé kallað á aðgerðir til að setja upp 1 GW af sjávarorku fyrir 2030 og 40 GW fyrir árið 2050.

Ósanngjörn gagnrýni

Í skýrslu Valorku segir að hagkvæmni sjávarfallavirkjana hafi löngum verið dregin í efa, einkum af hagsmunaaðilum á vegum annarra orkuvinnsluaðferða. „Sú gagnrýni á vissulega við rök að styðjast þegar lítið er á kostnaðartölur við smíði og rekstur þeirra örfáu frumgerða sem nú framleiða raforku í tilraunaskyni í þróunarferli sínu. Gagnrýnin er þó augljóslega mjög ósanngjörn, þar sem á bak við þessa örlitlu raforkusölu fárra frumgerða liggur gráforlegur þróunarkostnaður. Segja má að þróun sjávarfallahverfla standi núna á svipuðu stigi og þróun vindmylla fyrir nokkrum áratugum; áður en fjöldaframleiðsla á þeim hófst, og notkun þeirra varð almenn í fjölda heimsríkja. Vindmyllur hafa núna náð þeirri hagkvæmni, með fjöldaframleiðslu og magnsölu orku, að geta (sums staðar) boðið samkeppnisfær verð raforku. Ekki leikur minnsti vafi á að sjávarfallavirkjanir munu feta sömu slóð,“ segir enn fremur í skýrslunni.

Heimildir: Sjávarfallaorka 2025, Staða tækniþróunar og nýtingar, Valorka. Skýrsla starfshóps umhverfis-, orku- og loftslagsráðherra um bættu orkunýtni og ný tækifæri til orkuöflunar, 2024. Orka sjávar óbeisluð, fréttaskýring, Bændablaðið, okt. 2023.

ÖRUGGT VIÐHALD

HJÓLBÖRUR, TRÖPPUR, ÁLPALLAR OG MARGT FLEIRA

Sendum hvert á land sem er

VINNUPALLAR

- ÖRUGGAR LAUSNIR -
www.vpallar.is

Vinnupallar ehf. – Vagnhöfða 7 – s. 557 9933 – vpallar@vpallar.is – www.vpallar.is

Óðal 240 m² — 18.800.000 kr. m.vsk.

Breidd 12,0m	Þakhalli 20°
Lengd 20,0m	1 x lónaðarhurð 4,0x4,2m
Vegghæð 4,15m	2 x Gönguhurðir
Mænishæð 6,33m	2 x Gluggar

- Hagkvæmar byggingar með burðarvirki úr límtré og veggj og þak úr steinullareiningum.
- Auðveld uppsetning og áratuga reynsla við íslenskar aðstæður.
- Úrval lita á þak og veggj.

HVAÐ VILT ÞÚ BYGGJA?

Setur 160 m² — 12.800.000 kr. m.vsk.

Breidd 10,0m	Þakhalli 20°
Lengd 16,0m	1 x lónaðarhurð 3,5 x 3,25m
Vegghæð 3,15m	2 x Gönguhurðir
Mænishæð 4,97m	2 x Gluggar

- Aðaluppdrættir og teikningar af sökkli, frágangi á einingum og burðarvirki fylgja.
- Festingar og efni til uppsetningar innifalið
- Íslensk framleiðsla

HAFÐU SAMBAND

Aðalnúmer: 412 5300 | Söludeild: 412 5350 | Netfang: byggingar@limtrevirnet.is
Söluskrifstofur: Lynghálsi 2, 110 Reykjavík | Borgarbraut 74, 310 Borgarnesi

Skortir talsvert á vöruþróun lambakjöts

Segir formaður sauðfjárbænda

Eyjólfur Ingvi Bjarnason, formaður sauðfjárbænda, segist taka undir þau orð Hafliða Halldórssonar í Útvarpi Bændablaðsins að það skorti á vöruþróun lambakjöts, það megi alltaf gera betur.

„Það hefur verið auðvelt að markaðssetja lambkjöt fyrir neðstu hilluna í stórmarkaði. Samfélagið hefur hins vegar þróast hratt síðustu ár og fólk vill meira fá vöru sem er fljótlegt að elda og þar hefur skort talsvert á vöruþróun. Það hefur margt jákvætt gerst á síðustu árum með tilkomu Icelandic Lamb. Innkoma Costco á markaði hefur líka haft jákvæð áhrif á ýmsa framsetningu lambakjöts. Ef fleiri myndu síðan taka þátt í „Íslenskt staðfest“ með einu sameiginlegu upprunamerki myndi margt meira jákvætt gerast,“ segir Eyjólfur Ingvi.

Í Útvarpi Bændablaðsins vitnaði Hafliði í rýnikönnun þar sem fram kemur að lambakjöt sé ekki á innkaupalista ungs fólks, meðal annars vegna þess að það vanti lambakjöt í einungum sem henti til eldunar á skömmum tíma. Ertu sammála þessu?

Mögulega ekki gert nógar kröfur til afurðarstöðvanna

„Já, ég er sammála þessu og þetta er sama þróun og hefur verið í

Eyjólfur Ingvi Bjarnason.

löndunum í kringum okkur. Þegar ég var við nám í Noregi fyrir 15 árum var lambakjöt sérstaklega markaðssett á haustin, kringum jól og um páska – þess á milli hafði það ekki mikið hillupláss. Því þurfa úrvinnslu aðilar að gera betur í að ná til yngri kynslóða með því að bjóða vöru sem er fljótlegt að elda og henta í ýmsa rétti sem eldri kynslóðin vill ekki.“

Hafið þið bændur gert kröfu um aukna vöruþróun af hálfu afurðastöðvanna?

„Já, en mögulega ekki nógu mikla. Sem bændur erum við fyrst og fremst góðir í því að framleiða lambakjöt. Afurðastöðvarnar eru síðan í mismikilli vinnslu afurða en þeirra sérfræðipækking liggur í því að slátra. Síðasta þúslið er síðan úrvinnsla og markaðssetning og þar má gera betur í sýnileika og þróun á vörum.“

Markaðsstaðan veikari

Hvernig telur þú markaðsstöðu lambakjöts vera almennt?

„Hún hefur orðið veikari á síðustu árum en það er enginn vafi í minum huga að lambakjöt á enn stóran sess í hugum og hjörtum Íslendinga á öllum aldri. Við þurfum að gæta þess að missa ekki tengslin við ólíkar kynslóðir.“

Hvaða möguleika telurðu vera á vöruþróun lambakjöts?

„Með frekari vöruþróun á vörum sem eru fljótlegar í eldun og henta ýmist einar sér eða sem hluti af öðrum réttum. Af hverju eru t.d. marineruð lambahjörtu á grillið eða í mínútagrillið ekki til í öllum búðum. Fljótlegur og frábær réttur.“

Mætti byggja upp sérstöðu

Hafliði bendir einnig á að gæðaflokkun lambakjöts í verslunum og fyrir veitingastaði. Hvað stendur í vegi fyrir því að boðið sé upp á gæðaflokkað lambakjöt fyrir neytendur og veitingastaðarekendur?

„Nú hef ég aldrei verið sjálfur þátttakandi í samtali milli sölumanna kjöts og veitingastaða en líklegast er það skortur á samtali

Formaður sauðfjárbænda og sláturhússtjóri KS eru sammála um að það megi gera betur í vöruþróun lambakjöts.

Mynd / ál

sem stendur í vegi fyrir því. Hér mætti kannski gera meira af því að fara í samstarf við einhverja bændur og byggja upp sérstöðu til að ýta undir upplifun neytenda. Það þekkist víða erlendis en lítið hér á landi – þannig mætti líka lengja þann tíma sem hægt er að bjóða ferskt lambakjöt í búðum og á veitingahúsum. Sauðfjárbóndi sem ég kannast við í Svíþjóð er þar í samstarfi við heildsala og hefur sett upp framleiðslukerfi sem miðar að því að bjóða ferskt lambakjöt inná veitingahúsamarkaðinn í kringum Stokkhólm yfir stóran hluta ársins en til þess að svo sé er sauðburður tvískiptur og hluti gripanna alinn á hágæðaföðri inni yfir vetrartímann.“

Treysta ekki merkingum matvæla í búðum

Telurðu að það mætti bæta upplýsingagjöf um lambakjöt til neytenda og veitingahúsa?

„Já, það má alltaf bæta upplýsingagjöf til neytenda og veitingahúsa. Að hluta held ég að vandamál við markaðssetningu tengist trúverðugleika allra þeirra aðila sem starfa á þeim markaði. Sjálfur hef ég verið þátttakandi í Beint frá býli síðustu ár og skynja á hluta þeirra aðila sem versla við mig að þeir vilji versla beint við bónda vegna

þess að þeir treysta ekki merkingum matvæla í búð – það er hlutur sem við verðum að taka alvarlega því ýmislegt í merkingu matvæla virkar á mig eins og villta vestrið.“

Tækifæri í betur greiðandi neytendum

Eyjólfur telur ekki vera möguleika á auknum útflutningi á íslensku

/þh

Sóknarfæri í vöruþróun

Segir sláturhússtjóri KS

Sigurður Bjarni Rafnsson, sláturhússtjóri KS, segir að það megi gera betur í vöruþróun lambakjöts.

„Varðandi vöruþróun á lambakjöti þá má alltaf gera betur og vissulega eignum við sóknartækfæri þar.“

Hafliði vitnar í rýnikönnun þar sem fram kemur að lambakjöt sé ekki á innkaupalista ungs fólks, meðal annars vegna þess að það vanti lambakjöt í einungum sem henti til eldunar á skömmum tíma. Ertu sammála þessu?

„Já, ég er nokkuð samála Hafliða um að það séu tækifæri í að útbúa meira af fullbúnum eða ½ elduðum réttum úr lambakjöti.“

Hafið þið hjá KS hugleitt að bjóða til dæmis upp á mínútusteikur úr lambakjöti eða jafnvel enn minni bita?

„Við hjá Kjötafurðarstöð KS erum fyrst og fremst í slátrun og grófurvinnslu, einnig erum við að framleiða sérstaklega fyrir vinnslur og stóreldhús. Við höfum sérhæft okkur í frostvöru í dagvöruverslunum og erum við með mjög mikið vöruúrval í þeim flokki. Það eru aðrir að framleiða rétti sem eru í minni pakkningum eða í svo kölluðum neytendapakkningum bæði, ferskt og frosið, einnig í fullnum vörum, en þar eru mikil sóknartækifæri í vörum úr lambakjöti.“

Hvernig telur þú markaðsstöðu lambakjöts vera almennt?

„Markaðsstaða lambakjöts er mjög sterk á Íslandi samanborið við stöðu lambakjöts í öðrum löndum, þó að hún hafi verið að gefa eftir hér á landi undanfarin ár.“

Sérðu aðra möguleika á vöruþróun lambakjöts?

„Ég tel að við eigum mikið inni varðandi vöruþróun og í markasetningu og þar eigum við mikið að tækifærum.“

Erum ekki að fullnýta möguleikana Hafliði bendir einnig á að gæðaflokkun lambakjöts í verslunum og fyrir veitingastaði. Hvað stendur í vegi fyrir því að boðið sé upp á gæðaflokkað lambakjöt fyrir neytendur og veitingastaðarekendur?

„Varðandi gæðaflokkun þá erum við ekki að fullnýta þá möguleika sem hægt væri, en ég hef áhyggjur af því að ef sú leið sé farin þá hljóti

lambakjöti í miklu magni þótt tækifæri séu til staðar.

„Fé í landinu hefur fækkað það mikið að við rétt framleiðum nóg til að selja hér innanlands. Markaðir erlendis eru kvikir og ef við viljum flytja meira út verður það að vera á forsendum þess að um takmörkuð gæði er að ræða. Því við höfum ekki magnið til að flytja út á markað þar sem stór hópur fólks verslar. Verðum að einblína á markað sem tekur gæði umfram magn og vill greiða fyrir gæðin.“

Hver telurðu vera helstu sóknarfærin fyrir íslenskt lambakjöt?

„Sérstaða lambakjöts er sú að gripirnir eru grasfóðraðir og aukinn hluti neytenda vill frekar kjöt af þannig gripum en þeim sem eru aldri í þaueldi á kornföðri. Aukin vöruþróun með minni einungum er eitthvað sem neytendur kalla eftir – vissulega kostar það allt aukna vinnu en á endanum er hópur neytenda tilbúinn að greiða herra verð fyrir þannig vöru sem vonandi skilar sér að einhverju leyti í vasa bóndans. Því í enda dags þá verður enginn matur til ef það er enginn bóndi.“

Sigurður Bjarni Rafnsson.

af því umtalsverður auka kostnaður sem fylgir sérpökkun sem dregur þá úr ávinningnum.“

Telurðu að það mætti bæta upplýsingagjöf um lambakjöt til neytenda og veitingahúsa?

„Allveg klárlega, sérstaklega til yngri neytenda.“

Telurðu vera möguleika á auknum útflutningi á íslensku lambakjöti?

„Það eru hugsanlega að opnast tækifæri til útflutnings á lambakjöti með hækkandi verði á alþjóðamarkaði og minnkandi framleiðslu lambakjöts í Nýsjálandi. Þetta verður alltaf erfiður markaður þar sem íslenskt lambakjöt er mjög dýr vara inn á alþjóðlegan markað, en að sjálfsöögðu verðum við að vera mjög vakandi yfir þessu markaði.“

Tækifæri í „gurme“-vörum

Hver telurðu vera helstu sóknarfærin fyrir íslenskt lambakjöt?

„Við verðum að leita leiða til að hámarka virði á aukaafurðum svo sem gærum, beinum og fleiru en það er mjög misjafnt á milli ára hvernig sá markaður virkar. Við erum að gera tilraunir með framleiðslu á vörum úr aukaafurðum í gæludýraföður, sem verður spennandi að sjá hvernig virkar. Helstu sóknartækfæri í lambakjöttssölu felast í því að vera með fullleddaðar vörur sem þarf bara að hita upp. Við verðum að vera með lambakjötíð í heppilegum stærðareiningum og svo er sóknartækifæri í svokölluðum „gurme“-vörum, þar held ég að við höfum möguleika.“

Vetrararbúnaður

Hilltip

Snjótennur, fjölplógar, salt- og sanddreifarar

Tangarhöfði 1 / 551-5464 / wendel.is / wendel@wendel.is

**STEINSMÍÐJA
AKUREYRAR**
steinsmidjaakureyrar.is

VIÐHALDSFRÍIR GARÐBEKKIR ÚR GRANÍTI

**Hægt að grafa skrift í bak og setu. 130 cm breiðir. Þyngd um 140 kíló. 260.000kr
Þessir fjúka ekki, hitna í sólinni og endast og endast.**

**s: 466 2800 / 899 9370 sala@minnismarki.is steinsmidjaakureyrar.is
Verslun Njarðarnes 4, 603 Akureyri**

ESB og EFTA:

Risavaxinn fríverslunarsamningur við S-Ameríku

– Mun hafa áhrif á landbúnað í Evrópu

Steinunn Ásmundsdóttir
steinunn@bondi.is

EFTA-ríkin hyggjast staðfesta fríverslunarsamning við fjögur Suður-Ameríkuríki síðar í september. Hann mun ná til 97% af öllum útflutningsvörum ríkjanna. ESB er jafnframt með slíkan samning í samþykktarferli.

Evrópusambandið hefur, eftir rúmlega tveggja áratuga viðræður, lagt fram svonefndan Mercosur-samning (Mercado Común del Sur), risavaxinn fríverslunarsamning um viðskipti við Mercosur-ríkin Argentínu, Brasilíu, Paragvæ og Úrúgvæ.

Þegar er samkomulag um slíkan fríverslunarsamning af hálfu EFTA-ríkjanna Íslands, Noregs, Lichtenstein og Sviss við Mercosur-ríkin og reiknað með að hann verði staðfestur á næstu vikum. Fríverslunarsamningurinn mun ná til um 97% af öllum útflutningsvörum EFTA-ríkjanna og þar með talið landbúnaðarvara.

Samningurinn er talinn koma til með að bæta aðgengi íslenskra fyrirtækja að stóru markaðssvæði, með yfir 260 milljónum íbúa, styrkja viðskiptatengsl Íslands og Suður-Ameríku og skapa ný tækifæri, sérstaklega hvað varðar markaðsaðgang fyrir sjávarafurðir.

Sviss og Noregur eru stærstu EFTA-útflýgjendur vara til Mercosur-ríkjanna, fluttu út vörur að andvirði um 5,5 milljarða evra árið 2024, en útflutningur Íslands til ríkjanna nam um 5,5 milljónum evra. EFTA-ríkin hafa nú gert 35 fríverslunarsamninga við 49 ríki eða ríkjasambönd utan Evrópusambandsins.

Sjö hundruð milljónir íbúa

Fyrstu skrefin að samþykkt Mercosur-samningsins hjá ESB voru tekin í byrjun mánaðarins þegar framkvæmdastjórn ESB samþykkti tillögur Evrópuráðsins um samninginn. Með honum yrði til stærsta fríverslunarsvæði veraldar, með um sjö hundruð milljónum íbúa.

Skv. fréttatilkynningu Evrópu-

Franskir og pólskir bændur mótmæla harðlega fyrirhuguðum fríverslunarsamningi við Argentínu, Brasilíu, Paragvæ og Úrúgvæ. Hér má sjá hluta af mótmælaaðgerðum franskra bændna gegn aðgerðum ESB, en þær felast m.a. í að snúa merkingum við vegi í Frakklandi viðstöðulítið á haus. Mynd / sá

sambandsins voru fluttar út evrópskar vörur til Mercosur-ríkjanna fyrir um 57 milljarða evra í fyrra og vonir bundnar við að þau viðskipti aukist um nærfellt helming eftir að samningurinn gengur í gildi.

Öeining er meðal hinna 27 aðildarríkja ESB um Mercosur-samninginn. Til að hann fái staðfestur þarf samþykki Evrópuþingsins og aukinn meirihluta aðildarríkja ESB.

Sem dæmi um gagnrýnisráddir, einkum frá Frakklandi og Póllandi, má nefna að goldinn er varhugur við gríðarmiklum innflutningi af kjöti og

hunangi inn til Evrópuríkjanna og óljóst um gæði þess og hreinleika, enda regluverk lausara í reipum í Mercosur-ríkjunum en í Evrópu. Stjórnvöld og þarlendir bændur líta á samninginn sem töluverða ógn við framleiðslu landbúnaðarafurða og afkomu bændna.

Viðbrögð Bændasamtakanna

Margrét Á. Sigurðardóttir, framkvæmdastjóri Bændasamtaka Íslands (BÍ), segir að samkvæmt upplýsingum sem BÍ hafi fengið

frá utanríkisráðuneytinu þá eigi fríverslunarsamningurinn ekki að hafa veruleg áhrif á landbúnaðinn hér á landi. Samningurinn sé, hvað varðar landbúnaðarafurðir, eins og aðrir fríverslunarsamningar sem Ísland hefur gert á vettvangi EFTA, þ.e. innflutningur kjarna landbúnaðarafurða og meginstöðir þeirra eru undanþegnar efni samningsins.

„Hins vegar hefur í þessu tilliti mikið verið rætt um Mercosur-nautakjötið, þ.e. nautakjöt frá Brasilíu, Argentínu, Paragvæ og Úrúgvæ, meðal evrópskra bændna og á meðal Evrópusambandsins. Samkvæmt sambandinu, og EFTA ríkin fylgja eftir hvað þennan samning varðar, þá er viðbótaraðgangur að Mercosur-nautakjöti takmarkaður með samningnum og mun samningurinn því hafa takmörkuð áhrif á nautakjötsmarkað Evrópusambandsins enda er útflutningur til Evrópusambandsríkja aðeins lítill hluti af nautakjötsframleiðslu Mercosur,“ segir Margrét.

Segir hún að samkvæmt þeim upplýsingum sem BÍ hafi aflað muni heildarmagn kjöts í umferð á Íslandi ekki aukast fyrir tilstilli samningsins en möguleiki sé á að gefinn verði afsláttur af gjaldi þess WTO-tollkvóta sem greitt væri fyrir til að flytja inn Mercosur-nautakjöt. Að sama skapi muni EFTA-ríkin samkvæmt samningnum fá verulegar tollaívilnanir á þeim landbúnaðarafurðum sem eru þeim mikilvægar í útflutningi.

„Vissulega er erfitt að segja hver áhrif samningsins verða í reynd þegar BÍ hafa ekki séð efni hans og ákvæði. Þá hefur verið bent á að samningurinn muni

styrkja tvíhliða og alþjóðlegt samstarf um málefni sem tengjast velferð dýra, baráttunni gegn sýklalyfjaóæmi o.fl. Í samningnum mun einnig vera að finna sértæk ákvæði um viðskipti, sjálfbæran landbúnað og matvælakefni, þar sem samningsaðilar eru sammála um að efla sjálfbæran landbúnað og tengd viðskipti og að eiga viðræður til að taka á slíkum tengdum málum. Í samkomulaginu viðurkenna aðilar að það að efla sjálfbæra landbúnaðarhætti feli í sér að nota ekki hormónavaxtarhvata í kjötframleiðslu og að viðhafa viðleitni til að hætta notkun sýklalyfja sem vaxtarhvata fyrir dýr. Hvað þessi atriði varðar er Ísland í algjörrri sérstöðu,“ segir Margrét enn fremur.

Vöruettirlíkingar bannaðar

Mercosur-samningurinn mun hafa mikil áhrif á matvælaframleiðslu innan Evrópu og er sagður eiga eftir að draga mjög úr viðskiptahindrunum milli ríkjanna með landbúnaðarvörur og önnur matvæli.

Framkvæmdastjórn ESB lítur á samninginn sem tækifæri m.a. til að auka tvíhliða viðskipti og fjárfestingar og minnka tolla- og viðskiptahindranir, einkum fyrir lítil og meðalstór fyrirtæki. Samningurinn miði að því að milda eða fjarlægja viðskiptahindranir fyrir ákveðnar lykilmargir. Má í því sambandi nefna framleiðslu víns, sterks áfengis, súkkulaðis og osta. Þá verða tollar á sojabáunum og dýrafitu lækkaðir og tollar á skinnnum felldir niður. Vöruettirlíkingar innan Mercosur-ríkjanna verða bannaðar, sem og villandi myndir, fánar eða tákn. /sá

Abu Garcia

... fyrir alla í fjölskyldunni

VEIÐIHORNIÐ

Síðumúla 8 • 108 Reykjavík • S: 568 8410
veidihornid.is

2017-2024 Framúrskarandi fyrirtæki 2010-2024

TRAUT FJÖLSKYLDUFYRIRTÆKI FRÁ 1998

NÝ SENDING AF POLARIS!

Sportsman 6x6 570
Verð frá: 3.390.000 kr.

Ranger 570 Mid-Size EPS
Verð frá: 3.490.000 kr.

Sportsman 570 EPS
Verð frá: 1.890.000 kr.

Sportsman XP 1000 S
Verð frá: 3.380.000 kr.

EIGUM TIL Á LAGER BUGGY, FJÓR- OG 6-HJÓL.
TIL AFHENDINGAR STRAX.

POLARIS

Klettháls 15 Reykjavík / Óseyri 4 - Akureyri
www.stormur.is / Sími: 577 1717

STORMUR

Husqvarna®

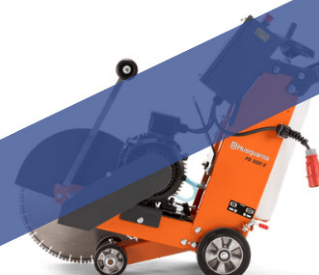
Há Verslun er með umboð fyrir
Husqvarna Construction
á Íslandi

- Eigum jarðvegsþjöppur á lager uppí 500 kg
- Þjónustuverkstæði og varahlutir

ERUM FLUTT AÐ LYNGHÁLSI 5

Husqvarna K770 14"
Steinsög/hellusög
Sögunardýpt 12,5 cm

Husqvarna FS 500 E
rafmagns gólfsög
Sögunardýpt 19 cm

Husqvarna DM230
Kjarnaborvél
150mm Max

Husqvarna K970 16"
Sögunardýpt 15,5 cm

Husqvarna LF75
Jarðvegsþjappa
97 kg, 500 mm plata

Husqvarna FS 400 LV
gólfsög bensín
Sögunardýpt 16,2 cm

Husqvarna Rammer
Hoppari LT6005 bensín
230mm plata, 69kg

Husqvarna Trowel BG 245
Slípivél, vinnslubreidd
60 cm

Husqvarna K4000
Steinsög, 230v
Sögunardýpt 12,5 cm

Husqvarna K3600
Steinsög, vökvadrifin
Sögunardýpt 27 cm

Husqvarna K7000 Ring
rafmagnssög
Sögunardýpt 32,5 cm

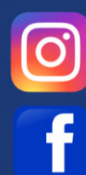
Husqvarna K7000 Pre Cut
rafmagnssög
Sögunardýpt 14,5 cm

HÁ
VERSLUN

Lynghálsi 5, 110 Reykjavík
Opð mán.- fös. Kl. 9 - 17
S. 588-0028
haverslun@haverslun.is
haverslun.is

Husqvarna Construction Products

Gólfsagir, jarðvegsþjöppur, kjarnaborvélar, borstandar, hoppaparar, slípivélar, garðverkfæri, golfbílur, garðsláttuvélar og margt fleira!
Kíktu á úrvalið á haverslun.is eða til okkar að Lynghálsi 5

Viðarnytjar:

Unnt að nýta tífalt meira magn viðar

– Finna verður frekari leiðir til nýtingar

Steinunn Ásmundsdóttir
steinunn@bondi.is

Frá árinu 2030 hefur verið áætlað að unnt verði að nýta yfir 50 þúsund rúmmetra af íslenskum borðviði úr skógum landsins árlega. Finna þarf leiðir til að nýta viðinn.

Mikil þörf er á að finna leiðir til að nýta betur hráefni úr íslenskum skógum, að sögn Ólafs Eggertssonar, dósents við Landbúnaðarháskóla Íslands og sérfræðings hjá Landi og skógi á sviði fornvistfræða og viðarfræða. Hann segir að í dag sé mikil uppsöfnuð þörf á grisjun og umhirðu í okkar elstu skógum og muni hún aukast mikið eftir því sem skógarnir stækka og dafna á næstu áratugum.

„Áætlað er að frá árinu 2030 verði hægt að nýta yfir 50 þúsund rúmmetra af bolviði árlega úr skógum landsins, aðallega grisjunarvið. Í dag tökum við út úr skógunum um 5.000 rúmmetra árlega. Helstu afurðir sem eru framleiddar nú eru eldiviður, viðarkurl, borðviður, klæðningar, brettaefni, gólfefni, spænrir, viðarperlur, borð og bekkir og fleira,“ segir Ólafur. Samkvæmt Skógræktarritinu (2020–2023) var

- Gæðarannsóknir á íslenskum barrviði gefa til kynna að hann standist fullkomlega samanburð við innflutt timbur. Óspin er ívið lakari en stenst staðla til notkunar sem burðarvirki.
- Í dag erum við aðeins að taka út úr skógunum um 5.000 rúmmetra árlega.
- Mikil þörf er á að finna leiðir til að nýta betur hráefni úr íslenskum skógum og nauðsynlegt er að bæta aðgengi að og innan skóga, skipuleggja vel grisjun og flokkun timburs.
- Með markvissri þróun og uppbyggingu á innviðum skógarafurðaiðnaðarins má skapa ný tækifæri til innlendarar viðarframleiðslu, og stuðla þannig að sjálfbærri og arðbærri nýtingu íslenskra skóga.

Með markvissri þróun og uppbyggingu á innviðum skógarafurðaiðnaðarins má skapa ný tækifæri til innlendarar viðarframleiðslu og stuðla þannig að sjálfbærri og arðbærri nýtingu íslenskra skóga. Mynd / sá

heildarverðmæti viðarafurða úr íslenskum skógum að meðaltali um 250 milljónir króna á ári miðað við síðustu fjögur ár.

Vottun íslensks timburs

Einn mikilvægur þáttur í framtíðarnýtingu og sölu á íslenskum timburafurðum er að sögn Ólafs svokölluð CE-vottun fyrir íslenskt timbur. Hún sé forsenda markaðssetningar á vörum innan Evrópusambandsins. Einnig er unnið að FSC-vottun, sem tryggir að timbrið komi úr sjálfbærum skógum. Slík vottun er skilyrði fyrir útflutningi á innlendum timburvörum þegar þar að kemur.

Skv. upplýsingum Bændablaðsins er CE-vottunin fyrir burðarvið ekki í hendi. Hún sé alþjóðleg og henti stórum sögunarmyllum. Ísland geti ekki keppt við slíkt næstu áratugi. Tekin verði inn skandinavísk aðferð sem felst í að timbur frá íslenskum sögunarmyllum til mannvirkja/burðar fái samþykki byggingafulltrúa viðkomandi sveitarfélaga. Utanumhald þess verði hjá litlu félagi sem er í burðarliðnum. Útflutningur á íslensku timbri sé ólíklegur í náinni framtíð, nema e.t.v. til húshitunar.

Skógræktin hefur nú FSC-vottað

Haukadalsskóg og vörur þaðan og eru hugmyndir um að útfæra það viðar í kjölfarið.

Ólafur tilgreinir að helstu aðilar sem sinni viðarvinnslu í dag séu Land og skógur, skógræktarfélagin, skógarbændur, Tandrabretti á Eskifirði og Skógarafurðir ehf. í Fljótsdal. Í nýrri skýrslu frá Eflu verkfræðistofu, „Úr skógi – skógarafurðir á Íslandi“, eru að hans sögn taldar upp ýmsar vörur sem væri hægt að framleiða úr íslensku efni, svo sem garðhýsi, gufuböð, krosslímdar timbureiningar og límtré. Einnig hafi nokkrir aðilar áhuga á því að hanna og byggja íbúðarhús alfarið úr íslenskum efnivið, og sé sú vinna þegar farin af stað.

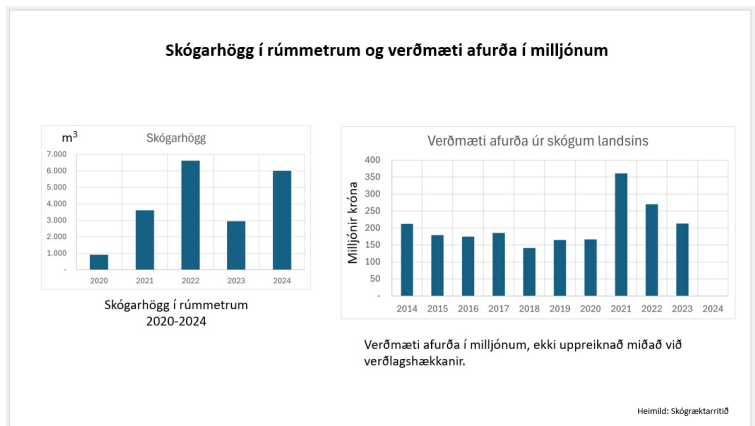
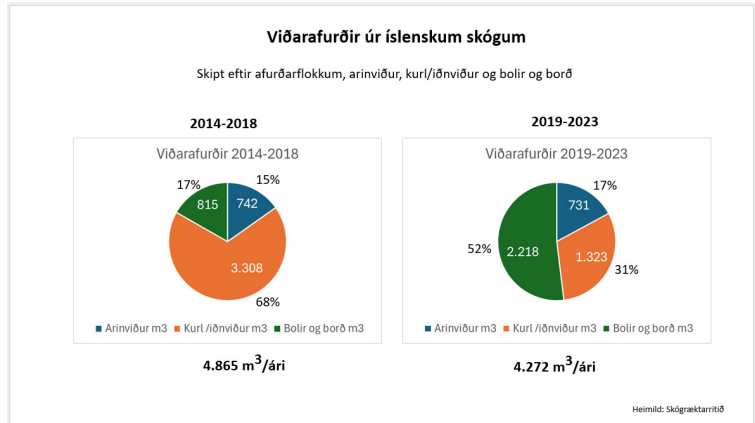
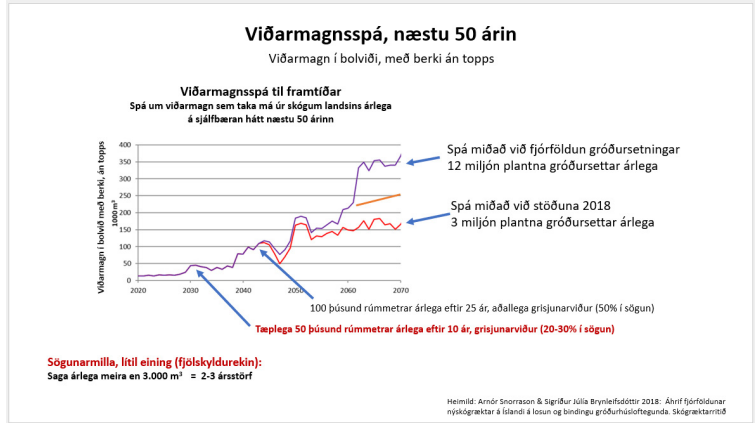
Miðlægt sölukerfi

Samkvæmt skýrslu Félags skógarbænda á Suðurlandi, Úr Skógi, þarf að yfirstíga ýmsar áskoranir til að nýta hráefni skóganna. Nauðsynlegt er að bæta aðgengi að og innan skóga, skipuleggja vel grisjun og flokkun timburs og koma upp góðri þurrkunar- og vinnsluáðstöðu í þeim landshlutum þar sem framboð af efnivið er hvað mest.

Einnig þarf að skoða möguleika á miðlægu sölukerfi fyrir viðarafurðir

til að stytta biðtíma og auðvelda afhendingar- og söluferli. Segir Ólafur að slíkt kerfi myndi auka hagkvæmni, bæta nýtingu hráefnis og stuðla að auknum verðmætum í íslenski viðarframleiðslu. Í nálægri framtíð gæti verið hagkvæmt að tryggja aðgengi að lítilli eða meðalstórri

sög sem sagað gæti 5–20 þúsund rúmmetra af bolviði árlega. Með markvissri þróun og uppbyggingu á innviðum skógarafurðaiðnaðarins megi skapa ný tækifæri til innlendarar viðarframleiðslu og stuðla þannig að sjálfbærri og arðbærri nýtingu íslenskra skóga.

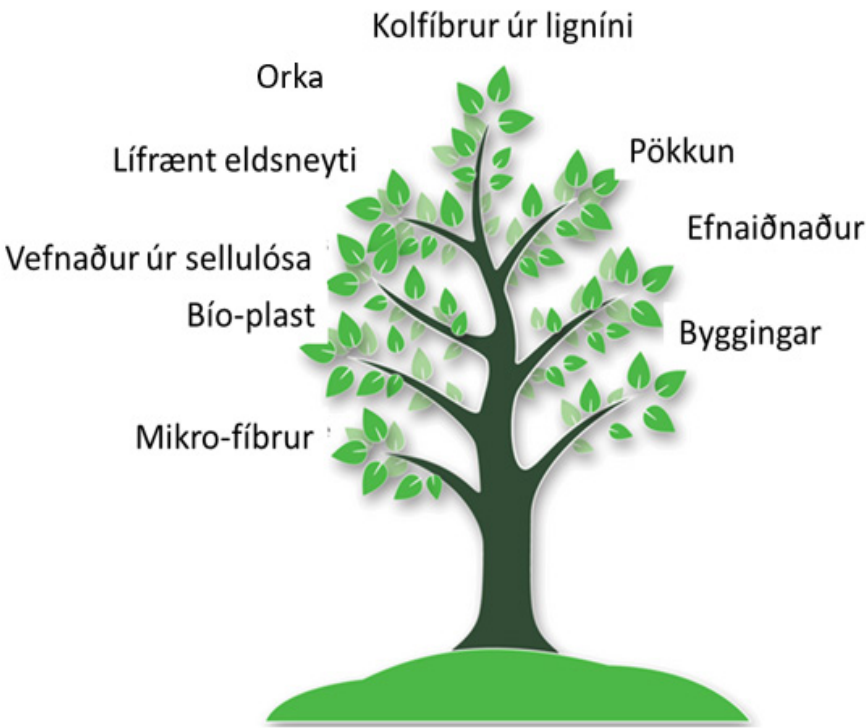

Gróf og myndir /Ólafur Eggertsson

Skógar eru sjálfbær hráefnisauðlind til framtíðar

„Allt það sem búið er til úr olíu má framleiða úr trjávið“

(42-55 % af þurrvigt viðar er kolefni)

SUBARU
Confidence in Motion

SUBARU FORESTER

Traustur, tæknivæddur, öruggur

FJÓRHJÓLADRIFINN KRAFTUR

Forester elskar íslenskar aðstæður. Með hámarksöryggi, afkastamiklu aldrifi, nýjustu EyeSight® akstursaðstoðinni og endurbættri X-MODE torfærutækni tekst hann á við krefjandi skilyrði á malbiki, mól og vegaslóðum. Veldu styrk, þægindi og áreiðanleika – veldu Subaru Forester.

Verð frá: 8.990.000 kr.

5 ÁRA ÁBYRGÐ*

*Skilyrði fyrir ábyrgð eru að eigandi tryggi og kosti reglulegt þjónustueftirlit hjá viðurkenndum aðilum. Nánari upplýsingar á www.subaru.is

Bílasala Akureyrar
Akureyri
www.bilak.is
461 2533

Bílasala Reykjaness
Reykjanesbæ
www.bilasalareykjaness.is
547 9100

Bílasalan Bílás
Akranesi
www.bilas.is
431 2622

BL ehf.
Sævarhöfða 2 / 110 Reykjavík
525 8000 / www.bl.is

HÚSASMÍÐJAN
Mest selda húsið okkar
Virkilega rúmgott og bjart 52 m² hús sem hentar flestum fjölskyldum sem sumarbústaður. Tvö rúmgóð herbergi ásamt björtu alrými með gólfsíðum hornslugga. Eldhúsinnrétting með eldavél, ofni, og frístandandi ísskáp. Baðherberið er vel skipulagt með lítilli innréttingu, salerni, sturtuklefa og 80 lítra hitakúti. Húsið kemur á sterkbyggðum stálramma sem auðveldar til muna flutning.

52 m²

Skoðaðu
nánar á husa.is

Hausttilboð Sparaðu
allt að
1.000.000 kr
í sept. og okt.

Fjöldi stærða í boði 15 m² - 126 m²

Hausttilboð á fullbúnum húsum

sem pöntuð eru í september og október,
allt að milljón króna afsláttur

Húsin afhendast fullkláruð að innan sem að utan ásamt fullbúnu eldhúsi og baðherbergi
Oftast bæði einhalla eða tvíhalla þak í boði
Dæmi um vinsæl hús

Sumarhús 52 m²
Tvö svefnherberg, eldhús og bað.

Einbýlishús 69 m²
Tvö svefnherbergi, eldhús og bað.

Einbýlishús 92-126 m²
Tvö til þrjú svefnherbergi, eldhús og bað. Tvíhalla þak

Ráðgjöf
Halli Ólafs veitir faglega ráðgjöf við val á húsum og svarar spurningum viðskiptavina.
Hallgrímur Ólafsson,
húsasmíðameistari,
660 3086 / hallo@husa.is

Bókaðu
Halla hér

Söluráðgjafar um land allt
Höfuðborgarsvæðið
Janus Þór Valdimarsson, viðskiptastjóri.
666 5610 / janusv@husa.is

Norðurland
Viggó Mariásson, söluráðgjafi.
660 3058 / viggo@husa.is

Austurland
Þorsteinn Sveinsson, söluráðgjafi
660 3066 / thorst@husa.is

Vesturland
Valdimar Ólafsson, söluráðgjafi
660 3044 / valdi@husa.is

Suðurland
Haukur Guðni Kristjánsson, söluráðgjafi
660 3044 / haukurk@husa.is

Einnig er hægt að senda fyrirspurnir á husa@husa.is

Mjólkurframleiðsla:

Óbrúað bil á milli tekna og gjalda í verðlagsgrundvelli

– Ráðherra og formaður verðlagsnefndar ekki sammála bændum

Bil er á milli tekna og gjalda mjólkurframleiðslunnar í nýjum verðlagsgrundvelli. Fulltrúar bænda í verðlagsnefnd búvöru hafa ítrekað vakið athygli á þessum mun og vilja leita leiða hvernig sé hægt að loka þessu bili.

Formaður nefndarinnar, Tryggvi Þór Herbertsson, og atvinnuvegaráðherra, Hanna Katrín Frikkisson, komust hins vegar að þeirri niðurstöðu í lok ágúst að það sé ekki hlutverk verðlagsnefndar að vinna

með bilið í verðlagsgrundvellinum. Nefndin eigi eingöngu að fjalla um breytingar sem grunnurinn mælir á milli tímabíla.

Munurinn sem um ræðir á milli tekna og gjalda í mjólkurframleiðslu er sem stendur 113,6 krónur á hvern lítra. Þegar nýr verðlagsgrundvöllur var samþykktur í lok október 2024 var framleiðslukostnaður á bak við hvern framleiddan mjólkurlítra 306 krónur í þeim mánuði. Á sama tíma voru samanlagðar tekjur frá afurðastöð og

ríkisstuðningur um 198,4 kr./litr. Munar þarna á um 107,6 kr./litr. Þegar júnigrunnurinn var uppreiknaður í ágúst sl. hafði framleiðslukostnaðurinn aukist í 316,9 kr./litr., á sama tíma eru tekjurnar metnar 203,03 kr./litr. sem gerir 113,6 kr./litr. mun á tekjum og framleiðslukostnaði.

Fulltrúar bænda hafa ítrekað tekið málið upp innan verðlagsnefndar en það hefur ekki skilað árangri: „Já, það er rétt,“ segir Rafn Bergsson, formaður nautgripabænda, „að fulltrúar bænda í

verðlagsnefnd hafa ítrekað óskað eftir umræðu innan verðlagsnefndar um það hvernig brúa megi það bil sem er á framleiðslukostnaði mjólkur samkvæmt nýjum verðlagsgrunni og tekna bænda. Í maí síðastliðnum var ákveðið í verðlagsnefnd að formaður nefndarinnar myndi funda með ráðherra og ræða hvernig verðlagsnefnd ætti að vinna málið áfram. Eins og fram kemur í fundargerð verðlagsnefndar var niðurstaða formanns og ráðherra að það væri ekki

hlutverk verðlagsnefndar að taka á þessu bili heldur ætti nefndin eingöngu að taka afstöðu til kostnaðarbreytinga milli tímabíla. Þessu erum við fulltrúar bænda í verðlagsnefnd ósammála og teljum það skýrt að verðlagsnefnd eigi að ákveða lágmarksverð til bænda út frá kostnaðarmati. Einnig furðum við okkur á þessari nálgun þar sem kom fram á fundi í ráðuneytinu síðasta vetur þar sem við ræddum þennan mun á kostnaði og tekjum að þetta væri hlutverk verðlagsnefndar.“ /ph

Breyting á deiliskipulagi Kirkjuhvamms, Hvammstanga

Sveitarstjórn Húnaþings vestra samþykkti á fundi sínum þann 7. júlí 2025 breytingu á deiliskipulagi fyrir Kirkjuhvamm, Hvammstanga, skv. 1. mgr. 43. gr. skipulagslaga nr. 123/2010.

Um er að ræða breytingu þar sem heimilt verður að reisa allt að átta smáhýsi á lóðinni. Upphaflega var gert ráð fyrir níu smáhýsum en í tillögunni hefur fjöldinn verið lækkaður í átta.

Hver byggingareitur stækkar úr tæplega 27 m² í 40 m² og hámarksgrunnflötur hvers smáhýsis eykst úr 25 m² í 40 m². Þá verður heimilt að hafa allt að 40 m² sólpall við hvert hús, þar sem áður var hámarkið 15 m².

Lágmarksfjarlægð milli húsa verður 10 metrar til að tryggja næði og gott aðgengi. Göngustígurinn sem tengist Kirkjuhvammsvegi færist örlítið vestar til að laga sig að nýrri húsaskipan.

Önnur ákvæði deiliskipulagsins haldast óbreytt.

Tillagan er auglýst frá 10.sept til 24.okt. 2025

Uppdráttur og greinargerð eru aðgengileg á skrifstofu Húnaþings vestra, Hvammstangabraut 5, 530 Hvammstanga, á heimasíðu sveitarfélagsins www.hunathing.is og í skipulagsgátt Skipulagsstofnunar.

Í skipulagsgáttinni er jafnframt hægt að senda inn ábendingar eða athugasemdir og á netfangið skipulag@hunathing.is með tilvísun í „dsk-Kirkjuhvammi“.

Skipulags- og byggingafulltrúi Húnaþings vestra
Bogi Kristinsson Magnusen

Við erum með sex verslanir á landinu með mikið úrval af rekstrarvörum og lyftibúnaði fyrir landbúnað, sjávarútveg, matvælavinnslur, byggingariðnað og aðra starfsemi.

HAMPIÐJAN

hampidjan.is/verslun · <https://vefverslun.hampidjan.is>

Reykjavík

Skarfagarðar 4
Sími 530 3333

Ólafsvík

Ólafsbraut 19
Sími 436 1214

Ísafjörður

Suðurtangi 14
Sími 470 0830

Akureyri

Norðurtangi 1
Sími 841 1322

Neskaupstaður

Naustahvammur 49
Sími 470 0807

Vestmannaeyjar

Friðarhöfn
Sími 664 3340

Lágmarksverð mjólkur hækkað

Verðlagsnefnd búvara hefur tekið ákvörðun um hækkun lágmarksverðs mjólkur til bænda og heildsöluverðs mjólkur og mjólkurafurða. Breytingarnar hafa þegar tekið gildi.

Lágmarksverð fyrsta flokks mjólkur til bænda hækkar um 1,15 prósent úr 139,53 krónum á lítrann í 141,13 krónur á lítrann. Heildsöluverð mjólkur og mjólkurvara sem nefndin verðleggur hækkar um 1,33 prósent. Hækkun lágmarksverðs mjólkur til bænda er til komin vegna kostnaðarhækkana við framleiðslu mjólkur frá síðustu verðákvörðun sem byggði á verðlagi í mars 2025. Verðlagsgrundvöllur kúabús hækkar um 1,15 prósent frá mars til júní 2025.

Heildsöluverð á mjólk og mjólkurvörum hækkar um sem nemur veginni kostnaðarhækkun vegna hráefniskaupa og hækkun vinnslu- og dreifingarkostnaðar. Vinnslu- og dreifingarkostnaður afurðastöðva hækkar um 1,55 prósent. Verðbreytingar

Hér er mjólk dælt úr tanki á kúabúi yfir í mjólkurbíl áður en hún fer til frekari vinnslu.

Mynd / ál

byggja á kostnaðarbreytingum frá mars til júní 2025 en á sama tíma hækkaði vísitala neysluverðs um 1,99 prósent. Frá þessu er greint í fréttatilkynningu á vef atvinnuvegaráðuneytisins. /ál

Lög um raforkuöryggi mikilvæg til lengri tíma litið

Axel Sæland, formaður garðyrkjudeildar Bændasamtaka Íslands, segir að frumvarp um raforkuöryggi sem samþykkt var á Alþingi í júlí sé hugsað til framtíðar og breyti engu til skamms tíma fyrir garðyrkjubændur.

Axel Sæland

Í grundvallaratriðum gengur frumvarpið út á að vernda heimili og samfélagslega mikilvæga innviði ef til skömmtunar kemur á raforku. Í frumvarpinu er „viðráðanlegu verði“ einnig bætt við skilgreiningu á „raforkuvinnslu“ í raforkulögum.

Raforka á opnum uppboðsmarkaði

Í viðtali við Ríkisútvarpið útskýrði Jóhann Páll Jóhannsson umhverfis-, orku- og loftslagsráðherra merkingu ákvæðisins á þann veg að ekki sé nóg að heimili hafi aðgang að raforku heldur þyrftu þau líka að hafa efni á henni. Ef of öfgafullar sveiflur yrðu í orkuverði þá gæti það kallað á sértækar stjórnvaldsáðgerðir. Um ákveðna viljayfirlýsingu væri að ræða hjá löggjafanum um að vilji sé til þess að Ísland sé samfélag þar sem heimili og fyrirtæki hafi aðgang að rafmagni á lágu verði.

Frá því í apríl á síðasta ári hefur raforka verið á opnum uppboðsmarkaði, hjá fyrirtækinu Vonarskarði, og í gegnum það kaupa sölufyrirtæki raforku og selja í smásölu til heimila og fyrirtækja.

Axel segir að garðyrkjubændur þurfi að keppa um orkuna á þeim vettvangi, en vegna þess að eftirspurn eftir raforku hefur vaxið mjög á síðustu misserum hefur raforkuverð

til bænda einnig hækkað verulega. „Flestir ef ekki allir ylræktarbændur sem eru með vaxtarlýsingu eru með samninga í dag, sem tryggir þeim raforku á tilteknu verði og því snerta nýju lögin þá ekki beint í dag.“

Raforkuöryggi garðyrkjubænda

„Sumir bændur þurfa að endursemla um áramótin meðan aðrir eru með tveggja ára samning. Grunnurinn í lögunum er sá að raforkusalar verða að bjóða orku til sölu. Ef ég skil lögin rétt þá er ekki kveðið á um það hvað er sanngjarnt verð á raforku eða hvernig eigi að koma því á. Meira tilmæli til orkusalanna. Það mun þurfa mun öflugri lög ef það á að festa verðin á raforkunni til almennings og fyrirtækja,“ heldur Axel áfram.

„Þetta frumvarp er þó mun mikilvægara en fólk gerir sér almennt grein fyrir og ekki bara fyrir garðyrkjuna. Því áður en þessi lög voru samþykkt gátu orkusalar í raun selt raforkuna hvert sem er og hverjum sem er.

Núna ber þeim að hafa almenna markaðinn í forgrunni og geta skaffað raforku á hann. Sem þýðir að ef garðyrkjubóndi óskar eftir raforku á hann rétt á henni.“

Raforkuverði haldið niðri

Lögin um raforkuöryggi voru hugsuð sem fyrsta skrefið í því að fylgja eftir stefnuyfirlýsingu ríkisstjórnarinnar um að almenningi sé tryggður forgangur að raforkukerfinu.

Í áður nefndu viðtali í Ríkisútvarpinu sagði Jóhann Páll að ætlunin væri að stíga seinna skrefið nú í haust með frumvarpi þar sem markmiðið yrði beinlínis að halda niðri raforkuverði til heimila og fyrirtækja. /smh

SUDUR
ENGLAND
innflutningur tækja og véla

Kynningar party á Selfossi

Sudur England hefur tekið umboð fyrir McKee Engeneering og í tilefni af því ætlum við að bjóða í kynningar party hjá okkur á Selfossi, Laugardaginn 27. sept til að sýna þessa vönduðu vagna.

Stákarnir í Nitro verða hjá okkur Kynna CF Moto Fjór hjól og buggy bíla. BBQ og léttar veigar, Hlökkum til að sjá þig

Sudur England ehf Gagnheiði 25, 800 Selfossi www.sudurengland.is

GARÐYRKJA

AKRÝLDÚKUR - BAKKAR - POTTAR - MOLD

PLASTDÚKUR - UMBÚÐIR - KASSAR - FRÆ

ALLT FRÁ FRÆJUM TIL AFURÐA

palle@samhentir.is
sala@samhentir.is

575 8000

Suðurhraun 4a, 210 Garðabæ

samhentir.is

Samhentir

Endurbætur hafa staðið yfir á fjárhúsunum og þau aðlöguð að mjólkurframleiðslu.

Myndir / smh

Syðra Holt:

Sauðaostaframleiðsla í undirbúningi

– Og aukin lífrænt vottuð grænmetisframleiðsla

Sigurður Már
Harðarson
smh@bondi.is

Undirbúningur er í fullum gangi í Syðra Holti í Svarfaðardal, fyrir sauðamjólkurframleiðslu og ostagerð.

Félagsbú er rekið í Syðra Holti þriggja fjölskyldna, þar sem útiræktun á lífrænt vottuðu grænmeti og úrvinnsla á því hefur verið undirstaða búrekstrarins. Þrjár fjölskyldur búa þar saman; Eiríkur Gunnarsson og kona hans, Inger Steinsson, sonurinn Vífill Eiríksson og Alejandra, sem hafa séð um grænmetisræktunina, dóttirin Ilmur Sól, sem starfar sem ljósmóðir – og þrjú barnabörn. Þau tóku við jörðinni árið 2020 og hófu að byggja upp sinn búrekstur á grunni jarðargróðans.

Súrkál og kombucha

Mest er selt í gegnum áskriftakerfi, en einnig boðið upp á heimasölu á bænum, en auk fjölmargra tegunda grænmetis sérhæfa bændurnir í Syðra Holti sig í sýringu á grænmetinu og nýjasta viðbótin er kombucha-gerð – sem er gerjaður svala- og heilsubótardrykkur.

Í bígerð hefur verið um nokkurra missera skeið að hefja sauðamjólkurframleiðslu til ostagerðar. Keyptar voru 20 gimbrar haustið 2023 frá Gunnarsstöðum í Þistilfirði og sjö til viðbótar haustið 2024 frá Stóra Fjarðarhorni í Kollafirði.

Tekur tíma að byggja upp mjólkurframleiðslu

Eiríkur segir að á síðasta ári hafi fénu verið fjölgað í 35 og smám saman verði því fjölgað upp í 70 til 80 – eftir því hvað húsrúm leyfir samkvæmt lífrænum stöðlum. En ríkari kröfur eru gerðar um rými í fjárhúsum í lífrænt vottaðri sauðfjárrækt en í hefðbundinni. „Þegar maður nefnir þennan fjölda

Beitinni er stjórnað með færanlegum rafgröðingum, þar sem markmiðið er að gera beitahagana að frjósamara og betra beitilandi.

þykir fólki kannski ekki mikið til hans koma, en mjólkurframleiðslan er nú allt annar búskapur en að vera að rækta eingöngu til

kjötframleiðslu. Þannig að mér finnst þetta bara alveg hæfilegur fjöldi,“ segir hann.

„Það tekur samt tíma að byggja

upp stofn sem hentar vel til mjólkurframleiðslu þó við setjum flestar gimbrar á vetrarföðrun til að byrja með. Það er nefnilega ekki

sjálfgefið að það henti allar jafnvel til mjólkurframleiðslu, til dæmis hvað varðar geðslag og mjólkurlagni.

Það kemur til með að taka nokkur

ár að rækta upp góða gripi í svona lítilli hjörð,“ bætir Eiríkur við.

Fráfærur um miðjan júlí

Nú síðsumars hefur Eiríkur verið að byrja að venja ærnar við að koma inn í fjárhúsin og fara í gegnum mjaltabásinn. Spurður um hvernig fyrirkomulag hann ætli að hafa á burðar- og mjaltatíma segir hann að gengið sé út frá því að byrjað sé að færa lömbin frá mæðrum sínum um miðjan júlí og burður verði þá upp úr miðjum maí.

Raunin sé sú að ærnar mjólki jafnvel enn eftir að komið sé af fjalli – þannig að mjaltatímabilið geti verið nokkuð langt, en fari auðvitað eftir burði. „Við auðvitað sleppum okkar fé ekki á fjall en erum með hagabreit hjá okkur sem við getum beitarstýrt hjörðinni okkar á stóran hluta ársins, með það fyrir augum að gera það frjósamara og betra beitiland. Við stefnum þannig á að um miðjan júlí komist lömbin strax í góða beit.“

Kindunum líður betur á taðinu

Auk þess sem kröfur eru um að rýmra sé um lífrænt vottað sauðfé eru einnig kröfur um að það gangi á taði, að ekki séu grindur í gólfum fjárhúsanna.

Eiríkur telur að sýnt hafi verið fram á að kindunum líði betur og þrífist þar af leiðandi betur þar sem engar grindur séu. „Það er sú skýring sem ég hef fengið. Við notum vel allt tað sem fellur til og setjum í safnhauginn okkar, enda öll lífræn næringarefni gríðarlega mikilvæg í lífrænni ræktun þar sem óheimilt er að nota tilbúinn verksmiðjuáburð,“ útskýrir Eiríkur, sem hefur þurft að dusta rykið af gömlu búfræðiprófi í tengslum við nýju búgreinina á bænum.

„Ég útskrifaðist 1986 á Hvanneyri, en fór svo til framhaldsmenntunar í lífelfðri ræktun (biodynamic) í Svíþjóð sem samanstóð bæði af námi í búfjárrækt og garðyrkju. Það fór ekki mikið fyrir umræðu um lífræna ræktun þegar ég var á Hvanneyri en Sveinn Hallgrímsson, sem var skólastjóri fyrra árið mitt á Hvanneyri, talaði fyrir því að gera tilraunir með mjöltun áa, ekki óraði mig fyrir því þá að ég mundi leggja það fyrir mig.

Ég hef alltaf haft áhuga á lífrænni ræktun, en það hefur verið dapurlegt að verða vitni að því hversu hægt þessari hugmyndafræði miðar áfram hér á landi. Það er þó eitthvað aðeins að gerast núna á síðustu árum, en það hefur verið ákveðin óreiða varðandi merkingar og borið á hugtakaruglingi í umræðunni – og vistvæn ræktun talin lífræn til dæmis.

Svo verður að segjast eins og er að fræðasamfélagið hér á Íslandi

Nýja gróðurhúsið gjörbreytir aðstöðunni til forræktunar á grænmeti.

Brenninetla í þurrkun.

hefur svo sem ekki tekið þessari hugmyndafræði opnum örmum. Það eru til skjalfest dæmi um að kennarar við Landbúnaðarháskólann hafi sagt að lífræn ræktun byggist á hjátrú og með vottuðum afurðum sé verið að blekkja neytendur.“

Vandaðir og bragðgóðir ostar

Eiríkur segir að stefnt sé á að framleiða vandaða og bragðgóða osta. Eiríkur og Inger fóru fyrir rúmum tveimur árum í heimsóknir til Svíþjóðar og Noregs til að læra

handverkið, þar sem rík hefð er fyrir framleiðslu á sauðaostum. Til að þróa þá og finna út hvaða ostategundir munu henta að vinna úr sauðamjólkinni í Syðra Holti, ætla hann að fá til liðs við sig reynslumikinn ítalskan

ostagerðarmann. „Það þarf að vega og meta eiginleika mjólkurinnar því hún getur verið eðlisólík þeirri sauðamjólki sem unnið er með í Skandinavíu eða á Ítalíu. Á meðan verið er að byggja upp fjárstofn verður takmarkað magn sem fellur til af mjólk og hana munum við nota í þróunarferlið. Þegar um 80 ær verða komnar í fulla framleiðslu áætla hann að þær geti skilað um 800 kílóum af ostum. Til að byrja með munum við frysta mjólkina og svo byrjum við í vetur að prófa okkur áfram við ostagerðina. Við stefnum þó að því að það verði úr ferskri mjólk sem osturinn verður unninn – gæðin verða meiri þannig.“

Sýrt smurálegg

Garðyrkjan á síðasta ári gekk mjög illa í Syðra Holti, líkt og víðs vegar annars staðar á Íslandi vegna tíðarfars sem gerði bændum lífið leitt. „Núna hefur þetta verið mjög gott og stefnir í mjög góða uppskeru þegar á heildina er lítið,“ svarar Eiríkur spurður um skilyrðin þetta sumarið. „Við erum að bæta aðstöðuna til forræktunar, reistum gróðurhús í sumar til þess sem við erum aðeins að byrja að nota. Þannig getum við byrjað fyrr að rækta plönturnar til útiræktunar og aukið ræktunina sömuleiðis.

Við erum núna til dæmis með nokkrar tegundir af salati, ýmiss konar kál, gulrætur, fennel, spínat, beðju, blaðsellerí, lauktegundir, gulrófur, rauðrófur og kartöflur. Enn þá erum við í uppbyggingarfasa, hluti af því er hönnunaráhrifin en við erum nýlega búin að láta hanna fyrir okkur merkingar og umbúðir á vörurnar – það skiptir miklu máli.“

Mestu verðmætin fást úr garðyrkjunni þegar tekst að þróa vel heppnaða vöru úr grænmetinu og segir Eiríkur að það sé uppleggið í Syðra Holti. Því sé nú í þróun það sem hann kallar „smyrju“ – en það er smurálegg sem unnið er úr sýrða grænmetinu. „Þetta verður sýrt álegg og okkur langar til að prófa ýmislegt í þá veru. Það sem við erum að reyna að gera er að vera með landbúnað á smáum skala, en þannig að búreksturinn geti staðið undir sér með því að vinna meiri verðmæti úr afurðunum. En við þurfum líka betri aðstöðu undir þetta sem við erum að vinna í.“

Nýja húsið er um 80 fermetrar að stærð og opnast möguleikar á að byrja mun fyrr af krafti í forræktuninni og auka heilmikið við útiræktunina.

Kornrækt:

Afbragðsgott sumar til kornræktar

– Bændur eru ánægðir með uppskeru sem er óvenjusnemma á ferðinni

Ástvaldur Lárusson
astvaldur@bondi.is

Bændablaðið ræddi við fjóra bændur sem stunda kornrækt – hver í sínum landshluta. Allir lýsa þeir óvanalega góðu sumri sem hefur skilað þroskuðu korni í miklu magni.

Ólafur Eggertsson, bóndi á Þorvaldseyri undir Eyjafjöllum, segir kornþreskingu hafa gengið afskaplega vel. Þresking hófst á Þorvaldseyri 26. ágúst, sem er tæpri viku fyrr en vant er og gerir Ólafur ráð fyrir að hún klárast um miðjan september.

„Veðrið hefur leikið við okkur og kornið er vel þroskað. Það hefur sjaldan verið jafn vel fyllt og hart, en það er óvanalegt á þessum tíma í byrjun september,“ segir Ólafur í samtali við blaðamann 2. þessa mánaðar. „Núna er mjög fljótlegt að þurrka kornið af því að það er svo mikið þurrefni í því,“ segir hann. Á Þorvaldseyri sé allt korn þurrkað fyrir geymslu með þurrkara sem knúinn er lífdísil sem framleitt er úr heimaræktaðri repju.

Þreskja á undan haustlægðum

Ólafur segir marga bændur undir Eyjafjöllum vera komna á fullt í kornþreskingu. „Bændur við Eyjafjöllin, í Landeyjunum og í Mýrdal geta ekki leyft sér að geyma þreskingu fram í enda september, því það koma oft haustlægðir og við lendum oft illa í þeim við suðurströndina. Þess vegna reynum við að fá snemma og vera með afbrigði sem eru fljótþroska.

Þá leyfum við okkur ekki að vera með sex-raða bygg, en það hefur farið illa þegar við höfum prúfað það. Við höldum okkur við tegundir sem eru tveggja raða og eru stráfífar og það hrynur nánast ekkert úr axi,“ segir Ólafur. Þau kornyrki sem hann notar mest eru hin íslenska Kría og sænska Anneli, en bæði eru tveggja raða.

Frá kornþreskingu á Súluholti í Flóa þann 26. ágúst. Myndin hluti af nemendaverkefni við Ljósmyndaskólann.

Mynd / Sandra Dis Sigurðardóttir

Hveiti virðist ætla að ná fullum þroska

Eymundur Magnússon, bóndi í Vallanesi á Fljótshlí, var ekki byrjaður í kornskurði þegar Bændablaðið hafði samband í síðustu viku. „Ég er ekki vanur að tjá mig mikið um uppskeruna fyrr en kemur að því að þreskja, en ég held að ég geti fullt að þetta verði með betra móti,“ segir Eymundur.

„Ég byrja að þreskja byggði í síðasta lagi um miðjan september. Svo tek ég hveitið og repjuna seinna. Fljótlega fer ég að taka þurrefnissýni til að athuga gæðin, en kornið stendur svo vel að það er óþarfi að taka það of snemma. Það felst sparnaður í því að láta það þorna sem mest á akrinum í staðinn fyrir að eyða orku í að þurrka það hér heima. Þá er langt í að það komi einhver veður þannig að við

þurfum að hafa einhverjar áhyggjur af því að kornið farið að brotna niður.“

Allt nýtt til manneldis

Eymundur segir sumarið hafa byrjað með eindæmum vel þar sem kornið hafi spírað fljótlega eftir sáningu í byrjun maí. „Blíðan hérna fyrir austan var betri en elstu menn gátu munað. Síðan kom mjög kaldur júní og kímblöðin gulnuðu, og þá kom smá skrekur í mig.“ Veðráttan hafi að öðru leyti verið einstaklega góð frá því um mitt sumar. „Mér sýnist að hveitið, sem er yfirleitt happdrætti, sé að verða býsna bústið,“ segir Eymundur. Þar sem þurrkarinn ráði ekki við nema fimm tonn í einu geti þreskingin tekið upp undir mánuð. „Ef kornið er komið upp í sjötíu prósent þurrefni á akrinum er ég að þreskja nánast daglega. Ef það er blautara tekur þurrkunin tvo daga. Eymundur áætla að uppskeran verði í kringum fimm tonn af fullþurru korni á hvern hektara. „Í gegnum tíðina hef ég verið að fá 60 til 120 tonn af ökrum af sömu stærð sem segir hversu mikið veðrið hefur að segja.“

Léku á álfina

Kristján Þórðarson, bóndi á Ölkeldu á Snæfellsnesi, var búinn að þreskja allt sitt korn í síðustu viku og hann segir sumarið hafa verið óvenju gott til kornræktar. „Vorið var gott og júnihretið virðist ekki hafa haft áhrif á kornið, þó svo að túngrös hafi gulnað. Ég man bara einu sinni eftir því að hafa þreskt svona snemma, en það var 2019,“ segir Kristján. Stundum hafi þresking dregist fram að mánaðamótum september október, en yfirleitt sé kornið slegið í kringum 20. september.

„Við vorum svo snemma að við lékum á álfina og gæsina,“ segir Kristján. Þessir fuglar geti oft verið miklir skaðvaldar í kornrækt og étíð stóran hluta uppskerunnar á nokkrum dögum, en þeir voru ekki komnir í akrana í haust.

Yrkið sem Kristján notar nefnist Kría, sem hann segir þola vel haustveður og því hefði hann getað dregið þreskinguna eitthvað lengur. „En byggði var orðið mjög þroskað

þannig að við tókum þetta núna. Við sýrum allt kornið, þannig að þurkstigið skiptir ekki öllu máli.“ Í hans tilfelli sé kornræktin helst notuð til þess að hvíla tún áður en þau eru endurræktuð og til að fá undirburð af hálminum. „Ef það kemur korn þá er það bara búbot. Stundum kemur ekkert korn og þá hirðum við bara hálminn,“ segir hann. Uppskeran var í kringum sex tonn af óþurruðu korni á hektarann.

Nota nýja þurrkstöð við Húsavík

Haukur Marteinsson, bóndi á Kvíaból í Köldukinn, segir að sumarið hafi verið frábært til kornræktar í Suður-Þingeyjarsýslu, að undanskildu vorhreti í byrjun júní. „Viku eftir viku hefur verið ofboðsleg gróðartíð með hita og sól og hæfilegum raka með,“ segir hann. „Ágúst var með eindæmum hlýr og sólríkur, sem er algjört lyklatíði fyrir byggði.“

Þresking hófst í lok ágúst og eru bændur farnir að þurrka kornið í nýrri þurkstöð við Húsavík. „Hún var notuð í fyrsta skipti í fyrra, en það var ekki mikið korn sem rann í gegnum hana þá. Núna stefnum við að því að þurrka hátt í fimm hundruð tonn af korni,“ segir Haukur. Upp undir tíu bændur af svæðinu nýti sér þurrkarann sem er alfarið knúinn með 120 gráðu heitu vatni. „Þetta hefur gengið mjög vel og kostnaður við þurrkun hefur algjörlega hrundið,“ heldur hann áfram. Áður voru notaðir þurrkarar sem brenndu olíu.

Gæti nýst sem sáðkorn

„Uppskeran núna er um og yfir fimm tonn á hektarann af þurru korni og sú tala á bara eftir að hækka þegar liður á haustið. Rúmþyngdin er vel ofan við mörkin til að ná fyrsta flokki, eða 700 til 750 grömm í lítra,“ segir Haukur. „Korn er fullþroskað þegar það hefur náð 750 grömmum í lítra – þú ferð ekkert mikið ofar.“ Hann segir því vel koma til greina að nýta hluta uppskerunnar sem sáðkorn næsta vor, en nánast allt fræ sem bændur nýta til kornræktar er innflutt. Haukur telur að ef allt gangi vandræðalaust geti þresking allra bænda á hans svæði klárast í september.

Að lokum segist Haukur bjartsýnn á að næsta sumar hefjist starfsemi grasköggla-verksmiðju sem stendur til að reisa við hlið kornþurkstöðvarinnar. Þar væri hægt að blanda saman byggi, grasi og batiefnum og búa til kjarnfóðurköggla.

/ál

Pallas Heros Synthetic Black
Kr. 89.900

Pallas Heros Wood Light, Black
Kr. 89.000

Savage 93R17 GVXP 17 HMR
Kr. 99.900

SAVAGE 93 XP EVO NEXT CAMO 17 HMR
Kr. 119.000

Savage Axis XP11 Sett með sjónauka og Hljóðdeyfi
Kr. 149.900

Savage Mark II FXVP Cal: 22 LR
Kr. 89.900

sími: 551 6770 - www.vesturröst.is

H. HAUKSSON EHF.

Stöðluð hús úr límtré og yleiningum

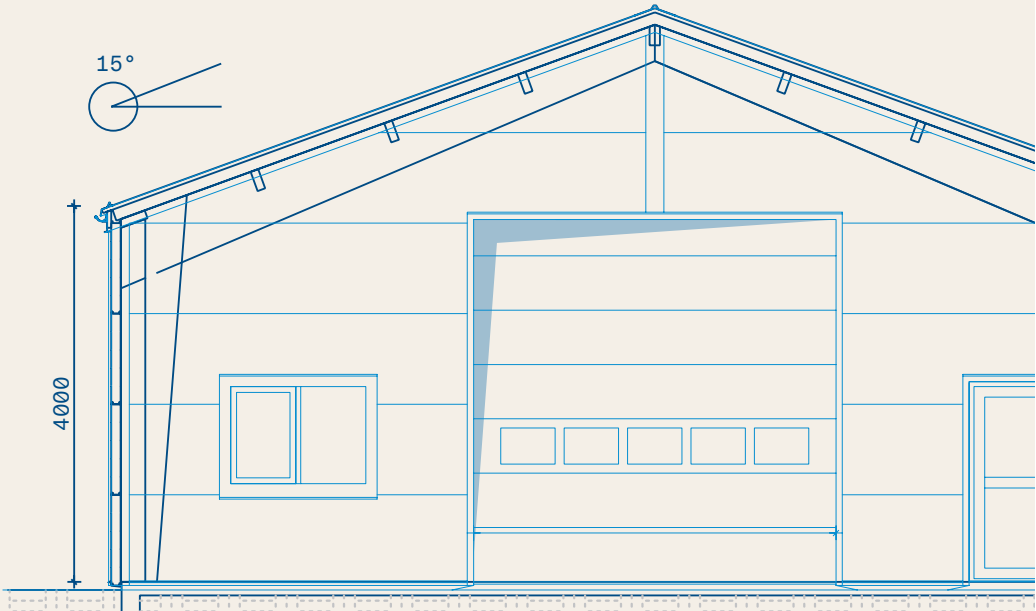
- 1 x lðnaðarhurð
- 2 x Gönguhurðir
- 1 x Gluggi

- Burðarvirki úr límtré
- Þak klætt 80mm PIR yleiningum
- Veggir klæddir 60mm PIR yleiningum
- Úrval lita á þak og vegg
- Aðaluppdrættir og teikningar af sökkli og burðarvirki fylgja
- Festingar og efni til uppsetningar innifalið
- Finnsk framleiðsla

Stærðir

BREIDD	LENGD	VERÐ M. VSK.
12m	20m	17.300.000 kr.*
14m	20m	19.978.000 kr.*
14m	25m	22.330.000 kr.*
16m	25m	23.869.000 kr.*

*Tilboðsverð gilda til 30.09.2025

H. HAUKSSON EHF. Ögurhvarfi 8, 203 Kópavogur | 588 1130 | hhauksson.is | hhauksson@hhauksson.is

Vistvæn jarðvegslaun fyrir bílastæði, göngustíga, garðinn og margt fleira

Jarðvegsgrindurnar okkar eru tilvaldar fyrir bílastæði,
göngustíga og garða. Þær eru úr 100% endurunnum
efnum og eru auðveldar í uppsetningu.

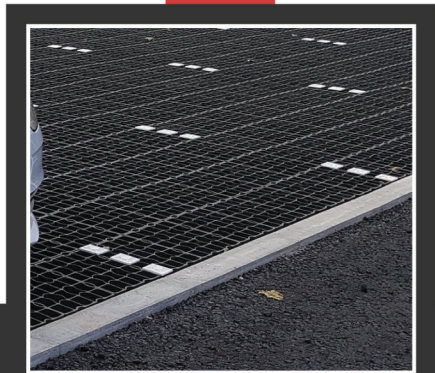
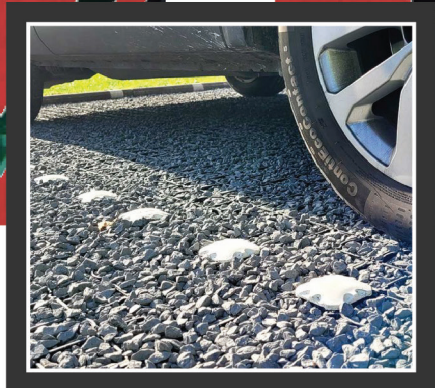
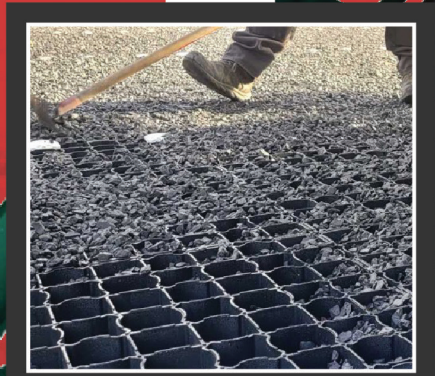
- ✓ Hentar fyrir allar árstíðir
 - ✓ Ber þungt álag
 - ✓ Viðhaldslítið og endingargott
 - ✓ Fljótleg og einföld uppsetning
- ✓ Klippt eftir þörfum
 - ✓ Traust og slitsterkt yfirborð
 - ✓ Framleitt úr endurunnum efnum

Hafðu samband í
dag til að fá tilboð!

Miðhrauni 6,
210 Garðabær

544 8900

m@malmsteypa.is

Morten og Camilla, eigendur Nortra-tractors.

Mynd / Morten Nørregaard Andersen

Það er að segja að þegar einhver velur vöru frá Nortra, þá vil ég að viðkomandi fái sömu tilfinningu og þegar hann kaupir lúxusbíl.“ Hér er Morten að vísa til gæðanna, þar sem dráttarvélnar frá Nortra eru með stílhreina hönnun og einfalda smíði, gerðar sem vinnutæki með eins litlum aukabúnaði og mögulegt er, með áherslu á hágæða íhluti. Þó benti Morten á að það væri auðvitað hægt að fá vélar með meiri aukabúnaði ef óskað væri eftir því.

Frá 40–220 hestöfl!

Nortra-dráttarvélnar sem eru framleiddar í dag eru frá 40 hestöflum að stærð og upp í 220 hestöfl og er fyrirtækið nú með 16 mismunandi útgáfur dráttarvéla. Í raun geta bændurnir valið hreinlega hvað þeir vilja því Morten segir að hann geti einfaldlega búið til dráttarvél eftir pöntun bónda og þá með þeim eiginleikum sem viðkomandi bóndi óskar eftir. Í dag er Afrika aðal markaðssvæði Nortra og þar eru aðstæður jafnólíkar og í öðrum heimsálfum. Þetta þýðir að ein lausn hentar alls ekki fyrir alla bændur enda aðstæður ólíkar, landgæði mismunandi o.s.frv. Því þarf að vera með sveigjanleika í dráttarvélaframboðinu. „Við horfum sérstaklega á hönnunina og öll smáatriði en fyrir okkur skiptir mestu að endingin og notkunareiginleikarnir séu í lagi. Þá fá bændurnir bestu nýtinguna út úr vélinni og lenda síður í tímatapi vegna bilana,“ sagði Morten.

Danskar dráttarvélar!

Snorri Sigurðsson
snorri.sigurdsson@outlook.com

Það eru líklega ekki margir Íslendingar sem þekkja

fyrirtækið Nortra Tractors, en fyrirtækið er afar merkilegt fyrir þær sakir að þetta er danskur dráttarvélaframleiðandi! Fyrirtækið er í eigu ungra frumkvöðla, hjónanna Morten Nørregaard Andersen og Camilla

Seeta Nørregaard Andersen. Fyrirtækið, sem er með höfuðsetur í Hillerød á Sjálandi, fagnaði 10 ára afmæli fyrr á þessu ári og er nú að færa út kviarnar í Afríku og stefnir á það að verða sterkasta vörumerkið í

dráttarvélum í Nígeríu á komandi árum!

Ólst upp innan um vélar

En hvernig stendur á því að danskur frumkvöðull ákveður að fara út í framleiðslu dráttarvéla? Morten varð fyrir svörum og gat þess að hann hafi alist upp innan um vélar og tæki sem hafa alla tíð átt hug hans allan. Hann var reyndar með mörg járn í eldinum og í margs konar ólíkri frumkvöðlastarfsemi áður fyrr en komst að því að það var þörf fyrir norrænt dráttarvélaferki á markaðinum fyrir dráttarvélar sem væru einfaldar að gerð en traustar. Fyrir svona vélar væri þörf og sérstaklega þegar horft er til afríkska markaðarins sem væri í mikilli sókn. Hann losaði sig því við önnur verkefni og einbeitti sér að því að byggja upp dráttarvélahluta fyrirtækisins. Með þetta að leiðarljósi fór hann af stað í þá vegferð sem hann og kona hans eru nú komin vel á veg með.

Eigin dráttarvélaalína!

Morten henti sér sem sagt út í djúpu laugina og í samkeppni við stóru og heimsþekktu dráttarvélaframleiðendurna með því að hanna sína eigin dráttarvélaalínu. Svo fékk hann ólíka framleiðendur íhluta með sér í lið sem framleiða ólíka íhluti í dráttarvélnar frá Nortra og svo sér fyrirtækið sjálft um að raða öllu saman. Aðspurður um það hvernig maður fari nú að því að fara út í framleiðslu dráttarvéla sagði Morten: „Í raun getur hver sem er selt eða smíðað dráttarvél, en vandi getur verið að gera vél sem þarf lítið að viðhalda og endist lengi. Ég hef alla tíð haft mikinn áhuga á lúxusbílum og þeim gæðum sem fylgja þeim, þá tilfinningu vildi ég færa áfram í vélnar okkar.

Veðja á Nígeríu

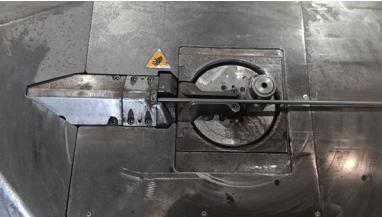
Eins og áður segir er það afríski markaðurinn sem Nortra-vélnar eru fyrst og fremst hannaðar fyrir, enda hefur sá markaður hingað til mest verið nýttur fyrir notaðar vélar og hingað til ekki margir frumframleiðendur véla að koma sér fyrir í Afríku, a.m.k. ekki í norð-vestanverðri Afríku. „Við veðjum einfaldlega á þennan markað og ætlum okkur stóra sigra t.d. í Nígeríu. Vonandi verður okkar merki t.d. þekkt meðal nígerískra bændna innan fárra ára en það er sá markaður sem við horfum aðallega á í dag. Það eru þó fleiri lönd í bæði Vestur- og Austur-Afríku sem við ætlum okkur að ná árangri í eins og t.d. Gana, Líberíu, Keníu og Úganda. Við lítum svo á að okkar lausn geti skipt sköpum í Afríku og svona sveigjanleg lausn fyrir bændur, þar sem þeir geta valið um fjölbreyttar lausnir, hafa hreinlega ekki verið í boði þar áður. Þá erum við að skapa fjölmörg störf einnig, en við erum búin að koma okkur upp samsetningarverksmiðju í Enugu-fylki í Nígeríu, auk þess sem uppbygging á þjónustu við vélnar okkar er í fullum gangi,“ sagði Morten.

Evrópskir staðlar

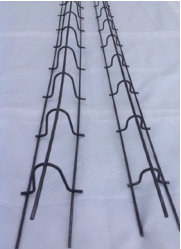
Það er alls ekkert einsdæmi að landbúnaðarvélar og tæki séu samsett með íhlutum frá ýmsum framleiðendum og frá mismunandi löndum og á það líklega við um nánast allar græjur sem seldar eru nú til dags. Morten segir að það sem skipti í raun mestu máli er hvernig er staðið að því að setja hlutina saman og í samsetningarverksmiðju Nortra sér fagfólk fyrirtækisins um að raða öllu rétt saman og tryggja að hlutirnir virki eins og þeir eiga að gera. Aðspurður sagði Morten að í

Klippur og beygjuvélar

Stroffur Naglar Víralásar Járnabakkar Plastlistar og stjörnur Kambar

Klippum og beygjum rúllustál í sjálfvirkri beygjuvél

Vír og lykkjur ehf • viroglykkjur@internet.is • 772-3200

Nortra framleiðir í dag 16 ólíkar gerðir dráttarvéla, allt frá smáum upp í stórar. Mynd / Nortra-Tractors.

gildi séu sérstakir evrópskir staðlar þegar komi að svona hlutum sem allar verksmiðjur í Evrópu þurfa að fylgja og hann notar sömu staðla í sinni verksmiðju, þó svo hún sé staðsett utan Evrópu.

Fagnar samkeppni

Leikmaður í þessum geira, líkt og greinarhöfundur gæti talist vera, gæti haldið að það væri næsta óklífanlegur veggur að takast á við stóru dráttarvélaamerkin á markaðinum, merki eins og John Deere, MF og fleiri sem hafa verið í sölu um allan heim í áratugi. Aðspurður um það sagði Morten að dráttarvélaamerkaðurinn væri einfaldlega þannig merkaður að það væri pláss fyrir ný merki. „Ein af ástæðunum er sú að það vantar allt gegnsæi í markaðinn svo bændur fái raunverulega yfirsýn yfir það hvað dráttarvél kostar í raun.“ Þá bætti hann við að Nortra væri líka með virkilega hæft starfsfólk sem væri duglegt við að setja upp og aðlaga lausnir fyrir viðskiptavinum fyrirtækisins. „Okkar sérstaða er einnig sú staðreynd að við höfum komið okkur upp aðstöðu í Enugu í Nígíeríu, þar sem við höfum allt undir einu þaki. Frá þjálfun, varahlutum og vélunum okkar. Þarna er allt á einum stað og er gott dæmi um það hvernig við vinnum.“

Aðspurður um verðsamanburð við þekktari merki sagði Morten að þeirra verðlagning væri skarpari en samkeppnisaðilanna: „Aðrir framleiðendur eru sjaldnast með auglýst fast verð heldur einhvers

konar leiðbeinandi verð sem skapar oft kolranga mynd af endanlegu verði. Við leggjum áherslu á gagnsæi og um leið að framleiða góðar lausnir í miklu magni og bjóða þannig upp á besta mögulega verðið sem hægt er á hverri vöru,“ sagði Morten.

Rafmagnsvél á leiðinni!

Nortra er í dag með bæði dráttarvélar á sínum snærum en einnig margs konar tengibúnað fyrir vélarnar og þá aðallega fyrir akuryrkju, enda mikil eftirspurn eftir slíkum tækjum í Afríku. Hingað til hafa allar vélar fyrirtækisins verið knúnar hráolíu en fyrirtækið hefði þó samhlíða fylgst náði með þróun mála varðandi umhverfissvænni orkugjafa. Nú væru því í þróun tvær útgáfur af dráttarvélum frá Nortra sem verða knúnar rafmagni og er stefnt á afhendingu fyrstu véla þegar á næsta ári!

Hvað með Ísland?

Aðspurður um það hvort Nortra-vélar gætu mögulega komið til Íslands sagði Morten að allt væri hægt! Fyrirtækið hafi þegar selt dráttarvélar sínar í Evrópu í einstaka tilvikum og fyrir evrópska markaðinn væri þörfin fyrir vélar aðeins önnur. Hér koma til kröfur bænda um hús á dráttarvélnum svo dæmi sé tekið, sérstaklega eigi að nota vélarnar yfir köldu mánuðina. En Nortra sé með lausn fyrir slíkar þarfar: „Ísland er spennandi markaður og tækin okkar myndu klárlega henta þar einnig,“ sagði Morten að lokum!

Dráttarvélar fyrir afríska markaðinn eru oft einfaldar að gerð. Mynd / Nortra-Tractors

HSS sjálfbærnimat á undirbúningsstigi
Hvalárvirkjunar

HSA samtökin um sjálfbæra vatnsorku hafa framkvæmt úttekt á undirbúningsstigi Hvalárvirkjunar, sem VesturVerk fyrirhugar að reisa í Ófeigsfirði í Árneshreppi á Ströndum. Matið er gert í samræmi við hinn alþjóðlega HSS staðal (*Hydropower Sustainability Standard*) sem samtökin hafa þróað.

HSS staðallinn setur sjálfbærnivíðmið fyrir vatnsaflsvirkjanir þar sem megináhersla er lögð á umhverfi, samfélag og stjórnaðhætti. Tekin voru viðtöl við fjölmarga hagaðila í Árneshreppi og á Vestfjörðum ásamt fulltrúum íslenskrar stjórnsýslu og sérsamtaka. VesturVerk þakkar öllum viðmælendum mikilvægt framlag þeirra.

Úttekt og vettvangsferð erlendra matsmanna fór fram í september 2024. Í kjölfarið var bráðabirgðamatsskýrsla unnin sem VesturVerk hafði átta mánuði til að bregðast við. Matsskýrslan er nú komin í opið umsagnarferli.

Niðurstöður matsins verða til umsagnar frá 18. ágúst til 17. október næstkomandi. Hagaðilar jafnt sem almenningur geta skilað inn umsögn með athugasemdum er varða matið.

Hér er hægt að skoða niðurstöður matsins og skila inn umsögn:

Niðurstöður mats og umsögn á íslensku

Niðurstöður mats og umsögn á ensku

www.vesturverk.is

VesturVerk ehf. er orkufyrirtæki sem vinnur að undirbúningi virkjunar Hvalár í Ófeigsfirði á Ströndum. Fyrirtækið er í meirihlutaeigu orkufyrirtækisins HS Orku.

Hvalárvirkjun er í nýtingarflokki rammaáætlunar um nýtingu orkuauðlinda Íslands. Áætluð stærð virkjunarinnar er um 55 MW og mun hún bæta afhendingaröryggi raforku á Vestfjörðum og styðja um leið við samfélagslega sjálfbærni í fjórðungnum.

The Hydropower Sustainability Alliance (HSA) eru alþjóðleg og óhagnaðardrífir samtök þar sem saman koma fulltrúar vatnsaflsgeirans, stjórnvalda, samfélags- og umhverfissamtaka og fjármálastofnana til þess að vinna að framgangi sjálfbærrar nýtingar vatnsafls.

HS ORKA

Loft í loft

- Fyrir rými af öllum stærðum og gerðum
- Kyndir á veturnar og kælin á sumrin
- Minni hávaði og meiri orkusparnaður
- Möguleiki á endurgreiðslu frá Orkustofnun

Loft í vatn

- Margar stærðir og gerðir af neysluvatnstönkum í boði
- Umhverfissvænn kælimiðill
- Einfalt í uppsetningu
- Allt að 60% lækkun á rafmagnsreikningi

Midea er einn stærsti framleiðandi heims á varmadælum og eru þær sérstaklega framleiddar fyrir norðlægar slóðir

Kælitækni
kaelitaekni.is

Erfðatengslarannsókn:

T137-uppsprettuhjarðir í nærmynd

Í dag eru ýmiss konar rannsóknir á erfðaeefni í boði á viðráðanlegu verði. M.a. er hægt að athuga 50.000 eiginleika hjá hverjum greindum grip

Karólína Elísabetardóttir

samtímis og flokka gripina samkvæmt því eða bera saman. Á þennan hátt er hægt að skoða erfðatengsl langt umfram venjulegan skyldleika; í rauninni er borið saman hversu líkt erfðaeefnið er, óháð því hvort gripirnir eru skyldir í hefðbundinni meiningu. Aðferðin kallast SNP-chip genotyping, eða flögugreining á íslensku. Í samvinnu við Gesine Lühken prófessor og

Olusegun Adeniyi, doktorsnemann hennar, voru núna skoðuð erfðatengsl á milli T137-uppsprettuhjarðanna, sem eru þekktar í dag.

Hægt var að nýta sér gögn sem vísindamennirnir unnu í RML-verkefni frá 2022. Þá var íslenski sauðfjárstofninn og ekki síst nýfundnu ARR-gripirnir bornir saman við grænlenskar kindur (af íslenskum uppruna) og við erlend kyn sem voru flutt til landsins áður fyrr. Auk þess er annað flögugreiningarverkefni í gangi um þessar mundir sem snýst um litaafríðing kolótt og gult, þess vegna var hægt að skoða T137-hjarðirnar á mjög hagstæðan hátt, svo að segja sem hliðarafurð litarannsóknarinnar. Núverandi verkefni er styrkt af erfðanefnd landbúnaðar.

Helstu niðurstöður sem liggja

núna fyrir koma í grófum dráttum fram í meðfylgjandi mynd. Á bak við myndina liggja svokölluð PCA-plot, sem eru punktarit. Hver og einn punktur táknar einn grip. Meginreglan við túlkun þessara punktarita er: Því nær sem punktarir (gripirnir) liggja saman og mynda eins konar ský, þeim mun líkara er erfðaeefni þeirra, og öfugt – gripir sem eru langt frá hver öðrum í ritinu, eru ólíkir.

Í daglegu lífi þýðir það: Ef við ætlum að rækta gripi með fjölbreyttan erfðagrunn, ættum við að para saman gripi sem eru langt frá hvor öðrum. Burtséð frá því er forvitnilegt að sjá hvar T137-uppsprettuhjarðirnar, sem við þekkjum í dag, eru staddar í punktaritinu.

Dæmi: Forfeður og -mæður T137-kindanna á Sunnuholti í Seyðisfirði

komu 1989 frá Núpsstað í Vestur-Skaftafellssýslu. 1998 voru tekin 10 sýni á Núpsstað, þar af reyndust 6 með T137. Flögugreiningin leiddi núna í ljós að nútímagripirnir eru augljóslega enn nátengdir gamla Núpsstaðastofninum. Þeir voru á mjög svipuðum stað – en á sama tíma langt frá öllum hinum T137-uppsprettuhjörðum. Hins vegar eru þeir frekar stutt frá hjörðinni á Höfða í Borgarfirði, sem er einn af þeim örfáu „gamaldags“ stofnum sem eftir eru í dag.

Rannsóknin leiddi líka í ljós að engin tengsl eru á milli T137 á Ólafsfirði og á Brúnastöðum í Fljótum – þrátt fyrir að það væri ekki útilokað við fyrsta sýn, því gripir fóru á milli þessara bæja á liðnum áratugum, það er stutt á milli ef farið er yfir fjöllin. En gripirnir eru á mjög ólíkum stað

- Grímsstaðir 4 (Mývatnssveit)
- Vogar 3 (Mývatnssveit)
- Flaga 1 (Skaftártungu)
- Snæbýli/Jörvík (Skaftártungu/Álftaver)

Við jaðir „meginklasans“ eru:

- Brúnastaðir (BR á myndinni)
- Kirkjubæjarklaustur að hluta til (KI)
- Hrutatunga (HR) (Hrutafirði – upphaflega frá Bergsstöðum)

Staðsetning Stóru-Hámundarstaða er sérstaklega áberandi, þar sem þessi hjörð liggur meira að segja alveg fyrir utan íslenska meginstofninn. Líklegasta skýringin er sú að það var mjög lítil blöndun við aðra stofna fram yfir 1990 – sem hefur greinilega meiri áhrif en umfangsmikil notkun sæðinga sem hefur átt sér stað á bænum síðustu tuttugu ár. Þessi „fjarlægð“ er kostur fyrir bændur sem hafa notað t.d. Austra eða Tjald frá Stóru-Hámundarstöðum eða keypt líflömb þaðan.

Ekki voru með í rannsókninni sýni frá Gröf í Skaftártungu og Stóra-Dal undir Eyjafjöllum, sem uppgötvuðust of seint, og heldur ekki frá Litla-Árskógi, hér var einungis um einn grip að ræða sem er ekki lengur lifandi og einmitt þetta DNA reyndist ekki nothæft til flögugreiningar.

Fleiri rannsóknir – smítsýni frá Austur- og Suðurlandi

Í lokin má nefna að fleiri rannsóknir alþjóðlega vísindamannahópsins eru í gangi þessa mánuði sem munu leiða að mikilvægum niðurstöðum, líka fyrir bændur. M.a. náðist í vor að finna nothæf smítsýni frá Austurlandi og Suðurlandi í geymslunum á Keldum – til þessa voru til skoðunar eingöngu smítsýni frá Norðurlandi. Það er lykilatriði að sjá hvernig mismunandi arfgerðir koma út gagnvart þessum nýju smítsýnum í PMCA-næmisprófum.

Eingöngu arfgerðir sem reynast með mótstöðu gagnvart öllum íslenskum smítefnum koma til greina til framtíðarræktunar fyrir landið allt. Til þessa lítur það áfram vel út fyrir T137.

Svo er stofngreining fjölda smítsýna úr öllum þessum landshlutum í gangi. Fljótlega kemur í ljós hversu líkir íslensku riðustofnarnir eru þekktum erlendum riðustofnum, hversu líkir eða ólíkir stofnarnir eru hér á landi og hvort mögulega einhver sérstök aðlögun að ákveðnum arfgerðum hefur átt sér stað.

T137 bestur af „ljósgrænu“ breytileikunum – listi yfir T137-sölubú

Þar sem T137 er enn mjög sjaldgæfur, en á sama tíma besti valkosturinn af „ljósgrænu“ (mögulega vermdandi) breytileikunum, er gott að nýta sér sérstakan lista yfir sölubú með T137. Umsóknarfresturinn til líflambakaupa er að visu runninn út, en innan hólfa þar sem fjárf lutningar á milli hjarða eru leyfilegar, þarf ekki að sækja sérstaklega um. Á listanum koma fram ræktunarmarkmið viðkomandi búa og hvers konar gripir eru í boði, t.d. varðandi liti, horn eða forystueiginleika. Tæplega 50 bú eru á listanum til þessa. Listinn hefur verið mest lesna síðan á heimasíðunni riduvarir.is undanfarna mánuði. Beina slóðin að listanum er ridaneitakk.net/t137-listi – bændur geta skráð sig þar hvenær sem er.

Höfundur er sauðfjárbóndi og meðlimur í alþjóðlega rannsóknarhópnum um riðuveiki á Íslandi.

T137-uppsprettuhjarðir: erfðatengsl á milli sín og miðað við meginstofninn/sérstofna

• AUSTRI

STÓRU-HÁMUNDAR-STAÐIR

GÖMLU SÝNIN 1993–97

Höfði (Borg.)

NÚPSSTAÐUR/SUNNUHOLT

MEGIN-
KLASINN

Íslenski meginstofninn

• MÓÐA

• GULL-
MÖLI

• NJÁLU-
BRENNNA

fyrstu ARR-gripir (Pernunes)

• HORN-
STEINN

• GIM-
STEINN

Mynd: Karólína Elísabetardóttir

Bílskúrs- og iðnaðarhurðir

- Stuttur afhendingartími
- Hágæða íslensk framleiðsla
- Val um fjölda lita í RAL-litakerfinu
- Vindstyrktar hurðir

Smíðað eftir máli

Iðnaðarhurðir

Iðnaðarhurðir með gönguhurð

Bílskúrshurðir

Hurðir í trékarma

Tvískiptar hurðir

Fyrsta flokks þjónusta og ráðgjöf

Tunguháls 10, 110 Reykjavík, sími 567 3440, vagnar@vagnar.is, vagnar.is

í punktaritinu og þar með var þessi kenning úr sögunni.

Í stuttu máli skera sig eftirfarandi hjarðir úr „meginklasanum“ þar sem flestar T137-hjarðir eru staðsettar:

- Stóru-Hámundarstaðir (Austri sæðingahrútur er jafnvel yst af öllum)
- Núpsstaður 1998/Sunnuholt
- gömlu sýnin, geymd á Keldum (frá 1993–97): Enni, Neðra-Vatnshorn, Hesjuvellir
- Engihlið (Árskógsströnd) að hluta til – en á allt öðrum stað en Stóru-Hámundarstaðir
- Holt (Ásum)
- Ólafsfjörður
- Straumur (Hróarstungu)

Á óvart kemur hversu líkar hinar hjarðirnar eru, alveg óháð staðsetningu. Þess vegna eru þessar hjarðir kallaðar „meginklasa“. Ekki var hægt að tengja þetta fyrirbæri t.d. við fjárskiptin eftir niðurskurð út af mæðiveiki. En athygli vekur að þrjú líflambasölusvæði – Snæfellsnes, Öraefin og Norðausturhólfíð – eru einnig „staðsett“ þar á meðan Strandir eru hinum megin að finna, svo að segja til hægri. Frá þessum þremur svæðum komu einnig margir sæðingahrútar. Að minnsta kosti hluti hjarðanna í „meginklasanum“ rekja ættir T137-gripanna til svæðanna þriggja. Í meginlasanum eru þessar hjarðir:

- Sveinsstaðir (Þingi)
- Syðri-Hagi (Árskógsströnd)
- Engihlið (Árskógsströnd) að hluta til
- Reykir (Hjaltadal)
- Möðruvellir (Hörgárdal)

VIÐ ERUM — ÖLL — ÚR SÖMU SVEIT

Landbúnaður er ekki bara mikilvæg atvinnugrein heldur hluti af lífinu okkar hér á Íslandi. Hann sér okkur fyrir mat, sumum okkar fyrir störfum, og flestum okkar fyrir tilfinningunni um samhug.

Hvort sem fólk býr í Vesturbænum eða austur á fjörðum þá liggja hagsmunir okkar saman í sveitinni.

Ræktum landbúnaðinn okkar.

40.000 íslenskir hestar í Danmörku

Magnús Hlynur Hreiðarsson
magnushlynurh@gmail.com

Eyvindur Hrannar Gunnarsson frá Auðsholtshjáleigu í Ölfusi og Anne Clara, kona hans, gera það gott á hestabúgarði sínum í Danmörku þar sem þau eru að þjálfa hesta alla daga. Auk þess er Eyvindur liðsstjóri kynbótahrossa fyrir danska landsliðið í keppnum og mótum.

Búið þeirra er ræktunarbú með íslenska hesta þar sem fimm til átta folöld koma í heiminn á hverju ári. Reiðhöll og hringvöllur eru á búinu. Eyvindur og Anne eru líka mikið í því að auka áhuga fólks erlendis enn frekar á ræktun íslenska hestsins en það gera þau m.a. með því að halda námskeið, folaldasýningar og þess háttar. Eyvindur Hrannar er ræktunarleiðtogi Danmerkur og situr í ræktunarráði FEIF (alþjóðasamtök íslenska hestsins) og var liðsstjóri danska landsliðsins á HM 2025 í Sviss nú í sumar.

Kynntust á Kótiletunni á Selfossi 2012

„Ég hef verið liðsstjóri frá 2022 til 2025 en við vorum saman í því ég og Karen B. Rasmussen 2023 þegar Danmörk vann liðabikarinn á HM í Hollandi. Það var í fyrsta skipti í sögunni sem Danmörk vinnur þann titil. Við hjónin kynntumst 2012 þegar Anne Clara var að vinna hjá tamningamanninum Sigurði Vigni Matthíassyni og Eddu Rún Ragnarsdóttur á Íslandi en fyrstu kynnin voru á bæjarhátíðinni Kótiletunni á Selfossi 2012. Við bjuggum á Íslandi frá 2012–2018 og fluttum út sumarið 2018. Anne Clara átti að vera að vinna í þrjá mánuði hjá Sigga og Eddu en það fór ekki betur en svo að hún endaði með að búa á Íslandi í 6 ár,“ segir Eyvindur skellihljæjandi og bætir strax við: „Það er ekkert nýtt fyrir okkur að vinna í kringum hesta en við höfum bæði unnið í hestatengdum störfum lengi. Það sem við erum að gera núna er draumur sem við höfum átt lengi.

Eyvindur Hrannar og Anne Clara með börnin sín tvö, Selmu og Sólón, en fjölskyldan er hestánægð á hestabúgarðinum sínum í Danmörku. Mynd / Aðsend

sem SKJ Maskinudlejning í Ringsted gerðu eindæma vel. Þannig að það er allt á fullu hjá okkur að búa til frábæra aðstöðu til að vinna með hross. Fyrir okkar ræktun og einnig til að halda mót og viðburði hjá okkur. Einnig erum við að fara af stað með að byggja EU-stóðhestastöð, sem við ætlum að hafa klára næsta vor,“ segir Eyvindur Hrannar.

Íslenski hesturinn vinsæll í Danmörku

Þið eruð að rækta íslenska hestinn í Danmörku. Hvernig gengur það og er mikið af íslenskum hestum þar?

„Eins og er þá erum við bæði að rækta á Íslandi og Danmörku, það er enn þá í byrjunarfasanum en við erum með tvær hryssur í ræktun á Íslandi og tvær hérna í Danmörku. Markmiðið er að rækta um 5–8 folöld á ári og það er á 3–5 ára planinu okkar að komast í þann fjölda. Danir eru stórþjóð þegar kemur að íslenska hestinum, en í Danmörku eru rúmlega 40.000 íslenskir hestar og er það næststærsta hestakynið á eftir danska heitblóðshestinum,“ segir Eyvindur og heldur áfram: „Danir eru hrifnastir af geðslaginu í okkar íslenska hesti og það er auðveldara að halda íslenskan og ekki jafn kostnaðarsamt og að halda heitblóðshestinn. Töltið og fimm gangtegundir er einnig það sem fólk fellur fyrir, sem aðgreinir hann frá öðrum hestakynjum hérna úti.“

Mikill tími fer í að velja sér graðhest

Er þetta ekki skemmtilegt og gefandi starf, að vera að snúast í kringum hesta alla daga?

„Jú, það er náttúrliga fátt betra en að sjá folöld fæðast undan uppáhaldsmerinni sinni, það er bæði skemmtilegt og gefandi. Það fer líka mikill tími í að skoða og velja sér graðhest og útkoman er alltaf spennandi. Það að eiga möguleika á að vinna með áhugamálið sitt er geggjað. Það fer líka mikill tími í þetta og þetta er krefjandi, en ekki má gleyma að þetta er gefandi starf. Nú verðum við að sjá hvað framtíðin býður upp á með okkar eigin ræktun, en auðvitað er það draumur að sjá hesta frá eigin búi standa sig vel á brautinni í framtíðinni,“ segir Eyvindur.

Hljómur frá Auðsholtshjáleigu

Eyvindur Hrannar segir að það hafi verið stórkostlegt að sjá nýjan graðhest þeirra Anne, hann Hljóm frá Auðsholtshjáleigu, á heimsmeistaramótinu í Sviss nú í ágúst. „Tilfinningin er alveg ólýsanleg og ótrúlega gaman þegar allt gengur upp. Nú höfum við eignast hestinn en það var ekki skyndiákvörðun, en eitthvað sem við vorum búin að hugsa lengi og plana. Nú erum við komin með úrvals ræktunarhest til að hafa á búinu okkar og rækta undan hér í Danmörku,“ segir Eyvindur stoltur.

Anne byrjaði með pony-hesta

Hvernig kynntust þið Anne Clara og var hún búin að vera að vinna við íslenska hestinn?

„Anne Clara byrjaði á reiðskóla 6 ára með hesta og pony-hesta, en skipti yfir í íslenska hesta þegar hún eignaðist sinn fyrsta hest

VARAHLUTIR Í JEPPA

Sími 517 5000
Vagnhöfða 7, 110 Rvk.
stalogstansar.is

Bílabúðin
Stál og stansar

i

Framúrskarandi
fyrirtæki 2012-2024

Það fer líka mikill tími í að skoða og velja sér graðhest og útkoman er alltaf spennandi

Draumastaðurinn fannst 2022

En hvað eru þau Anne að gera nákvæmlega í Danmörku?

„Við keyptum jörð í Lejre fyrir rúmum tveimur árum síðan en höfðum þá búið í parhúsi í litlum bæ í Kirke Såby. Við fluttum út sumarið 2018 og fundum gott hús í rólegum bæ, en stefnan var ávallt að finna stað í framtíðinni þar sem við gætum haft hrossin heima og farið að rækta hross frá okkar eigin stað. Þennan draumastað fundum við svo loksins sumarið 2022 eftir mikla leit árin áður. Við fórum strax á fullt að endurnýja gamlar girðingar, breyta gömlu lausagöngufjösi í aðstöðu fyrir hross og ýmsar lagfæringar. Núna erum við svo langt komin með byggingu á reiðhöll sem er 61x23,8 sem við erum gífurlega ánægð með og miklir fagmenn sem við fengum í það verk frá Hal.dk. Einnig gerðum við 250 m íþróttavöll og 300 m gæðingavöll með 60x20 dressúrvöll í miðjunni,

Stóðhesturinn Hljómur frá Auðsholtshjáleigu og Árni Björn Pálsson stóðu sig frábærlega á heimsmeistaramóti íslenska hestsins í Sviss í byrjun mánaðarins en hann var hæst dæmdur í elsta flokki stóðhesta. Faðir Hljóms er Organisti frá Horni og móðir er Tíbrá frá Auðsholtshjáleigu. Fyrir sköpulag hlaut hann 8,76, fyrir hæfileika 8,78 og í aðaleinkunn 8,77. Mynd / aðsend

12 ára. Þá var hún búin að fara í nokkrar hestaferðir til Íslands, og þótt hún væri ekki alveg sátt að hafa ekki fengið stóran „dressúr“-hest getur hún ekki ímyndað sér að vera með neitt annað í dag heldur en íslenska hesta. Síðan fór hún fljótt að vinna með íslenska hesta, notaði öll sumarfríin hjá þjálfaranum sínum, Tania Højvang Jensen. Hún vann svo í fyrsta skipti á Íslandi 16 ára hjá Unni Lísu Schram og Eiríki Þórkelssyni í Vorsabæ, og síðan hjá Sigga Matt og Eddu Rún hjá Ganghestum 2012, þar sem við kynntumst. Anne ætlaði að vera 6 mánuði hjá Sigga og Eddu, og planið hjá henni var síðan að fara heim í nám, en þá byrjuðum við að hittast það sumarið og fór hún sem betur fer ekki heim, heldur vann áfram þar rúmlega ár í viðbót. Þegar hún svo flutti til mín austur á Grænhól byrjaði hún að vinna á Fákaseli og var með í hestasýningum þar, fór svo í nám í HÍ og var síðustu árin að vinna hjá mæðgunum í Lindinni á Selfossi,“ segir Eyvindur Hrannar.

Duglegur í félagsstörfum í kringum hesta

Eyvindur er í alls konar ábyrgðarstöðum í Danmörku þegar kemur að íslenska hestinum. „Já, ég hef ávallt verið aktífur í félagsstörfum í kringum íslenska hestinn. Ég var til dæmis formaður Skeiðfélagsins á Selfossi og ræktunarfélags Ölfuss heima á Íslandi, og ég fór fljótt í slík verkefni hér í Danmörku líka. Ég

byrjaði í ræktunarráðinu, varð síðan valinn ræktunarleiðtogi og þannig með í stjórn Danska Íslandshesta-sambandsins. Á sama tíma var ég einnig valinn inn í „Breeding Commite FEIF“. Það er því í mörg horn að líta sem einnig er mjög gefandi og maður fær að kynnst mörgu frábæru fólki sem er með sama áhugamál og leggur mikið á sig fyrir íslenska hestinn,“ segir Eyvindur.

Saknar sundlauganna á Íslandi

En saknar Eyvindur ekki Auðsholtshjáleigu í Ölfusi og Íslands? „Jú, jú, við söknum auðvitað fjölskyldunnar, vinanna, sundlauganna, handboltans og reiðveganna. En okkur líður líka bara mjög vel í Danmörku. Við eigum stóran vinahóp á Íslandi, sem kom í jólahlaðborð til okkur í fyrra, og bæði þau og fjölskyldan eru dugleg að heimsækja okkur og við reynum líka að koma til Íslands einu sinni til tvisvar á ári,“ segir Eyvindur Hrannar. Að lokum, hvernig sérðu framtíð ykkar fyrir þér næstu árin í Danmörku, ætlið þið alltaf að vera þar eða koma til Íslands einhvern tímann? „Eins og staðan er núna líður okkur bara mjög vel í Danmörku, og börnunum okkar, þeim Selmu og Sólon, líka, þannig að framtíðin verður ábyggilega áfram þar. Það er endá marga spennandi að gerast á bugarðinum okkar. En svo er aldrei hægt að segja hvað framtíðin býður upp á,“ segir hann hlæjandi.

Límtréshús, bogahús og færanlegar byggingar

Hýsi.is

Færanlegar byggingar

Bogahús

Límtréshús

HÚMAR AÐ HAUSTI

Rekstrargangur & fjárvogir

Nýtt!
Plasthliðar
Minnkar
hávaða

Verð: 272.676 kr. + vsk.

*Öll verð eru með vsk.

Rekstrargangurinn er galvaniseraður og samanstendur af:
1 fellihlið - 1 flokkunarhlið - 1 tengirammí - 6 tengipinnar
4 stk. 2500mm hliðgrindur

Gunnbjarnarholti, 804 Selfossi
480 5600

Lyngási 11, 700 Egilsstöðum
480 5610

www.landstolpi.is
landstolpi@landstolpi.is

EXIDE rafgeymar

Exide rafgeymar eru framleiddir fyrir nánast allar stærðir og gerðir farartækja en þeir eru viðurkennd hörkutól sem eru sérstaklega hannaðir til að þola mikið álag.

Skannaðu QR kóðann og finndu rétta rafgeyminn fyrir þitt farartæki

Fyrirtækjapjónusta Olís

Alvöru fólk með alvöru þekkingu og reynslu
Hafðu samband við sérfræðinga Olís
í síma 515 1100 eða pontun@olis.is

Um ásetningsval haustið 2025

Sauðfjárdómarar eru nú farnir að ferðast um héruð með ómsjá og tommustokk að vopni til að aðstoða bændur í líflambavali og safna upplýsingum fyrir hið sameiginlega ræktunarstarf. Að baki er óvanalega hlýtt vor og sumar þrátt fyrir júníáhlaup og því verulega spennandi að vita hvernig lömbin reynast. Fram undan er uppskerutími sauðfjərbænda og verkefnið að velja líffé fyrir næsta framleiðsluár. Í þessum pistli verður dregið á nokkrum atriðum sem tengjast þeirri skemmtilegu vinnu.

Eyþór Einarsson.

Af niðurstöðum arfgerðagreininga m.t.t. riðumótstöðu

Afar vel hefur gengið hjá Íslenskri erfðagreiningu að greina sýni í sumar þrátt fyrir mikið magn innsendra hylkja. Hratt tókst að vinna á magninu sem barst í vor og því staðan góð nú þegar haustsýnataka fer í hönd. Frá áramótum hafa verið tekin um 65 þúsund sýni. Megnið af því kom eftir vorið en sýni sem bárust í maí, júní, júlí og ágúst voru nú um 56 þúsund, sem er örlítið meira en greint var á sama tímabili í fyrra.

Á heimasíðu RML (undir fréttir) er að finna yfirlit yfir hrúta með mismunandi arfgerðir eftir svæðum. Þar kemur m.a. fram að skráð eru í Fjávís um 7.700 hrútlömb með ARR genasamsætuna (bera dökkgrænt flagg). Þar af eru 427 lambhrútar arfhreinir fyrir ARR. Samanlagt eru um 100 lambhrútar sem bera T137 eða C151 á mót ARR og til eru um 450 hrútlömb með ARR/AHQ. Í yfirlitinu má einnig finna fjölda hrútlamba með AHQ og breytileikana T137 og C151 (ljósgrænu flöggin) og hvernig þeir dreifast eftir varnarhólfum.

Frá samræmingarnámskeiði sauðfjárdómara á Norðurlandi haustið 2025.

Mynd / Aðsend

Áherslur í ræktun gegn riðu

Samkvæmt þeim markmiðum sem sett hafa verið fram í landsáætlun um útrýmingu riðuveiki eru markmiðin um arfgerðir ásettra hrúta haustið 2025 eftirfarandi:

Áhættubú:

- Að lágmarki 25% kynbótahrúta beri V/V eða V/MV arfgerð. Restin af hrútunum beri V/x eða MV/x.

Önnur bú í áhættuhólfi:

- Að lágmarki 50% kynbótahrúta beri V/x eða MV/x arfgerð. Hrútar sem bera V/x séu þó ekki

undir 25% af kynbótahrútum búins.

Landið allt utan áhættuhólfa:

- Að lágmarki 50% kynbótahrúta beri V/x eða MV/x arfgerð.

Í áhættuhólfum er öllum bændum skylt að taka þátt. Í öðrum hólfum er mælt til þess að allir taki þátt að einhverju leyti en markmiðið í verkefninu er að lágmarki 25% búa nái þessu marki í haust.

Skýringar:

V = ARR
MV = T137, C151 eða H154

X = allar genasamsætur nema VRQ (áhætta).

Nokkur atriði tengd ræktun gegn riðu

Áfram er lögð áhersla á að þynna nokkuð hratt út erfðahlutdeild upphafshrútanna frá Þernunesi. Það er því mælt með að skipta hrútum sem eru afkomendur Gimsteins 21-899 og Gullmola 22-902 hratt út nema ljóst sé að um sérstaka yfirburðargripi sé að ræða. Gimbrar af Þernuneskyni sem eru hlutlausar (ARQ/ARQ) er best að setja ekki á nema þær allra álitlegustu. Í þessu sambandi má nefna að ákveðið hefur verið að öllum ARR hrútum af Þernuneskyni sem voru í boði á stöðvunum síðasta haust verði skipt út fyrir nýja hrúta fyrir komandi sæðingavertíð.

Hrútar sem bera 2 græn flögg eru spennandi kostir til ásetnings. Það auðveldar vinnu við innleiðingu arfgerðanna að geta sleppt því að greina gimbrar og þurfa aðeins að taka sýni úr þeim hrútum sem koma helst til álita sem ásetningar. Gimbrar sem eru undan arfhreinum hrútum eða hrútum með einhverja samsetningu af grænum flöggu þarf strangt til tekið ekki að greina til að uppfylla markmið landsáætlunar þar sem þær fá sjálfkrafa flögg í Fjávísi.

Það er mikilvægt að þekkja arfgerð allra ásettra hrúta. Í áhættuhólfum er nauðsynlegt að setja á hrúta samkvæmt markmiðum landsáætlunar. Þeir sem standa utan áhættuhólfa og eru lítið farnir af stað í ræktun gegn riðu eru samt eindregið hvattir til að greina a.m.k. hrútana sem settir verða á. Greining á ásettum hrútum hlýtur hámarks niðurgreiðslu og þarf bóndinn í raun aðeins að greiða fyrir sýnatökuhyllkið (300 kr. + vsk.).

Bætt skráning á lit, hornalagi og heilbrigðispáttum

Til að stuðla að betri skráningu í skýrsluhaldskerfinu á lit og hornalagi hefur nú verið bætt við dómaskráningarformið í Fjávís að hægt sé að leiðrétta litaskráningu lamba og að hornalag sé skráð á öll

stigið lömb. Er sauðfjárdómurum ætlað að fylgja því eftir að þessir eiginleikar séu rétt skráðir á þeim lömbum sem fara í gegnum þeirra hendur.

Þá er æskilegt að taka heilbrigðisþætti enn fastari tókum við ásetningsvalið, sérstaklega hvað varðar kviðgalla og fótágalla. Nú hefur verið bætt við dómaskráninguna að hægt sé að merkja við þessa galla sem athugasemd. Fyrir lömb sem ekki koma til dóms en eru með naflaslit, kviðslit eða fótágalla er mikilvægt að skrá viðeigandi athugasemd á lömbin undir „skrá atburð“ í Fjávís, þannig að hægt sé að fá yfirsýn yfir slíka galla í skýrsluhaldskerfinu. Hjá fullorðnum gripum er hægt að skrá kviðslit og fótágalla sem ástæður förgunar og bændur áfram hvattir til að skrá förgunarástæður fullorðins fjár.

Tilboð á þokugreiningum

Auglýst hefur verið á vef RML tilboð á þokugensgreiningum hjá RML í samstarfi við Mátis. Kostar greiningin 5.600 kr. án vsk. Á vefnum eru auglýstar fjórar mismunandi dagsetningar sem miðað er við að afhenda niðurstöður og fyrir hverja þeirra er tilgreint hvenær sýnin þurfa að hafa borist á starfsstöðvar RML í Reykjavík eða á Hvanneyri. Annaðhvort þarf að skila inn sérstöku sýni vegna þokugreiningar eða senda tölvupóst á dna@rml.is og óska eftir viðbótargreiningu á eldra DNA sýni og er þá átt við sýni sem voru arfgerðargreind hjá Íslenskri erfðagreiningu eða Mátis fyrir 1. september 2025 (yngri sýni verða ekki aðgengileg í viðbótargreiningu í haust).

RML getur einnig tekið við sýnum vegna greiningar á Lóugeni (frjósemiserfðavísi) eða vegna erfðagallans gulrar fitu. Þessar greiningar kosta 7.000 kr. án vsk. Þá er verið að vinna að þróun á prófi vegna erfðagallans bógkreppu hjá Mátis og verður sú þjónusta auglýst betur þegar þau mál skýrast.

Höfundur er sauðfjárræktarráðunautur hjá RML.

NÝJAR ÍBÚÐIR Í ÁRNESI

Bugðugerði 6A og 6B, tvær nýjar 3ja herb. tæplega 85fm íbúðir í þriggja íbúða raðhúsi í Skeiða- og Gnúpverjahreppi, 804 Selfoss. Íbúðirnar eru tilbúnar og afhendast með lokaúttekt.

Sjá nánar á husfasteign.is og fleiri fasteignaauglýsingasíðum. Í Skeiða- og Gnúpverjahreppi er mikil uppbygging í gangi og framundan í tengslum við hótélbyggingu í Þjórsárdal og Hvammsvirkjun, auk þess sem verið er að byggja veglegt íþróttahús í Árnesei. En þar er fyrir grunnskóli sveitarfélagsins, sundlaug, félagsheimili og N1 bensínstöð með góðu grilli og nauðsynjabúð.

Loftur Erlingsson löggiltur fasteignasali
veitir nánari upplýsingar
og sýnir eignirnar.
S. 896-9565 - loftur@husfasteign.is

Megi skógurinn vera með okkur!

Það er ekki ofsögum sagt að mannamót í skógu eru alltaf skemmtileg og uppörvandí. Hvort það sé angan trjáanna sem veitir þessa vellíðan eða hreinlega endurnærandi samvera með skemmtilegu og jákvæðu fólki skal ósagt látið, enda skiptir það ekki endilega máli því eflaust er það eitthvað af hvoru.

Hlynur Gauti Sigurðsson

Aðalfundur Skógræktarfélags Íslands 2025 var haldinn síðustu daga ágústmánaðar og var fundarstaðurinn á Varmalandi í Borgarfirði. Meðal gesta voru frú Halla Tómasdóttir, forseti Íslands, sem gróðursetti eik og rautt birki í Toyota skóginum á Varmalandi. Segja má að eikin sé trjágerfingur tækifæranna í íslensku skógrækt. Einnig naut ráðherra skógarmála, Jóhann Páll Jóhannsson, samvistar meðal vina. Gestgjafarnir voru Skógræktarfélag Borgarfjarðar og höfðu þau skipulagt frábærar ferðir í hin ýmsu skógarjódur vítt og breitt um fallegar sveitir Borgarfjarðar. Má þar nefna trjásaftir við Efri-Hrepp, sem er í göngufæri við Hreppslaug, Bjarg, sem er fallegt skógarjódur í miðju þéttbýlinu á Borgarnesi og Reykholtsskóg þar sem áhugaverðir skógarstígar liggja um vöxtulegan skóginn.

Í áratugi hefur ríkt almenn ánægja með óeigingjarna skógrækt félagasamtaka við sennilega öll þéttbýli landsins. Sú velvild skilar sér með ýmsu móti aftur til samfélaganna, svo sem í aukinni aðsókn í skógana. Í auknum mæli sækjumst við mannfólkið í jarðtenginu frá erli dagsins og skógur er tilvalinn staður fyrir þá vitundarvakningu. Að því sögðu er það ekkert óeðlilegt að samfélög skipuleggi

sveitir sínar þannig að íbúunum líði sem allra best. Bæði í nútíð og framtíð.

Skipulagsmál voru mál málanna á aðalfundinum. Þorri tillagna að ályktun fundar snérist á einn eða annan hátt um skipulagsmál - að því er virðist tregðu til leyfisveitinga til skógræktar. Nokkuð sem fyrir nokkrum árum þótti auðsótt, uppbyggjandi og hvetjandi virðist hafa þróast yfir í einhverskonar grunnhyggni, hringlanda eða jafnvel afturhald. Líklega er hér um að kenna umræðu um auðsóttan gróða sem fylgir kolefnisbindingu og ótta við hraðar breytingar á búsháttum og landslagi. Það eru kostir í stöðunni fyrir alla aðila, það sem vantar er einhvers konar verklag sem allir hagaðilar, sér í lagi almenningur, getur unað við. Það þarf að benda á kostina sem fylgja skógrækt til kolefnisbindingar og aðlaga hana að kröfum almennings til komandi kynslóða. Þó almenningsálit á skógrækt sé gott, verður að gæta þess að gróðavæðing færra varpi ekki skugga á tækifærin sem felast í nafni loftslagsaðgerða. Stjórnvöld eru málsvári almennings. Hvað ætla þau að gera?

Að standa saman, er gaman. Skógarfólk vill sjá vegferð skógræktar til framtíðar fyrir land og þjóð. Tillaga kom frá búgreinadeild skógarbænda hjá Bændasamtökum Íslands um eftir samstarf og þar með að þetta raðirnar og ná þannig sterkari rödd. Hagsmunirnir, eða öllu heldur, ávinningurinn, er sá sami, þegar allt kemur til alls. Skógargeirinn er líflegt en jarðbundið samfélag jákvæðs fólks sem sér viði vaxna framtíð Íslands skila sér í formi vellíðunar og velmegunar fyrir komandi kynslóðir. Megi skógurinn vera með okkur.

Höfundur er sérfræðingur hjá Skógræktarfélagi Íslands

SERES 3
Luxury Rafmagnsbíllinn býður upp á ríkulegan staðalbúnað og frágang í hæsta gæðaflokki!

TILBOÐSVERÐ
Kr. 4.100.000
Við auglýsum svo sannarlega ekki “verð frá”.

RAG
import - export
Helluhraun 4, Hafnarfirði
sími 565 2727 & 892 7502
www.rag.is

VIÐ AUGLÝSUM
ALDREI
„VERÐ FRÁ“

Skógræktarfélag Árnesinga auglýsir eftir skógarverði

Starf skógarvarðar hjá Skógræktarfélagi Árnesinga á Snæfoksstöðum

Viltu vinna í náttúrunni við að rækta og annast skóga? Skógræktarfélag Árnesinga leitar að **skógarverði** með starfsstöð á Snæfoksstöðum í fullt starf til að leiða og skipuleggja fjölbreytt verkefni á þessum mikilvæga vettvangi.

Hvað felst í starfinu?

- Verkstjórn og skipulag:** Stjórn daglegra verkefna í skógi. Samræming vinnu með stjórn, rekstrarstjóra félagsins og verkstjórn.
- Umhirðu og ræktun:** Ber ábyrgð á gróðursetningu, umhirðu skóga þ.m.t. jólatrjáareita, timburreita og viðhaldi útivistarsvæða.
- Skógarafurðir og markaðsmál:** Skipuleggur og hefur umsjón með vinnslu og sölu viðarafurða í samvinnu við rekstrarstjóra, þ.m.t. flettingu trjábola, kurlun og arinviðarvinnslu.
- Kynningarmál:** Veitir ráðgjöf og leiðbeiningar til deilda skógræktarfélagsins. Vinnur að kynningarmálum í samstarfi við stjórn Skógræktarfélags Árnesinga.
- Umsjón með eignum:** Hefur eftirlit með fasteignum og tækjum félagsins.
- Önnur tilfallandi verkefni í samráði við stjórn.**

Starfsstöðin er á **Snæfoksstöðum í Grímsnes og Grafningshreppi**.

Við leitum að einstaklingi sem hefur:

- Menntun** í skógtækni eða skógræði.
- Reynslu:** Af ræktun og umhirðu skóga, úrvinnslu viðar, notkun tækja í skógrækt og umsjón með útivistarsvæðum.
- Hæfni:** Til að vinna sjálfstætt, skipuleggja verkefni og hefur góða samskiptahæfni.
- Réttindi:** Vinnuvéla- og ökuréttindi.

Ef þú ert sjálfstæð(ur), drifandi og hefur ástríðu fyrir skógrækt, gæti þetta verið tækifæri til að vinna að uppbyggingu skóga, viðarvinnslu og útivistarsvæða á Suðurlandi.

Umsóknarfrestur er til og með 20. september 2025. Nánari upplýsingar um starfið má fá hjá stjórn félagsins, með því að senda póst á netfangið: hreinn1971@hotmail.com og skulu umsóknir berast á það netfang.

VALLARBRAUT.IS

13,638Ltr. Verð 6.500.000+vsk

HAUGSUGUR OG KEÐJUDREIFARAR Á LAGER

7,5 cu keðjudreifari 1.680.000+vsk

4,5 cu keðjudreifari 880.000+vsk

9,564 Ltr. sjálfvirk áfylling 4.200.000+vsk

Niðurfellingarbúnaður, passar á flestar haugsugur 7,5m 1.480.000+vsk

13,638 Ltr. með niðurfellingarbúnaði 6.500.000+vsk

Mynd úr safni af Hamarsrétt á Vatnsnesi.

Mynd / Bbl

Réttir 2025

Fjár- og stóðréttir eru fram undan og hér er birtur listi yfir þær réttir sem eiga eftir að fara fram í haust. Nokkuð var um villur í listanum sem birtist í síðasta tölublaði og er beðist velvirðingar á því. Upplýsingar um viðbætur eða leiðréttingar skal senda á netfangið throstur@bondi.is.

Vesturland

Brekkurétt í Norðurárdal	14. sept. & 28. sept.
Fljótstungurétt á Hvítársiðu	14. sept.
Grímsstaðarétt á Mýrum	16. sept., 29. sept. & 6. okt.
Hitardalsrétt í Hitardal	15. sept., 28. sept. & 6. okt.
Mýrdalsrétt í Hnappadal	21. sept. og 12. okt.
Oddstaðarétt í Lundareykjadal	5. okt.
Rauðsgilsrétt í Hálsasveit	21. sept. & 5. okt.
Svignaskarðsrétt í Svignaskarði	15. sept. & 29. sept.
Þverárrétt í Þverárhlið	15. sept. & 21. sept.
Tungurétt á Fellsströnd.	12. sept.
Flekkudalsrétt á Fellsströnd	13. sept. & 27. sept.
Kirkjufellsrétt í Haukadal	13. sept. & 27. sept.
Hólmarétt í Hörðudal	14. sept. & 22. sept.
Brekkurétt í Saurbæ	14. sept. & 28. sept.
Fellsendarétt í Miðdölum	14. sept. & 28. sept.
Gillastaðarétt í Laxárdal	14. sept. & 28. sept.
Skarðsrétt, Skarðsströnd	14. sept. & 28. sept.
Skerðingsstaðarétt í Hvammsveit	14. sept. & 28. sept.
Vörðufellsrétt á Skógarströnd	20. sept. & 12. okt.
Ósrétt á Skógarströnd.	3. okt.
Langholtsrétt í Eyja- og Miklaholtshr.	22. sept. & 5. okt.
Þverárrétt Eyja- og Miklaholtshr.	21. sept & 4. okt.
Núparétt í Melasveit	14. sept. & 27. sept.
Reynisrétt undir Akrafalli	27. sept.
Svarthamarsrétt í Hvalfirði	21. sept. 5. okt.
Hornsrétt í Skorradal	14. sept.
Bláfeldarrétt í Staðarsveit	27. sept.
Grafarrétt í Breiðuvík	27. sept.
Klofningsrétt í Beruvík	27. sept.
Ólafsvikurrétt í Ólafsvík	20. sept.
Þæfusteinsrétt á Hellissandi/Rífi	20. sept.
Ölkeldurétt í Staðarsveit	27. sept.

Vestfirðir

Kjósarrétt í Árneshreppi	20. sept.
Melarétt í Árneshreppi	13. sept.
Minni-Hlið í Bolungarvík	20. sept.
Syðridalsrétt í Bolungarvík	20. sept.
Hraunsrétt í Hnífsdal	20.-21. sept. & 4.-5. okt.
Kirkjubólssrétt í Engidal	20.-21. sept. & 4.-5. okt.
Eyrarrétt í Kollafirði	27.-28. sept.
Grundarrétt í Reykhólasveit	14. sept.

Króksfjarðarnesrétt í Reykhólasveit	20. sept. & 27.-28. sept.
Staður í Reykhólasveit	14. sept.
Kirkjubólssrétt í Steingrímsfirði	21. sept. & 5. okt.
Krossárrétt í Bitrufirði	13. sept.
Kollafjarðarrétt	21. sept. & 5. okt.
Skeljavíkurrétt í Steingrímsfirði	12. sept. & 27. sept.
Staðardalsrétt í Steingrímsfirði	21. sept. & 28. sept.
Staðarrétt í Reykhólasveit	14. sept.
Skarðsrétt í Bjarnafirði	20. sept.

Norðvesturland

Hamarsrétt á Vatnsnesi	13. septe. & 28. sept.
Hrútatungurétt í Hrútafirði	skilarétt 28. sept. & 11. okt.
Hvalsárrétt í Hrútafirði	13. sept.
Miðfjarðarrétt í Miðfirð	skilarétt 28. sept.
Viðidalstungurétt í Viðidal	21. sept. & 12. okt.
Þverárrétt í Vesturhópi	13. sept.

Mið-Norðurland

Árskógrétt á Árskógsströnd	12.-13. sept. & 19.-20. sept.
Dalvíkurrétt, Dalvík	12.-13. sept. & 19.-20. sept.
Tungurétt í Svarfaðardal	12.-13. sept. & 19.-20. sept.
Hraungerðisrétt í Eyjafjarðarsveit	20. sept.
Reistarárrétt í Hörgársveit	13. sept.
Staðarbakkarétt í Hörgárdal	12. sept.
Grjótgarðsrétt í Hörgársveiti	13. sept.
Þverárrétt í Öxnadal	13. sept.
Deildardalsrétt í Deildardal	13. sept.
Hlíðarrétt í Vesturdal	14. sept. & 5. okt.
Silfrastaðarétt í Blönduhlíð	15. sept.
Stíflurétt í Fljótum	19. sept.
Árhólarétt í Unadal	20. sept.
Flókadalsrétt í Fljótum	20. sept.
Holtsrétt í Fljótum	20. sept.
Selnesrétt á Skaga	13. sept.
Staðarrétt (Reynisstaðarrétt)	13. sept.
Skálárrétt í Hrollleifsdal	14. sept.

Norðausturland

Lokastaðarétt í Fnjóskadal	14. sept.
Fjallarétt í Kelduhverfi	13. sept.
Fjallarétt í Kelduhverfi	13. sept.
Leirhafnarrétt á Melrakkasléttu	21. sept.
Tjarnarleitissrétt í Kelduhverfi	14. sept.
Víkingavatnsrétt í Kelduhverfi, N.-Þing.	13. sept.
Álandstungurétt í Svalbarðshreppi í Þistilfirði	14. sept.
Dalsrétt í Svalbarðshreppi í Þistilfirði	13. sept.

Gunnarsstaðarétt í Svalbarðshreppi í Þistilfirði	13. sept.
Hvammssrétt í Svalbarðshreppi í Þistilfirði	12. sept.
Miðfjarðarnesrétt á Langanesi	17. sept.
Miðfjarðarrétt	17. sept.
Þorvaldsstaðarétt, Langanesbyggð	20. sept.

Austurland

Melarétt í Fljótadal, N.-Múl.	13. sept.
-------------------------------	-----------

Suðausturland

Grafarrétt í Skaftártungu	13. sept.
---------------------------	-----------

Suðurland

Brúastaðarétt í Þingvallasveit	14. sept.
Heiðarbæjarrétt í Þingvallasveit	13. sept.
Tungnaréttir í Biskupstungum	13. sept.
Hrunaréttir í Hrunamannahreppi	12. sept.
Austur-Landeyjaréttir hjá Grenstanga	21. sept.
Fljótshlíðarrétt í Fljótshlíð	13. sept. & 14. okt.
Seljalandsréttir undir Eyjafjöllum	13. sept.
Vestur-Landeyjaréttir við Forsæt	13. sept. & 4. okt.
Landréttir við Áfangagil	18. sept.
Reyðarvatnsréttir á Rangárvöllum	20. sept.
Reykjaréttir á Skeiðum	13. sept.
Skaftholtsréttir í Gnúpverjahreppi	12. sept.
Suðureyjarleitir	20. sept.
Ölfusrétt í Reykjadal, Ölfusi	14. sept.

Réttir í Landnámi Ingólfs Arnarsonar

Brúastaðarétt í Þingvallasveit	14. sept.
Fjárborgarrétt í Hólmsheiði	13. sept.
Fossvallarétt í Lækjarbotnalandi	13. sept.
Heiðarbæjarrétt í Þingvallasveit	13. sept.
Hraðastaðarétt í Mosfellsdal	13. sept.
Húsmúlarétt við Kolviðarhól	13. sept.
Kjósarrétt í Kjós	14. sept.
Krýsuvíkurrétt v. Suðurstrandarveg	27. sept.
Grafningsrétt í Grafningi	15. sept.
Selvogsrétt í Selvogi, Árn.	21. sept.
Þórkötlustaðarétt í Grindavík	13. sept.

Stóðréttir

Auðkúlurétt við Svinavatn, A.-Hún.	28. sept.
Árhólarétt (Unadalsrétt) við Hofsó, Skag.	26. sept.
Deildardalsrétt í Deildardal, Skag.	13. sept.
Fossárrétt á Skaga, A.-Hún.	13. sept.
Hlíðarrétt við Bólstaðarhlíð, A.-Hún.	14. sept.
Laufskálarétt í Hjaltadal, Skag.	17. sept.
Undirfellsrétt í Vatnsdal, A.-Hún.	21. sept.
Viðidalstungurétt í Viðidal, V.-Hún.	4. okt.
Deildardalsrétt í Deildardal, Skag.	13. sept.
Fossárrétt á Skaga, A.-Hún.	13. sept.

Tómatar og kartöflur af sömu plöntunni!

Ágræðsla er árþúsunda gömul aðferð til að bæta árangur ræktunar. Til dæmis er vísað til hennar í Nýja testamentinu: „En þótt nokkrar af greinum hafi verið brotnar af og hafir þú sem ert villiolíuviður verið græddur inn í þeirra stað og fáir með öðrum greinum að njóta rótarsafa oliuviðarins, skaltu ekki stæra þig gegn hinum. Ef þú gerir það skaltu vita að þú berð ekki rótina heldur rótin þig.“ (Rómverjabréfið 11. kap. 17–18).

Ingólfur Guðnason. Langflest ávaxta-tré nú til dags eru ágrædd og sama gildir um ræktun vínviðar og skrauttrjáa um allan heim. Aðferðin er þrautreynd og viðurkennd.

Nú vill svo til að margir íslenskir tómataræktendur hafa á síðustu árum notfært sér tækni sem felst í því að græða afkastamikil tómatayrki á grunnstofn annarra yrkja sömu tegundar sem hafa óvenju öflugt rótarkerfi. Ávinningur þess er að afkastageta plantnanna eykst til muna og gæði afurðanna jafnvel orðið enn betri.

Á göngum Garðyrkjuskólans á Reykjum er margt spjallað, meðal annars ágræðsla, og kostir hennar tíundaðir. Þar kom í umræðunni að ákveðið var að gera athugun með ágræðslu. Dirfskufull áætlun var skipulögð. Ætlunin var að græða tómatagreinar á ungar spíraðar kartöflur og sjá til hvernig til tækist. Einn af nýtskrifudum garðyrkjufraðingum okkar, Jóhanna Íris Hjaltadóttir, tók að sér verkið undir leiðsögn kennara og hófst hún handa í tilraunahúsi Garðyrkjuskólans í apríl sl.

Kartöfluyrkið sem varð fyrir valinu heitir „Ben Lomond“ og var nokkrum útsæðiskartöflum komið í spírur og þær settar í potta. Smávaxna tómatayrkið „Minibel“ var notað við ágræðsluna. Þegar bæði kartöfluspírur og tómatatoppar voru með nokkurn veginn sama gildleika skeytti Jóhanna toppsprotum tómataplantna ofan á kartöfluspírurnar og gekk frá þeim eins og best var á kosið og ágræðslutilraunin hófst.

Þrátt fyrir nokkur afföll náðu nógu margar plöntur að lifa þessi ósköp af og voru þær ræktaðar áfram og gróðursettar í beð í tilraunahúsinu. Fáeinar voru líka ræktaðar áfram í stórum blómapottum og dekrað við þær í heimahúsum. Plönturnar tóku að vaxa og blómstra. Fljótlega fór að

bera á tómataklösum á plöntunum og fékkst af þeim þó nokkur uppskera af bragðgóðum rauðum smátómötum, sem var ágætis niðurstaða út af fyrir sig. Enn átti þó eftir að reyna á hvort nokkrar kartöflur myndu þroskast í moldinni. Um miðjan ágústmánuð var ráðist í að taka plönturnar upp. Margar kartöflur komu í ljós, ekki stórar en fallegar og bragðgóðar, kannski með ofurlitlum tómatakeim að sumra mati.

Ekki var um að villast, það reyndist hægt að fá uppskeru af kartöflum og tómotum af sömu plöntu og þótti mörgum undrum sæta. Kannski opnast þarna dyr fyrir nýja framleiðslugrein með úrvinnslu afurðanna, franskar kartöflur og tómatósó af einni og sömu plöntunni?

Lesendur geta síðan skemmt sér við að finna lýsandi heiti á þessari nýju íslensku grænmetistegund.

Höfundur er kennari við Garðyrkjuskólann á Reykjum/FSu.

Lögfræðistofa Reykjavíkur

LÖGMANNSÞJÓNUSTA

Vönduð og fagleg lögmansþjónusta með starfsstöðvar bæði í Reykjavík og á Hvalselli. **Helstu réttarsvið:** Félagaréttur, eignaréttur, samningaréttur, orkuréttur, erfðaréttur, gjaldþrotaréttur stjórnsýsluréttur o.fl. Yfir 30 ára reynsla af lögmansstörfum.

Helgi Jóhannesson, lögmaður helgi@lr.is Sími 849-0000
Borgartúni 25, Reykjavík Austurvegi 4, Hvalselli Sími 515-7400

GÁMATJÖLD

EINFÖLD LEIÐ TIL AÐ AUKA PLÁSS

- Sterkt tjald sem festist á gáma
- Norsk uppskrift, þykkur dúkur og öflug grind
- CE og brunavottun
- Yfir 15 ára reynsla á Íslandi
- Festist á 20" eða 40 feta gáma
- Breidd á milli gáma 8, 10 eða 12 metrar
- Engin fasteignagjöld
- Tjöld vítt og breitt um landið
- Hægt að einangra
- Hægt að setja í glugga

Upplýsingar: gamatjold@gmail.com – 660 6707

Gámatjöld

Löggilding, skoðun og ísetningar á ökuritum og hraðatakmörkurum

Við erum með nýjstu og fullkomnustu tæki sem boðið er upp á frá VDO til að mæla og stilla allar gerðir af digital og analong ökuritum

Endilega hafið samband og sjáið hvort við getum ekki leyst ykkar mál.
Ágúst Magni, sími 896 1083, agustm@vikverkstaedi.is, vikverkstaedi.is

Vík verkstaði
Einhella 6,221 Hafnarfirði

Öflugir og fjölhæfir skotbómulyftarar

Klettur er traustur samstarfsaðili með öflugum þjónustu um allt land.

Vélar Merlo sameina nákvæmni, kraft og fjölhæfni og henta sérstaklega vel fyrir fjölbreytt verkefni. Við tryggjum faglega ráðgjöf, hraða þjónustu og greiðan aðgang að varahlutum.

Þjónustustöðvar Kletts eru staðsettar í **Reykjavík, Hafnarfirði og á Akureyri.**

Viðurkenndir þjónustuaðilar eru **Þrymur á Ísafrði** og **Bíley á Reyðarfrði.**

Hafðu samband sala@klettur.is eða **590 5100**

590 5100 — www.klettur.is

Timburstaflar í vinnslustöð Skógarafurða. Þátttakendur á vinnustofunni á Egilsstöðum virða afurðina fyrir sér.

Jafningjafræðsla sem lykill að sjálfbærni

– Staðarvinnustofur Loftslagsvæns landbúnaðar

Í sumar fóru fram fjórar staðarvinnustofur á vegum verkefnisins Loftslagsvænn landbúnaður. Vinnustofur sem þessar hafa verið haldnar á hverju sumri frá upphafi verkefnisins, yfirleitt á búum þátttakenda, og miðast viðfangsefni vinnustofanna við það sem einkennir hvert gestgjafabú og þá þætti sem þau leggja áherslu á í verkefninu. Á

Sigurður Torfi Sigurðsson.

vinnustofurnar mæta bændur sem eru þátttakendur í verkefninu, ráðunautar sem vinna við verkefnið f.h. RML og sérfræðingar frá Landi og skógi. Markmiðið með þeim er að skapa vettvang fyrir bændur til

að koma saman á þeirra heimavelli, skoða hvað gestgjafar eru að gera og ræða leiðir til að bæta búskaparhætti m.t.t. loftslagsvænna áherslna. Vinnustofurnar í sumar voru haldnar á Bessastöðum við Hrútafjörð, Heiðarbæ 1 í Þingvallasveit, Egilsstöðum í Fljótshólum og Fljótshólum í Flóahreppi. Góð mæting var á allar vinnustofurnar og sýna þær vel hvernig jafningjafræðsla og staðbundin þekking getur verið drifkraftur að breytingum í átt að sjálfbærari framtíð.

Bessastaðir – fôðuröflun, skógrækt og beitarstýring

Á Bessastöðum var fókussinn á fôðuröflun og jarðrækt en þar leggja bændur ríka áherslu á að viðhalda góðri ræktun í túnum og að framleiða gott gróffôður til að viðhalda háum

Gulrótargarðar á Fljótshólum. Ráðunautur RML upplýsir þátttakendur vinnustofunnar um tilraunareiti fyrir vistvæna illgresiseyðingu.

afurðum mjólkurkúa. Jafnframt leggja bændur á Bessastöðum mikla áherslu á að ræktunarland skili góðri uppskeru. Þau hafa náð

miklum árangri við gerð lokræsa og ná þannig að hafa spildur stærri og jafnari að lögun en þegar ræst er fram með hefðbundnum framræsluskurðum og við skipulag ræktunarlands leggja þau áherslu á að aðkoma sé góð að spildum og að aðkomuleiðir séu a.m.k. á tveimur stöðum. Ef aðkomuleiðir í spildur eru góðar er hægt að takmarka óþarfa umferð um tún og þar með óþarfa jarðvegspjöppun. Með góðri jarðrækt og fôðrun má ná fram bæði loftslagslegum og hagrænum ávinningi. Eftir því sem spildur eru stærri og jafnari að lögun verða jaðaráhrif á uppskeru hlutfallslega minni, reikna má með að uppskera verði meiri pr. ha og vinnslubreidd véla nýttist betur, sem dregur úr eldsneytisnotkun og hefur þá bæði loftslagsvæn og hagræn áhrif. Góð meðhöndlun jarðvegs skilar meiri gæðum og magni uppskeru og góð nýting fôðuraudlinda dregur úr þörf fyrir innflutt fôður sem minnkar kolefnisspor búans. Góð gæði gróffôðurs er lykill að háum afurðum hjá mjólkurkúum og hefur jákvæð áhrif þegar horft er til mælinga á losun gróðurhúsalofttegunda jörturdýra.

Skógrækt var einnig til umræðu, bæði nytjaskógrækt og ræktun skjólbelta. Þann dag sem vinnustofan var haldin var norðan slagviðri með rigningu og slyddu og fengu þátttakendur þannig af eigin raun að kynnast áhrifum skjólbelta. Skógrækt og skjólbelti gefa ekki einungis skjól heldur hafa einnig margþætt loftslagsáhrif, binda kolefni, geta haft jákvæð áhrif á jarðveg og með auknu skjóli geta skapast oft betri

vaxtarskilyrði fyrir annan gróður, t.d. túngrös.

Að lokum var fyrirkomulag beitarstýringar í hrossahögum skoðað bæði út frá hagræðingu í vinnu og nýtingu á landi m.t.t. umhverfisáhrifa. Rétt beitarstýring getur stuðlað að betri nýtingu beitarlands, viðhaldið breytileika í gróðri og komið í veg fyrir rýrnun jarðvegs vegna ofbeitar. Með markvissri beitarstýringu má draga úr áhrifum ofbeitar og álags á jarðveg, sem hefur jákvæð áhrif á loftslag og bætir afkomu til lengri tíma.

Heiðarbær – sauðfjárrækt, stafrænar lausnir og uppgæðsla

Heiðarbær 1 er eitt af afurðahæstu sauðfjárbúum landsins. Aðal-umræðuefni vinnustofunnar var sauðfjárrækt með áherslu á hvernig auka megi afurðir og bæta afkomu búa með góðri aðstöðu og aukinni skilvirkni í vinnu. Á Heiðarbæ 1 leggja bændur áherslu á að vel fari um búfé og að vinnuaðstaða sé góð. Uppsetning og innréttingar í fjárhúsum miða að því að vinna sé skilvirk og að einfalt sé fyrir eina manneskju að sinna daglegum bússtörfum. Rekstrargangar til flokkunar, sauðburðaraðstaða og annað sem tilheyrir fjárragi og daglegum störfum er haglega hannað til að auðvelt sé að hafa yfirsýn, hlúa að og sinna þörfum gripa. Sama er um fyrirkomulag og aðkomu í beitarhólf, þau eru skipulögð á þann hátt að sem minnst rask verði á lambfé og sem flest lömb skili sér til nytja. Góð aðstaða og skilvirkni í vinnu eru þannig lykillinn að góðri

ALLT FRÁ FYRSTU HUGMYND AÐ FULLBÚNU HÚSI

- Hönnun og ráðgjöf
- Framleiðsla
- Uppsetning
- Verkefna- / byggingastjórn

Súlur stálgrindarhús fyrir atvinnu-, iðnaðar- og íbúðarverkefni

 kristjan@sulurehf.is

 www.sulurehf.is

 669 0803

afurðasemi búsins. Þetta sýnir hvernig hagræðing í vinnuumhverfi og góð aðstaða hefur jákvæð áhrif á loftslag. Það verða meiri afurðir, minni sóun, betri nýting, aukin afköst og minna kolefnisspor.

Stafrænar lausnir í búfjárrækt og úthagabeit voru einnig til umræðu. Til eru fjölmargar tæknilausnir sem gera bændum kleift að fylgjast með búfé og beitarlandi í rauntíma og ákvarðanir byggðar á gögnum fremur en tilfinningu eða vana. Þessi tækni hefur ekki verið notuð hér á landi nema að litlu leyti en með henni geta bændur fylgst með hreyfingu og hegðun búfjár, hámarka má nýtingu beitarlands og koma í veg fyrir ofbeit. Þetta stuðlar að betri jarðvegsvernd, aukinni kolefnisbindingu og minni losun gróðurhúsalofttegunda. Þessi tækni getur einnig haft hagræn áhrif, bændur fá betri yfirsýn yfir búfé í sumarhögum og þörf fyrir vinnuafli verður minni. Þetta getur létt álag á bændum, aukið öryggi í rekstri og gert búskapinn aðlaðandi fyrir yngri kynslóðir og stuðlað að kynslóðaskiptum í landbúnaði.

Að lokum voru skoðuð landgræðslusvæði þar sem stunduð hefur verið uppgræðsla um áratugaskeið. Uppgræðslan hefur bætt og aukið nýtingargildi beitarlands og aukið þannig virði þess. Uppgræðsla hefur bein loftslagsáhrif – hún bindur kolefni, bætir vatnsbúskap og eykur líffræðilega fjölbreytni.

Egilsstaðir – nýsköpun í sauðfjárrækt, afurðir nytjaskóga og fjölbreyttar stoðir

Á Egilsstöðum í Fljótssdal er rekið sauðfjárbú en einnig er öflugt ferðaþjónustufyrirtæki með rekstur á jörðinni og leigir húsnæði og land af eigendum jarðarinnar. Þar sem vinnustofan fór fram í einu helsta skógræktarhéraði landsins var ekki hjá því komið að taka góða umræðu um skógrækt. Þátttakendur hittust á Ytri-Víðivöllum þar sem fyrirtækið Skógarafurðir rekur vinnslustöð fyrir afurðir nytjaskógræktar. Þar var farið yfir hvernig nýta má afurðir úr ræktuðum skógum, t.d. timbur og eldivið, en jafnframt rætt hvernig skógrækt getur verið lykilstoð í loftslagsvænum landbúnaði. Skógrækt er áhrifarík leið til að binda kolefni úr andrúmslofti bæði í trjávexti og jarðvegi. Með ræktun nytjaskóga og verndun náttúruskóga, t.d. sjálfssáða birkiskóga, má draga úr nettólosun gróðurhúsalofttegunda og vega þannig upp á móti losun frá öðrum þáttum í landbúnaði svo sem frá búfé eða vélum. Samfélagslega hefur skógrækt einnig jákvæð áhrif, þar sem hún getur skapað ný tækifæri til afurðavinnslu og útivistar.

Á vinnustofunni var einnig rætt um nýjar nálganir í sauðfjárrækt og afurðavinnslu, hvernig nýjar nálganir geta skapað ný tækifæri fyrir bændur – bæði loftslagslega og rekstrarlega. Þar hafa bændur tekið upp gamla siði, þ.e. farið að mjólka ær og hafa þróað rekstur þar sem framleiddar eru vörur úr mjólkinni, m.a. ís og ostar, sem seldar eru beint til ferðamanna og annarra viðskiptavina. Þetta er dæmi um fjölbreytta afurðaframleiðslu og styttri virðiskeðjur sem geta haft margþætt áhrif. Aukin tegundaflóra afurða getur haft jákvæð loftslagsáhrif, t.d. verður minni þörf fyrir innflutning, nýting hráefna verður betri og aukin verðmætasköpun er á staðnum. Með því að bæta við stoðum í rekstri verður búreksturinn sveigjanlegri og sjálfbærari. Þetta getur líka leitt til aukinnar atvinnusköpunar á landsbyggðinni, þar sem fleiri störf skapast í vinnslu, markaðssetningu og þjónustu. Samfélagslega styrkir þetta tengsl bænda við nærsamfélagið og skapar ný störf og tækifæri.

Fljótshólar – grænmetisrækt og vistvæn illgresiseyðing

Síðasta vinnustofa sumarsins var haldin að Fljótshólum í Flóahreppi. Það er nýbreytni frá fyrri árum að

bjóða upp á vinnustofu síðsumars en til þessa hafa vinnustofurnar yfirleitt verið í byrjun júní. Vinnustofan tókst vel og það var góð mæting og voru helstu umræðuefni útiræktun grænmetis, eyðing illgresis, skjólbeltaræktun og landgræðsla.

Á Fljótshólum samanstendur rekstur búsins af útiræktuðu grænmeti og nautgriparækt til mjólkurframleiðslu. Löng hefð er fyrir ræktun gulróta á Fljótshólum en ræktun þar hefur staðið óslitið frá árinu 1930. Þegar núverandi bændur tóku við búi eldri kynslóðar sáu þeir tækifæri í að efla reksturinn og þróa landbúnaðinn í átt að umhverfisvænni framleiðslu. Þau hafa tæknivætt þökkunaraðstöðuna og unnið að skilvirkni í verkferlum til að auka framleiðsluna í grænmetisræktuninni. Þau hafa nýtt þátttöku sína í Loftslagsvænum landbúnaði til að vinna markvissar að loftslags- og umhverfismálum og tileinkað sér aðgerðir til að stuðla að betri búskaparháttum. Í þeirri vegferð tengjast þau verkefninu Arosus, sem er alþjóðlegt verkefni, en RML er þátttakandi í verkefninu og er með tilraunasvæði á Fljótshólum. Á vinnustofunni var fjallað um verkefnið en það snýst um eyðingu illgresis með vistvænum aðferðum. Farið var yfir helstu atriði og hvernig vinna hefur farið fram, þátttakendur skoðuðu tilraunareiti og höfðu málefnalegar umræður. Vistvæn illgresiseyðing stuðlar að heilbrigðari vistkerfum. Hún getur dregið úr notkun skaðlegra efna, bætt jarðveg og hefur þannig bæði loftslagsleg og samfélagsleg áhrif með minni mengun og aukinni líffræðilegri fjölbreytni. Einnig er mikill hagrænn ávinningur að losna við illgresi, það tekur næringu úr jarðvegi og pláss þar sem annar gróður á að vera.

Umræður spunnust einnig um skjólbelti en bændur á Fljótshólum hafa sett sér það markmið að hafa að reglu að planta skjólbeltum um leið og spildum er lokað með túngراسi í skiptiræktun eftir garðrækt. Mikill vöxtur var í trjánum og má búast við að á næstu árum skili þau miklum árangri bæði við skjólmyndun og bindingu kolefnis. Að lokum var skoðað landgræðslusvæði en uppgræðsla hefur verið stunduð á jörðinni um áratugaskeið. Líkt og í Heiðarbæ hefur uppgræðslan bætt nýtingargildi og aukið virði uppgróins lands og má nefna að grænmetisgarðarnir og stór hluti ræktunarlands er á uppgræddum svæðum.

Samantekt – jafningjafræðsla og staðbundin þekking sem drifkraftur

Vinnustofurnar sýna að aðgerðir sem miða að hagræðingu og aukinni afurðasemi geta haft margþætt áhrif á loftslag, efnahag og samfélag. Jákvæð áhrif eins og lokræsi í framræslulandi, betri nýting auðlinda, nýsköpun og aukin afkoma bænda geta styrkt sjálfbærni til lengri tíma. Neikvæð áhrif eins og jarðvegsrýrnun og þyngri vélanotkun þarf að vega og meta í samhengi við heildaráhrif. Jafningjafræðsla gegnir lykilhlutverki í þessu ferli. Þegar bændur miðla reynslu sinni og læra hver af öðrum, skapast traust og raunhæfar lausnir sem byggja á staðbundinni þekkingu. Slíkt samtal er grundvöllur að sjálfbærum landbúnaði sem tekur tillit til loftslags, samfélags og efnahags.

Til lengri tíma litið hagnast stjórnvöld á því að styðja framkvæmdir og fjárfestingar hjá bændum sem miða að sjálfbærni. Góð afkoma búa er ekki aðeins lykill að loftslagslegum ávinningi – hún er forsenda þess að bændur geti haldið áfram að þróa og innleiða nýjar lausnir sem nýtast öllum.

Höfundur er verkefnastjóri Loftslagsvæns landbúnaðar.

Vatnshitarar fyrir sumarhús

Ýmsar gerðir af vatnshiturum sem hita vatnið um leið og skrífað er frá vatninu, spenna 230v til 400v afl 3200w til 24000w. Engin hitakútur lengur. Verð frá kr. 27.200.- til 262.000.- Gólf / ofna hitakerfi frá kr. 240.000.-

Varmás
Markholt 2
Mosfellsbæ
simi 566 8144

Skoðaðu vöruúrvalið á bilanaust.is
Hafðu samband við söludeildina:
soludeild@bilanaust.is

GLUSSI & MÓTOROLÍUR FYRIR ÖLL TÆKI OG VÉLAR

Við finnum réttu vöruna fyrir þig og gerum þér gott tilboð!

STÓRVERSLUN
BÍLDSHÖFÐA 12
110 REYKJAVÍK
S. 535 9000

STÓRVERSLUN
BÆJARHRAUNI 12
220 HAFNARFIRÐI
S. 555 4800

Hafnargata 52
260 Reykjanesbæ
S. 421 7510

Hrísmýri 7
800 Selfossi
S. 482 4200

Furuvöllum 15
600 Akureyri
S. 535 9085

Miðvangi 2-4
700 Egilsstöðum
S. 471 1244

Lífraent
Hreinsivirki!

NÚTÍMA ROTÞRÓ

- Fyrir sumarhús, heilsárshús, hótél o.fl.
- Yfir 90% hreinsun – hreinsigeta PIA vottuð
- 3ja þrepa hreinsun – ekkert rafmagn
- Engar siturlagnir – fyrirferðarlítill
- 10 ára reynsla á Íslandi
- Þýsk gæði – CE merkt
- Stærðir 2-600 persónueiningar
- Tankar fyrir háa vatnsstöðu

HVAMMSHÓLAR

SIGURÐUR VIGGÓ HALLDÓRSSON PÍPULAGNINGAÐSTAFI

+354 660 4085

SIGGI@HVAMMSHOLAR.IS

Kortagerð:

Loftmyndir sýna stöðu landsins og breytingar

– Á hverju sumri eru teknar nýjar loftmyndir sem nýtast almenningi og fyrirtækjum

Ástvaldur Lárusson
astvaldur@bondi.is

Skúli Þorvaldsson og Daði Björnsson starfa hjá Loftmyndum ehf. Seinni part sumars skipta þeir með sér vöktum og fara í loftmyndaflug hvenær sem veður leyfir. Veturnir fara í að vinna myndir sumarsins og undirbúa næsta ár.

Margir lesendur kannast eflaust við vefinn map.is sem er í eigu Loftmynda ehf. Þar eru loftmyndir og kort aðgengileg almenningi án endurgjalds til persónulegra nota. Tekjur fyrirtækisins koma í gegnum samninga við sveitarfélög, opinbera aðila og fyrirtæki.

Loftmyndir grundvöllur framkvæmda

„Loftmyndir eru grundvöllurinn fyrir allar verklegar framkvæmdir á landinu,“ segir Skúli aðspurður um mikilvægi loftmynda. „Ef það þarf að byggja veg, skipuleggja nýja íbúðabyggð, skógrækt eða hvaðeina þarf kortagrunn. Loftmyndagrunnar eru orðnir hin stöðluðu kort til að gera slíkar áætlanir, því þær gefa yfirsýn og sýna landið eins og það er þegar myndin er tekin. Á bak við allt saman er þrívítt landlíkan, þannig að það er hægt að fá hæðarlíkan, hæðarlínur eða hæðarsetningar á hvern einasta punkt á myndinni,“ segir Skúli.

„Loftmyndir sýna allar landbreytingar,“ bætir Daði við. „Við tökum nákvæmar myndir af flestum þéttbýlisstöðum á tveggja ára fresti. Höfuðborgarsvæðið og Akureyri ljósmyndum við á hverju ári. Þessi gögn skrásetja framkvæmdir ársins, eins og hvar hafa verið steyptar gangstéttir eða máladar götur,“ segir hann.

„Með loftmyndum er hægt að fylgjast með þróun byggða eða þróun landbúnaðar og gróðurs,“ segir

Flugmaðurinn Úlfar Henningsson og Skúli Þorvaldsson, starfsmaður Loftmynda ehf., eru hér klárir að fara í loftmyndaflug. Þeir fljúga á sérhæfðri flugvél sem er afar stöðug, með gott útsýni og getur verið á lofti í níu klukkustundir.

Myndir / ál

Skúli. „Vatnsföll breytast og mjög oft eru ár notaðar sem landamerki milli jarða. Bakki getur orðið að hólma í miðri á og þá er spurning við hvað á að miða – línuna eins og hún var þegar landamerkin voru skrifuð upp á þar síðustu öld, eða er það áin sem ræður eins og textinn segir í landamerkjálýsingu.“ segir hann.

„Þetta eru breytingar sem mannsaugað nemur ekki,“ bætir Daði við. „Ný loftmynd er verðmæt, tveggja ára mynd er verðlaus, en tíu ára mynd er aftur orðin verðmæt. Þá ertu farinn að sjá verulegar breytingar.“

Stjórna myndavél og velja flugleiðir

Skúli hefur sinnt þessu starfi í aldarfjórðung, eða frá því að Loftmyndir ehf. fóru sjálf að taka myndir með eigin búnaði í samstarfi við flugmanninn Úlfar Henningsson hjá Garðaflogi ehf. Tíu árum síðar fór Daði að sinna loftmyndaðöku með Skúla og núna skipta þeir hverju sumri í vaktir. Aður var fyrirtækið með samninga við erlend fyrirtæki sem komu hingað á árunum 1996 til 2001.

Hlutverk Skúla og Daða er að

stjórna ljósmyndabúnaðinum og leiðbeina flugmanninum hvert fara skuli hverju sinni. „Við erum búin að plana verkefnin línu fyrir línu sem við getum flogið í hvora áttina sem er, en hver þeirra hefur upphafs- og endapunkt,“ segir Skúli. Flugmaðurinn þarf yfirleitt að fljúga hálfgerð blindflug þar sem hann fylgir hverri línu mjög nákvæmlega.

„Þegar línan er búin þarf ég að velja aðra, sem er ekki endilega næsta lína við hliðina,“ heldur Skúli áfram. „Þar er kannski komið ský á miðri leið og þá vel ég línu sem er aðeins fjær eða að við förum á nýtt svæði. Þetta er alltaf stöðugt mat á aðstæðum og þúsluspil. Stundum er svo gott veður að við getum tekið heilu svæðin alveg frá A til Ö.“

Aðspurður um hvernig hann og Daði völdust í þetta starf segir Skúli að þeir séu báðir landfræðingar að mennt. „Við höfðum því þekkingu á loftmyndum og höfðum verið að vinna við svokallaða myndmælingu, sem er þegar loftmyndir eru teknar og breytt í kort.“

„Ég get sagt fyrir okkur báða að þetta er ekki bara starfið okkar, heldur líka áhugamál,“ bætir Daði við. „Báðir unnum við áður hjá opinberum stofnunum og söknudum þess mikið að hafa ekki almennileg kortagögn. Síðan við komum hingað höfum við unnið við að bæta úr því.“

Í loftinu allan daginn

Aðspurðir um hvernig það sé að vinna við loftmyndaðöku þar sem flugið getur varað í allt að níu tíma segja Skúli og Daði að mikilvægt sé að vera vel undirbúinn og taka með sér nesti, því að almennt séu þeir í loftinu samfleytt allan daginn og ekki sé svigrúm til að hreyfa sig mikið í flugvélinni. „Þá reynir maður að drekka sem minnst til að þurfa að fara sem minnst á klósettið,“ segir Skúli glettinn.

„Hlutverk okkar er að fylgjast með búnaðinum, en það þarf að vera rétt lýsing og hraði á myndavélinni,“ segir Skúli. „Svo þurfum við að sjá til þess að velja rétt verkefni og allt sé rétt skráð í tölvu myndavélarinnar. Þá er leiðsögubúnaðurinn sérstakt kerfi sem þarf að fylgjast með líka.“ Álagið sé hins vegar mest á flugmanninum, því hann þarf að einbeita sér allan daginn við að fylgja nákvæmri flugstefnu.

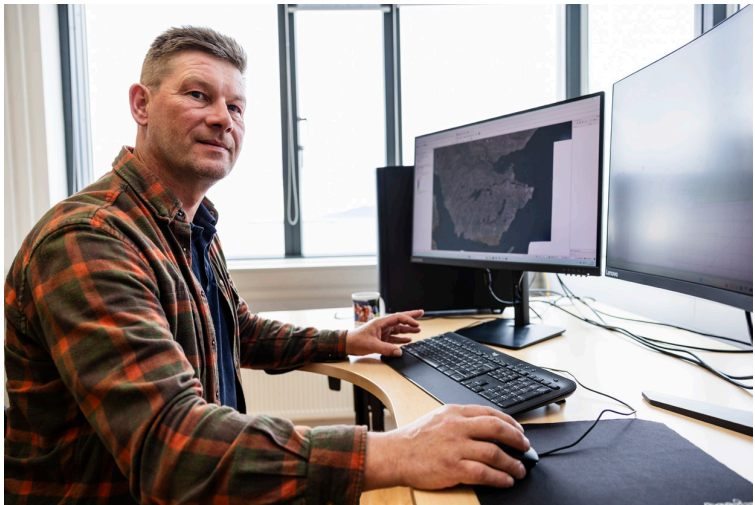
Utan loftmyndaátímabilsins felst starf félaganna í því að vinna úr myndunum. „Það er heilmikið starf sem fer fram þegar búíð er að mynda,“ segir Skúli. „Bæði tölvuvinna, en stundum þarf að fara út á land með GPS-tæki og mæla punkta á jörðinni til þess að leggja myndirnar betur. Þetta geta verið steinar, brunnlok eða göturæsi sem við vitum að sjást á loftmyndunum.“

862 4046

Móhella 3, Hafnarfirði

SKRALLI

VOTTADUR
HÍFIBÚNAÐUR

Daði Björnsson á skrifstofu Loftmynda ehf. í Borgartúni. Að sumri loknu tekur við mikil vinna við að undirbúa myndir fyrir notkun á map.is.

Úlfar Henningsson dregur flugvélin úr flugskýli við Reykjavíkflugvöll. Hún er af gerðinni Partenavia P.68 Observer og ber einkennisstafina TF-BMW.

Geta hoppað upp þegar léttir til

Frá miðjum júlí til loka ágúst er Úlfar hjá Garðaflugi alltaf tiltækur til að fara í loftmyndaflug þegar veður gefst og eru þá ýmist Skúli eða Daði sem koma með í flugið til að stjórna myndatökunni. „Flugvélin er af gerðinni Partenavia P.68 Observer og er framleidd á Ítalíu,“ segir Skúli. Hún er sérstaklega útfærð af framleiðandanum til að henta í loftmyndatöku, talningar og önnur sérhæfð verkefni.

„Observer-útgáfan er með glernefi sem gefur svakalega gott útsýni miðað við hefðbundnar flugvélar. Ef það kemur fyrir að við þurfum að fljúga manúalt, þá get ég bent á sveitabæ og sagt Úlfari að hafa hann milli fótanna. Svo eru kúlugluggar á hliðunum, þannig að við getum stungið hausnum út til þess að sjá alveg niður,“ segir Skúli. Í gólfí flugvélarinnar er gat sem er hægt að opna og loka með hlerum og er myndavélinni komið fyrir þar fyrir ofan.

Flugvélin er ekki hraðskreið, en afar stöðug, áreiðanleg og með mikið flugþol. Þá er hún ekki þrýstijöfnuð. „Þegar við erum komnir undir 10.000 fet, sem eru rúmír 3 kílómetrar, þá er loftið orðið verulega þunnt og við verðum oft mjög þreyttir eftir heilan dag svona hátt uppi,“ segir Daði.

Hann bætir við að samkvæmt þeirra reynslu sé nauðsynlegt að hafa flugvél og myndavélabúnað hérlandis. „Þegar erlendir aðilar voru að þjónusta okkur þurftum við að panta þá með einhverjum fyrirvara í viku eða hálfan mánuð, en veðurfarið á Íslandi er þannig að það er illa hægt að treysta á það. Eftir að við fengum okkar eigin myndavél gengur þetta miklu betur og við náum að mynda meira. Við erum alltaf viðbúinir og getum hoppað upp dagpart ef það birtir til.“

Ljósmyndað úr ólíkri hæð

„Myndavélin er á stærð við lítinn ísskáp,“ segir Daði, en með öllu vegur ljósmyndabúnaðurinn yfir hundrað kílógrömm. „Í grunninn tekur myndavélin eina svart-hvíta mynd í fullri upplausn,“ bætir Skúli við. „Síðan er sér linsa fyrir rautt, grænt, blátt og innrautt band. Litunum er svo blandað ofan á svart-hvítu myndina og úr verður litmynd í fullri upplausn.“

Skúli segir loftmyndir teknar úr þremur ólíkum hæðum. „Aðal flughæðin okkar er 8.000 fet, eða um 2.400 metrar, þar sem við dekkum allar sveitir landsins og áhrifasvæði mannsins.“ Þær myndir gefi upplausn þar sem hver díll er tuttugu sentimetrar á jörðu niðri. „Yfir þéttbýlisstöðum tökum við lágflug í kringum þúsund metra hæð,“ heldur Skúli áfram, en þar eru dílarnir tíu sentimetrar. „Síðan höfum við verið að fljúga nálægt 10.000 fetum en það er meira og minna efst á hálendinu.“

Daði bætir við að í lágfluginu sé hver myndlína tæplega þúsund metra breið. Þá sé alltaf nauðsynlegt að láta myndirnar skarast svo hægt sé að raða þeim betur saman. Í sumar var flogið í 14 daga þar sem teknar voru tæplega 22 þúsund myndir af

samtals 33.200 ferkílómetrum og eru hrágögnin meira en 30 terabæti.

Stafrænar myndavélar bylting

„Þróunin á síðustu tuttugu og fimm árum hefur verið talsvert mikil og það var algjör bylting þegar myndavélarnar urðu stafrænar,“ segir Skúli. „Þegar við vorum að taka á filmur þurfti ég að troða mér ofan í myrkrapoka til að skipta um filmur í loftinu, sem gat verið verulega óþjálmt og tók allt að hálf tíma.“ Filmurnar, sem hættu í notkun árið 2016, voru með 230 x 230 millímetra myndflöt. Til samanburðar er myndflöturinn 23 x 36 millímetrar á hefðbundnum filmum. Allar negatífurnar voru sendar til varðveislu á Þjóðskjalasafninu.

„Þá þurftum við að kaupa filmurnar að utan og senda til Bandaríkjanna í framköllun. Svo þurftum við að senda þær til Sviss til að láta skanna á stafrænt form. Allt þetta var verulegur kostnaður og tók langan tíma. Á þessum árum reyndum við að skila af okkur myndum sumarsins í mars árið eftir, en núna höfum við reynt að vinna allt fyrir jól, jafnvel fyrr,“ segir Skúli. Ef það er eitthvað sérstaklega áhugavert sem fyrirtækið vilji koma á framfæri geti fyrstu myndirnar verið komnar á map.is í september.

Þekkja landið á annan máta

„Við erum alveg að verða búnir að dekkja heildarþekju Íslands tvisvar. En sum svæði höfum við tekið margoft,“ segir Skúli og nefnir til að mynda Suðurland, Reykjanes, Borgarfjörð og Eyjafjörð. „Allar fjarlægðir eru stuttar í fluginu – bara klukkutími milli Ísafjarðar og Akureyrar á meðan þetta er margra klukkutíma ferðalag á bíl. En svo þegar maður kemur á staði sem maður hefur margoft séð úr lofti áttar maður sig á því hvað landið er í raun og veru stórt,“ segir hann.

„Manni finnst eins og maður hafi komið alls staðar og viti hvað sé á bak við öll fjöll þó að maður hafi í raun aldrei stigið fæti þangað,“ segir Daði. „Við þekkjum landið á allt annan máta en flestir.“

Blikur á lofti

Félagarnir eru nokkuð gagnrýnir á að Landmælingar Íslands, sem núna eru hluti af Náttúrufræðistofnun, hafi boðið út loftmyndatöku af öllu Íslandi og gengið til samninga við tvö erlend fyrirtæki. „Verkefnið á að taka þrjú ár og afurðin úr þessu verður öllum opin og gefins. Það mun hafa mikil áhrif á okkar rekstur, því að Loftmyndir ehf. reiða sig á innkomu í gegnum samninga við opinbera aðila eða fyrirtæki. Innkoma ríkisins á þennan samkeppnismarkað mun hafa veruleg áhrif á rekstur fyrirtækis eins og Loftmynda ehf.,“ segir Skúli.

Hann bætir við að erlendu aðilarnir taki myndir af öllu landinu í 25 sentímetra upplausn, á meðan Loftmyndir taki myndir í 20 sentímetra upplausn eða skýrara í þéttbýli. Þá séu engar áætlanir, að því hann best veit, um að endurnýja þessar myndir. „Kannski verður þetta bara gert einu sinni og svo ekki meir,“ segir Skúli.

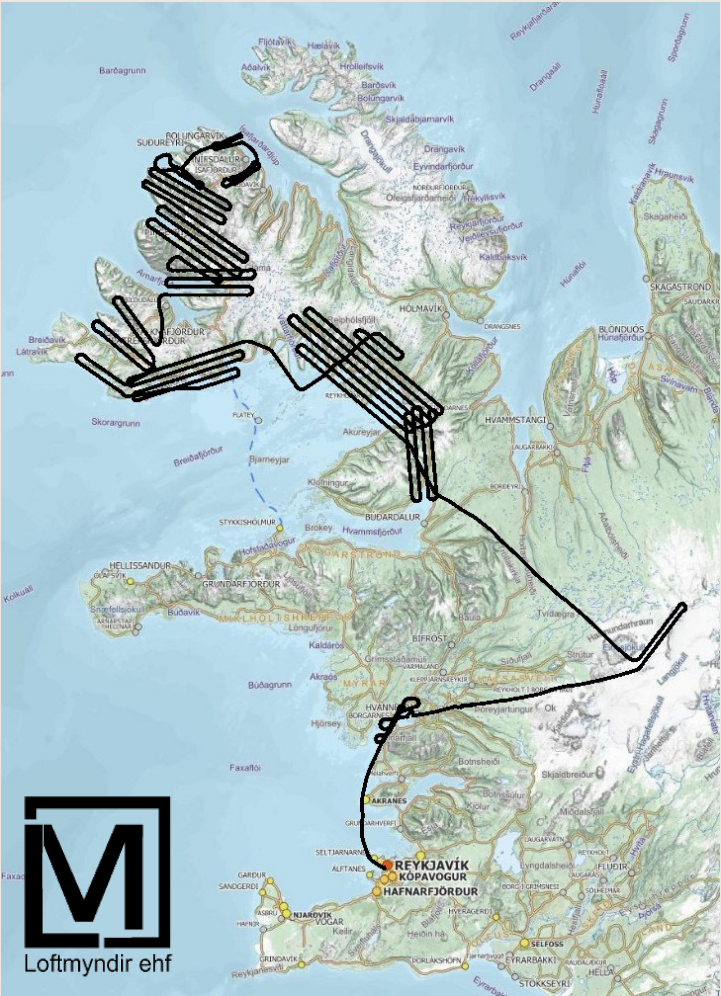
Undirbúningur fyrir flug dagsins

Sá sem er á flugvakt byrjar daginn á milli klukkan 6 og 7 á morgnana til að skoða veðurhorfur. Um miðjan ágúst fylgdist blaðamaður með undirbúningi fyrir flug hjá Skúla og Úlfari. „Veðurspáin var góð og við gerðum ráð fyrir að fara í loftið, þannig að við mættum snemma á völinn,“ segir Skúli. „Þá gerum við allt klárt í flugvélinni, þrífum linsurnar og sjáum til þess að það sé nóg pláss á myndavélinni.

Flugmaðurinn þarf að gera flugvélina klára, yfirfara mótora og leggja inn flugplan dagsins. Við endum á því að taka eldsneyti áður en við förum í loftið. Undirbúningurinn er einn til tveir tímar, en stundum hinkrum við lengur ef við erum að bíða eftir að veðrið lagist þar sem við erum að fara,“ segir Skúli. Daði skýtur því inn í að það sé alltaf ákveðin sálarangist að fylgjast með því hvernig veðrið þróast og hvort góð skilyrði haldist.

„Í þessu tilfelli förum við beint í Borgarnes þar sem við tökum lágflugsmyndir,“ heldur Skúli áfram. „Þaðan förum við í Flosaskarð, sem er á milli Langjökuls og Eiríksjökuls, og tökum tvær stuttar línur. Síðan förum við vestur á firði og mynduðum á Vestfjörðum allan daginn.“ Á Ísafirði var tekið eldsneyti áður en haldið var aftur til Reykjavíkur.

Á meðfylgjandi korti má sjá flugferil dagsins.

Hringferð deildar nautgripabænda Bí

Stjórn deildar nautgripabænda innan Bí stendur fyrir fundarferð hringinn í kringum landið. Á fundinum verður yfir stöðuna í nautgriparæktinni og verkefnin framundan.

mánudagur 15. september

12:00 Barnaskólinn á Eiðum
20:00 Félagsheimilið Breiðamýri – Þingeyjarsveit

þriðjudagur 16. september

11:00 Múlaberg – Hótel KEA – Akureyri
16:00 Félagsheimilið Ljósheimar – Skagafjörður
20:00 Hótel Laugarbakki

miðvikudagur 17. september

12:00 Félagsheimilið Lyngbrekka – Borgarnes

fimmtudagur 18. september

20:00 Hótel Klaustur – Kirkjubæjarklaustur

mánudagur 22. september

12:00 Félagsheimili Hrunamanna – Flúðir
20:00 Félagsheimilið Hvoll – Hvolsvöllur

þriðjudagur 23. september

11:00 Netfundur

Boðið verður upp á léttar veitingar

Allar upplýsingar á bondi.is

Sagnabáttur:

Svanasöngur á Brekku

Kristján B. Jónasson
kbjonasson@gmail.com

Fyrir rétt rúmum 150 árum andaðist skáldið Hjálmar Jónsson. Hann lést á beitarhúsunum á Brekku í Seyluhreppi í Skagafirði 25. júlí 1875, „helvítis greni“ eins og hann mun hafa kallað þau híbýli. Hann var svo jarðsettur skömmu síðar á Miklabæ í Blönduhlíð við hlið Guðnýjar konu sinnar. Hjálmar fæddist á Hallandi á Svalbarðsströnd í Eyjafirði (rétt sunnan við munna Vaðlaheidarganga Eyjafjarðarmegin) einhvern tíma árs 1796, það er ekki alveg vítað upp á hár hvenær það var. Hann vantaði því ár í áttrett þegar hann lést.

Skáldið óþekkt

Þegar Hjálmar dó höfðu engin hans helstu kvæða (nema með einni mikilvægri undantekningu!) birst á prenti. Raunar höfðu aðeins átta kvæði hans verið prentuð. Öll birtust þau nema eitt í Akureyrarblöðunum og megnið af þeim erfíkvaði, ort að beiðni annarra. Utan Skagfirðinga, Húnvetninga og Eyfirðinga þekkti nánast enginn til Bólu-Hjálmars sem skálds. Raunar er orðið „skáld“ hér full hátimbrað því hann var fyrst og fremst þekktur af alþýðu manna af niðskældni og hagamælsku, en það átti svo sem við um marga fleiri. Lausavísur hans voru fleygar og kvæði gengu einnig milli manna í uppskriftum, en þær voru að mestu bundnar við fyrrnefndar sveitir.

Það er ekki fyrr en að honum látnum að kvæði hans koma út. Fyrsta útgáfan kom út á Akureyri 1879 og henni fylgdi síðan úrval í útgáfu Hannesar Hafstein 1888. Það var þá fyrst að almenningur uppgötvaði perlor á borð við Feig Fallandason eða Fagur er hann fjörður Eyja og Hjálmar varð að viðurkenndu skáldi og pósti í bókmenntasögunni.

„Utan Skagfirðinga, Húnvetninga og Eyfirðinga þekkti nánast enginn til Bólu-Hjálmars sem skálds.“

Dáið við kröm

Bólu-Hjálmar fer að Brekku framan úr Lýtingsstaðhreppi á fardögum 1875. Á Brekku bjuggu þá hjónin Bjarni Bjarnason og Rannveig Sigurðardóttir. Hjálmar hafði þá verið á Starrastöðum í um tvö ár og liðið vel. Í sögu hans sem Símon Dalaskáld og Brynjólfur frá Minna-Núpi settu saman er sagt að hann hafi þá „grátið

eins og barn“, en fara varð hann því hjónin á Starrastöðum höfðu brugðið búi og enginn þar í nánd vildi taka við honum.

Hjálmar reiddi handritin sín í poka á skjótttri meri sem Guðrún dóttir hans teymdi. Þá var orðið svo um mælt, og mun velgjörðamaður hans, Jón Sveinsson, prestur á Mælifelli (sonur Sveins Pálssonar náttúrufræðings og læknis), hafa beitt sér fyrir því í

félagi við fleiri norðanlands, að kostuð yrði útgáfa á verkum hans. Annan ágúst 1874 hafði verið undirritaður samningur þess efnis á Mælifelli. Hjálmar hafði hafist handa um veturinn við hreinritun kvæða sinna og þátta og var þrátt fyrir að vera krepptur af gigt og elli kominn vel áleiðis.

Á leiðinni að beitarhúsunum sem eru í brekkunni neðan við Vatnsskarð, niður og austur undan minnisvarðanum um Stephan G. Stephansson á Arnarstapa og allir sem aka um þjóðveginn sjá, kom Hjálmar í Víðimýri, næsta bæ við Brekku og þá í þjóðbraut því gamla leiðin um Vatnsskarð lá þar um hlað, talsvert sunnar en núverandi þjóðvegur.

Þar bjó þá Jón Arnason, nafnkunnugt skáld á sinni tíð. Jón heilsaði Hjálmarí með þessari nóturlegu vísu:

*Hugsaðu þér að hafa dvöl
í húsunum frá Brekku
og deyja þar við kröm og kvöl
kjörin við óþekku.*

Hjálmar mun ekki hafa látið sér neitt bregða, en svaraði með annarri vísu. Lokalina hennar er: „Ekki getur Hjálmar dáið.“

Eitthvert sannleikskorn er í þessu vísuorði. Jón Arnason var það mikið númer að hann átti kvæði í stærstu sýnisbók íslenskrar kvæðalistar þessa tíma, þriðju útgáfu Snótar sem kom út 1877 (fyrsta útgáfa 1865 þar sem Jón Thoroddsen sýslumaður og skáldsagnafrömuður var aðalspaðinn). Auðvitað var ekki eitt einasta kvæði eftir Hjálmar Jónsson þar og hans að engu getið. Ekki þarf að orðlengja að nú man enginn Jón Arnason á Víðimýri.

Móthyr

Öll þekkjum við sögur af „erfiðu fólki“ og hvernig samferðamenn þeirra sem þann stimpil fá geta tekið sig saman um andróður gegn því. En það mótlæti sem Hjálmarí mætti í því sem nú er kallað „nærumhverfi“ sýnist

nú einni og hálfri öld eftir andlát hans vera nokkuð keyrt fram úr hófi.

Þegar Hjálmar bjó á Nýjabæ í Austurdal í Skagafirði andskotuðust nábylingar hans stöðugt í honum, ekki síst bændurnir á Ábæ og á Merkigili. Raunar hélt Hjálmar því fram að Guðmundur á Ábæ hefði elt sig með það í hyggju að drepa sig, þótt sú atburðarás sé nokkuð málum blandin. En hámarki náði samstuð Hjálmars og nábylinga þegar hann var sakaður um sauðahjófnað og húsleit gerð á Bólu á jólafostu 1838 í rannsóknarskyni vegna þeirra ásakana. Þar virðist hafa verið gengið lengra um skör fram en löglegt var og að lokum sannaðist heldur ekkert á Hjálmar eða heimilisfólk hans. Í kjölfar húsleitarinnar kviknaði svo í bænum á Bólu, sem Hjálmar kenndi því að húsleitendur hefðu farið óvarlega með eld. Það voru því ansi nöpur jól í brunarústunum á Bólu 1838.

Akrahreppur grey

Eina kvæði Hjálmars sem ekki var ort að beiðni annarra og birtist á prenti á meðan hann var enn á lífi er hið kunna kvæði um hreppsnefnd Akrahrepps sem síðar hlaut titilinn Umkvörtun, þótt upphaflegi titillinn hafi raunar verið „Svo er að segja sögu sem tilgengur“. Það birtist í Norðanfara á Akureyri 12. nóvember 1870. Akrahreppur er nú ekki lengur við lýði og er minning ein en ætli nokkur hreppur hafi fengið yfir sig álíka skammir nokkru sinni. Kvæðið var ort af því tilefni að eftir morðtilaun (meinta) og ásakanir um hjófnað (sem aldrei sannaðist) hafnaði hreppsnefndin beiðni Hjálmars um sveitastyrk.

*Illu mig bar á óláns stund
í þenna hrepp á fyrri árum,
hvar nú finnast engin mannleg mund
minum sem líkni gráum hárum.
Í eynd minni ég svo út af dey
ei skal tejjast við kveðjur vína:
enn haf þú nú Akrahreppur grey,
heila þökk fyrir meðferðina.*

SÉRSNIÐIN STÁLGRINDARHÚS

BYKO hefur á boðstólum allt efni sem þarf til að byggja glæsileg stálgrindarhús.

Ef þú ert með hugmynd um að byggja vélaskemmu, verkstæði, skrifstofu-eða verslunarhúsnæði þá byrjarðu hjá BYKO og við vinnum saman í því að láta hugmyndina verða að veruleika. BYKO hefur áratuga reynslu af sölu stálbygginga af ýmsum toga.

Hafðu samband: bondi@byko.is

Vísnahornið

Á dögunum birti ég vísuna um salta reyð og sagði eftir Kristján Helgason. Þessi vísa er einnig sögð eftir Olla frá Hjaltabakka, Egil Jónasson o.fl. en engin leið er að sannreyna neitt. Sögur gengu af kvenhylli Olla og ekki dregur hann úr með þessari, sem skráð er í vísnasafni Skagf.:

Ég hef verið margra maki meyjja, það er hægt að sanna. En aldrei hef ég traustataki tekið eiginkonur manna.

Enda segir Þorvaldur einnig:

Það er alveg augljóst mál af því sem er liðið. Að enginn kastar Olla sál inn um gullna hliðið.

Egill Jónasson var kunnur að tvíræðni, að sögn mun kona hans hafa beðið hann að fylgja vinkonu þeirra heim í vondu gangfæri. Egill hrasaði á heimleið og gaf konu sinni þessa skýringu:

Að ég fljóði fylgdi á veg, flumbran gaf til kynna. Það hafa meiri menn en ég misst þar fóta sinna.

Í landnámssögu Nýja Íslands, eru vísur eftir Jakob Pétursson á Breiðumýri Þing. 1790–1880:

Axaffarðar heiði há höldum varð að mæði, brekkur harðar fæla frá fákum gjarða, næði.

Hraun úr götum hrufar hóf, hregg með jötun órum, kastar flötum gróf úr gróf grimmdar hvötu jórum.

Yfir þjóta eldingar, undir grjótið skelfur, mýrar rótast mórauðar, margar fljóta elfur.

Pétur, faðir hans, á Stóru-Laugum orti um Hvammsheiði, enda var ekki ferðamáti auðveldur, sem nú:

Heiði Hvamms af hófum dengd, -hestar af mæði skjálfa, -átta sinnum er á lengd við eilífðina sjálfa.

Margir hafa í gegnum tíðina spreytt sig á snúnum bragarhátum. Þessi húsgangur er gott dæmi. Höf. óviss:

Unglið svinglar þöngla um þá þenglar töngla á rangli. Tunglið dinglar önglum á englar söngla á stangli.

Ég bað nokkra núlifandi hagrörðinga að senda efni og mun birta það. Nú fara leitir og réttir að nálgast, Ólafur Stefánsson frá Syðri- Reykjum segir þetta um haust og réttir, þegar sumri hallar:

Þó að geri hret og hregg og hjartað verði svagara, raula menn undir réttarvegg, rímnabrot og slagara.

Tvær fylgja um forgengileikann:

Heyri í lofti haustsins róm, hljóðbært er lognirð svika. Skæni á pollum, skrælnuð blóm, við Skarðið þó farið að blika.

Þrösturinn kvaddi með þökkum í gær þemdur af berjaáti. Vonandi góða ferð hann fær, félaginn sumarkáti.

Vísnasbóndinn Dagbjartur Dagbjartss. sendi mér nokkrar til gamans, hér er sjálfslýsing hans lítið hógvær:

Oft mér tekst að tjá mig snjallt sem tæpast annar getur, líka veit ég allt um allt öllum mönnum betur.

Og hugleiðing frá Dagbjarti:

Möguleika Guð oss gaf gleðibros að treina, það lifir enginn lífið af. -En látum á það reyna.

Af hógværu sjálfsáliti Dagbjartar:

Það er ekki að marka mig. Mér er fátt eitt lánað, en um að gera að æfa sig ef ég gæti skánað.

Dalamaðurinn Helgi Haukdal ólst upp við fréttatengda sprænu:

Rotnandi hnúlaxar, mikið er magnið, mönnum þeir upphleypa. Steindauðir fiskararnir stara á agnið, og stundum það gleypa.

Umsjón: Magnús Halldórsson mhalldorsson0610@gmail.com

Sérsmiðin þjónusta að þínum þörfum

Kristinn Sigurbjörnsson
Löggiltur fasteignasali og byggingafræðingur.
Sími: 560-5502
Netfang: kristinn@allt.is

Páll Þorbjörnsson
Löggiltur fasteignasali og fiskeldisfræðingur.
Sími: 560-5501
Netfang: pall@allt.is

ZNEN R9

Ekkert próf, engin skráning, engin trygging!

NOX N130 HJÁLMUR AÐ VERÐMÆTI 21.990,- FYLGIR FRÍTT MEÐ!

379.000,-

Umboðsaðilar: Bikevik, Reykjanesbæ. KS, Sauðarkróki. Suður England, Selfossi. Lyngás Hellu. Landstólpi-AB, Egilsstöðum.

Nitro - Urðarharvi 4 - 557 4848 - nitro.is

MEIRAPRÓF Fjarkennsla

Næsta námskeið 11. sept.

NÆSTU NÁMSKEIÐ
11. sept.
16. okt.
20. nóv.

Bókleg kennsla á netinu. Verkleg kennsla í Reykjavík, Akureyri og Sauðárkróki.

Upplýsingar og skráning inn á www.aktu.is

ATH óbreytt verð frá jan '23

Flytjum inn (og getum reist) iðnaðarhús af öllum stærðum og gerðum.

Upplýsingar á vegr.is og í síma 898-5463

Auglýsing um skipulagsmál

Skaftárhreppur

Samkvæmt 41. gr. skipulagslaga nr. 123/2010 eru hér auglýstar tillögur að eftirfarandi deiliskipulagsáætlunum:

Deiliskipulag Sjónarhóll

Deiliskipulag þetta felur í sér skilgreiningu á uppbyggingarheimildum innan þess svæðis sem skilgreint er sem verslunar- og þjónustusvæði í aðalskipulagi. Næst þjóðveginum, nyrst á skipulagssvæðinu er gert ráð fyrir 200 herbergja hóteli með herbergjum af hóflegri stærð ásamt þjónusturýmum. Austan við hótelið er gert ráð fyrir 30-40 gistiskálum á tveimur lóðum með gott útsýni til austurs. Syðst á svæðinu er gert ráð fyrir 120 herbergja hóteli með stærri herbergjum og meiri þjónustu fyrir gesti en stærra hótelið norðar á svæðinu. Á milli hótellóðanna er skilgreind lóð fyrir starfsmannaíbúðir sem nýtist fyrir alla starfsemi á svæðinu.

Heiðarsel deiliskipulag

Deiliskipulag þetta felur í sér skilgreiningu á uppbyggingarheimildum innan þess svæðis sem skilgreint er sem verslunar- og þjónustusvæði í aðalskipulagi. Efst á skipulagssvæðinu verður 220 herbergja hótél, þar fyrir neðan gistiskálar á tveimur afmörkuðum lóðum. Miðlægt verður staðsett lóð fyrir starfsmannaíbúðir nálægt núverandi íbúðarhúsi, sem gert er ráð fyrir að verði endurnýjað.

Ofangreindar tillögur liggja frammi til kynningar á skrifstofu Skaftárhrepps, Klausturvegi 4 á skrifstofutíma sveitarfélagsins. Að auki er hægt að nálgast tillöguna undir skipulagsgátt undir málsnúmerinum 1200/2025 og 1203/2025. Málið er til kynningar frá og með 8. september til 20. október 2025. Athugasemdum og ábendingum skal skila í skipulagsgátt undir viðeigandi málsnúmerum.

Skipulagsfulltrúi Skaftárhrepps
Óskar Örn Gunnarsson

Jarðarberjapils

Pils eru svo þægileg að vera í. Þetta pils er prjónað úr DROPS Cotton Merino. Stykkið er prjónað ofan frá og niður í sléttprjóni með öldumynstri.

DROPS Design: Mynstur
cm-016-bn

Stærðir: 2 (3/4) 5/6
(7/8) 9/10 (11/12) 13/14 ára
Stærðin jafngildir ca hæð á barni í cm:
92 (98/104) 110/116 (122/128)
134/140 (146/152) 158/164

Garn: DRÖPS COTTON
MERINO (fæst í Handverkskunst)
150 (150) 200 (200) 250 (250) 300
gr litur á mynd nr 05, púðurbleikur

Fylgihlutir: Teygja ca 40 til 70 cm.

Prjónar: Hringprjónn nr 4, 40
og 80 cm og 40 cm nr 3

Prjónfesta: 21 lykkja á breidd og 28 umferðir á hæð með sléttprjóni með prjóna nr 4 = 10 x 10 cm. 23 lykkjur á breidd og 32 umferðir á hæð með sléttprjóni með prjóna nr 3 = 10 x 10 cm. ATH: Prjónastærð er einungis til leiðbeiningar. Ef þú ert með of margar lykkjur á 10 cm, skiptu yfir í grófari prjóna. Ef þú ert með of fáar lykkjur á 10 cm, skiptu yfir í finni prjóna.

Leiðbeiningar á útaukningu:
 Þrjónið fram að lykkju með merki í, sláði 1 sinni upp á þrjóninn (= 1 lykkja fleiri), þrjónið 1 lykkju slétt (merkið situr í þessari lykkju), sláði 1 sinni uppá þrjóninn (= 1 lykkja fleiri). Endurtakið við öll 6 merkin (= 12 lykkjur fleiri). Í næstu umferð er uppslátturinn þrjónaður eins og útskýrt er að neðan:
Aðan lykkju með merki:
 Lyftið uppslættinum af vinstri

prjóni og setjið til baka yfir á vinstri
prjón, en í gagnstæða átt (stingið
inn vinstri prjóni aftan frá þegar
uppslátturinn er settur til baka
á prjóninn). Prjónið uppsláttinn
slétt í fremri lykkjubogann –
svo ekki myndist gat. Prjónið
síðan nýjar lykkjur í sléttprjóni.
Á eftir lykkju með merki:
Prjónið uppsláttinn slétt í aftari
lykkjubogann – svo ekki myndist
gat. Prjónið síðan nýjar lykkjur í
sléttprjóni.

Mynstur

Sjá mynsturteikningu A.1. Síðasta umferð í mynsturteikningu sýnir hvernig felld er af.

Stutt útskýring á pils:
Í uppskriftinni er notast við mismunandi lengdir á þrjónum, byrjið á þeirri lengd sem passar lykjuþjóla og skiptið um ef þarf. Stykkið er þrjónað í hring á hringþrjóna, ofan frá og niður. Fyrst er þrjónaður uppabrotskantur sem síðar við frágang er sett teygja að innanverðu, síðan er pilsíð þrjónað í hring jafnframt því sem aukid er út.

Uppábrotskantur: Fitjið upp 102 (106) 112 (120) 128 (138) 148 lykkjur með DROPS Cotton Merino 4 hringprjón nr 3. Prjónið 2 cm sléttoprjón, prjónið 1 umferð brugðið (= uppábrotskantur), prjónið 2 cm sléttoprjón. Setjið eitt merki hér, héðan er nú stykkið mælt frá.

Píls: Skiptið yfir á hringprjón nr 4 og prjónið 1 umferð sléttprjón JAFNFRAMT sem fækkað er um 6 (4) 4 (6) 8 (12) 10 lykkjur jafnt yfir = 96 (102) 108 (114) 120 (126) 138 lykkjur.

Setjið 6 merki í stykkið án þess að
þrjóna – setjið merkin í lykkju þannig
að það eru 15 (16) 17 (18) 19 (20) 22
lykkjur á milli hverra merkja. Þrjónið
sléttþrjón þar til pilsíð mælist 1 cm
frá merki. Haldið áfram í sléttþrjóni
jafnframt sem í næstu umferð
er aukið út hvoru megin við hvert
merki – lesið LEIÐBEININGAR
ÚTAUKNING í útskýringu að ofan.
Aukið svona út í ca hverjum 2 (2) 2
(2) 2 (2½) 2½ cm alls 9 (10) 11 (12)
13 (14) 14 sinnum = 204 (222) 240
(258) 276 (294) 306 lykkjur. Þrjónið
sléttþrjón þar til stykkið mælist 19
(21) 24 (28) 31 (35) 40 cm frá merki
JAFNFRAMT sem í síðustu umferð
er fækkað um 0 (1) 2 (3) 4 (5) 0
lykkjur jafnt yfir = 204 (221) 238
(255) 272 (289) 306 lykkjur.

Prjónið A.1 alls 12 (13) 14 (15)
16 (17) 18 sinnum hringinn á þilsinu.
Þegar öll útaukning á A.1 hefur
verið gerð til loka, eru 228 (247)
266 (285) 304 (323) 342 lykkjur í
umferð. Síðasta umferð í A.1 sýnir
hvernig fellt er af með uppslætti.
Þilsíð mælist ca 25 (27) 30 (34) 37
(41) 46 cm frá merki.

FRÁGANGUR: Uppábrotskanturinn er brotinn í umferð sem er þrjónuð brugðið, leggið teygjuna sem er bundin saman í þeirri lengd sem passar í uppábrotskantinn og saumið uppábrotskantinn að innanverðu á pilsí – passið upp á að saumurinn verði ekki stífur. Pilsíð mælist alls ca 27 (29) 32 (36) 39 (43) 48 cm.

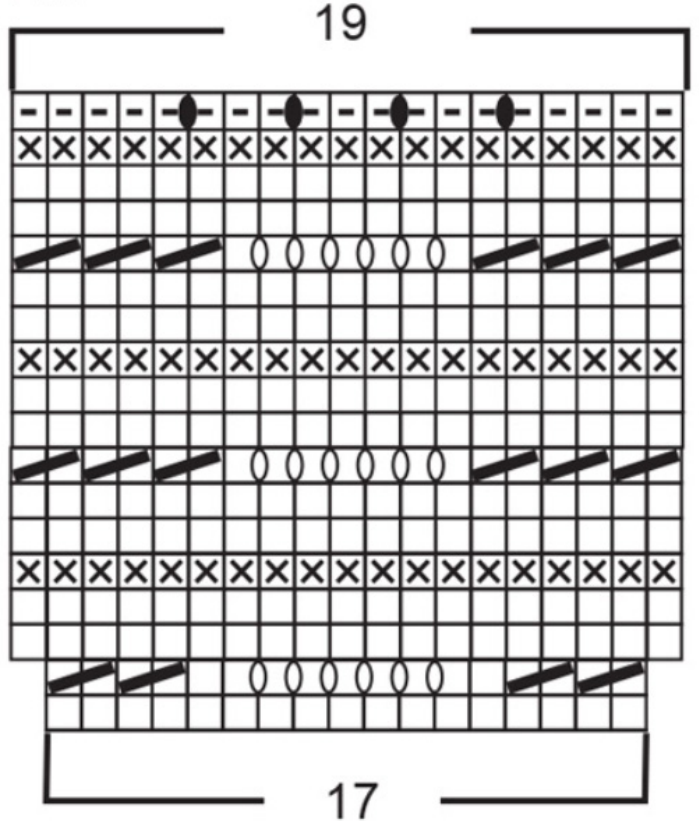
*Prjónakveðja,
Stelpurnar í Handverkskúnst
www.garn.is*

Mynstur

- ☐ = slétt lykka
- ☒ = brugðin lykka
- ☐ = á milli 2 lykka er slegið 1 sinni uppá þrjóninn, í næstu umferð er uppslátturinn þrjónaður slétt (það á að myndast gat)
- ☒ = þrjónið 2 lykka slétt saman
- ☐ = þrjónið slétt og fellið af eins og vanalega
- ☐ = á milli 2 lykka er slegið 1 sinni uppá þrjóninn, uppslátturinn er felldur af eins og venjuleg lykka

A.1

Handverkskúnst

garnverslun - www.garn.is

garnverslun - www.garn.is

30%
afsláttur

DROPS merino garn
á afslætti allan september

HRAUNBÆ 102A, 110 REYKJAVÍK - SÍMI 888-6611

Hitler með augum samferðafólks

Hrifla | Þróstur Helgason
throstur@bondi.is

Þess er yfirleitt ekki langt að bíða að nafn Hitlers sé nefnt þegar umræðan berst að Trump þessa dagana. Orðin nasismi og fasismi eru heldur ekki langt undan í slíkri umræðu. Nýir heimildamyndapættir um Hitler, sem nú eru aðgengilegir á spilara RÚV, eru raunar sagðir framleiddir til þess að svara spurningum sem stjórnmálaþróunin vestanhafs og víðar um heiminn vekur nú. Í inngangi þáttanna segir: „Nú þegar popúlískir leiðtogar eiga á ný upp á pallborðið, lítum við á Hitler frá öðru sjónarhorni. Frá sjónarhóli vina hans, aðdáenda, stuðningsmanna. Fyrst þá getum við lært af sögunni.“

Þáttaröðin heitir Uppgangur Hitlers en íslenski titillinn sleppir í raun aðalatriðinu, viðtölunum sem þáttagerðin byggir á. Á frummálinu heita þættirnir: Dictator: The Hitler Interviews. Viðtölin sem um ræðir eru við fólkið sem þekkti Hitler best, allt frá fyrrum bekkjarfélaga hans til þeirra sem voru við hlið hans þegar hann reyndi að sigra heiminn. „Flest þeirra eru nasistar,“ segir í þáttaröðinni, „sum meðsek um stríðsglæpi. Fáum þeirra er treystandi.“

Von framleiðenda er að við getum skilið hver Hitler var og hvað gerði uppgang hans mögulegan þegar við sjáum manninn með augum fólksins sem þekkti hann.

Það sem kemur í ljós er ákaflega forvitnileg en um leið hrollvekjandi mynd af manni sem var dýrkaður og dáður af samferðafólki sínu, jafnvel eftir að það fékk vitneskju um glæpi hans gegn mannkyni.

Eins og fram kemur í þáttaröðinni eru viðmælendur

flestir nasistar og fáum þeirra treystandi, en það er samt átakanlegt að horfa á fólk tala vel um Hitler. Það afhjúpar blinduna sem aðdáun slær marga, sömuleiðis vald. Það er beinlínis óhugnanlegt að horfa á þessa viðmælendur réttlæta fyrir sjálfum sér og áhorfendum fylgispekt sína við illmennið sem sjálf var auðvitað siðblint. Þegar upp er staðið vekur sömuleiðis

furðu að þetta fólk skuli yfirleitt hafa látið leiða sig út í það að veita viðtal.

Þættirnir eru vel þess virði að horfa á þá, þó ekki væri nema til þess að minna á lærdóminn sem við ættum öll að hafa dregið af þeirri hörmungarsögu sem þarna er reifuð. Sjónarhornið er vissulega áhugavert og vekur vonandi til umhugsunar um lærdóma sögunnar.

EYJALIND

Varahlutir i VOLVO Vinnutæki

 Vertu vinur okkar á Facebook
Sími: 517-8240 - Súðarvogur 20 - www.eyjalind.is

Eignatorg býður sérhæfða þjónustu við verðmöt og sölu á bújörðum og öðru landi, með eða án rekstrar.

Við byggjum á áralangri reynslu á því sviði.

Björgvin Guðjónsson, búfræðingur og löggiltur fasteignasali, s. 510-3500 eða 615-1020, bjorgvin@eignatorg.is

Við klæðum þig í hveli!

Sjóklaðin frá Elka fást hjá okkur.

KH VINNUFÖT
khvinnufot.is | Nethylur 3 | Sími 577 1000

MICKEY THOMPSON

M/T

TIRES & WHEELS

Ice track ehf
773-4334
www.mtdekk.is
mtdekk@mtdekk.is

Lífræn hreinsistöð

Fyrirferðarlítill með 25 ára ábyrgð
Engin rotþró eða hefðbundin siturlögn
Margar stærðir í boði
Tæming seyru á 3 - 5 ára fresti

IDNVER

Tunguhálsi 10 - 110 Reykjavík
Sími 517 2220 - petur@idnver.is

Vélaskólinn

Talsett Vinnuvélanámskeið á netinu

www.velaskolinn.is

Kýrnar í sviðsljósinu

– Ljósmyndasamkeppni Slow Food á Íslandi og Lífræns Íslands

Í sumar efndu Slow Food á Íslandi og Lífrænt Ísland til ljósmyndasamkeppni undir myllumerkinu #skrautkýr, þar sem íslenska mjólkurkýrin var í aðalhlutverki. Alls bárust 168 myndir frá myndasmiðum víðs vegar að af landinu. Dómnefnd hefur kynnt úrslit í tveimur flokkum, „Skrautlegasta kýrin“ og „Kýrin í skrautlegustu

aðstæðunum“. Í fyrrnefnda flokknum vann Guðbergur Egill Eyjólfsson til fyrstu verðlauna og í þeim síðarnefnda Birna Viðarsdóttir. Auk þess voru nokkrar myndir valdar sem þóttu sérstaklega áhugaverðar og lýsandi fyrir fjölbreytileika íslensku kýrinnar. Myndirnar sem bárust þóttu sýna glögg hversu fjölbreyttur og litríkur íslenski kúastofninn er – og hve

forvitnar og skemmtilegar þær eru. „Íslenska mjólkurkýrin hefur fylgt þjóðinni frá landnámi, rétt eins og hesturinn, kindin og hundurinn, og gegnt lykilhlutverki í búskap og menningu landsins. Stofninn hefur aðlagast íslenskum aðstæðum – bæði fódri og veðurfari – á einstakan hátt og hefur mikið verndargildi í tilliti til líffræðilegrar fjölbreytni“, segir í tilkynningu.

2. sæti
Ljósmyndari: Jónína Þórdís
Athugasemd dómara: Dökkgrá/hélótt, kolótt, lítur vel út. Skemmtilegt myndarsjónarhorn þegar hún lítur þvert á myndatökumanninn. Einstaklega flott litasamsetning. Hnykkja nýtur sín í veðurblíðu í Öxnadalnum.

SKRAUTLEGASTA KÝRIN:
1. sæti
Ljósmyndari: Guðbergur Egill Eyjólfsson
Athugasemd dómara: Rauðgrönótt, hyrnd. Alveg slétt sama um allt og vel afslöppuð. Snæðís fegurðardrottning í Daladýró í Fnjóskadal. Hún verður á hvíta tjaldinu í Ódysseífskviðu í leikstjórn Christopher Nolan.

3. sæti
Ljósmyndari: Friðrik Vilhelmsson
Athugasemd dómara: Ljósbrandskjöldótt kýr, alveg sama um allt í kringum sig nema að éta (flott mynd og nálgun). „Hvað eigum við nú að gera, Búkolla mín?“ Þjóðsagnakýr á Rauðasandi.

KÝRIN Í SKRAUTLEGUSTU AÐSTÆÐUNUM
1. sæti
Ljósmyndari: Birna Viðarsdóttir
Athugasemd dómara: Ljósbröndótt, huppótt, blesótt kýr sem gætir kálfsins síns (rauðskjöldóttur) fyrir fjallinu. Fyrirsæta í Mýrdalnum með Pétursey í baksýn.

2. sæti
Ljósmyndari: Þorgeir Baldursson
Athugasemd dómara: Nú leika þær lausum hala! Sú hægra megin rauðbröndótt, hin bröndótt. Flottur kúadans. Slett úr klaufunum á Rauðasandi.

TÖKUM AÐ OKKUR VERKEFNI OG VINNUM ÚR ÞEIM LAUSNIR

VHE • Melabraut 27 Hafnarfjörður • Hraun 5 Reyðarfirði
Sími 843 8804 • Fax 575 9701 • www.vhe.is • sala@vhe.is

3. sæti
Ljósmyndari: Eygló Anna Guðlaugsdóttir
Athugasemd dómara: Í feluleik! Ljósgrá/hélótt, sýnist vera huppótt og svona skemmtilega lík steininum sem hún liggur hjá. Kýr eða steinn, Grádís frá Skollagróf fellur alveg inn í landslagið.

Ljósmyndari: Díana Íris Jónsdóttir
Athugasemd dómara: Skemmtileg hópmynd í íslenskri náttúru. Mjög skemmtileg mynd af kvígum í fallegu umhverfi. Undir háum klettum Eyjafjalla njóta kýrnar sín í kyrrð og ró.

Blóm mánaðarins:

Tígurskrúð, glæsileg og litrík inniplanta

Tígurskrúð (Codiaeum variegatum), sem sumir nefna króton, getur orðið stórvaxin og glæsileg stofuplanta með litrík laufblöð. Þau eru oftast sporöskjulaga í grunninn en sum yrki hafa lensulaga eða dálítið sepótt, óreglulega löguð, jafnvel snún lauf sem gefur plöntunum óvenjulegt yfirbragð. Laufblöðin eru skemmtilega margbreytileg að lit. Grunnliturinn er gjarnan grænn, en æðastrengir og jafnvel stórir hlutar blaðanna eru ýmist gulir, rauðir, bleikir, fjólubláir eða allt í senn sem gerir útlitið enn sérkennilegra. Litirnir verða skærari þar sem plönturnar vaxa í nægilegri birtu.

Þessi tegund er af mjólkurjurtaætt eins og td. jólastjarna, sem fer að birtast í blómaverslunum í október-nóvember. Upprunann má rekja til Indónesíu, Malasíu og Kyrrahafseyja. Auk þess vex hún villt í Astralíu. Viða þar sem hún þrífst utanhúss er hún notuð sem garðplanta og getur þá orðið býsna stórvaxin, um 3 metrar á hæð. Hundruð afbrigða tígurskrúðs hafa orðið til í gegnum tíðina, bæði í upprunalegum heimkynnum og við kynbætur. Munurinn felst aðallega í hæð plantnanna, blaðlögum og blaðlit.

Hitabeltistegund

Eins og uppruninn gefur til kynna þarf tígurskrúð heitt loftslag til að þrífast vel. Venjulegur stofuhiti hentar ágætlega, eða jafnvel upp undir 30 °C. Hægt er að rækta hana í upphituðu gróðurhúsi en þá þarf að gæta þess að plantan verður fyrir skemmdum fari hitinn niður í 10–13 °C.

Stundum tekur plantan upp á því að mynda langa blómklasa út úr greinaendum með hvítum blómum. Þessi blóm sölna fljótt og teljast ekki vera sérlega eftirsóknarverð. Algengt er að klippa klasana af þegar til þeirra sést.

Umhirða

Best er að rækta tígurskrúð í rúmgóðum potti sem hafður er á skál. Vökvað er í skálina þannig að plantan nái vatninu upp. Umframvatn er fjarlægst svo hún standi ekki lengi í bleytni. Þegar vöxturinn er mestur á sumrin er gott að vökva með áburðarlegi á 1–2 vikna fresti og oftar með hreinu vatni þegar þörf er á vökvum. Dregið er úr vökvum og áburðargjöf hætt frá hausti og fram eftir vetri. Æskilegt sýrustig jarðvegs er fremur lágt, 4,5–6,0. Súr blómaáburður mætir þeim þörfum vel.

Ofvökvun, þurrt loft og of mikið beint sólarljós er algeng orsök blaðfalls. Þess vegna þarf að finna réttan stað fyrir tígurskrúð. Staðsetning í suðurglugga getur orðið henni ofviða en hún þarf samt að njóta góðrar birtu í 4–6 klukkutíma á dag til að litskrúðið njóti sín sem best.

Þegar frá líður þarf að umpotta. Það er einfalt mál alla jafna en þegar plantan er orðin há og mikil þarf hún að vaxa í stórum potti. Pottamoldina ætti ekki að bæta með kalki.

Græðlingar

Stundum þarf að stytta greinar ef þær verða óþarflega langar eða ef plantan hefur misst mikið af blöðum. Hægt er að nota þær sem græðlinga. Þeim er stungið í potta með vikri við háan hita og mikinn loftraka. Rótunin tekur nokkrar vikur. Þá er rótuðum græðlingunum komið fyrir í blómapotti.

Tígurskrúð er ertandi

Eins og títt er með tegundir af mjólkurjurtaætt seytlar hvítleitur safi úr sárum sem myndast á plöntunni.

Öll plantan, bæði safinn og laufblöðin, geta valdið ertingu á húð og ef hennar er neytt geta komið fram slæm eitrunaráhrif. Það sama gildir fyrir hunda og ketti. Þess vegna ætti að fjarlægja öll lauf sem falla af plöntunni og farga þeim. Sem betur fer mun plantan vera afar bragðvond. Þegar unnið er við klippingar og græðlingatöku er skynsamlegt að nota hanska.

Ingólfur Guðnason.
Höfundur er kennari við Garðyrkjuskólann á Reykjum/FSu.

ÓDÝR

gleraugu
umgjörð og gler

Gleraugu með glampa og rispuvörn

19.900 kr.

Sérsmíðum samdægurs í styrk +/- 6,0 með cyl. til 2,0

Margskipt gleraugu

39.900 kr.

Margskipt gler frá Essilor (afgreiðslutími +/- tvær vikur)

Hamrahlíð 17

Hús Blindrafélagsins
Sími • 552-2002

OPTIC

REYKJAVÍK

SJÓNTÆKJAVERSLUN

Magnús Leópoldsson lögg. fasteignasali

FASTEIGNAMIDSTÖÐIN

Hlíðasmára 17, 201 Kópavogi - Sími: 550 3000 Fax: 550 3001

Áhugaverðar jarðir

JARDIR.IS

fasteignamidstodin@fasteignamidstodin.is

www.fasteignamidstodin.is

Verkval ehf.

Bjóðum upp á eftirtalda þjónustu:

- Holræsaþreinsun/lagnahreinsun
- Rotþróarhreinsun
- Götu- og gangstéttasópun
- Lagnamyndun
- Stíflulosun

Hægt er að hafa samband við Verkval ehf. í síma: 892-3762 eða senda póst á netfangið: verkval@verkval.is

Ertu að leita ökukennara?

Ég saki, kenni og skutla svo heim aftur

Starfsvæði: Uppsveitir og nágrenni eða eftir samkomulagi

Elvar Már Svansson, ökukennari

EMS ÖKUNÁM

EMS ÖKUNÁM

841-1061

keyriogkenni@gmail.com

HUGARÍÞRÓTTIR

Lygileg sagngleði

Vestur gefur enginn á hættu. Á öðru borðinu voru spiluð 2grönd í suður og samningurinn lak einn niður.

Á hinu borðinu sátu Plejdrup og Lahrman hinn ungi. Þeir spiluðu sex lauf í AV í stað þess að sitja í vörninni í 2 gröndum og unnu sitt spil, þar sem aðeins eitt útspil hefði banað samningnum, laufás.

Spilið kom upp í fjórðungsúrslitum í rímmunni um Bermúda-skálina í leik Svía og Dana.

Þar sem Plejdrup og Lahrman höfðu völdin, opnaði vestur á laufi, pass, makker sagði spaða, suður stakk inn tveimur tígum og vestur meldaði 2 hjörtu. Norðu meldaði nú þrjá tígla, dobl frá Larhmann, pass og nú gat vestur meldað 3 hjörtu og sýnt með því fimm hjörtu og lengra lauf. Sex til sjö stykki. Það dugði hinum tvítuga Lahrman til að keyra í 6 lauf eftir að vestur hafði sýnt fyrstu fyrirstöðu í tígli. Nánast sannaður með eyðu í litnum eftir sagnir. Ef norður hefði fundið að spila út laufás og meira laufi væri þessi hetjusaga ekki sögð en svo fór ekki og 11 impar til Svíanna.

Lahrman hefur vakið athygli fyrir lygilega innsýn í sögnum. Hljóta það að vera uppörvandi skilaboð til ungra spillara að hann hafi verið kominn í flokk bestu spillara heims aðeins 15 ára gamall í raun en hann stendur nú á tvítugu.

Björn Þorláksson.

Jón Halldór Guðmundsson, Þröstur Árnason og Þorsteinn Bergsson voru meðal spillara á Skúlamótinu og skemmtu sér konunglega.

Norður	
♠ 8	♠ QJ63
♥ 975	♥ 1093
♦ A94	♦ A94
Vestur	
♠ 94	♠ AK72
♥ A6432	♥ K10
♦ KQJ1052	♦ J8652
♣ 87	♣ 63
Suður	
♠ 1085	♠ 1085
♥ QJ8	♥ QJ8
♦ AKQ74	♦ AKQ74
♣ 87	♣ 87

Skemmtilegt Skúlamót

Minningarmót um Skúla Sveinsson fór fram á Borgarfirði eystra á dögunum, en mótið er í hópi þeirra alskemmtilegustu að sögn aðstandenda og spillara. Þar er tilgangurinn með hittingnum ekki síður að kynnst fögru umhverfi og eiga huggulega stund saman en berjast með ásum, kóngum og öðrum spilum briddisþróttarinnar.

Úrslit tvímenningsins urðu þannig að Sigfinnur Snorrason-Sigurjón Karlsson unnu mótið. Þröstur Árnason-Björn Snorrason tóku silfrið en Vigfús Vigfússon-Jóhanna Gísladóttir silfrið.

Umsjón: Björn Þorláksson, bjornthorlaksson@gmail.com

Erfinginn:

Snæfríður Ísold

Nafn: Snæfríður Ísold Baldursdóttir.

Aldur: 10 ára, 11 ára eftir 1½ mánuð.

Búseta: Kársnes, en sveitin mín er á Fellsströnd í Dölunum.

Skemmtilegast í skólanum: Íþróttir.

Áhugamál: Tólmstundirnar mínar og syngja, dansa og leika mér.

Tólmstundaiðkun: Fimleikar, golf, píanó og skátar.

Uppáhaldsdýr: Kanína, ísbjörn og haförn.

Uppáhaldsmatur: Mexíkóska kjúklingasúpan í skólanum – langbesta sem ég hef smakkað á ævinni!

Uppáhaldspáttur: 100% úlfur.

Uppáhaldslitur: Grænn.

Uppáhaldshlutur: Límmiðar.

Uppáhaldsmynd: 200% úlfur.

Fyrsta minningin: Þegar ég gubbaði á dúkkuna mína í bílferð á leiðinni á læknavaktina.

Ánægja með í fari mínu: Að ég er mikill orkubolti og það sést vel.

Skemmtilegast að gera: Að vera með dýrum í sveitinni.

Hvað langar þig að vinna við: Einna helst dýralækningar því ég elska dýr.

Viltu taka þátt? Hafðu samband. sigrunpeturs@bondi.is

Róbert Lagerman sigurvegari í Árbæ

– Oliver og Örn Leó í Mosfellsbæ

Gauti Páll Jónsson.

Sunnudaginn 31. ágúst gátu skákmennt í Mosfellsbæ og nágrenni valið um hraðskákmót. Stórmót Taflfélags Reykjavíkur og Árbæjarsafns er eitt þeirra móta sem markar upphaf vetrarstarfsins hjá Taflfélagi Reykjavíkur. Það var þó ekkert vetrarveður í Árbænum þennan fallega sunnudag, heldur teygði sumarið aðeins úr sér. Teflt var í gamalli kornhlöðu eins og undanfarin ár, en mótið er komið á bílprófsaldur og farnast vel. Í Mosfellsbæ var síðan haldið glænýtt mót í tengslum við hátíðina Í túninu heima og í tilefni af stofnun Skákkfélags Mosfellsbæjar.

Á Árbæjarsafni varð Róbert Lagerman hlutskarpastur með fullt hús vinninga, sjö að tölu og vann m.a. Íslandsmeistarann Vigni Vatnar, sem varð í öðru sæti. Jóhann Ingvason lenti í þriðja sæti samkvæmt stigautreikningi. Í Mosfellsbænum deildu Fide-meistararnir Örn Leó Jóhannsson og Oliver Aron Jóhannesson titlinum með sex vinninga af sjö, og í þriðja sæti varð forseti Skáksambandsins, Jóhanna

Örn Leó að tafi í Mosfellsbæ.

Björg Jóhannsdóttir, með 5,5 vinninga. Stór nöfn í skáksenunni dreifðu sér á mótin tvö! Þess

Vignir, Róbert og Jóhann á Árbæjarsafni.

má geta að Örn Leó Mosfellsbæjarmeisteri er sonur Jóhanns Ingvasonar sem tók þriðja sætið í Árbænum. 28 mættu til leiks á Árbæjarsafni og 36 í Mosfellsbæ. Unga kynslóðin fjölmennti á mótin tvö!

Greinarhöfundur óskar Degi Andra Friðgeirssyni og öðrum sem komu að stofnun Skákkfélags Mosfellsbæjar til hamingju með stofnum félagsins. Gangi þeim vel í þeim skákverkefnum sem eru fram undan!

Umsjón: Gauti Páll Jónsson

SUDOKUÞRAUTIR

Létt

4		1		7	6		9
6		9	5			3	
8	5		4			6	1
	1	4		2			9
			4		1	7	3
7		6		5			4
	4	8			9	3	6
	3		8		7		
5	6			1	3		

Miðlungs

		2				7	
7		8		4	6	2	
		6	7				5
			4		8		
		7		6	9		
	6		3	9			
	4		1				7
				9	5		
					2	1	

Þung

				5	9	3	
8		5			3		
				8	4	1	
		2				7	
				9		2	
4							6
					9	3	
	7						
6			3	2	1		4

Þyngst

		8		7			
	6			1			
9				5	2	1	
7	9		4			5	
		5	9	6		7	
	7		3	8			
	2					3	6
4		2		8			

Setja skal inn tölur frá 1-9, í eyðurnar. Sama talan má ekki koma fyrir tvisvar í línu lárétt og lóðrétt og heldur ekki innan hvers reits sem afmarkaður er af sverari línun.

Stjörnuspá

Nýjar hugmyndir og tækifæri munu blasa við **vatnberanum** – sérstaklega ef þeim er deilt með öðrum því samvinna mun reynast dýrmæt. Viðskipti og peningamál eru í kortunum þar sem nýjar tekjulindir opnast. Þegar kemur að málum hjartans mun vatnsberanum reynast best að fylgja eigin sannfæringu. Happtölur 23, 17, 12.

Sköpunarkraftur **fisksins** eykst verulega um þessar mundir og í kjölfarið upplifir hann nýja sýn á ýmislegt sem mun koma honum til góða, bæði í vinnu og einkalífi. Fjárhagslega ætti fiskurinn að forðast áhættu næstu tíu daga og taka þá stöðuna. Honum er ráðlagt að vera óhræddur við að leggja rækt við draumana sína. Happtölur 11, 32, 33.

Hrúturinn finnur fyrir nýrri orku og innblæstri í vikunni en hugmyndir sem honum áður virtust fjarlægjar geta nú orðið að veruleika. Fjárhagurinn lofar góðu og sjálfstraustið með besta móti. Allt virðist á rétttri leið en hrútnum er þó bent á að gefa gaum að líkamsheilsu sinni og forðast af fremsta megni streituvaldandi aðstæður. Happtölur 6, 17, 51.

Nautið þarf nú að stíga inn í frelsið – finna tíma til að einbeita sér að innri ró og jafnvægi því mikilvæg ákvarðataka lendir fyrir en síðar á borðinu. Nautinu er ráðlagt að treysta innsæinu því fjárhagslega gæti komið óvænt tækifæri til vaxtar. Vinir og fjölskylda verða í forgrunni næstu vikurnar en þar þarf nautið að stíga varlega til jarðar. Happtölur 8, 18, 24.

Tviburinn ætti að setja samskipti í forgrunn þessa vikuna. Hann á auðvelt með að tjá sig og heilla aðra, en nú benda stjörnurnar á að í ástarlífinu getur smá breyting kveikt óvæntan neista. Ný verkefni verða á borðinu sem tviburanum mun ganga vel með ef hann gætir þess að stökkva ekki frá ófrágengnu verki. Forgangsröðun og nákvæmni eru hér lykilatriði. Happtölur 1, 14, 11.

Hjá **krabbanum** eru tilfinningar eru dýpri en venjulega og hann gæti þurft að takast á við gömul sár. Þessi tími er því tækifæri til heilunar á því sem á hefur bjáð. Fjölskyldan og heimilið í heild sinni skipta krabban miklu máli og nauðsynlegt að það sé umhverfi þar sem hann getur hlúð að sjálfum sér og safnað kröftum. Happtölur 6, 87, 22.

Ljónið birtist heiminum í nýju ljósi þessa vikuna – þannig að tekið verður eftir. Því er fullkominn tími til að sýna frumkvæði í þeim málum sem ljónið brennur fyrir. Í ástarlífinu gætu opnast óvænt tækifæri eða gamall neisti tendraður á ný. Ljónið er þó áminnt um að sýna hógværð og hlusta sem aldrei fyrir. Happtölur 33, 58, 16.

Skipulag og næmi verða bestu verkfæri **meyjunnar** nú í byrjun september. Hún sér smáatriði sem aðrir missa af, og það getur skilað árangri ef engar skyndiákvæðanir eru teknar. Ást og vináttu styrkjast ef meyjan er til í að ræða erfða hluti án þess þó að ofhuga neitt, heldur leyfa hlutunum að flæða. Happtölur 58, 88, 14.

Jafnvægi er þema **vogarinnar** þessa dagana. Hún leitar jafnréttis í samböndum sínum og með opinskáum samtölum uppskera eins og hún sáir. Á vinnustað gæti nýtt samstarf orðið að óvæntu tækifæri ef vogin gætir þess að vera með opinn huga. Hún má þó ekki gleyma að setja mörk og rækta sjálfið. Happtölur 8, 13, 31.

Sporðreikinn finnur um þessar mundir hvernig hans heitustu tilfinningar stigmagnast og dýpt einkennir nán samskipti. Hann þarf að gæta þess að draga ekki rangar ályktanir, en í tilfinningamálunum er heiðarleikinn lykilatriði. Hann ætti þó að láta eftir sér smá rómantík. Happtölur 99, 42, 43.

Ævintýraþráin hefur vaknað innra með **bogmanninum** og hann þráir að brjótast út úr hversdagsleikanum. Hann ætti að láta það eftir sér því nú er frábær tími til að læra eitthvað nýtt, ferðast eða vikka sjóndeildarhringinn. Hann má þó ekki fara ofari og þarf að hafa hækkun blóðþrýstingsins á bak við eyrað. Happtölur 11, 65, 17.

Steingeitin má vera viss um að ábyrgð og þrautseigja skili þeim árangri sem hún þarfnast, en nú er góður tími til að endurskoða þau markmið og áætlanir sem hún hefur sett sér. Steingeitin þarf að dýpka tengsl í öllum nánnum samskiptum, bæði sem viðkoma viðskiptum sem og tilhugalífni - og leggja þar áherslu á traust fárra einstaklinga. Happtölur 15, 45, 66.

Sveitarlistamaður Rangárþings eystra 2025/2026, Gunnhildur Þórunn Jónsdóttir, með verðlaunaplattann og blómin sem hún fékk á Kjötsúpuhátíðinni á Hvolsvelli.

Ljósmynd/mhh

Hefur unun af því að mála dýr

– Gunnhildur Þórunn er sveitarlistamaður Rangárþings eystra

Á kjötsúpuhátíð Rangárþings eystra síðustu helgina í ágúst var upplýst að Gunnhildur Þórunn Jónsdóttir frá Berjanesi hefði verið valin sveitarlistamaður sveitarfélagsins næsta árið en hún býr á Hvolsvelli í dag með fjölskyldu sinni.

Markaðs- og menningarnefnd sveitarfélagsins óskaði eftir tilnefningum til sveitarlistamanns og bárust margar tilnefningar frá íbúum. Í umsögn nefndarinnar segir meðal annars: „Listamaðurinn sem varð fyrir valinu er flestum kunnur, enda heimamaður í húð og hár. Um er að ræða listmálara sem hefur getið sér gott orðspor innan okkar svæðis og á landinu öllu sem og erlendis. Listaverk hans prýða án efa veggja og hillur margra landsmanna, sérstaklega hestamanna, en listamaðurinn hefur verið fenginn oftar en einu sinni til að mála verðlaunaplatta fyrir hestamannamót, en einnig fyrir sýningar t.d. á degi sauðkindarinnar. Við getum verið stolt af honum, sem fulltrúa okkar sveitarfélags.“

Gunnhildur vill helst mála kindur og augu hrossa, en málarið hefur verið eftir póntun og þá aðallega hross, en landslagsmyndir hennar eru ekki síðri. Gunnhildur hefur tekið þátt í sýningum og jafnframt verið með einkasýningar, og hefur hún einnig verið með bás á Landsmóti hestamanna. Hún málar málverk, útbýr tækifæriskort og skreytir verðlaunagripa eftir póntun.

Góð tilfinning

„Tilfinningin er bara góð. Verðlaunin komu mér á óvart, satt best að segja, mér fannst ég ekkert vera búin að afreka neitt sérstakt í ár. Ég ætlaði ekki einu sinni á Kjötsúpuhátíðina. Ég var að klára vsk-útreikninga og þurfti að fara út í sveit að athuga með lamb

Stóðhesturinn Þróttur frá Syðri-Höfðölum er í miklu uppáhaldi hjá Gunnhildi

Ljósmynd/aðsend

sem hafði verið í afveltu daginn áður og smala smá. Maðurinn minn átti í mesta basli með að fá mig með sér og ég skildi ekkert í honum að fara bara ekki án mín en hann vissi af því að ég ætti að fá þessa viðurkenningu,“ segir Gunnhildur skellihlajandi aðspurð um tilfinninguna að vera orðin sveitarlistamaður Rangárþings eystra.

Gunnhildur segist alltaf hafa haft mikla þörf fyrir að mála og teikna, alveg frá því að hún man eftir sér. „Mamma passaði að henda ekki myndum, sem ég teiknaði þegar ég var lítil, sem er gaman að skoða í dag og sjá hvað ég var í raun snemma komin með góða færni. Það má segja að ég hafi bara þróast sjálf án mikillar utanaðkomandi kennslu. Þó man ég eftir kennurum, bæði í barna- og unglingaskóla, sem höfðu áhrif. Svo hef ég tekið örfá námskeið, en mest hef ég lært af að æfa mig og æfa, þannig kemur þetta, með dassi af sjálfsgagnrýni í farteskinu,“ segir Gunnhildur.

Flestir velja dýr

Gunnhildur þykir einstaklega snjöll við að mála dýr, enda eru þá vinsælustu myndirnar hennar. „Já, það hefur eiginlega þróast þannig,

Gunnhildur elskar íslensku sauðkindina enda mikil fjárræktarkona. Hér er ein af kindamyndunum hennar.

Ljósmynd/aðsend

ég er beðin um að mála að mestu dýr þó landslag komi líka fyrir, en já, ég hef mjög gaman af því að mála dýr, sérstaklega kindur og hesta. Það er reyndar gaman að mála hvaða dýr sem er ef fyrirmyndin er góð,“ segir hún. Þessa dagana er hún að klára að mála stórt málverk af Snæfelli,

málverk af kúm og svo tveimur hundum, sem allt eru sérpantanir. Ef lesendur vilja fylgjast með Gunnhildi á samfélagsmiðlum þá er hún á Facebook undir „Gunnhildur Myndlist/ART“ og á Instagram „gunnhildur_myndlist_art“.

/mhh

GÁMASLISKJURNAR
KOMNAR, GOTT VERÐ.
VÍR OG LYKKJUR EHF
772-3200

Smáauglýsingar

Skráning smáauglýsinga er á vefslóðinni: www.bbl.is/smaauglysingar

Verð: Textaauglýsing kr. 2.650 m. vsk (innan við 140 slög) og kr. 6.250 texti + mynd.
Skilafrestur: Fyrir kl. 15.00 á mánudegi fyrir útgáfu.
Sími: 563-0300 Netfang: augl@bondi.is

Jesús sagði:
„Hvar sem tveir eða þrír eru saman komnir í mínu nafni þar er ég mitt á meðal þeirra.“
Matt. 18:20

biblian.is

Viltu nýta áburðinn þinn betur?

Við vinnum að lausn sem notar raungögn og spálikan til að hámarka nýtingu áburðar – sérsníðið að þínum túnum.

Hjálpðu okkur að móta lausnina! Taktu stutta könnun – skannaðu hér:

...eða farðu inn á damus.is

DAMUS
Snjallari landbúnaður

Viðvik ehf.
SMÁVERKTAKAR

VIÐ SINNUM MÖLUNUM SEM STÓRU KARLARNIR VILJA EKKI

Tökum að okkur allskonar smáverk á heimilum og í fyrirtækjum, föst verðtilboð.

Sími 663 8282
hitti@internet.is

Stíflubjónusta Sævars Selfossi
Sími: 861 1919
stifla.selfoss@gmail.com

Stíflulosun úr lögnum Myndun lagna Rótarskurður o.fl. Yfir 20 ára reynsla

#15 facebook.com/themagatur

ÞEMAGÁTUR
NR. 15 | 2025

KROSSGÁTUUNNENDUR YDDIÐ NÚ BLÝANTANA ÞEMAGÁTUR #15 ERU AÐ KOMA Í VERSLANIR

ÁSKRIFT
themagatur@internet.is

EIGNARHYLKI

Gas og súr, hlífðargas fyrir MIG og TIG suðu, matvælavottað koldíoxíð, köfnunarefni, nitró og fl. Allar stærðir.

Þjónustuaðilar um land allt.

VELDIX
S: 547 5577 - VELDIX@VELDIX.IS

Vallarbraut ehf Hafnarfirði óskar eftir að ráða vélvirkja, bifvélavirkja eða mann vanan vélaviðgerðum. Um er að ræða fullt starf á vélaverkstæði fyrirtækisins. Umsóknir sendist á vallarbraut@vallarbraut.is

Óskum eftir lærdum bifvélavirkja. Þarf að geta unnið sjálfstætt. Erum þjónustuverkstæði fyrir BL og erum aðallega með Nissan, Subaru og Renault bíla. Góð laun í boði fyrir réttan mann. Hægt er að senda á okkur umsóknir á tölvupóst: toppur@toppur.is Bifreiðaverkstæðið Toppur ehf. 200 Kópavogi.

Pantaðu leigubíl í s. 588-5500.

Tökum að okkur hinar ýmsu viðgerðir á kerrum, hestakerrum sem og öðrum kerrum. Förum með þær í aðalskoðun. Pantið tíma. Brimco ehf. Desjamýri 14, Mosf. s. 894-5111 Opið 13-16.30 www.brimco.is

BÓKLEGT VINNUVÉLANÁM Á NETINU

Nám sem gefur rétt til prófs á allar gerðir og stærðir vinnuvéla*
Opið allan sólahringinn **VERÐ 70.000 kr.**

VINNUVÉLA SKÓLINN
vinnuvelaskolinn.is
- á íslensku og ensku

Faxaflóahafnir

Einingatjöld til sölu - Tilboð óskast

Tjald 1.	Tjald 2.
• Stærð: 1.600 m2.	• Stærð: 1.000 m2.
• Breidd x Lengd: 20x80m.	• Breidd x Lengd: 20x50m.
• Hæð: 3-6,5 m.	• Hæð: 3-6,5m.

Tjöld eru úr stöðluðum einingum sem býður upp á sveigjanleika í uppsetningu. Álgrind, harðir plastpanelar í veggjum, segl í þaki, timbur/ál gólfeiningar. Hurðir, rampar, stög og styrkingar. Vel viðhaldið og segl þrífir og yfirfarir hjá söluaðila í Belgíu 2025. Tjöldin eru staðsett á Skarfabakka. Niðurtekt fer fram í lok september og verða tjöldin tilbúin til afhendingar í byrjun október.

Upplýsingar: johannb@faxafloahafnir.is

PÚ SKRÁIR SMÁAUGLÝSINGUNA ÞÍNA SJÁLFR/UR Á www.bbl.is

Viðgerðir á kerrum og mikið úrval vara- og aukahluta.

AL-KO
QUALITY FOR LIFE

Nýtt heimilisfang Desjamýri 14

Margar gerðir af þýskum eins og tveggja öxla kerrum. Skoðaðu úrvalið á www.brimco.is eða kíktu í heimsókn.

BRIMCO

Hestakerrur fyrir 2, 3, 4 og 5 hesta.

DESJAMÝRI 14 - 270 MOSFELLSBÆ
SÍMI: 894 5111 - www.brimco.is

ÁSCO

STARTARAR OG ALTERNATORAR Í MIKLU ÚRVALI

**RAFGEYMAR OG
RAFBÚNAÐUR
FYRIR DRÁTTAR-
OG VINNUVÉLAR.**

ÁSCO

Glerárgata 34b, 600 Akureyri • S4611092 • asco@asco.is BÍLARAUFMAGN

Microlift rafmagnstjakkur með stuttum göfflum.
Fer inn í hliðar og enda Euro-bretta. Kemst að við þrængstu aðstæður, þar sem aðrir komast ekki að.

**Verð aðeins
kr. 180.000 +vsk.**

Til sölu og sýnis hjá PMT
Fyrirspurnum svarar siggi@pmt.is
í síma: 698-1539

Nidaplast. Jarðvegsgrindur. Útileiktæki. Gervigras. Járnmilagríðingar. Gúmmihellur og drenmottur. Básamottur. Gegnheilt endurunnið plast í fjár- og hesthúsið. Allt fyrir leik- og íþróttasvæðið. jh@johannhelgi.is s .565-1048 johannhelgi.is Jóhann Helgi & Co ehf.

Íðnaðarhurðir á lager - litur RAL 7016. Opnari og fjarstýring - Stærðir allt að 4.000 x 4.500 mm (b x h). Mjög hagstætt verð. Húsvís ehf. Grímseyjargötu 1, 600 Akureyri. S. 853-9300.

Fimm kílówatta dísilhitara með 4 lítra eldsneytisgeymi 12,24 og 220 volt. Verð kr. 58.900. Orkubondinn. is, Tranavogi 3, 104 Reykjavík. S. 888-1185.

Suzuki Jimmy 2008 , 1.3 cc. Sjálfskiptur, ekinn, 102.000 km. Dráttarkúla, Skoðaður 2026, Er á 31 x 15 tommu dekkjum ekin um 2.000 km. 33 x 15 tommu negld snjódekk á felgum fylgja. Er í Þingeyjarsveit. Verðhugmynd kr. 850.000 S. 894-8858.

Hús til sölu, 40 fm, með öflugum stálramma undir. Rafmagnstafla og „skiði“ undir stálramma. Hægt að draga það og flytja á vörubíl. Upplýsingar í s. 772-0030.

Byggingarstjóri.

Ertu í byggingarhugleiðingum, eða kominn af stað með framkvæmdir ? Tek að mér að vera byggingarstjóri á öllum byggingarstigum og vera tengiliður við byggingarfulltrúa fyrir ykkur. Hafið samband í síma 8523222 eða netfang: asgeirvil@gmail.com

Toyota Land Cruiser VX 90 árg. 2000. Bensín, ekinn 261.000 km. Tveir eigendur frá upphafi. Toppstand, skoðaður '26 (engin bifreiðagjöld) Verð kr. 1.200.000 S. 822-9600.

Ísvél/shakevél til sölu verð kr. 300.000. Framleidd sem shakevél en mjög sniðug til skafisgerðar. Vélin er með nýrri pressu sem kostaði á fjórða hundrað þúsund. Vélin er með þrem úrtökum (stútum) og hægt að framleiða fjórar bragðtegundir í einu. Svona vél kostar 8-12.000 dollara erlendis. S. 862-6735.

Til sölu Hunnebeck steypumót 717 fm þriggja metra há. Fylgihlutir fyrir um helminginn. Selst allt saman á kr. 24.000.000 m/vsk. jarnavirkid@gmail.com

Til sölu sexhjól árg. 2014, vel með farið. Alltaf geymt inni á veturna, allir hjöruliðskrossar nýir, startari og búið að styrkja grind. Uppl. í s. 892-0939.

Bátur AGA 420, 4,04 m. Árar, 6 vesti, 9,8 ha Tohatsu mótur - um 70 klst. Bátakerra. Nýtt 2023. Aðeins í skiptum fyrir eina milljón. S. 864-7050.

Econoline 4x4 '99 - Fyrrum sjúkrabíll - topp viðhald alla tíð. Frábær sem vinnu-, veiði-, húsbíll. 7,3 L - ekinn aðeins 131.000 km. Verð kr. 2.400.000. Uppl. s. 899-0410.

Seljum vara- og aukahluti í flestar gerðir af kerrum. Sérþögnarþjónusta. Sendum um land allt. Brimco ehf. s. 894-5111 www.brimco.is Ópið frá kl.13-16.30.

Til sölu Honda CR-V, 4x4, bensín/ rafmagn, árg. 2021, sjálfskiptur, ekinn 39.000 km. Verð kr. 5.790.000 – notadir.benni.is – s. 590-2035.

Til sölu Kia Picanto, bensín, árg. 2023, beinskíptur, ekinn 55.000 km. Verð kr. 1.990.000 – notadir.benni.is – s. 590-2035.

Til sölu Land Rover Range Rover Velar, dísil, árg. 2018, sjálfskiptur, ekinn 110.000 km. Verð kr. 8.990.000 – notadir.benni.is – s. 590-2035.

Þessi frábæri traktor er á stórlækkuðu verði og honum fylgir inneign til kaupa á aukabúnaði. Fáðu tilboð í traktor og tilbehör. www.hardskafi.is - sala@hardskafi.is - s. 555-6520.

SMÍÐUM FRÁ GRUNNI OG GERUM VIÐ ALLAR GERÐIR TJAKKA

VHE

VHE • Melabraut 27 Hafnarfjörður • Hraun 5 Reyðarfirði
Sími 843 8804 • Fax 575 9701 • www.vhe.is • sala@vhe.is

Til sölu hvolpar. Hreinræktaðir íslenskir fjárhundar sem vantar framtíðarheimili. Hanna s. 695-1260.

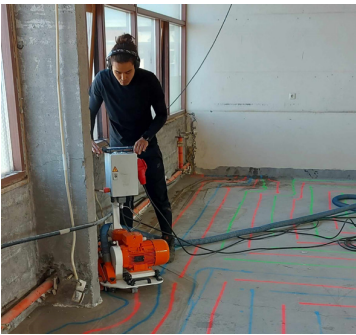
15 fm stúdió smáhýsi. Smíðað hér á landi fyrir ísl. aðstæður. Álklæðning. Góð einangrun. Niðurfall fyrir vask, sturtu, þvottavél og klósett. Nánar í s. 699-3327. Verð kr. 3.990.000 +vsk.

Vetrargeymsla fyrir húsbíla og ferðavagna. Sama góða verðið og síðastliðin 5 ár. Uppl í s. 831-1411.

Óska eftir Land Rover, sjá mynd. Þarf að vera í þokkalega góðu standi. Upplýsingar í krtoppur1@gmail.com eða s. 852-7875.

Gólfhiti, gólfrræsing fyrir 16 mm. rör. Ryklus gólfhitafræsing, verð á fermetra kr. 4.000 +vsk. Mætum hvert á land sem er, en fer þó eftir stærð verkefnis. Tilboð og upplýsingar á https://www.golfrraelsing.is s. 892-0808 - Oliver.

Lambheldu hliðgrindurnar. 420 x 110. Möskvar 15x10. Frá kr. 29.900 +vsk. Lamasett kr. 3.990 +vsk. S. 669-1336 og 899-1776, Aurasel.

Bílabúð Benna

Í fimmtíu ár

Bíll á mynd er með 35" breytingarpakka

Gengið styrkist... ... Bílabúð Benna lækkar verð!

KGM Rexton

Þessi fjórhjóladrifni og ríkulega búni lúxusjeppi er dæmi um nýjan KGM bíl á enn betra verði.

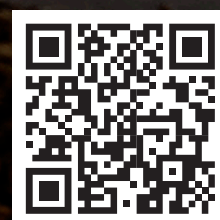
Byggður á grind	8 þrepa sjálfskiptin	3.500 kg dráttargeta	7 manna*
Millikassi með háu og lágu drifi	Dísel, 202 hestöfl	Sjálfstæð fjöðrun**	Læsing á afturdrifi**

Lækkað verð nú 8.990.000 kr.

Breytingarpakkar í boði: 33" | 35" | 37"

* Premium, Adventure og Ultimate

** Adventure og Ultimate

Skannaður QR kóðann fyrir nánari upplýsingar um Rexton

Nú er tækifærið til að eignast nýjan bíl hjá Benna á enn betra verði.

Reykjavík
Krókháls 9
S: 590 2000

KGM
Gæði á sterkum grunni

Birt með fyrirvara um mynd- og textabreytingar. Bílabúð Benna áskilur sér rétt til að breyta verði og búnaði án fyrirvara. Bíll á mynd er með aukabúnaði.

TIL
SÖLU
VIÐ AKUREYRI

HER BYGGIR

LÆKJARVELLIR

IÐNAÐARBIL / GEYMSLUR

45,2m2 - 47,4m2

01-12

13-24

Verð frá 17.900.000 kr.

FS FASTEIGNIR

Friðrik Sigbósson
Löggiltur fasteignasali
Sími: 694 4220

Svala Jónsdóttir
Löggiltur fasteignasali
Sími: 663 5260

FS fasteignir

FASTEIGNASALA
AKUREYRAR

Arnar Guðmundsson
Löggiltur fasteignasali
Sími: 773 5100

Milliloft í boði

Upplýsingar gefur Bjarni í síma 775 6667

Toyota Hilux Extra Cab SR árgerð 2006 ekinn 151.000 km. Ný heilsársdekk 31" nýir demparar, ný tímareim og fl. Ásett verð 1.450 þúsund + vsk. Bíllinn er á rauðum númerum og staðsettur í Húnaþingi vestra. Nánari upplýsingar í s. 832-1020 eftir kl. 17 alla daga.

Til sölu opnanleg skófla og hraðtengi að framan á Case 695. Upplýsingar í s. 892-9011

Við erum klár fyrir veturinn, hvað með þig? Snjótennur, snjóblásarar, kústar, salt- og sanddreifarar og vinnuvélar af ýmsu tagi. www.hardskafi.is - sala@hardskafi.is - s. 555-6520.

Kane bevertail 24T Lengd 10 m. Tilboðsverð kr. 5.000.000 +vsk. Vallarbraut.is S. 454-0050.

Kane sturtuvagn 15,5T. Verð kr. 2.750.000 +vsk. Rúlluframlenging kr. 260.000 +vsk. Kornupphækkar kr. 260.000 +vsk. Tilboð allur pakinn kr. 3.000.000 +vsk. Vallarbraut.is S. 454-0050.

Óska eftir að sitja fyrir gæs á túni hjá landeiganda á Suðurlandi, annaðhvort til leigu eða minnka áreiti fuglsins á túnunum. Veðið tímabilið 2025 og jafnvel næstu ár. Hreinlæti og virðing landsins ávallt í forgangi. Endilega hafið samband í s. 824-8912 eða email halldor_g@live.com kv. Halldór Gústaf Guðmundsson.

Einföldu fjágrindurnar. Krækt án aukahluta. Breidd 180 cm x 90 cm. Verð frá kr. 9.900 til 11.900 +vsk. S. 899-1776 og 669-1336. Aurasel.

Vélavit ehf. er nú umboðsaðili fyrir HATZ dísilvélar á Íslandi. Sala, varahlutir og viðgerðarþjónusta hjá okkur í Skeiðarási 3, Garðabæ. Upplýsingar í s. 527-2600.

Tyrone vélavagn. Léttur og lipur 9.3T. Tilboðsverð kr. 2.300.000 +vsk. Vallarbraut.is S. 454-0050.

Til sölu Man 19.372 4x4 ekinn 223.000 km. Selst nýskoðaður. Festingar og gluggakerfi fyrir snjótönn. Verð kr. 1.990.000. Skoða uppítöku á gröfu eða traktor. S. 893-1050.

Erum með varahluti og þjónustu fyrir allar JCB vélar

S: 527 2600

Vélavit

Sala - Þjónusta
www.velavit.is

Einkamál

Óska eftir hönd Guðrúnar Vöku Steingrímsdóttur: Elsku Guðrún mín, viltu giftast mér? Þinn Freyr Snorrason.

Leiga

Fjögurra manna fjölskylda óskar eftir húsnæði/jörð til leigu í Eyjafirði. Einungis langtímaleiga kemur til greina. Kveðja, Erna og fjölskylda, s. 662-5417 ernasofie85@gmail.com

Til leigu húsnæði undir hjólhýsi, tjaldvagna og önnur farartæki í nágrenni við Hólmavík, um 230 km frá höfuðborgarsvæðinu. Upplýsingar í s. 893-6714.

Matvörur

Til sölu grísakjöt af útiöldum grísum. Selst í hálfum skrokkum, fullunnið og pakkað. Keyrt út á höfuðborgarsvæðinu. Upplýsingar í s. 854-4442.

Óska eftir

Kaupi vínýlplötur. Staðgreiði stór plötusöfn. Ólafur S.784-2410, olisigur@gmail.com

Kaupi íslensk ber. Bláber, 1.200 kr/kg. Aðalbláber, 1.500 kr/kg. Krækiber, 600 kr/kg. Einiber, 3.000 kr/kg. Kúmen, 3.000kr/kg. Rabarbara, hreinan í bitum, 350 kr/kg. Rífsber 1.200 kr/kg. Uppl. í s. 695-1008. e-mail snorri@reykjavikdistillery.is

Skoða og kaupi: Vínýlplötur, frímerki gömul póstkort, og alls kyns mynt og seðla. Ef þið eigið eitthvað sem er að rykfalla uppi í skáp þá endilega hafið samband í s. 834-5100 eða sendið tölvupóst á gislith@internet.is

Óska eftir húsi til flutnings á sumarbústaðalóð í Skagafirði. Skoða allar mögulegar eignir, óháð stærð og ásigkomulagi og verði svo lengi sem að flutningur á eign er mögulegur. Ert þú með gestahús eða annan kofa eða hús sem þú þarft að losna við? Hafðu þá samband. Þóroddur s. 839-7555 Netfang: toroddur@gmail.com

Toyota Hiace óskast, má þarfnast viðhalds. Simmi s. 899-4009.

Vantar sturtuvagn 5 tonna einnar hásinga við dráttarvél, skjólborð mega vanta. Gott að hann væri á Suðurlandi. Hafið samband í s. 893-0935.

NÆSTA
BÆNDABLAÐ
KEMUR ÚT
25.
SEPTEMBER

Óska eftir jarðtætara sem hentar fyrir 45 hestafla dráttarvél, má þarfnast viðhalds. Helst á Austur- eða Suðurlandi. Hafið samband í s. 869-7028.

Óska eftir plássi í hlöðu, skúr, geymslu eða álíka fyrir fólksbíl. Leitað er að langtímageymslu, þó að lágmarki yfir veturinn. Má vera hvar á landinu sem er en því nær suðvesturhorninu því betra. Hinrik s. 868-0086.

Land Cruiser 150 árg. 2021 eða yngri. Leita að vel með förunum lítið eignum bíl, ekki bílaleigubíl. Hafið samband í s. 892-1397 eða siggi.sigurjonsson@outlook.com

Til sölu

Hjólkoppar til sölu, mikið úrval. Sanngjarnt verð. Lítið við. Valdi koppasali, Hólmur v/ Suðurlandsveg,

ofan við Rauðhóla. Opið 11-18. S. 865-2717.

Kjötsög gömul en góð, nýtt blað fylgir. Uppl í s. 698-9504.

Veiði

Óska eftir rjúpuveiði. Vinsamlegast hringið ef þið sjáið rjúpu. Atli, s. 857-6334.

Þjónusta

Steinullarbíllinn, blásum steinull í loft, hólf og gólf. Blástur þýðir minni kuldaþró. Blásum í ný og einnig gömul hús, förum um allt land, erum við í s. 577-4444.

Lærðu að margfalda afköst þín með ChatGPT. Komdu á námskeiðið mitt, skráning á: chatGPTnamskeid.is - Gervigreindarfræðsla.

30
1995-2025

Hluti af
bílasögu
Íslendinga
í 30 ár

BÍLASALA
ÍSLANDS

Bílasala Íslands | Skógarhlíð 10 | 105 Reykjavík

AFMÆLISTILBOÐ

VIÐ EIGUM 2 ÁRA AFMÆLI OG Í TÍLEFNI ÞESS
VERÐA FRÁBÆR TILBOÐ ALLAN SEPTEMBER

LITLAR GRÖFUR Á 1.000.- KÍLÓIÐ! +vsk
(ALLT AÐ 2 TONN)

HT10

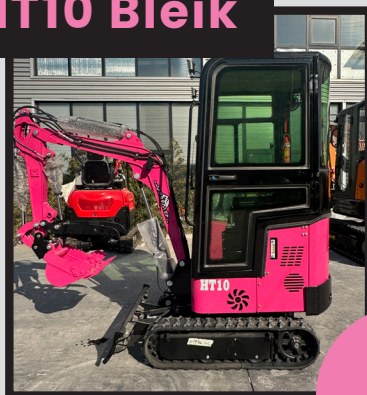

TIL Á LAGER

Þyngd: 1000kg
Vél: Eins cylendra Koop Loftkældur
Afl: 7,6kw/3600rpm
Eldsneyti: Dísel
Búnaður: Breikkanlegur undirvagn, mekanískt hraðtengi, glussastýrður þumall og 40cm tennt skófla.

Tilboðsverð
1.000.000.- +vsk

HT10 Bleik

UPPBOÐ!

BLEIKA SLAUFAN
Til að þakka fyrir viðtökurnar seinustu 2 ár ætlum við selja bleiku HT10 gröfuna á uppboði og mun öll upphæðin renna til styrktar bleiku slaufunnar.

HT16

Þyngd: 1600kg
Vél: Tveggja cylendra Koop loftkældur með forhitara
Afl: 16,5kw/3600rpm
Eldsneyti: Dísel
Búnaður: Sveigjanleg bóma, Breikkanlegur undirvagn, mekanískt hraðtengi, 40cm tennt skófla og glussastýrður þumall.

Tilboðsverð
1.600.000.- +vsk

HT20

Þyngd: 2000kg
Vél: Kubota D902
Afl: 20,4hp/3600rpm
Eldsneyti: Dísel
Búnaður: Sveigjanleg bóma, breikkanlegur undirvagn, mekanískt hraðtengi, 40cm skófla, glussastýrður þumall, hitari í húsi.

Tilboðsverð
2.000.000.- +vsk

HT180

Þyngd: 2030kg
Vél: Kubota D1105
Burðargeta: 800–1.000 kg
Eldsneyti: Dísel
Búnaður: Skotbóma – allt að 3,6 m lyftihæð, Mjög lipur – liðamót sem snúa allt að 45°, þétt og nett stærð – kemst auðveldlega inn í þröng svæði, Öflug vökvakerfi með 40L tanki.

Tilboðsverð
2.690.000.- +vsk

ÞAÐ ER BETRA
AÐ EIGA EN AÐ
LEIGJA!

Fyrir frekari upplýsingar hafið samband við sölumann arnar@ljardalur.is
Forpöntunartilboð: Greitt er 50% við staðfestingu og rest við afhendingu.
Afhendingar eru áætlaðar í mars 2026.
Kynntu þér fleiri frábær tilboð á vélum og aukahlutum á www.ljardalur.is

LJÁRDALUR
WWW.LJÁRDALUR.IS

Sjá nánar um
Massey Ferguson
dráttarvélar

Massey Ferguson – Skapaður í bústörfín

SELFOSSI | AKUREYRI | sími 480-0080 | www.buvelar.is

MASSEY FERGUSON

ÖFLUG SNJÓRUÐNINGSTÆKI

frá Tokvam, Pronar & Siljum

Sjá nánar um
Vetrartæki &
búnað

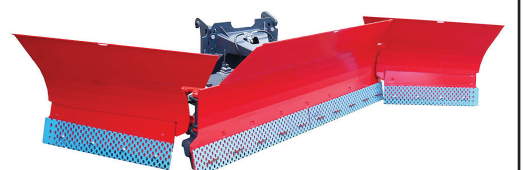
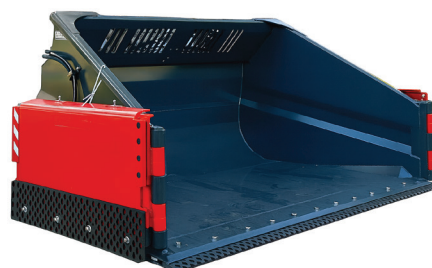
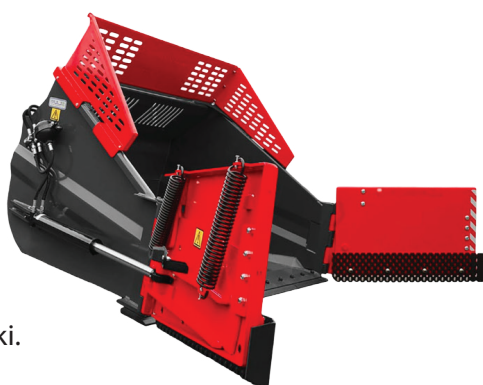
Norskur gæðabúnaður fyrir íslenskan vetur
Tokvam er þekkt fyrir öflug,
endingargóð og notendavæn snjótæki.

Pronar býður upp á fjölbreytt úrval
öflugra snjótækja sem tryggja
öruggar og hreinar samgöngur í
harðri vetrarfærð.

Snjóplógar, skóflur og
ruðningstæki frá SILJUM.
Styrkur - Nákvæmni - Áreiðanleiki.

GARÐABÆ | SELFOSSI | AKUREYRI | sími 480-0000 | www.aflvelar.is

Framúrskarandi
fyrirtæki 2018-2024